

॥ श्री वितरागाय नम ॥

(श्री सिद्धायलल धनवसी दुक.)

श्री भडेटाणकुभारी जिनेद्रप्रसाद वरुन

तथा

प्राचीन जैन साहित्य संग्रह.

प्रकाशक —

प्राणु चौधमवल विद्यालिया.

किसनगढ.

સંગ્રાહક.

માસ્તર ગુલાબચંદ શામળ

દેવરડીયા.

પ્રત ૨૦૦૦.

વિક્રમ સં. ૧૯૯૧.

મુદ્રક:

શા અમરચંદ બહેચરદાસ
શ્રી બહાદુરસિંહજી પ્રી પ્રેસ
પાલીતાણા.

વિષયાનુક્રમણિકા

વિષય.	પૃષ્ઠાક.
મંગના ચરણુ-દહેરાસર બધાવવાનું પ્રયોજન	૨
માતાની ઉમેદ પૂર્ણ કરનાર પુત્ર	૩
દહેરામરની દુક ધનવસીના દરવાજા	૪
દહેરાસરનું સ્વરૂપ સુદર ફોટા સાથે	૫
દહેરાનું તૈયાર કરવું, ભમતિપ્રદક્ષણા સાથે	૭
દહેરાની વિશેષ શોભા	૧૦
લક્ષ્મિને શુભુકા જેવી ગણનાર	૧૧
શ્રી રાણી મેનાકુમારીને સ્ત્રામ	૧૨
અમ્બનશનાકા તથા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ	૧૩
બાળુમાહેબની ઉદારતા	૧૪
શ્રી મહેતાબકુમારી જિને દ્રાપાસાદનું વર્ણન	૧૬
દહેરાના ત્રણ ગભારા સંગ્રહી	૧૭
સભામંડપના મોટા આઠ ગોખનું વર્ણન	૧૮
,, નાના બાવીસ ગોખનું વર્ણન	૨૭
સભામંડપ બહારબિને ગોખના	૩૪

વિષય.

પૃષ્ઠ.

ઉપરના ચોમુખજીનું વર્ણન.	૨૪
ભમતિના નિચે રાયણાદિ ત્રણ દહેરીનું વર્ણન. ...	૩૫
પુરિકજીના દહેરાં નિચે ભિંતે (ખીજે ગાળો.) ...	૩૬
પુરિકજીના દહેરાનું તથા ચોકીનું વર્ણન.	૩૬
ભમતિ-ધણીધણીની નંબરવાર દહેરીઓ.	૩૯
દાદાસાહેબની દહેરી અને જીવન ચરિત્ર.	૪૮
જયતજેટીનો કોટો અને લાખખોનો મૂગટ.	૫૩
દુગડગોત્રની ઉત્પત્તિ.	૫૪
બાબુ કુટુંબનો બંગાળદેશ ક્યારથી.	૫૬
રાજા પ્રતાપસિંહજી દુગડનું ચરિત્ર ફોટો સહિત	૫૭
રાં બં લક્ષ્મિપતસિંહજી " " "	૬૩
રાં બં ધનપતસિંહજી " " "	૬૫
રાં બં ગણુપતસિંહજી " " "	૬૯
રાજા નરપતસિંહજી " " "	૭૦
રાજા મહારાજ બહાદુરસિંહજી " " "	૭૨
બાબુ ચોથમલજી ચિંડાલિયા ચરિત્ર "	૭૪
પાલીતાણા મૂળ વસાવનાર નાગાજૂન.	૭૭
પાલીતાણામા આવતા સંઘને પ્રથમ તિલક કરવાનું માન. ...	૮૦

વિષય.

પૃષ્ઠ.

શ્રી સંઘ પેત્રોના જાહેર નકશો	૮૩
પાલીનાથા શહેર યાત્રા	૮૯
પાલીનાથામાં ધર્મશાળા 'અને મર્યા	૯૩
તળેત્રી રોડ વચ્ચેના દર્યો	૯૬
ચિત્રચુતગાવડી, અંજિતત્તાતિ દહેરી	૯૯
સિદ્ધાચતના અસલી ૨૧ નામ, કદળગિરિ	૧૦૩
'જેવો તેવો મંજમિ રોજુજે પૂજનિક'	૧૦૭
પ્રાચ એ ગિરી શાશ્વનો કેમ કહેવાયો	૧૧૦
નવકુંડના પ્રતિમા, કહેરાં વિગેરેનો ઝાઝો	૧૧૪
ચક્રેશ્વરીના દહેરા સળધી	૧૧૬
ભરતના ભગવેન જિનજિનનો પ્રભાવ	૧૧૮
અષ્ટાપદના દહેરાં સળધી	૧૧૮
તિર્થપતિ દાદાના દહેરાંની તથા 'ચોક સળધી	૧૨૦
દાદાના દહેરાંમાં પ્રથમ પહેલી વીજળીનું પડતું	
તથા ચમત્કારપૂર્વક નીકળી જતું	૧૨૮
સૂર્ય ને ચંદ્રશીરામનું મૂલ જૈન ધર્મ	૧૩૪
રામ, રાવણ જૈનેરાગ દત્તા	૧૩૫
પ્રાચિન જન પ્રતિમાઓ સળધી	૧૩૬

વિષય.

પૃષ્ઠ.

કસરિયાળ, મુનિસુવતની પ્રતિમા સંબંધી. ૧૩૬
અપાઢી શ્રાવકની ભરાવેલ ત્રણ પ્રતિમા.	
મથુરાના દહેરાના વીરપ્રભુનો સં. ૨૦ નો લેખ. ૧૩૯
અન્નરાપાશ્વનાથને પાંચદાખ અધિક વર્ષ થયા. ૧૩૯
સંખેશ્વરા, ભટેવા અને મહુવાના મહાવીર સંબંધી. ૧૪૦
પુલિંગપાશ્વનાથ નેપાળમાં. ૧૪૦
મંત્રાધિરાજ પાશ્વ તથા છાયાપાશ્વ હિમાલયમાં ૧૪૧
જૈનધર્મ પ્રશ્નિત છે અને તેની જાહેરાતલાલી. ૧૪૨
,, પ્રાચિન માટે ઇતર ધર્મોની શાક્ષી. ૧૪૪
ગૌતમ ત્રણ છે તે સંબંધી. ૧૪૭
ચાલીશ કોડની જૈન વસ્તી. ૧૪૭
તિર્થ રક્ષણ માટે જૈનોની કાળજી. ૧૪૯
ભાઈ મુળચંદ્રને આશુજી માટે કરી આપેલા કરમાન. ૧૫૦
ચારે વર્ણમાં જૈનધર્મ કેવી રીતે પળાતો. ૧૫૧
જૈનોએ બૌદ્ધોને વાદમાં હરાવ્યાથી હિંદ બહાર કર્યા. ૧૫૨
તિર્થોની પ્રાચિનતા, શત્રુંજે બૌદ્ધનો કદી નથી થયો. ૧૫૫
સંપ્રતિરાજના દહેરાને પ્રતિમા. ૧૫૮
ગુરુવર્ધના સામઘ્યામા શ્રેષ્ઠી વર્ગ. ૧૫૯

વિષય.

પૃષ્ઠ.

બેમાચાએ ગુજરાતના રોડીઆની કાઢીતો

૧૬૦

ગામવનો છેડા છોગવો.

આપાનેરના સઘનો ધણે પ્રશન્ન હરાવ

૧૬૧

બામાચાદને પ્રતાપરાજો, જાણ્યા

૧૬૨

રાજપ્રતીકા મનાવે

૧૬૪

હરપચ્છવની વાંચના શ્રી સુધ વચ્ચે સધ

૧૬૫

કાગિઠાચાએ નોયની મવત્સરી રમાપી.

૧૬૫

રાહરાચાર્ય નબધી કહક

૧૬૫

મખાપી પ્રતિમાએ મદુરામાં આવી

૧૬૬

લેનપમ તે દિન્દુમમ નથી.

૧૬૬

ધનો પોગરાએ કુબેરાને મળુકપુત્ર

૧૬૭

સેતુજા નિર્ધર રાહ વચ્ચેના દરવે

૧૬૮

નરદક મળિના કેટલાક દરવે.

૧૬૯

જાણપદ તિર્થ સુખપી.

૧૭૨

નરિશ્વરદિપ સુખપી.

૧૭૪

નરદકે કથા જાણી.

૧૭૬

અગ્રજાં પીર સુખપી

૧૭૭

ધો જાગીવ રમુજુ અગ્રજ મગિજ.

૧૭૮

વિષય.

પૃષ્ઠ.

૨૩ પ્રભુના વજ્રતના બનેલ બનાવ.	૨૦૧
આવતી ચોવીશીના તિર્થ કરો હાલ ક્યાં છે ?	૨૦૫
સ્તવન સમુદાય.	૨૦૭

આ પુસ્તકની કંઈપણ નફો લીધા વગર મૂળ-પડતર કિંમત આઠ આના રાખવામાં આવી છે જોઈએ તેમણે નિચેના શિરનામેથી મંગાવી લેવી.

૬-૨૧. બ. બાબુસાહેબ ધનપતસિંહજીના કારખાના
આ. પાલીતાણા-(કાઠિઆવાડ).

। શ્રી તિર્થાધિરાજાયનમઃ ॥

શ્રી તિર્થાધિરાજ—

જયતળેટીનો મુકુટઃ

(શ્રીમતિ મહેતાજીકુમારી જિનેંદ્ર પ્રાસાદ)

પ્રાચીન આદિજાણવાની ચર્ચા બિના.

પ્રકાશ-૨. લો

કિરણ ૧ લું.

મ મળાચરણ.

પૂર્ણાનંદમય મહોદય મય, દેવદય ચિદ્રિપ મય,
રૂપાતિતમય સ્વરૂપ રમણ, સ્વભાવિકી શ્રીમય,

જ્ઞાનોઘોતમયં કૃપારસ મયં, સ્થાદ્વાદ વિદ્યાલયં,
 શ્રી સિદ્ધાચલ તિર્થરાજ મનિશં, વંદેહ માદિધરં. ૧
 વિકટસંકટકોટીવિનાશનિ, જિનમતાશ્રિતસૌખ્યવિકાસનિ;
 નરનરેન્દ્ર કિંનર સેવિતા, જયતુ સા જિનશાસન દેવતા. ૨
 શ્રીમદ્ યુગાદિશ પદાબ્જ લક્ષ્મી, શ્રીસંઘરક્ષા કરુણાભિયુક્ત;
 સમ્યગ્દશાં મૌલિમણીવિમુદ્રં, યક્ષઃકર્પદીં વિતનોતુભદ્રં. ૩

દેહેરાસર અંધાવવાનું પ્રયોજન.

માતું વચન પાળક પુત્ર.

સાક્ષાત શ્રી લક્ષ્મણનો અવતાર ! કે જેમણે સં.
 ૧૮૮૨-૩ અને સં. ૧૮૯૨-૩ એમ દશ વર્ષમાંજ, પોતાના
 પ્રતાપવંત પતિ બાળુ સાહેબ ‘રાજા પ્રતાપસિંહજી’
 પાસે તિર્થોધિરાજ સિદ્ધાચળજીના બે સંઘ સંખ્યાબંધ
 ચાત્રુને લઈ છરી* પાળતા કઢાવીને ‘સંઘવી’ પદને
 ધારણ કરી સંઘવી કોટીમાં નામનો ઉમેરો કર્યો. અને
 લાખો રૂપિયા ખર્ચ્યા. બંને વખત શહેર પાલીતાણા મહા-
 જનમાં અઢેઢ રોકડા રૂપિયા આથે-લહાણું નવકારશી કર્યો.

શ્રીમતિ મહેતાબકુમારી જીંદગી પર્યંત ઉગ્રતપને
 સેવનાર જૈનધર્મનું આચુ જવાહીર હતું. તેમણે નવપદ

* ૧ પાદચારી. ૨ બ્રહ્મચારી. ૩ એકલઅહારી. ૪ ભૂંઠ-
 સંચારી. ૫ દોટકવારી. ૬ સચિતપરીહારી.

અને વીથસ્થાનક તપ પૂર્ણ વિધિયુક્ત કરી પ્રાતે તેના વિસ્તારથી ઉજમણા કર્યા અને માસકમણની મહાન તપ-રથા પૂર્ણ થના શ્રી સિમધરજિનની શાશનદેવી પંચાગુડી એ દર્શન દઈ ચાતા પૂછી હતી

ઉમેદ પૂર્ણ કરવો.

એકદા મહેતાજીકુમારીએ પોતાનું આયુ નજીક જાણીને પોતાના પુત્ર ધનપતિસિંહજીને કહ્યું કે 'બેટા ! તારા પિતાજીએ એક નાનૂક દહેરાસર શ્રી સિદ્ધાચળતિથે ખરતરવસંહિમા બધાંયુ છે પણ મારી ઇચ્છા એક ભવ્ય જિનાવંચ તિથેરાજમા બધાવી ધોમધૂમથી મહા મહોત્સવપૂર્વક શ્રી આદિશ્વર ભગવાનને અર્પણ કરવા ઉમેદ છે તો જરૂર પૂરી પાડશે.

માતા પ્રત્યે પુત્રનો જવાબ.

હે પૂજ્ય માતૃશ્રી ! 'આપના આત્માને શાંતિ આપો, શ્રી સિદ્ધાચળજીમા, એક અપૂર્વ જિનાલય બધાવી શ્રી આદિશ્વર ભગવાનની મનહર પ્રતિમા અજનશલાહ મહા મહોત્સવપૂર્વક પ્રતિષ્ઠિત કરીશુ ' સાકર ને ચેલડીરસ જેવા મિષ્ટ વચન પુત્રના સાંભળી માતૃશ્રી મહેતાજીકુમારીની ઉઠકોડરોમરાજિ હર્ષવિકસ્વર થતી હતી ત્યારબાદ થોડા વખતમા સમાધિ મરણે સ્વર્ગે ગયા માતૃશ્રીની અંતિમ

ઉમેદ પૂર્ણ કરવા બાણી આ દહેરાસર બાંધવાને બન્યું.
અને અંજનશલાકા સહિત પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ કર્યો. સં.
૧૯૪૯ માં શુદ્ધિ ૧૦ તે સર્વ સંઘને સુખશાંતિવાળો
દુર્ગદાયિ હો.

**ધનવત્સી દુકના કિલ્લાના દરવાજા તથા બારી
દરવાજાનું વર્ણન.**

આ દુકના દહેરામાં પ્રવેશ કરવાને મુખ્ય મોટો
દરવાજો ઉત્તર દિશામાં છે. બીજો બારી દરવાજો શેત્રુંબા
ઉપર જવાનો છે તે પશ્ચિમ દિશામાં છે. આ બારીના સામે
એક મોટો દરવાજો પૂર્વ તરફનો છે. તે દરવાજેથી આ
દહેરાના કામકાજ માટે ગાડાં પ્રમુખ આવાગમન થતા
હતા. પણ તે હાલ બંધ રાખ્યો છે. નિચેના ગાળામાં
એક બારી છે. તેમાં રાત્રિના દહેરાના માણસને જરૂરી
કામ માટે આવ-જા કરે તેમ રાખ્યું છે. આ બારી સામે
પશ્ચિમ તરફની બારી છે. તે બંધ રખાય છે. એમ
કિલ્લાને પ્રથમથી પાંચ મોટા-નાના દરવાજા મૂકેલા છે.

શ્રીમતિ મહેતાબકુમારી જિનેદ્રપ્રાસાદ યાને ધનવત્સી
દુકના બંધાવવાને આદ્ય મુનિમ નાથાલાલે કેટલુંક કામ
કર્યું. બાદ નારણભાઈ પૂર્ણ કરાવ્યું. બાદ મહારાજ બહા-
દુરસિંહભાઈ બાબુસાહેબે આ પાલીતાણાના દહેરા માટે એક

અચ્છા મેનેજરની જરૂર જાણીને પોતાના પાસે અને મર-
 હુંમળડા બાબુસાહેબ પાસે કળવાયેલા સળધી ચોથ-
 'મલજી' ચિડાલિયાની નિમજી સ ૧૯૭૭ માં કરીને
 મોકલાવ્યા જે અંદાપિ પર્યત કાળજીપૂર્વક તને, મને વડે
 હારીબાર ચલાવતા રહી આ ધનવસી દુકની ઉજળામણ
 અને સ્વચ્છતા તથા પવિત્રતા અનાચાતનાપૂર્વક વૃદ્ધિ
 પમાડી છે જે જેની જરૂર નોટો નથી કિંમતુના !

શ્રી મહેતાબકુમારી જિનેન્દ્રપ્રાસાદ- દહેરાસરનું સ્વરૂપ.

ત્રણ મહાપવાળુ તેમા મધ્ય મહાપના ગભારામા
 મૂળનાયક પ્રથમ તિથંકર શ્રીચક્રપલદેવજી ગાદિએ બિરાજે
 છે અને આબુખાંબુ ગોખમા જિનબિઓ પ્રતિષ્ઠિત છે
 હાંદાની જમણી બાજુના મહાપના ગભારે શ્રી પાર્શ્વનાથજી
 મૂળનાયક છે અને ળીજા જિનબિઓ પણ તેમની જને
 બાબુ પ્રતિષ્ઠિત કર્યા છે ત્યારે ડાબી બાજુના મહાપના ગભારા-
 મા પણ શ્રી પાર્શ્વનાથજી મૂળનાયક છે ફક્ત એકજ
 મોટા જિન છે

નોંધ — આ દહેરાસર બુદ્ધાબુદ્ધા ત્રણ મહાપવાળુ છે
 દરેક મહાપે એકેક ગભારો ।

રંગમંડપ.

આ નવદ્વાર પ્રાસાદ મધ્યે રંગમંડપના વચ્ચે એક આરસનો હાથી છે. અને ગર્ભદ્વાર તરફ બે સ્થંભને ટેકાવીને બે બાજુ આરસની એકેકી દહેરી ઉભી કરીને પ્રભુ પધરાવ્યા છે. ત્રણ દિશાના ત્રણ ત્રણ દ્વારના વચ્ચેની ભિંતે મોટા ગોખ બેવડા મુકીને સખ્યાળંધ બિંબો પુન્યવંતોએ પ્રતિષ્ઠિત કર્યા છે. અને દરેક બારણાની (દ્વારની) બંને બાજુ સામસામા મોટા આયના (કાચ) ગોઠવ્યા છે, ત્યારે છાટ ઉપર ઉંચે હાંડી ઝુમર, ગોળા અને વાલછટ વિગેરે કિંમતી દુરનિચર વિવિધ નમુનાવાળું ટાંગીને રોશની-લાઈટના તેજને ઝળહળતું પ્રકાશિત પમાડ્યું છે.

ગભારાની બહારની ભિંતે નાના નાના ગોખ ઉપરા ઉપરી બાંધીને તેમાં પણ બિંચોબીચ બિંબો પધરાવ્યા છે. દરવાજાની ભિંતે (દાદાજીની સન્મુખ) નાના ગોખમાં બાબુસાહેબ પ્રતાપસિંહજી અને તેમના પત્ની મહેતાબ કુમારીની, બીજામાં રા. બ. બાબુસાહેબ ધનપતસિંહજી અને તેમના પત્ની રાણી મેનાકુમારીની યુગલમૂર્તિ છે. ત્રીજામાં રા. બ. બાબુસાહેબ લક્ષ્મપતસિંહજી છે.

માળ મેડી ઉપર ત્રણ ચોમુખજી.

આ દહેડું માળવાળું છે. બંને બાજુ પથરની સી-

ડીઓ બાધેલી તે ઉપર ચઢીને માળ ઉપર જવાય છે
અહીં ઉપરના ત્રણ મહાપનો ગાળો ખૂટલો રાખ્યો હોવાથી
અહરથીજ એક બીજા ચોમુખમા જવાય છે, આ ચોમુખને
ફરતી પ્રહસિણા દેવાને કહેડો કમ્મરપૂર બાધ્યો છે મહાપ
ખૂણો છે, ને તેનું તળિયું આરસથી ચોખિત કથું છે

આ જગ્યાએથી 'ગિરિરાજની પ્રથમ પીઠના દર્શન
થાય છે જગ્યા સ્વચ્છ, 'હવાવાળી' ચિતળ, અને ગરબડ
વિનાની એકદમ શાન્ત અને એકાતવાળી હોવાથી ચૈત્ય-
વદન તથા કાઉસગો કરતાં મન પ્રણામ સ્થિર રહે છે તે
પણુ વિશેષ લાભને પ્રાપ્ત કરાવનાર સ્થાન બહુવુ

બે 'આળાનુ દેહેરાસર બધાઈને તૈયાર વધુ.

માતૃશ્રી મહેતાળકુમારી સ્વર્ગસ્થ થયા બાદ નમ
સ્મરણ માટે ખુદ બાળુસાહેબ ધનપતસિદ્ધા સિદ્ધાચલમા
યાત્રા નિમિત્તે જઈ પહોંડપર જગ્યા કિલ્લાબધ દેહેરાસર
થાય તેટલા પૂરતી નહિ દેખી હોવાથી એવટે લાભેવખતે
તળેટીના મથાળની જગ્યા પસંદ પડી તે રાજ્ય તરફથી
બક્ષીસ મળી જેની નકલ આ સાથે છે તેનું ખાત મુહુર્ત
સ ૧૬૪૫ મા કથું

લીધેલ જગ્યાને વાળી લેવા પ્રથમ કિંટલો બાધીને
પોળ કરવાજો સુકયો, અને કિંટલાને નાજૂક કોડા પણ

બાંધ્યા. જમીન ૬૭૭૬૧૧ ગજ જેટલી વિશાળ હોવાથી એક
 'લઘ્યટુંક' (વસહી)ના રૂપે દહેરાસર બાંધાવવા બે ગાળા
 પાડ્યા, ઉપરના પ્રથમ ગાળામાં મૂળનાયક આદિત્યરજુનું
 દેવાલય અને તેના સામે પુંડરીકજીનું અને ફરતી ચોમેર
 ભમતિની દહેરીઓ ધીમે ધીમે તૈયાર થતી ગઈ. એટલે
 પ્રદક્ષિણા ફરવાની હોંશે હોંશે મન વધે તેમ તૈયાર થયું.
 પહાડ ઉપરની સઘળી ટુંકના પ્રમાણે આ ટુંક બાંધેલ છે.
 પુંડરિકજીનું શિખર બંગાળી ઘાટનું જૈન શિલ્પી છે.

બીજો ગાળો—જે તળેટીના તરફ છે. તેની પોળ
 દરવાજો મૂળ આવાગમન કરવાનો અને પૂજારી-ગોઠી,
 પહેરેગીર, અને મહેતાને રહેવાની ઓરડીઓ, સૂઅડ
 કેશર ઘસવાની, તથા પુરૂષવર્ગ અને સ્ત્રીવર્ગને પૂજા કરવા
 પહેરવાનાં કપડાની સામસામે ઓરડીઓ હારબંધ છે. વચ્ચે
 જમીનમાં બે બાજુ પાણીના ટાંકા (ભોયરા) બાંધ્યા છે.
 અને તે ટાંકાના મધ્યાળ ઉપર એકેક મંડપ બાંધીને તેમાં
 દહેરા જેવી આરસની દહેરીમાં ગુરૂ સ્થાપના, અને બીજા
 મંડપમાં ઉપરની નવટુંકની રચના. દરવાજાની ભિંતનાં
 જોડે એકીસ અને છેક ખુણે ગરમ પાણીની, નહાવા માટે-
 ની જગ્યા છે.

ભમતિ-પ્રદક્ષિણા.

શ્રીમાન પુંડરિક ગણધરની ડાબી (વામ) બાજુથી

નખર એકવાળી દેવકુંભિકા—દહેરીથી ભમતિ ચર થાય છે તે 'ન ૭૩' સુધી 'દર્શને' કરતા 'પ્રદક્ષણા' પૂર્ણ થાય છે એટલે છેલ્લે પુરુરિકલની જમણી (દક્ષિણ) તરફ આવીએ હવે પુરુરિકલ પાછળ ભમતિની ૧૨ દહેરીઓ છે તે પુરુરિકલની પ્રદક્ષણા મોટીમા બાણવી

રામદનિ (રાયણ) વૃક્ષ

મૂળનાયકની દહેરાની પાછળ ભમતિના એક પુણા ઉપર ભોયતળિયામા આરસની એક દહેરી સ્થાપીને તેમા અચળગચ્છાધિપતિ શ્રીજી સદ્ગારક 'કલ્યાણસાગરજી' આચાર્ય મહારાજની મૂર્તિ પધરાવી અને બીજે પુણે રાયણવૃક્ષને રાપીને એક સુદર આરસની દહેરીમા મૂળનાયક શ્રી આદિનાથના ચરણ-પગલા પ્રતિષ્ઠાપૂર્વક સ્થાપન કરેલા છે (આરસની નકશીદાર દહેરી) જેથી યાત્રુ દર્શનિકાને તિથોધિરાજની પ્રાય શાશ્વતિ રાયણુ સમરણ થાય છે

'પુરુરિકલના' દહેરાની નિચેની 'ઠેલીમાના પગધિયાની અમવચ્ચ સિતે, આપણા જમણા હાથ તરફ (દહેરામા જતા) એક ગોખ બળીવાળો છે, તેમા શ્રીમાન મહામુનિ મોહનલાલજી મહારાજની 'મનોહર-મૂર્તિ' પધરાવી છે ત્યારે હાલમા તે ઠેલીની બહાર એક સુદર મડપ બાધીને

તેમાં ભવ્ય રોનકદાર આરસની દહેરીમાં ખરતરગચ્છવાળા પ્રસિદ્ધ દાદાસાહેબ ભટ્ટારક શ્રી જિનદત્તસૂરિજી જૈનાચાર્યની પ્રતિમા-મૂર્તિ પ્રતિષ્ઠિત થવાની છે.

દહેરાનું વિશેષ શોભાપણું.

દહેરાના તળિયે આરસ અને ટાઇલ જે ચોડીને ચક્રચકિત કર્યું છે, તે જાણે વિવિધ રંગના 'ગાલિયા' પાથ-યાં હોયની શું!! તેવી દરેક જગ્યે કિનાર બાંધીને જૂદી જૂદી ચોકડીઓ પાડી છે, અને દરેક દેવકુલિકા તથા દરવાજા-પોળની ભીંતો તથા સ્થંભોમાં નાના પ્રકારના રંગવાળી તેમજ નકશીવાળી ટાઇલની શોભા અને ઉજ્જ્વલમણનો ભાસ આંખને આનંદ આપે છે ને અંતરને આલ્હાદ ઉપજાવે છે. આત્માને શિતળ શાંતિ પ્રગટે છે.

આ મહેતાબવસી યા ધનવસીની સુખ્ય ડેલી-દરવાજાના પાસે ઉભા ઉભા લાંબી નજર ફેંકીએ તો ભોતાતળેટી સુધીના રસ્તામાં આવતા જતા માણસોની ખબર પડી શકે છે. આ ડેલી પોળના પરચાર ઉપર પથિકજનો વિશ્રામ લે છે, તો તેનો પરિશ્રમ દૂર થાય છે, તેવી શીતળતા શરીરમાં પ્રગટે છે. આ દહેરાની ટેકરી કંઈ પણ ઉચાણમાં નથી. તથા આબુઆબુ નજીકમાં કોઈ વૃક્ષ કે ઝાડપાનનો ભાગ નથી, તેમજ જલઝરણું નથી. છતાં આનંદાશ્ચર્ય એજ છે કે આ

ભાગની સ્વચ્છ-નિર્મળ હવા એવી અવારનવાર છૂટે છે કે રાગીને નિરાગી બનાવે છે એ અનુભવસિદ્ધ છે .

આ દહેરાવાળી દુક બધાવવા પાછળ લાખો રૂપિયા ખુદ બાબુસાહેબે ખર્ચ કર્યો છે . બાદ દેવકુલિકા, પ્રતિભા અને બોલીના ધીની નકરા તથા ઉપજમાના વધારા વડે લાખો રૂપિયા ખર્ચાયા છે, અને હુમેશા નવા નવા કામ નાના-મોટા ચાલુ રહે છે, તેથી સ્વચ્છતા તથા પવિત્રતા પૂર્વક નવરંગ આ દુક બની છે તે 'મી' ચિહ્નલિપિ બાબુ મેનેજરની નિર્દોષી ધર્મબુદ્ધિ !!

લક્ષ્મીને ગુણકા જેવી માનનારા બુદ્ધિવત
બાબુસાહેબ ધનપતિ હશે દુગડા .

આપણે જાણીએ છીએ કે શ્રવ ઉત્તમ ગતિમાથી આવીને ઉત્તમ વેશવ, ઠાન, પુણ્ય અને યથાશક્તિ તપ-નિયમ કરીને ફેર ઉત્તમ ગતિમા જનારા શ્રવેની બુદ્ધિ હુમેશા સન્મુખ રહે-છે તેથી પરને ખીડા ઉપજાવવા અને પોતાના સ્વાર્થને સાધવાનું મન થતુંજ નથી . આ મહા મહોત્સવમા માહ શુદ્ધ ૧૩ અને શુદ્ધ ૧૦ એમ બે મહુત લગ્નશુદ્ધિમા હતા . જો તેરથ રાખે તો મનુષ્યની હાનિ અને દશમ રાખે તો દ્રવ્યની હાનિ પહોંચે તો શુદ્ધિમાન બાબુસાહેબે સપજ લક્ષ્મીને લાખી ગણિકા સમજીને

અને પરજીવહાનિને પોતાના પ્રાણ કરતાં વિશેષ માનીને,
ખાસ દશમનું મુહુર્ત રાખ્યું. કહો, કેટલો બધો મનુષ્ય
પર પ્રેમ અને દયાદ્રીતા ! નિજ નામને સાર્થક કરનારા આવા
રત્નવડે 'રત્નગર્ભા' આ પૃથિવિ મનાય છે.

શ્રી અંજનશલાઠા કરાવવા સંબંધે શ્રીમતિ રાણી
મેનાકુમારીને આવેલ અમત્કારી સ્વપ્ન.

કારણ પરત્વે શ્રી મોહનલાલજી મહારાજ પાલીતા-
ણેથી થોડા ગાઉ ઉપર વિહાર કરી ગયા. તે રાત્રે રા. બ.
બાણુસાહેબ ધનપતસિંહજીના સુપત્નિ શ્રીમતિ રાણી મેના-
કુમારીને મધ્યરાત્રિ વિત્યા પછી સ્વપ્ન આવ્યું કે—'હે
શ્રીમતિ ! અંજનશલાઠા વિધિ, પ્રતિષ્ઠાવિધિની ક્રિયામાં
મહા પવિત્ર સાધુ મોહનલાલજીને સાથે રાખીને કામ લેવું
ઉત્તમ છે.'

આ પ્રમાણે સાંભળી આંખ ખુલ્લે છે તો પ્રકાશ બંધ
થયો. પાછલી રાત્રિ જાગરણ ધર્મક્રિયા કરી પ્રભાતમાં
બાણુસાહેબને સંભળાવ્યું. બાણુસાહેબે પુત્રરત્ન નરપત-
સિંહજીને કહ્યું, કે મોહનલાલજી મહારાજ પાસે જાઓ.
એટલે ગાડી લઈને કુમારશ્રી નરપતસિંહજી જે ગામ મ-
હારાજ વિચરી ગયા હતા, ત્યાં ગયા ને મહારાજ સાહે-
બને વંદન કરી સ્વપ્નની વાત કરી. એટલે મહારાજ મોહન-

લાલજીએ ક્ષયોપશમ પ્રમાણે જ્ઞાનજળથી જોતા જવાની
જરૂર જાણી એટલે બાળુસાહેબે હા પાડી અને અજન-
નશલાકા પ્રતિષ્ઠાની ક્રિયામાં છેલ્લે સુધી હાજર રહ્યા.

અજનનશલાકા અને પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ.

બે માસ અગાઉથી સહકુટુંબ બાળુસાહેબનું આવવું.

બગદેશના પુરાતન શહેર 'સુરિંદાબાદ' નિવાસી
જેન જમીનદાર રાયબેહાદુર બાળુસાહેબ 'ધનપતિ-
સિંહજી' પોતાના રાજવંશી સરકારી રસાલા સાથે
લગભગ બે માસ અગાઉથી પાલીતાણામાં આ મહા મહો-
ત્સવ નિર્વિઘ્ને પસાર કરવાને, સહકુટુંબ પધાર્યા અને
શ્રીમાન શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી તથા સહેરના સ્થાનિક
સઘના પાસે કામઠાજમા મહદ્ મજબી માંગણી કરી તેથી
ફેટલીક ગામ મહાજનની મહદ્થી મહોત્સવનું કામ શરૂ કર્યું.

જે જગ્યાએ હોરાસર છે, તે જગ્યામાં અજનનશલા-
કાના બિબોની મહાયજ્ઞના હતી અને બાળુમા વિધિ-
વિધાન કરાવનારાની બેઠક, અને તેનાથી નિચે જયતલેટી
સુધી પ્રેક્ષક યાત્રીકોનો સમિયાણો બાંધ્યો હતો. ક્રિયા-
વિધિ કરાવનારા અરત્તરગચ્છના શ્રીપૂજ્યજી તથા તપાગ-
ચ્છના શ્રીપૂજ્યજી વિજયરાજસૂરિ તથા જિનભદ્રસૂરિ વિગેરે

ત્રણ શ્રીપુજ અને સર્વસૂરિ-તથા મોહનલાલજી વિગેરે સાધુ, સાધ્વી, યતિ અને શ્રાવક વર્ગ હતો. પ્રતિષ્ઠાના બે દિવસ અગાઉ ભારે ભીડ જામી હતી. બાબુસાહેબે પોતાના ૬૦૦ છસો જિનબિંબો તદ્દન નવા કરાવીનેજ અંજનમાં મૂક્યા હતા. અને સંખ્યાબધ જિનબિંબ નાનાં-મોટાં અહારથી આંચા હતાં. અને એક મહિના અગાઉથી દેશોદેશ કંકેત્રિયો પહોંચી હતી. તેથી જયપુર શહેરથી કારિગર સલાટ વિગેરે મોટી-નાની પ્રતિમાઓ ઘડી-ખનાવીને લાંબાથી સાધારણ ભાઈઓએ (જૂજ કિંમત હોવાથી) ખરિદીને અંજનશલાકામાં મૂકી.

બાબુસાહેબની ઉદારતા.

કંઈપણ નકરો લીધા વગર, જે જે લોકોએ અંજન-શલાકા કરાવી તેને ઉલટો ધન્યવાદ આપ્યો. બિંબ ભરાવનાર ભારે ખુશી થયા. અને બાબુસાહેબની લક્ષિમ અને ઉદારતાના ગુણની પ્રશંસા કરવા લાગ્યા. આ બિના ચથાઈ છે.

પાલીતાણામાં છેલ્લા ત્રણ અંજનશલાકા પદ વર્ષમાં ત્રણ થયા સં. ૧૮૬૩ ના મોતીશાશેઠના સુકિર્તીને દેલાવનારા પ્રશશનિયપણે નિવિધને પસાર થયા હતા. જે વેળા ૬૦૦૦૦ સાઠ હજાર માણસ આવન સંઘનું મળીને

તે ટાકણે હાજર હતું. અને ત્યાંપછી ૨૮ વર્ષે જોટલે
 સ ૧૯૨૧ માં કચ્છી શેઠ કેશવજી નાયકના યથા તેમાં
 નૈનો કરતાં બિલુક વર્ગે મોટી સંખ્યામાં જોકઠો થયો હતો.
 પરંતુ મુહુર્ત અશુભ-સારૂ નહિ હોવાથી કોલેરાની ઉત્પત્તિ
 થઈ તેમાં સેકઠો નૈનો અને હજારો બિલુક મરણ
 પામ્યાથી કેર કહેવાઈ ગયો. તેથી ૨૮ વર્ષે આ રાય
 બહાદુર બાબુસાહેબના અંજનસલાહા ઉ તેના શુભ મુહુ-
 ર્તના ખબર-દેશાવરમાં પહોંચી વળ્યાથી અને સત્તુ સારી
 હોવાથી ૧૫૦૦૦ પદ્મ હજાર અધિક નૈન યાત્રુ અને પાંચ
 હજાર આશરે નૈનેતર પ્રેસક વર્ગે જોકઠો થયો હતો.
 બાબુસાહેબ જોકે મહારાજા છતાં આ મહોત્સવમાં ભાગ
 લેતાં બાળ લઘુ નિર્વિનિ પસાર કર્યો 'મહા શુદ્ધ ૧૦'
 ના મૂળનાયકને ગાદિએ બિરાજમાન કર્યો સ ૧૯૪૬-
 આ દિવસે બાબુસાહેબે સારી રીતે જ્ઞાન-દક્ષણા અને પદે-
 શમણી કરી. હવે આ દિવસ 'વર્ષગાઠ' નો સ્થાપન
 થયો દિગ્બળનાં.

કિરણ ૨ જી.

શ્રીમતિ મહેતાબકુમારી જિનેંદ્ર પ્રાસાદનું
ચથાર્થ વર્ણન.

આ જિનેંદ્રપ્રાસાદ ત્રણ મંડપથી નવ દ્વારનો બાંધ-
વામાં આવેલ છે. તિર્થાધિરાજ શ્રી સિદ્ધાચળજી ઉપરની
વર્તમાન નવ દુકામાં આવો નવદ્વારનો જિનેંદ્રપ્રાસાદ નથી.
તેથી તિર્થાધિરાજની શોભામાં આ શ્રી મહેતાબકુમારી
જિનેંદ્રપ્રાસાદે બહુજ અભિવૃદ્ધિ કરી છે.

આ પ્રાસાદ-દહેરાસરમાં ગર્ભદ્વાર, રંગમંડપ અને
તેની ભીંતે ચોતરફ આવેલ મોટા-નાના ગોખમાં બિરા-
જતા જિનપ્રતિમાઓનું વર્ણન.

શ્રી આદિનાથજીનો મુખ્ય ગભારો.

૧ મૂળનાયક શ્રી આદિશ્વર ભગવાન—સં. ૧૯૪૬ ના માહિ
શુદ્ધિ ૧૦ ના શુભ દિવસે આજિમંગળ બાલૂચર નિવાસી
રાયબહાદુર બાબુસાહેબ ધનપતસિંહજી પ્રતાપસિંહજી
દુગડે અંજનશલાકા પૂર્વક પ્રતિષ્ઠા કરી. પરધર સહિત
પ્રતિમા સફેદ મકરાણા આરસપહાણની ઉચાઈ ઇંચ ૬૦

શ્રી ગેનુજ્યતિય તજેદીમડન શ્રી કપલદેવજીના
 મુખ્ય દેનાલયના સમુખ તથા મેડા ઉપરના
 ચોમુખજીના ના નિખરનો દેખાન

૨ શા. છગનલાલ ઘેલા-ભાવનગરવાળા સ ૧૯૫૭
(આદિજન)

३ वर्धमान गोधर-वेटीवाजा स १६५८ (शीतल)

૪ શા હનણ કરેગાન-આવનગરના શ ૧૬૫૫ (પા.૪)

૫ શા. છગનલાલ ઘેના—સાવનગરના સ ૧૬૫૭ (અજિત)

६ ११ ११ ११ ११ (२ भाव)

૭ ગા. કૃષ્ણાજી કપૂરાજી-પોયાવાડા સ ૧૯૫૬ (૨૬૦)

૯ ગા. છગનલાલ ઘેલા—માવનગર સ ૧૬૫૭ (પાશ્વ.)

૯ મોદી મગનલાલ ત્રીભોવન—ઉઝાવાળા સ. ૧૬૫૬
પ્ર૦ ૧ (અરજિત)

એ રીતે મૂળનાયકજીના ગભારામા ગોખ્ય આઠ મા ઉ
પર મુજબ કમસર પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત જીરાજમાન જાણવી

મંડપ (ગભાગે) ખીન્ને

મૂળનાયક શ્રી પાર્શ્વનાથજી માથે ણીજા પ્રતિમા પ
(કુચુ, ધમં, સુવિધિ, વીર, સુમતિ) શ્રી જયપુર સીંગીવાળા
ઘેણી નયમલજી ગુલેન્ડાએ ૨ ૧૯૫૯ મા પ્રતિષ્ઠા કરી
મૂળનાયકની ઉચ્ચાઈ ઇંચ ૩૪ છે

મહત્વ (ગણતરી) વ્રીલે

સુળનાયકશ્રી પાર્શ્વનાથજી ઇય ૪૩ વાળા સદ્દેશ મ

૧૯૬૨ માં બિકાનેર નિવાસી શ્રેષ્ઠી જૂહારમલજી સમિરમલજી સામસુખા. ગ્રં ૧ પ્રતિષ્ઠા કરી.

સભામંડપમાં દહેરી બે આરસની.

જમણી તરફની આ મોટી નકશીદાર દહેરીમાં ઠીપોડી વાળા બાઈ ઉજળીએ પ્રતિમા ૬ ની સં. ૧૯૫૬ માં પ્રતિષ્ઠા કરી. (અનંત, વાસુપૂજ્ય, વિમળ, સુપાશ્વ, ચંદ્રપ્રભ અનંત) ડાબી તરફ દહેરીમાં પાટણવાળા શા. ચુનીલાલ ખીમચંદની સ્ત્રીએ સં. ૧૯૬૨માં પ્રતિમા ૨ સ્થાપ્યા. (ઋષભ, અભિનંદન.)

મોટા ૮ ગોખની વિગત.

શ્રી મહેતાબકુમારી જિનેંદ્ર પ્રાસાદના સભામંડપમાં ચારે બાજુની ભીંતે મોટા બેવડા ગોખ નં. ૮ અને નાના ગોખ ૨૨ આવેલા છે તેમાં બિરાજતા પ્રભુજીના નંબર ઉપરથી ક્રમસર ગણવાથી નીચે લખ્યા ધણીની પ્રતિમા જાણવી.

મોટા ગોખ નંબર ૧ લો.

પ્રતિમા નંબર.

૧ શા. દેવચંદ હર્ષચંદ પુનાવાળા. સં. ૧૯૫૧ માં
(સુવિધિ) સ્થાપ્યા.

૨ પરાણા.

૩ પરાણા.

૪ બાઈ દીવાળીએ ચદ્રપ્રભુ સ્થાપ્યા

૫ પરોણા

૬ બાઈ છવી વીજપુરવાળા (સુમતિનાથ)

૭ બાઈ જમના કટોમણાના (મહાવીર)

૮ શા ત્રીકમ વર્ધમાન ભાવનગરના સ ૧૯૫૧ (ચદ્ર)

૯ પરોણા

૧૦ બાઈ હેમકોર પુનાવાળા સ ૧૯૫૧ (પાશ્વ)

૧૧ શા હેમચંદ રામચંદ પુના સ ૧૯૫૧ (શિતળ)

૧૨ શા લલુભાઈ દેવચંદ કલેજ સ ૧૯૫૧ (સુપાસ)

૧૩ પરોણા

૧૪ રાયચંદ (સસવજિન) સ્થાપ્યા

૧૫ પરોણા

૧૬ મગનભાઈ ધર્મચંદ, સ ૧૯૫૧ (શાંતિનાથ)

૧૭ પરોણા

૧૮ બાઈ જડી ગોધાવાળા સ ૧૯૫૨ (સુપાશ્વ)

૧૯ બાઈ જેડી ખેડાવાળા સ ૧૯૬૨ (નેમનાથ)

ગોખ ન. ૨ જો.

પ્રતિમા નગર

૧ બાઈ ધની સાણુદવાળા સ ૧૯૪૯ (સુવર્ધિ)

૨ બાઈ સૂરજ સાણુદ સ ૧૯૪૯ (પાશ્વ)

૩ લક્ષ્મણાઈ વીસનગર સ ૧૯૪૯ (શાંતિનાથ)

- ૪ દિવાળીબાઈ અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (પદ્મપ્રભ).
 ૫ શમુબાઈ વીસનગર સં. ૧૯૪૯ (પાર્શ્વ).
 ૬ નર્મદાબાઈ બલોલ સં. ૧૯૪૯ (વીરજીવન).
 ૭ સૂરજબાઈ હિમજ સં. ૧૯૪૯ (પાર્શ્વ)
 ૮ પરોણા.
 ૯ પરોણા.
 ૧૦ પરોણા.
 ૧૧ મોંઘીબાઈ ગોધા સં. ૧૯૫૦ (અજિત).
 ૧૨ બાઈ સુળી ગોધા સં. ૧૯૫૦ (વીર).
 ૧૩ પરોણા.
 ૧૪ પરોણા.
 ૧૫ બાઈ જીની ચીકણી અમદાવાદના સં. (આદિ).
 ૧૬ બાઈ દીવાળી અમદાવાદ સં. ૧૯૪૯ (શાંતિ).
 ૧૭ બાઈ વીજી હાટકી અમદાવાદ સં. ૧૯૪૯ (અભિનંદન).
 ૧૮ બાઈ નાથી સાણુંદ સં. ૧૯૪૯ (વાસુપૂજ્ય)

ગોખ નં. ૩ જે

પ્રતિમા નંબર.

- ૧ શા. અમુલબ ચુનીલાલ પુના સં. ૧૯૫૦ કુંથુ.
 ૨ " " આદિ.
 ૩ " સભવ.
 ૪ રાયચંદ ભુરા વળા સં. ૧૯૬૦ (પાર્શ્વ)

(२१)

- ૫ બાઈ વીજી અમહાવાહ સ ૧૯૫૧ (સભવ)
 ૬ બાઈ ગંગા ઉઝા મ ૧૯૫૧ (મુનિસુવત)
 ૭ બાઈ માણેક સુગઢવાળા મ ૧૯૫૧ (ત્રેયાસ)
 ૮ બાઈ મછી અમહાવાહ સ ૧૯૫૧ (રૂપમ)
 ૯ બાઈ હરકોર અમહાવાહ મ ૧૯૫૧ (પાશ્વ)
 ૧૦ રાયચંદ કુરા વળા સ ૧૯૬૦ (પાશ્વ)
 ૧૧ ઠલીચંદ પૂજા અમહાવાહ ૧૯૫૦ (અજિત)
 ૧૨ બાઈ મછી ખેડાવાળા સ ૧૯૫૦ (ચંદ્ર)
 ૧૩ શા લક્ષ્મિચંદ કુલચંદ અમહાવાહ સ ૧૯૫૦ (શાંતિ)
 ૧૪ બાઈ મોધી વઠાલીવાળા મ ૧૯૫૧ (સુમતિ)
 ૧૫ પદોષા
 ૧૬ શા દોલાબાઈ નાનચંદ હા હરકોર (શાંતિ)
 ૧૭ બાઈ જીવી સાકરચંદ હીરાચંદની પુત્રી આગલોલ
 મ ૧૯૫૧ (શીતળ)
 ૧૮ પદોષા

ગોખ ન ૪ થો

प्रतिभा न प्यर

- ૧ શા મુળચક્ર પત્રાણ પાલણપુર સ ૧૯૫૨ (ઈશ્વરજીન)
૨ - પરોણા
૩ પરોણા
૪ બાઈ મછા પાલણપુર સ ૧૯૫૨ (મુનિસુમત)

૪ બાઈ હરદોર અમદાવાદ સ ૧૯૫૩ (પાશ્વં ,

૫ બાઈ પોસી હ જડાવ અમદાવાદ સ ૧૯૫૨

(વાસુપૂજ્ય)

૬ બાઈ નાળુ અમુલબ પાટણ સ ૧૯૫૩ (શ્રેયાસ)

૭ બાઈ ભુરી અમદાવાદના સ ૧૯૫૩ (નેમ)

૮ બાઈ ચચળ (મગળ કાળીદાસ) સ ૧૯૫૩ (શાંતિ)

૯ બાઈ ચચળ ભાવનગર મ ૧૯૫૭ (ચદ્ર)

૧૦ બાઈ સાકળી અમદાવાદ સ ૧૯૫૩ (ચદ્ર)

૧૧ બાઈ વાલી લલ્લુ ધરમચંદની વિધવા અમદાવાદ સ
૧૯૫૨ (અર)

૧૨ .. મરોણા

૧૩ મરોણા,

૧૪ બાઈ દુધી ગોધા, સ ૧૯૫૩ (પાશ્વં)

૧૫ બાઈ વીજળી અમદાવાદ, સ ૧૯૫૩ (સક્ષવ)

૧૬ બાઈ મિરાત વીસનગર, સ ૧૯૫૩ (સુમતિ)

૧૭ બાઈ પાર્વતી અમદાવાદ સ ૧૯૫૩ (ધર્મે)

૧૮ બાઈ દીવાળી ઉમાસર સ ૧૯૫૩ (સુવિધી)

૧૯ બાઈ લક્ષ્મી અમદાવાદ સ ૧૯૫૩ (વાસુપૂજ્ય)

ગોખ ન ૬ ઠે

પ્રતિમા નગર

૧ બેચર જીવરાજ અમદાવાદ સ ૧૯૫૦ (પાશ્વં)

- ૨ લલ્લુભાઈ નગીનદાસ અમદાવાદ સં. ૧૯૫૦ (પાશ્વ.)
- ૩ પ્રેમચંદ મુળચંદ ખંભાત સં. ૧૯૫૦ (આદિ.)
- ૪ બાઈ જડાવ રાધનપુર સં. ૧૯૬૦ (પાશ્વ.)
- ૫ છોટાલાલ મોતીચંદ અમદાવાદ સં ૧૯૫૦ (સુપાસ)
- ૬ પરોણા.
- ૭ બાઈ સમરત ખેડાના સં. ૧૯૬૩ (નેમ.)
- ૮ પરોણા.
- ૯ બાઈ મોતી ખેડાના સં. ૧૯૬૩ (પાશ્વ.)
- ૧૦ જવેરી પ્રેમચંદ ગોરધન પાલીતાણા સં. ૧૯૬૨ (સંભવ)
- ૧૧ મોતીલાલ રતનચંદ અમદાવાદ સં. ૧૯૫૫ (મદ્દી)
- ૧૨ બાઈ મુનિ. બાપાગામ સં. ૧૯૬૧ (પાશ્વ.)
- ૧૩ પનાળ પ્રેમાળ પુના સં. ૧૯૫૦ (કુંથુ.)
- ૧૪ બાઈ ચુની પાટણ સં. ૧૯૫૦ (સુપાસ.)
- ૧૫ બાઈ સુરજ બાદલપુર સં. ૧૯૫૦ (આદિ.)
- ૧૬ ઉમાળ ખુમાળ મીરજ સં. ૧૯૫૦ (અનંત.)
- ૧૭ બાઈ જેડી વીસનગર સં. ૧૯૫૦ (પદ્મ)
- ૧૮ બાઈ સતોક ધોલેરા સં. ૧૯૫૧ (પાશ્વ.)
- ૧૯ પરશોતમદાસ હરગોવીંદ અમદાવાદ સં. ૧૯૫૨ (આદિ)
- ૨૦ બાઈ રૂપાળી સાણંદ સં. ૧૯૫૨ (ચંદ્ર)

ગોખ ન ૭ મો

પ્રતિમા નગર

- ૧ બાઈ મહા અમદાવાદ સ ૧૯૫૦ (શાંતિ)
- ૨ લલ્લુભાઈ નગીનદાસ અમદાવાદ સ ૧૯૪૯ (અભિ)
- ૩ બાઈ જકલ સાણુદ સ ૧૯૪૯ (આદિ)
- ૪ પ્રેમળાઈ મારવાડના સ ૧૯૫૦ (કુચુ)
- ૫ બાઈ દયાદેવ સુરત સ ૧૯૫૮ (આદિ)
- ૬ બાઈ ગંગા ખભાત સ ૧૯૫૦ (ચદ્ર)
- ૭ બાઈ જયકુવર અમદાવાદ સ ૧૯૫૩ (આદિ)
- ૮ બાઈ જીવદેવ નવાગામ સ ૧૯૫૦ (સુપાસ)
- ૯ બાઈ ગોદાવરી ભાવનગર સ ૧૯૫૭ (નેમ)
- ૧૦ બાઈ ધની જાવાલના સ ૧૯૫૭ (સુમતિ)
- ૧૧ " પદોણા
- ૧૨ કીશોરદાસ કરમચંદ કુવડસકવાળા સ ૧૯૫૧ (અર)
- ૧૩ બાઈ પાર્વતી અડાલજ સ ૧૯૫૦ (સલબ)
- ૧૪ બાઈ આધાર અમદાવાદ સ ૧૯૪૯ (નેમ)
- ૧૫ બાઈ ચચળ સાપુર અમદાવાદ સ ૧૯૪૯ (વીર)
- ૧૬ કીશોરદાસ કરમચંદ ઉવડસક સ ૧૯૪૯ (અભીનદ)
- ૧૭ " " સ ૧૯૪૯ (શાંતિ)
- ૧૮ " " સ ૧૯૪૯ "
- ૧૯ બાઈ પાર્વતી અડાલજ સ ૧૯૫૩ (અજિત)
- ૨૦ બાઈ જીવી દેલદર સ ૧૯૬૦ (વીરજી)

ગોખ નં. ૮ મો.

પ્રતિમા નંબર.

- ૧ શા. મયાચંદ દલીચંદ. રણાસણ સં. ૧૯૫૦ (કુંથુ).
- ૨ " " " (વાસુપુજ્ય).
- ૩ " " " (ધર્મ).
- ૪ હંસરાજભાઈ ખેંગાર. દેવંદર સં. ૧૯૬૦ (આદિ.)
- ૫ પરશોતમ હીરાઠાર. ભાવનગર સં. ૧૯૫૧ (પદ્મ.)
- ૬ પરોણા.
- ૭ બાઈ દેવકોર. ગોધરા સં. ૧૯૫૨ (પાશ્વ.)
- ૮ સંઘવી લલુભાઈ કકલ. મેસાણા સં. ૧૯૫૨ (આદિ).
- ૯ બાઈ માહાકોર. ઉજ્જન સં. ૧૯૫૧ (સંભવ)
- ૧૦ બાઈ શીવકોર. ખુરાનપુર સં. ૧૯૫૦ (કુંથુ.)
- ૧૧ " " " (શ્રેયાંસ)
- ૧૨ " " " (વાસુપુજ્ય.)
- ૧૩ બાઈ ઉજ્જમ. સુન્નેરવાળા સં. ૧૯૫૨ (નમિ.)
- ૧૪ સમરતબાઈ. અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (આદિ.)
- ૧૫ માણકબાઈ. શાપુર-દક્ષિણ સં. ૧૯૫૦ (નિમળ.)
- [હા. પાલીતાણાના તારાચંદ શામભાઈ કોરડીયા.]
- ૧૬ પરોણા.
- ૧૭ બાઈ કંકુ. અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (પદ્મ.)
- ૧૮ બાઈ મંછા. વીરપુરવાળા સં. ૧૯૬૦ (સંભવ.)

કિરણ ૩ જી

સભામહાપમા આવેલા નાના બાવીશ
ગોખની વિગત

ગોખ ન ૧ લો—પ્રતિમા ૪

બાઈ રાજબાઈ	અજમેર	સ	૧૯૫૦ (શાંતિ)
"	"	"	(રિષભ)
"	"	"	(નેમ)
બાઈ લાડકી	છાણી	સ	૧૯૫૧ (ચદ્ર)

ગોખ ન ૨ જો—પ્રતિમા ૭

આલમચઢ કેવલચઢ		સ	૧૯૫૫ (મહિ)
બાઈ રાજબાઈ	અજમેર	સ	૧૯૫૦ (પાન્થ)
શા ચુનીલાલ ખીમચઢ-શીયોર		સ	૧૯૫૧ (પાન્થ)
માણેકચઢ વીરજી	મીરખી	સ	૧૯૫૧ "
બાઈ અબા	અલોડા	સ	૧૯૫૧ (ધમ)
દેલાલાઈ ન્યાલચઢ	વીનાપુર	સ	૧૯૫૬ (પાન્થ)
બાઈ મુગાબાઈ	ચેવલા	સ	૧૯૫૧ (શાંતિ)

ગોખ ન ૩ જો—પ્રતિમા ૩

બાઈ જીવી	એકમળા	સ	૧૯૫૦ (વાસુપુત્ર)
----------	-------	---	------------------

બાઇ જીવી એકસંખા સં. ૧૯૫૦ (અભિનંદ).
 ,, ,, ,, (પદ).

ગોખ નં. ૪ થો—પ્રતિમા ૬

બાઇ દીવાળી. વીજપુર સં. ૧૯૫૯ (પાશ્વ.)
 અમીચંદ અલેચંદ. લડચ સં. ૧૯૫૯ (મહિં)
 બાઇ ઉજલી. લાલી સં. ૧૯૫૯ (નેમ)
 બાઇ વીજી. અમદાવાદ સં. ૧૯૫૯ (સુમ)
 નાથા હુલલદાસ વડોદરા સં. ૧૯૫૯ (નેમ)
 બાઇ વીજલી. વડોદરા સં. ૧૯૫૯ (પદ).

ગોખ નં. ૫ મો—પ્રતિમા ૧૧

સુગચંદ નગીનદાસ અમદાવાદ સં. ૧૯૫૫ (આદિ).
 બાઇ મહાકૌર લાવનગર સં. ૧૯૫૫ (વિમલ).
 બાઇ લક્ષ્મિ અમદાવાદ સં. ૧૯૫૫ (પદ).
 પરોણા.

બાઇ પાર્વતી અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (સુનીસુવત).
 બાઇ પાર્વતી અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (વાસુપૂજ્ય).
 બાઇ મહાકૌર અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (નેમ).
 બાઇ નાથી અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (ચંદ્ર)
 બાઇ વીજી વીરમગામ સં. ૧૯૫૬ (ચંદ્ર).

છગનલાલ શોભારામ વીસનગર સ ૧૯૫૩ (મુનિસુવત)
 ગાઇ સતોક અમદાવાદ મ ૧૯૫૭ (સુમતી)

ગોખ ન ૬ હો—પ્રતિમા ૭

ગાઇ મછી	ખભાત	મ	૧૯૫૧	(નેમ)
અમથાભાઈ ગુલાબચંદ વડોદરા	સ	૧૯૫૩	(ચંદ)	
ગાઇ બેનકોર	માણસા	સ	૧૯૫૨	(શાંતિ)
ધર્મચંદ સલભાણુ	માણુમા	સ	૧૯૬૩	(શાંતિ)
ગાઇ જડાવ	અમદાવાદ	સ	૧૯૫૧	(મલી)
ગાઇ અબા	અમદાવાદ	મ	૧૯૫૨	(મુનિ)
ગફલ ઉત્તમચંદ	સુરત	મ	૧૯૫૨	(પદ)

ગોખ ન ૭ મો—પ્રતિમા ૪

વાડીલાલ લીખાભાઈ વડનગર	મ	૧૯૫૩	(પાશ્વ)
ગાઇ ઉજમ	વડનગર	સ	૧૯૫૬ (અજીત)
ગાઇ ઉમેદકોર	સુરત	મ	૧૯૫૬ (સુમતિ)
ગાઇ કમુબી	તખતગઢ	સ	૧૯૬૩ (પાશ્વ)

ગોખ ન ૮ મો—પ્રતિમા ૫

પૂનમચંદ મનજી	સાદરી	સ	૧૯૫૧	(પાશ્વ)
જસીબાઈ	શીવગજ	સ	૧૯૬૧	(પાશ્વ)
દીપચંદ મેતીચંદ	ખેરાળુ	સ	૧૯૫૫	(આદિ)

શીવરાજ લાલજી જખો સં. ૧૯૫૯ (ધર્મ).
 બાઈ જીમબાઈ જેરાજી સં. ૧૯૫૫ (સુમતિ).

ગોખ નં. ૯ મો—પ્રતિમા ૪

ગંગાબાઈ ચેવલા. સં. ૧૯૪૯ (વાસુપુજ્ય).
 બાઈ ચંદન અમદાવાદ સં. ૧૯૪૯ (વીર)
 બાઈ ઉજમ અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (ચંદ્ર).
 બાઈ આધાર ઉવડસડ સં. ૧૯૫૦ (આદિ).

ગોખ નં. ૧૦ મો—પ્રતિમા ૩

બાઈ મોતી અમદાવાદ સં. ૧૯૫૦ (સુમતિ).
 સવજી વેલજી સુળી સં. ૧૯૫૦ (નેમિ).
 બાઈ ચંદન અમદાવાદ સં. ૧૯૫૦ (આદિ).

ગોખ નં. ૧૧ મો—પ્રતિમા ૪

બાઈ બાપી અમદાવાદ સં. ૧૯૫૩ (નેમ).
 બાઈ વીજી અમદાવાદ સં. ૧૯૫૯ (સુમતિ).
 બાઈ આધાર અમદાવાદ સં. ૧૯૫૯ (ચંદ્ર).
 બાઈ દીવાળી વીજાપુર સં. ૧૯૫૯ (પાર્શ્વ).

ગોખ નં. ૧૨ મો—પ્રતિમા ૭

બાઈ મેના કામલપુર સં. ૧૯૫૯ [નેમ].
 બાઈ જડી કામલપુર સં. ૧૯૫૮ [શાંતિ].

શા હીરાચક્ર તલકચક્ર લોદ્રા	સ	૧૯૫૯	
શા ત્રીલોચન બેચર	ગવાડા	સ	૧૯૫૪ [સુપાશ્વ]
બાઈ જમના	વળા	મ	૧૯૫૪ [આદિ]
બેચર ખીમા	વળા	સ	૧૯૫૪ (ધર્મ)
જીવન બેચર	વળા	સ	૧૯૫૪ (ચક્ર)

ગોખ ન ૧૩ મો—પ્રતિમા ૪

અમથા ઉગરચક્ર	લોદ્રા	મ	૧૯૫૦ (પદ્મ)
પાવંતીબાઈ	અમદાવાદ	સ	૧૯૫૧ (સભવ)
વીજીબાઈ	અમદાવાદ	સ	૧૯૫૧ (મહી)

ગોખ ન ૧૪ મો—પ્રતિમા ૬

બાઈ જીવી	કરાડ	મ	૧૯૫૬ (અનંત)
બાઈ કપૂરી	મહુવા	સ	૧૯૫૫ (શાંતિ)
માનચક્ર વાલચક્ર	કરાડ	મ	૧૯૫૬ (મુનિષ્ઠ)
બાઈ લાખી	પાટણ	સ	૧૯૫૫ (મુનિષ્ઠ)
બાઈ લાખી	પાટણ	સ	૧૯૫૫ (પદ્મ)
બાઈ લાખી	પાટણ	મ	૧૯૫૫ (આદિ)

ગોખ ન ૧૫ મો—મૂર્તિ સુગત

જાણુસાહેબ પ્રતાપસિંહજી દુગડ અને તેમના ધર્મપતિ
મહેતાજીકુમારી બાવૂચર અજિમગજ મ ૧૯૪૯

ગોખ નં. ૧૬ મો—મૂર્તિ યુગલ.

રા. બા. બાબુસાહેબ ધનપતસિંહજી તેમના ધર્મપત્નિ
શ્રીરાણી મેનાકુમારીસં. ૧૯૪૯ અંજિમગંજ બાલુચર.

ગોખ નં. ૧૭ મો—પ્રતિમા ૩

બાઈ રતન. પાલીતાણા સં. ૧૯૫૫ (શ્રેયાંસ).
દીયોરા પરશોતમ બેચર ,, સં. ૧૯૫૬ (શાંતિં)
બાઈ જીવી અમદાવાદ સં. ૧૯૭૧ (સંભવ.)

ગોખ નં. ૧૮ મો—મુર્તિ ૧

રા. બા. બાબુસાહેબ લક્ષ્મિપતસિંહજી અલમગંજ
બાલુચર સં. ૧૯૪૯

ગોખ નં. ૧૯ મો—પ્રતિમા ૩

મુલજી બાવા ભાવનગર સં. ૧૯૫૫ (પાર્શ્વં)
બાઈ માકુ. ગોધા સં. ૧૯૫૭ (શાંતિં)
,, ,, ,, (પાર્શ્વં)

ગોખ નં. ૨૦ મો—પ્રતિમા ૭

કંઢોઈ ઝવેર ભાણા પાલીતાણા સં. ૧૯૫૪ (ધર્મં)
,, ,, ,, (નેમં)
,, ,, ,, (સુમતીં)
બાઈ શુક્લાબા જામનગર સં. ૧૯૫૭ (શાંતિ.)

ગેકરશી પરચોતમ ગવાડા સુ ૧૯૫૬ (ગ મવ)
 બાઈ સુરજ માણસા સ ૧૯૫૬ (ચદ્ર)
 સરપચંદ્ર ધરમચંદ ગવાડા સ ૧૯૫૬ (આદિ)
 ગોખ ને ૨૨ મો—પ્રતિમા ૧૩

બાઈ જીવી અમદાવાદ સ ૧૯૫૬ (અનિત)
 મનનલાલ જેઠા વીમનગર સ ૧૯૫૬ (અ દિ.)
 બાઈ નાની ધોલેરા સ ૧૯૫૪ (શાંતિ)

ગોખ ન ૨૨ મો—પ્રતિમા ૧૧

બાઈ જીવેર જેઠા સ ૧૯૫૭ (૫૪)
 મોહન જોડિયાસ ડોહાઈ સ ૧૯૫૫ (ગ મવ)
 બાઈ સમરત વીમનગર સ ૧૯૫૭ (ચદ્ર)
 બાઈ પરગન અમદાવાદ સ ૧૯૫૫ (અભિ)
 બાઈ દીવાળી અમદાવાદ સ ૧૯૫૫ (અભિ)
 પીતાનર બાઈચંદ ગોખા સ ૧૯૫૪ (શાંતિ)
 " " " (અનિત)
 ચીમનલાલબાઈ સુરત " (અનિત)
 મેડા મંગળજી જેથંદ પાલનપુર સ ૧૯૬૩ (પાથ)
 " " " (૫થ)
 દેવગદામ પ્રેમચંદ " (વાસુપુત્ર)

કિરણ ચોથું.

સભામંડપની બહારની લિતે ગોખનું વર્ણન.

- ગોખ નં. ૧—બાઈ રૂખી વડનગર સં. ૧૯૭૪ (સુમતિ.)
 ગો. નં. ૨—રૂપચંદ મયાચંદ વીજપુર સં. ૧૯૬૩ [પાર્શ્વ]
 ગો. નં. ૩—બાઈ ફૂલી પાલનપુર સં. ૧૯૬૩ [અનંત.]
 ગો. નં. ૪—બાઈ દીવાળી આંકલાવ સં. ૧૯૬૩ [પશ્ચ.]
 ગો. નં. ૫—બાઈ કંકુ પાટણ સં. ૧૯૬૬ [અનંત]
 બાઈ ઉજમ અંકલેશ્વર સં. ૧૯૬૬ [આદિ.]
 ગો. નં. ૬—ખીમચંદ ઘેલચંદ પાટણ સં. ૧૯૬૪ [ધર્મ]
 બાઈ જુઠી ભાવનગર સં. ૧૯૬૪ [શીતળ]
 ગો. નં. ૭—બાઈ માણેક પાટણ સં. ૧૯૬૭ [સુવીધી.]
 ગો. નં. ૮—કસ્તુરચંદ લૂણીયા ફલોદી સં. ૧૯૭૦ [વીર]
 ‘નં. ૯ થી ૧૬ સુધી હાલ તદ્દન ખાલી’
 ગો. નં. ૧૭—બાઈ મુની કાલંદ્રી સં. ૧૯૭૬ [આદિ]
 બાઈ તેજબાઈ સરિયદ સં. ૧૯૬૬ [સુમતિ.]

મેડા—માળ ઉપરના મંડપોનું વર્ણન

- ગભારા ૧ પૂર્વતરફ—ગોવીંદજી કાનજી જખો સં. ૧૯૬૮
 ચોખનું પ્ર૦ ૪ (સંલવ) [અભિનંદન] (શાંતિ) [આદિ]

ગભારા ૨ વચલા—ઠગ્ગીદાનજી ધાડીલાવ નાગપુર સ
 ૧૬૬૮ ચોમુખની પ્રતીમા ૪ [મહી] [પદ્મ] (સભવ) [વીર]

ગભારા ૩ છેદા—ખાલી પરોણા ચાંચતાજીનના

લમ્ભતિના ચોક નીચેની વિગત

આરસની નકશીદાર દહેરી—અરુણગચ્છાધિપતિ કટયાણુ
 સાગરસૂરિની મૂર્તિ ૧ ખીંઈ લીલાગ્રાહ વરાડીયા-
 વાળે સ્થાપી સ ૧૬૭૫

આરસની નકશીદાર દહેરી—મુલનાયક શ્રી ઋષભદેવજીના
 રાંચણું પગલા પંગલાં જો ૧ સ ૧૬૪૬ મા
 રાં જાણુંસાહેબ ધનપતસિહજીએ પ્રતિષ્ઠા કરી
 સ્થાપ્યા જો રાંચણુવૃક્ષ નીચે સ્થાપન કરેલ છે

આરસની નકશીદાર દહેરી—મુખડીઆ ગાઇ રૂખમણી સુરત
 વાળાજો પ્રતિમા ત્રણ [આદિ] [ધર્મ] અને [સુ-
 વિધી] ત્રણે પ્રભુ સ ૧૬૮૮ માં સ્થાપ્યા

શ્રી પુડરિકજીના દરવાજા નીચે પગથિયે

ગોખ ૧ પૂર્વનો—ખાપુભાઇ કુલચંદ-ડોલોઇ ધાતુની આદિ-
 જ્ઞાન મોટી પ્રતિમા સ ૧૬૭૩

ગોખ ૨ પશ્ચિમનો—શ્રી મોહનલાલજી મહારાજની મૂર્તિ
 સ ૧૬૬૭ શ્રી કટયાણુમુનિના ઉપદેશથી સ્થાપી
 ખીજા ચોકમાની લીંત સામે ગોખ

કવડજલ— } રા. બ. બાબુસાહેબ ધનપત-
ચક્કેસરીમાતા— } સિંહજીએ પ્રતિષ્ઠા કરી. સંવત
મણિભદ્રજી— } ૧૯૪૯

વચલા હરવાળા પાસે ઓરડીમાં મેટા-નાના આરસના
પરોણા છે.

શ્રી પુંડરિકસ્વામીના દહેરાસરની વિગત.

ગભારામાં—પ્રાં ૧૩

મૂળનાયક શ્રી પુંડરિકજી સં. ૧૯૪૯ ના માહ શુદ્ધિ
૧૦ ના દિને શ્રીમતિ શેઠાણી મહેતાજીકુમારીના નામે ત-
ત્પુત્ર રા. બ. બાબુસાહેબ શ્રી ધનપતસિંહજીએ સ્વહસ્તે
પ્રતિષ્ઠા કરી.

અતિમા નંબર.

નં. ૧ સંભવજિન—જેડાવાળા ગુલાબચંદે સં. ૧૯૬૦
માં સ્થાપ્યા.

નં. ૨ સુપાર્થ—વીસનગરના સૂરચંદ હરીચંદે સં. ૧૯૫૯
માં સ્થાપ્યા.

નં. ૩ પાર્થ—બાઈ જીવી દેલંદરના સં. ૧૯૬૦ માં સ્થા.

નં. ૪ પદ્મજિન—લીખા શામજી ભાવનગર સં. ૧૯૫૧
માં સ્થાપ્યા.

નં ૫ આદિનાથ—ગોરધન ગાગલ શોવનગર સવત
 ૧૬૫૧ મા સ્થાપ્ત

નં ૬ પાર્શ્વ—ઝવેરી જીવણ હેમરાજ શોવનગર સ ૧૬૫૭

નં ૭ શ્રી પું ગણુધરમા' મૂળનાયકજી છે ઇચ ૩૬
 જીવણ બિભલે

નં ૮ નેમિનાથ—બાઈ સમરત, વીળપુર સ ૧૬૫૬

નં ૯ પાર્શ્વ—બાઈ, માહાકોર, અમદાવાદ સ ૧૬૫૬

નં ૧૦ પદ્મજિન—બાઈ આધાર અમદાવાદ સ ૧૬૬૦

નં ૧૧ „ ભવાન કૃતેયક ઠાગવાડ સ ૧૬૬૦

નં ૧૨ અજિતજીન—બાઈ સુદર ઠાગવાડ સ ૧૬૬૦

નં ૧૩ ધર્મજીન—આસારિયા વલમદાસ ચેવલા સ ૧૬૬૦

શ્રી પુંડરિકજીની ચોટીમા બહારના ગોખનુ વર્ણન.

શર પશ્ચિમ તરફથી

ગોખ નં ૧ આદિનાથ—બાઈ લખુ અમદાવાદ સ ૧૬૮૨

ગોખ નં ૨ શાંતિનાથ—આઈ આધાર „ સ ૧૬૭૬

ગોખ નં ૩ નેમિનાથ—ભગાજી છત્રાજી માણસા ૧૬૬૨

પ્રાં ૬ અજિતજી—બાઈ સાકલી અમદાવાદ ૧૬૬૧

આદિનાથ—બાઈ કેસર હુણાવટ સ ૧૬૬૨

મુનિસુ૦—બાઈ સરૂપી રાધનપુર. સં. ૧૯૬૧

આદિનાથ—બાઈ નાની. ,, સં. ૧૯૬૧

મુનિસુ૦—બાઈ નાની અમદાવાદ. સં. ૧૯૬૧

ગોખ નં. ૪ ધર્મનાથ—બાઈ હરકોર વડોદરા. સં. ૧૯૬૧

ગોખ નં. ૫ પદ્મજિન—છોટાલાલ ઘેલાભાઈ પાટણ. ,,

ગોખ નં. ૬ હલોઈવાલાના ધાતુના પ્રતિભા નંગ ૩ છે.

ગોખ નં. ૭ ચંદ્રપ્રભુ—બાઈ લાલબાઈ. કોટડો સં. ૧૯૮૧

કિરણ પ મું

ન બેરવાર ' ભમતિ ' ની દહરીઓ.

નંબર	સંવત.	ધર્મીનું નામ.	ગ્રામ.	યેવલા	પ્રાં. ૪	પ્રતિભાવ નામ
૧	૧૯૬૧	રામચંદ્ર દીક્ષા				(ધર્મ, અનિત, અનત, પાન્ધવ)
૨	૧૯૬૪	ઉત્તમચંદ્ર દુલ્લભ		યેવલા	પ્રાં. ૩	(અનત, અર, અદ્ર)
૩	૧૯૬૦	અમીલાલ નાકવલ		માગરોલ	પ્રાં. ૩	(પાન્ધવ, આદિ, અભિ)
૪	૧૯૬૨	છોટાલાલ 'મીતીચંદ'		અમદાવાદ	પ્રાં. ૭	(અદ્ર, પદ, ધર્મ)
						વીર, નેમ, બે પાન્ધવ)
૫	૧૯૬૪	લાકુ નાગર હા	મેના કામલપુર		પ્રાં. ૩	(મહિ, સુમતિ, વિમ)
૬	૧૯૬૭	માર્ણેચંદ જીમચંદ	પાટણ		પ્રાં. ૧	(ચિતામણી, પાન્ધવ)
૭	૧૯૬૭	ચમનભૂલમલ રૂગાલ	આહોર		પ્રાં. ૩	[મહિ, આદિ, સુવિ]
૮	૧૯૬૭	શેઠ લલુ હરજીવન	વડનગર		પ્રાં. ૪	[આદિ, યાતિ, વીર, પાન્ધવ]

(૭૬)

૯	૧૯૬૬	શેઠ દાલભાઈ દલપત- ભાઈ હા. ગંગામા	અમદાવાદ પ્ર૦ ૩	[ચિતળ, વાસુ, વીર.]
૧૦	૧૯૬૭	કસ્તુરચંદ લાલુ	અમદાવાદ પ્ર૦ ૬	[પાર્શ્વ સુમતિ, મલી, અંભિ, ધર્મ, પદ્મ]
૧૧	૧૯૬૬	ઉત્તમચંદ ખીમચંદ	પાટણ પ્ર૦ ૫	(વિમળ, અનિત, પદ્મ, સુનિ, અનંત.)
૧૨	૧૯૬૬	ખીમચંદ હુકમચંદ	જરમઠ પ્ર૦ ૩	(શાં. ને. અ.)
૧૩	૧૯૬૬	ટોકરશી વસનલ	વરાધીયા પ્ર૦ ૩	(વિ. અં. સુ.)
૧૪	૧૯૬૬	નગીનદાસ હીરાચંદ	અમદાવાદ પ્ર૦ ૩	(નેમ. સુ. શાંતિ.)
૧૫	૧૯૬૬	હુકમચંદ ઉકા	ભાવનગર પ્ર૦ ૩	(વિમળ ન. વીર.)
૧૬	૧૯૬૮	ખાઈ આધાર	અમદાવાદ પ્ર૦ ૩	(શાં. વિ. ન.)
૧૭	૧૯૬૬	ડાહ્યાભાઈ સાંકળચંદ	અમદાવાદ પ્ર૦ ૩	(શાં. પા. સુ.)
૧૮	૧૯૬૭	નાંગાલ ભુતાલ	વાગરા પ્ર૦ ૩	(પા. આ. વી.)
૧૯	૧૯૬૭	સેનાલ કુંગાલ	વાગરા પ્ર૦ ૩	(અ. શાં. પ)
૨૦	૧૯૬૯	ભીખાલ કપુરચંદ	સિયાણા પ્ર૦ ૩	(ને. આ. વાસુ.)
૨૧	૧૯૬૬	માલેશી લધા	ગિદડા પ્ર૦ ૩	(સુ. સુમ. શાં)

୨୨	୧୯୬୯	ଗୋଟିଏ ଛାତ୍ର	ବାଗରା	ମୃ ୩	(ମୁ ଆ ଅ)
୨୩	୧୯୬୯	ବଡ଼ ଗୋଟିଏ	ଝିଲି	ମୃ ୩	(ପ ଆ ଅ)
୨୪	୧୯୭୦	ଭଗବାନଙ୍କ ଛାତ୍ର	ଛାତ୍ର	ମୃ ୩	(ପ, ଆ ଶା)
୨୫	୧୯୭୫	ସୁନିଶାସନ ଶାସ୍ତ୍ର	ଝିଲି	ମୃ ୩	(ଆ ଶି ମ)
୨୬	୧୯୭୫	ସୋରା ଗାଥା ଗୋଷ୍ଠୀ	ପାଣିପାଣି	ମୃ ୩	[ଶିତଳ ଶାସ୍ତ୍ର, ସମ୍ଭବ]
୨୭	୧୯୭୨	ସମ୍ପଦ ଶାସ୍ତ୍ର	ବରଗଡ଼	ମୃ ୧	[ପାଣ୍ଡୁ]
୨୮	୧୯୭୬	ସମ୍ପଦ ଶାସ୍ତ୍ର	ଝିଲି	ମୃ ୧	[ଅନିତନାଥ]
୨୯	୧୯୭୫	ସୋରା ଗାଥା ଗୋଷ୍ଠୀ	ବରଗଡ଼	ମୃ ୩	[ଆଦି, ଶିତଳ ମୃ]
୩୦	୧୯୭୨	ଶାମଲ ଶାମଲ	ତୋରା	ମୃ ୩	[ମୃ, ପାଣ୍ଡୁ, ଶିତଳ]
୩୧	୧୯୭୫	ଶାମଲ ଶାମଲ	ବରଗଡ଼	ମୃ ୩	[ଝିଲି, ମୃ, ଶିତଳ]
୩୨	୧୯୬୯	ଶାମଲ ଶାମଲ	ଅମଳାବାଣ	ମୃ ୩	[ଝିଲି, ବାସୁକି, ବ୍ୟୟ, ବିଭବ]

૩૩	૧૯૬૯	રતનશી ઉઠેડા	ઠોઠારા	૫૦ ૧	[આદિ.]
૩૪	૧૯૭૦	મંગળદાસ છગન	અમદાવાદ,	૫૦ ૧	”
૩૫	૧૯૭૩	પ્રેમચંદ ઝવેરચંદ	પાટણ	૫૦ ૧	[ચંદ્રજિન]
૩૬	૧૯૭૬	લાલચંદ હંસરાજ	ભવાલ	૫૦ ૧	[શાંતિજન]
૩૭	૧૯૭૧	ચમનલાલ ખુમાલ	લાસ	૫૦ ૧	[ચંદ્રજન]
૩૮	૧૯૭૧	નગાલ તથા ભગાલ	તખતગઢ	૫૦ ૩	[અનિત,આરિ ચંદ્ર]
૩૯	૧૯૭૫	કસ્તુર તથા લલુ નાન- ચદ	રૂપાલ	૫૦ ૩	[શાંતિ, વિમળ અભિં]
૪૦	૧૯૬૮	મોદી મનસુખ હુકમચંદ	અમદાવાદ	૫૦ ૩	[વાસુ. બે સુમ.]
૪૧	૧૯૬૮	મોહન વર્ધમાન	”	૫૦ ૩	[વાસુ. સુ. અ.]
૪૨	૧૯૭૮	ઘાસીરામ ભગાલ	સાયલા	૫૦ ૩	[વિ. સં. ધ.]
૪૩	૧૯૭૩	રતનલ તથા નરપાળ પાત્રી	નળીયા	૫૦ ૩	[વીર, આ. પા.]
૪૪	૧૯૬૮	હુકમચંદ સુલચંદ	અમદાવાદ	૫૦ ૩	[વીર, ધ. પા.]
૪૫	૧૯૬૮	બાઈ જમનાબાઈ	નાગપુર	૫૦ ૩	[નેમ, પ. ને.]

1

4

2

3

4

1

4

4

4

[સુનિસુન્નત]

ભાવનગર,

૧૮૭૫ આઈ નવલ

(આ. પા. શાં.)

પાલનપુર ૫૦ ૩

૧૮૬૧ ત્રીભોવન ઉગરચંદ

૫૪

(પાર્શ્વ, અભિ.)

પાલીતાણા. ૫૦ ૫

૧૮૬૨ મોદી જયરાજ જોડા હા.

૫૫

ચંદ્ર, ધર્મ, પાર્શ્વ.)

ધરમસી.

પ્રજાઉ ૫૦ ૩

૧૮૬૦ રતનસી આસારીયા

૫૬

(નેમ, આં. નમિ.)

વરાડીયા ૫૦ ૩

૧૮૬૧ શિવજી કમળશી

૫૭

(શાં. આ. અર.)

વારાધપર ૫૦ ૩

૧૮૬૦ ભારમલ દેવસી

૫૮

(નેમ, આદિ સુ)

વળા ૫૦ ૩

૧૮૫૮ મેતા છગનલાલ મુંળ

૫૯

(સુમતિ, શાંતિ, આદિ.)

હા. મણી

ભાવનગર ૫૦ ૯

૧૮૫૮ વોરા જોડીદાસ રણજોડ

૬૦

(વિમળ, અજિત,

અમદાવાદ ૫૦ ૪

૧૮૫૮ ઘેલાભાઈ રતનચંદ

૬૧

શિતળ, પદ્મ.)

મંજલ રેલડીયા ૫૦ ૭

૧૮૫૬ ખીમજી હંસરાજ

૬૨

(ત્રણ પાર્શ્વ, ધર્મ,

નવાગામ જેડા ૫૦ ૫

૧૮૫૭ યાઈ કેવલેઆઈ

૬૩

(શાંતિ, ચંદ્ર, વિમ.)

(કુંથુ, આદિ;

(૩+૨) સુ૦)

૧૮૫૭	જવેરી દી૦ હેમરાજ	ભાવનગર	(મુનિસિવત)
૧૮૫૮	ભાઈ સરૂપી	દસાડા	(સભવ)
૧૮૬૧	માલસી દેવસી	રાજપર	૫૦ ૩ (અભિ અર સિપા)
૧૮૫૨	વાલજી ભાડરી	વડાલી	૫૧૦ (બેપાન્થ-અ આ)
૧૮૫૫	ભેન કુવર	માણસા	(શાંતિ)
૧૮૫૫	કૃતચંદ માણેક	અમદાવાદ	(નેમલ)
૧૮૫૫	સીવકારભાઈ	લીંભોદરા	(ત્રણ અર, સિમતિ)
૧૮૫૫	મગન ખીમચંદ હા	પુના	૫૦ ૮ (અનત, સુપાસ,
	ગંગા		વીર, અભવ, નેમ,
			ધર્મ, પાન્થ, ચંદ્ર
૧૮૬૬	લાલભાઈ વૃજલાલ	વડોદરા	૫૦ ૩ (મહિ, પાન્થ, નેમ)
૧૮૬૮	ધર્મચંદ ગોતી	ચલોડા	૫૧૦ (કેઆદિ, ૪વાસિ
	તલક વસ્તીરામ	બુનેર	વીર, ચંદ્ર, પાન્થ)
૧૮૫૫	લોગીલાલ કંગડેયા	આમલનેર	૫૦ ૫ (વીર, કુચે, નેમ,
			અનિત, વિમલ

૭૦	૧૯૫૨	મુળચંદ્ર નેમીદાસ	ચેવલા	પ્ર૦ ૬	(વાસુ. સુવધિ, સુમં. પાર્શ્વ, બે આદિ.)
૭૧	૧૯૫૨	રૂપચંદ્ર મોહનલાલ	આમલનેર	પ્ર૦ ૮	(આદિ, શિતળ, સુ- પાર્શ્વ, શાંતિ, પાર્શ્વ, મુનિસુન્દ, બે ધર્મ.)

નંબર હાલ ખાલી છે.

૭૨ —

૧૯૮૫

ગોખમાં રાધનયુરવાળા

લિલોટા

જેઠીબાઈજી પાર્શ્વજીના

કાલિસાગિ પ્ર૦ ૧ સ્થાપી.

(૪૬)

શ્રી પુંડરિકજીના પાછળની દહેરીઓ.

૭૪	૧૯૮૧	દામોદર ભીમજી	વેરાવળ	પ્ર૦ ૩	[વિ. નેમ, આદિ]
૭૫	૧૯૭૪	ન્યાલચંદ્ર મયાચંદ	પાટણ	પ્ર૦ ૧	(ચંદ્રજિન.)
૭૬	૧૯૬૩	રાબરારામ	કડોલીવાળા	પ્ર૦ ૪	(વીર, આદિ, નેમ સંભવ.)
૭૭	૧૯૫૨	શામજી માલશી	નળીયા	પ્ર૦ ૫	(અનંત, શિતળ, પાર્શ્વ, ચંદ્ર, ધર્મ.)

૭૮	૧૯૫૯	લખમસી લાલજી	દોઠરા	૫૦ ૩	(મુનિષિ વાસુ અ)
૭૯	૧૯૬૯	બાઈ નાબુ	પાડલી	૫૦ ૩	(બે પાર્શ્વ, અનિત)
૮૦	૧૯૬૭	ઝોખાજી ડુંગાજી	તખતગઢ	૫૦ ૩	(અનત, ચદ્ર, પદ)
૮૧	૧૯૬૭	બાઈ ફૂલ્લી	વીલપુર	૫૦ ૩	(વીર, શાંતિ, આદિ)
૮૨	૧૯૭૬	મોહન હરીની સ્ત્રી મોતી અમદાવાદ		૫૦ ૧	(આદિજિન)
૮૩	૧૯૭૬	સરૂપચંદ રાખજી	સિયાણા	૫૦ ૩	(ચદ્ર, બે આદિ)
૮૪	૧૯૭૯	ભાઈચંદ તારાચંદની સ્ત્રી મણી	અમદાવાદ	૫૦ ૩	(અનિતાદિ)
					પરોણા બાહુળજીના છે
૮૫	૧૯૭૨	છોટાલાલ ઘેલા	અમદાવાદ	૫૦ ૧	(આદિજિન)

(૫૫)

(ઝોવી રીતે નબરવાર દહેરીઓ છે દરેક દહેરી ઉપર મુળ મણીના નામ દોતરવામા આવ્યા છે)

‘ઉપર મુજબ મનવત્રી દુકમા બિનબિબ પાપાજીના છે તદુપરાત ‘રફટિક રત્ન’ ના સુદર પ્રતિમા ૧૨, તથા પચ્ચધાતુના એકલવા પ્રતિમા-૨૧ તથા પચ્ચ તિર્થો, ધાતુના ચોમુખજી ૧ તથા ચારીના સિદ્ધચક્રજી ચોટીને સ્થાપી દીધા છે બાકી ધાતુના ઘણા છે, જેમને ભોધજી તેમણે બાળુસાહેબના આ દહેરાની દુકમા એનેબર સાહેબને મલ્યાથી પચ્ચતિર્થો મળશે.

ધનવસીમાં પેસતા (ઓફીસ સામે) લવ્યમંડપમાં
બંને દાદાસાહેબની મૂર્તિઓ અને ચરિત્ર.

શાસનપતિ શ્રી મહાવીરજીની પાટ ઉપર થયેલા
શ્રુતકેવળી અને યુગપ્રધાન તથા ધર્મધુરંધર પ્રખર પડિત
મહાન આચાર્યો થયા. જેમાં કેટલાક મહા ચમત્કારવાળી
વિદ્યાના જાણુ અને ઉચ્ચ તપસ્વીઓ હતા. પરંતુ વિક્રમની
અગીયારમી શતાબ્દિ સુધીમાં 'દાદાસાહેવ' નામ કોઈ
પણ આચાર્યે શ્રી સંઘને પરછા બતાવીને નિજ નામને
માનનાર નિજ સંઘને વિશેષપણે સુખદાતા થયા હોય તો
ખરત્તર ગચ્છના આચાર્ય ૧ જિનદત્તસૂરિજી અને
૨ જિનકુશળસૂરિજી એ બંનેએ સ્વર્ગવાસ કરી દેવ-
ગતિમાં ગયા. ભાંથી આ જ્ઞાનિ દુનિયા પર આવી નિજ
સકતોની ભીડ ભાંગવા લાગ્યા. અને સંઘને જાહેર કથું
કે ઉચ્ચેશ્વર બંને આચાર્યોને દાદાસાહેબના નામે ઓળ-
ખવા. તે ટાઈમથી હિન્દુલરમાં દાદાસાહેબના ચરણની
સ્થાપના શરૂ થઈ. અને ઘણાં ગામ શેહેરોમાં દાદાવાડી
યા બગીચાની ઇલાયદી જગ્યાથી ઓળખાય છે.

આ બંને મહાપુરુષ, સાધુપણામાં, તપ-જપ અને મંત્ર
ધણી વિદ્યા સિદ્ધ કરી હતી. તો તેમાંથી ફક્ત તદ્દન ટુંકા-
ણમાં થોડીકની નિશાનિ રૂપે અત્રે નીચે મુજબ જગજાહેર છે.

શ્રી. જિનદત્ત સૂરિજી—કાઠીયાવાડ)। (સોરઠ) ના

ના ધુધુકા ગામમા માતા જહાડદેવી, અને પિતા, વાછિ
ગમત્રી, ઘેર સ ૧૧૩૨ મા જન્મ્યા હ નવ વર્ષની ઉં
મરે દિક્ષા લીધી ૨૮ અઠાવીશ વર્ષનો દિક્ષા પર્વાય થતા
આચાર્ય પદવિ મળી । નાના પ્રકારના તપજપ કરી આત્મ
કલ્યાણ સાથે ઘણી વિદ્યાઓ મિદ્ધ કરી આમાત્રમામ
વિહાર કરતા જિનશાસનની ઘણી સેવા કરી ' એકઠા' અજ
મેરુ શહેરમા ગુરુ-અવ્યા, છ, તે વેળા ચૌદશના જિને સઘ
સહિત પાપખી પ્રતિક્રમણ કરતા હતા તેમા વારવાર
ધીજળી ઝંબુકવા લાગી એટલે ગુરુએ તેને પંકડીને પાત્ર
નિચે દાંદી રાખી જ્યારે પ્રતિક્રમણ પૂરુ થયુ એટલે પાત્ર
નિચેથી કાઢતાજ ઘોલી કે-જે માણસ જિનદત્તસૂરિનો
નામનુ સ્મરણ કરશે તેના ઉપર હુ પડીશ નહિ એમ
કહી ઉડી ગયું

વળી, એકઠા ઉજ્જન નગરીમા વિચરીને ત્યાંના
ચિતામણી પાશ્વનાથના દહેરાના એક ચામવામા સિદ્ધસેન
દિવાકર, મહારાજે વિદ્યામ્નાયકે નામની પુસ્તીકા (જેમા
સોનાની સહીથી લખાણ હતુ) તે ગુરુવર્યે લેઈ પામી
વિદ્યાબળે મેળવી તેમા લખ્યા મુજબ ત્રણકોડ હાં કારનો
જાપ કર્યો જાપને અતે ૬૪ ચામક ભેગિણીઓ છળવા

માટે કપટશ્રાવિકાઓ ળનીને વ્યાખ્યાનમાં આવી. આ નવી શ્રાવિકાઓને યેસવા માટે પાટિયાં આપ્યા તે ઉપર યેઠી. વ્યાખ્યાન પૂછું થતાં ઉઠવા ગઈ તો સવે પાટિયા સાથે ચોટી ગઈ. પછી મૂળ સ્વરૂપ કરી લોગણીઓએ માફી માગી. પછી ખરત્તર ગચ્છના આચાર્યોને છળવા નહિં આવવાનું વચન લીધું. ત્યારે સૂરિજીએ ઉઠાડી. એટલે માત-વરદાન આપીને સ્વસ્થાનકે ગઈ.

વળી ચોસઠ લોગણી, ખાવનવીર અને પાંચપીર ને વથ (તાળે) કર્યા હતા. વિક્રમપુર નગરમાં મરકી નો ઉપદ્રવ થવાથી ગામના સઘળા લોકોએ ગુરૂ મહારાજને શાંતિ થવા અરજ કરતા મરકીરોગ દૂર કર્યો હતો. એક વેળા કોઈ ભક્ત શ્રાવકના વહાણુ દરિયામાં ડુબતા હતા. તેમાં શ્રાવકે જિનવત્તસૂરી ગુરૂનું સ્મરણ કર્યું. તે ગુરૂવરે વિદ્યા બળથી જાણતાં તેનાં વહાણુ સહિસલામત કાંઠે ઉતરાવ્યા હતા. તથા હવે ગિરનારનો નાગદેવ નામિ બ્રાહ્મણે અકૃમતપ કરી અંગિકાને સાનિધ્ય કરીને કહ્યું કે આ વેળા કોઈ યુગ પ્રધાન છે ? તો તેના ગુણ વિગેરે મને કહે. એટલે પ્રત્યક્ષ થયેલ અંગિકાએ તે બ્રાહ્મણના હાથમાં એક શ્લોક સોનાના અક્ષરે દેવ ભાષામાં લખી આપી કહ્યું કે-જે આ શ્લોક વાંચે તે યુગપ્રધાન જાણવા. પછી

આ નાગદેવ ઉદ્દે અળદે ઘણા આચાર્યોને વચાળ્યો, પરંતુ કોઈ વાચી શક્યા નહિં' ઉવટે પાટણુમા તાળાવાડાના પાડામા ઉપાશ્રયે ગુરુ જીનદત્તસૂરી રહ્યા હતા ત્યાં આવીને અળદે હાથમા લખેલો શ્લોક જનાવતાજ ગુરુએ સુવર્ણ કારી દેવભાષાનો શ્લોક વાચીને ચિળ્યો પાસે સઘમા જાહેર કરાવ્યો એટલે પાટણુ સઘે શ્રી જિનદત્તસૂરિજી ને યુગ મધ્યાન ' પદ્મિ એનાયત સ ૧૧૬૯ પછી થોડા મુમયમા કરી તેઓ અતિમ ચોમાસુ અજમેર કરીને પથ પરમે છીના ધ્યાનમા કાળધર્મ કરી દેવલોક ગયા અને ત્યાથી લોકોના પરતા પૂરે છે અને દાદાજીના નામે જીનસઘ જોળખે છે,

જિનકુશળસૂરિ—મારવાડના મમિયાણા ગામમા માતા જૈતસિંગીની કુદિથી જટહાગર પિતાને ઘેર અ ૧૩૩૦ માં શ્રીજિનકુશળસૂરિ જન્મ્યા ૧૭ વર્ષની ઉંમરે દિક્ષા મહણ કરી ૩૦ વર્ષ દિક્ષા પર્ચાય ચતા પાટણુમા આચાર્ય પદવી પામ્યા આમાનુમામ વિચરી શાસન ચોભાવી સ્વપરના કલ્યાણને કરતાં સ ૧૩૮૯ માં હેરાઉંગ ગામે કા ગણુ વહિ ૦))ના કાળધર્મ પામી દેવલોક ગયા ત્યાંથી આ દુનિયાના સમ્પન્નનેના નાના પકારે ઉદ્ધાર પરતા પૂરીને કરે છે તેમજે પદેસવહેલાં દર્શન પુનમને મોમવારે આપ્યાથી ગુરુ

(૫૨)

દેવ વચ્ચે પુનઃમ તથા સોમવારની દર્શનની તથા શ્રી-
કૃષ્ણ વધેરવાની અને મૌન રહેવાની સંઘલોકોએ લઢાકાળ-
થી શરૂઆત કરી. હાલજી કુશળસૂરિ પણ બહુ પ્રભાવ-
શાળી આચાર્ય હતા. ગામેગામે હાલ કુશળસૂરિજીના ચર-
ણની સ્થાપના છે. અને ગૌતમસ્વામીની પેઠે, જિનનામ
સ્મરણ કરનારના હઃખહારિદ્ર દૂર કર્યાનું મારવાડ, પંજાબ,
બંગાળ, મધ્યહિન્દ, ગુજરાત અને કાઠિયાવાડ તરફના
સંઘમાં પરતા બતાવી, મનોવાંછિત પૂર્યા છે ને પૂરે છે.

ઉપરોક્ત બંને આચાર્ય જૈનસંઘમાં હાલસાહેબના
નામે દેવલોક ગયા પછી ઓળખાવા લાગ્યા છે. તેઓ ખર-
તરગર છે દિપક સમાન ગણાયા છે. તેમણે હજારો નવા
જૈન કર્યા અને લાખોને ધર્મે દઢ કર્યા. ઘણા જિનચૈત્યો
અને જિનભિંખોની પ્રતિષ્ઠા કરી અને શિષ્ય સમુદાય પણ
વૃદ્ધિ પામતો કર્યો છે.

તિર્થાધિરાજ તળેટીમંડન મેહેતાંબ વિહારપ્રાસાદ યા
ધનવસી દુકમાં હાલજીની ભવ્યમૂર્તિઓ સ્થાપન કરતાંજ
નામ સ્મરીને દર્શન કરતાં મનવાંછિત પૂરે છે.

કિમ્બહુના!!!

શ્રી સિદ્ધાચળજીની વર્તમાન જયતળેટીને
લાખોનો સ્થાવર મુકુટ.

મહેતાબકુમારી જિનેદ્રમસાદ

શહેર પાલિકાનગર યા પાલીતાણાના ખાસ મુકુટ
રૂપે શ્રી સિદ્ધાચળજીએ સ્થાન લઈ પાલીતાણાને શોભા-
વ્યું છે ત્યારે અનતાનત જીવોના મોક્ષદાતા તિર્થાધિ-
રાજની વર્તમાન જયતળેટીના ઝરાઝર બધાપ્રેમતા જાણે
આખેપૂર્ણ માપ ન લીધું હોય ! એવા નવદારવાણા લેખ્ય
દેહેરાસરના રૂપ બહુમુક્તા 'મુકુટ' તુ માન મહેતાબવસી
યા મનવસીને અર્પણ થયું છે આ દેહેરાસરજીથી તળે
ટીની શોભામા અને તળેટીના મુખકાપર આ દેહેરાસર
જીની દુક બધાયાથી દેહેરાની શોભા પણ વૃદ્ધિ પામી
છે અને દિનપ્રત્યે અધિક શોભાને પામતી જાય છે

તિર્થાધિરાજની તળેટીને અઘાપિપર્યંત પાંદુકા-ચર
જોની લેટ થતી રહી પૂર્વકાળમા ઘણા પુન્યથાળી રિદ્ધિ
વત જીવો હતા અને સખ્યાબધ જિનાલયો તેઓએ બ
ધાવ્યા છે પરંતુ તળેટીમાં જિનાલય ન હોવાથી વર્ત-
માન 'પચમકાળમા શ્રી વીરથાસનમા જિનાલય માટે'
મહા પ્રભાવથાળી શ્રી પૂજ્યાદિ મુનિરાજ મોહનલાલજી

મહારાજના વિધિ-વિધાનથી મહારાણી વિક્ટોરીયાના રાજ્યની ચિતળ છાયામાં પૂર્વ દેશ બંગાળમાં આવેલા પુરાતન શહેર મુશિદાબાદના આજિમગંજ બલુચર નિવાસી જૈન જમીનદાર રાય બહાદુર બાબુસાહેબ ધનપતસિંહ-હજીએ તિથોધિરાજની તળેટીનું ધ્યાન ખેંચ્યું. તેમાં રાજ્યે ઇનામી જગ્યા દીધી. તેમાં ચોગ્ય જિનાલયવડે તળેટીને શણગારમાં મુખ્ય 'મુકુટ' રૂપે નવદારનો શ્રી મહેતાબ કુમારી જિનેંદ્રપ્રાસાદ જિનાલય બંધાવી ઉભય શોભા પમાડી છે. ધન્ય છે તેમને, કુટુમ્બને અને તેમની ન્યાયોપાર્જિત ધર્મરક્ષી લક્ષ્મીને!! કે જેમણે વર્તમાન જય તળેટીને હરેરાંરૂપ 'મુકુટ' ચડાવી પુણ્યાનુબંધી પુણ્ય ઉપાજર્યું!!!

દુગડ ગોત્રની ઉત્પત્તિ.

તેના મુળ પુરૂષ વીરદાસજીનું ઐતિહાસિક વર્ણન.

મારવાડના અજમેર શહેરની નજદીક 'વીસલપુર' નામના ગામમાં વિક્રમ સંવત ૯૯૪ માં સીદમોર નામે ચોહાણવંશી રાજા રાજ્ય કરતા હતા. તેની ગાદીએ થયેલા મહિપાળ રાજાને જૈનાચાર્ય જિનવલ્લભસૂરિજીએ જૈન બનાવ્યા. ત્યારથી વીસલપુરના રાજા જૈન ધર્મ પાળવા લાગ્યા. વિ. સં. આશરે ૧૨ ના સૈકામાં મહિપાળની ત્રીજી

પેઢીએ થયેના રાજા દુગડ અને સુગડ નામે મહાનુભાવ થયા તેમા દુગડના નામે ગોત્ર-વંશની સ્થાપના ચાલુ થઈ પછી થયેલા રાજા દુગડ ગોત્રિય કહેવાયા

વિ સ ૧૬૮૮ મા રાજા માનસુખજી થયા તેમણે વીસવપુર છોડીને રાજગઢમા રહેવાનું પસંદ કર્યું માનસુખજી રાજા ચરવીર હતા દિલ્હિપતિ મોગલ બાદશાહ શાહજહાને માનસુખજીને પોતાના પાંચહજાર લશ્કરી સૈન્યના સેનાધિપતિ બનાવીને 'રાજા' ની ટીશ્રી એનાયત કરી બાદ અઢારમા સૈકામા રાજગઢની ગાદીએ રાજા ધર્મદાસજી થયા, તેમના પુત્ર વીરદાસજી થયા રાજા મહિપાળથી ધર્મદાસજી સુધી ક્ષત્રી (રાજપૂત) રીત-રિવાજ નિરાબાધપણે વર્ત્યો અને જૈનધર્મે ઠઠ રહ્યા વીરદાસજી દુગડ રાજાએ રાજગઢ છોડીને અજમેરના કિસનગઢ શહેરમા સપરિવાર આવીને વસ્યા-રહ્યા કિસનગઢમા જૈનધર્મના ચસાએ જૈન મહાજન ઠોમમા બહુ માન અકરામ થતું ને આશવશે વૃદ્ધશાખાના જૈનો જૈનઠોમમા પ્રથમ ઠરજીએ લોગવતા હોવાથી તેના એક અગ્રેસર બન્યા અને રાજલોભ લક્ષ્મિનો ત્યાગ કરી કિસનગઢમા વેપારની શ્રાફી પેઢી ઉઘાડીને વીરત્વ ધારણ કરી પોતાના બહોળા કુટુંબનો નિર્દુષ્પણિયતા પૂર્વક નિર્વાહ વીરદાસજી દુગડ

અલાવી ધર્મમાં વિશેષ દૃઢ બન્યા. તેમાં નવપદ્મ સિંદૂ
ચક્રાનું વ્રત-તપ એકરંગી દિલથી કરતા હતા. શ્રીમાન
દુગડ વીરદાસજીએ પોતાના પુત્ર-પૌત્રાદિ-પુત્રીઓને વીશા
ઓશવાળ જ્ઞાતિમાં પરણાવવાની લેવડ-દેવડ શરૂ કરી.
તેથી દુગડ કુટુંબના મુળ પુરુષ વીરદાસજી થયા

દુગડગોત્રિય બાળુ કુટુંબનો શ્રી

બંગાળદેશ ક્યારથી ?

એકદા તિર્થયાત્રા કરવાનું મન થતાં શ્રીમાન વીર
દાસજી સપરિવારને લઈ કિસનગઢથી પાશ્વનાથ ઉદ્દેશ સમેત-
શિખરજી તિર્થની યાત્રાએ ગયા. યાત્રા કરીને બંગાળના
બાદશાહી પુરાતન શહેર 'કાસમબજાર' માં આવ્યા. બાળ
બ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ પ્રભુના દર્શન કરી આનંદિત થયા.
આ સમયનો બહોળો ધંધો-રોજગાર દેખીને એક રાત્રિ-
માં દૃઢ વિચાર કરીને વળતે દિને એક મકાન રાખી લઈ
ગ્રામી. પેઢી-કોઠીની ઉત્તમ ચોઘડીએ સ્થાપના કરીને બચ-
સાયવડે ખુદી-મુકી ને મુશિદાબાદમાં નિવાસસ્થાન કર્યું.
ત્યારથી આ માનવંત દુગડ કુટુંબ બંગાળમાં આવીને
વસ્યું; ત્યારથી બંગાળના વતિ ગણાઈને બાળુ-કહેવાવા
લાગ્યા અને ત્યારથી પુત્ર-પુત્રીઓ પણ બંગાળમાં પર-
ણાવવા લાગ્યા. જે અદ્યાપિપર્યંત વૃદ્ધિ પામતું કુટુંબ

બામ્સાહેબ રાજા પ્રતાપસિંહજી દુગડ,
સુશિદાબાદ નિવાસી.

જન્મ સં. ૧૮૩૭]

[સ્વર્ગવાસ સં. ૧૯૧૭

પોતાની હયાતિમા ગંગા નદિમાં પાંચ પાચ કોશ કોષ પણ
મચ્છિ વિગેરે જીવહિંસા ન કરે તેવો દાખ બેસાડનાર
ધર્મિષ્ઠ નરરત્ન.

બહોળું અને ધનાઢ્ય મોટી જાગીરદારી (જમીનદારી) માળુ
વિશ્વવિખ્યાત છે । । । । । । । । । ।

॥ ઇતિ દુગ્ગજોત્ર અને મૂળ પુત્રોત્પત્તિ મહિપતપૂર્ણ ॥ ૮૧

૥ 'મોખ' સાહેબ, રાજા પ્રતાપસિંહજી 'દુગડિ' ॥

ધનાઢ્ય રાજવંશી, વ્યાપારી શ્રીમાન વીરદાસજીના
પુત્ર બુદ્ધસિંહજી થયા તેમને 'બહાદુરસિંહજી' અને
સિંહસ્વપ્ને સૂચિત 'પ્રતાપસિંહજી' નામે બે પુત્રો થયા
બહાદુરસિંહજીની ચારિત્રીક શક્તિ અદ્ભૂત હતી, તેમની
ચાલવાની, ગતિ હમેશની એક હરિણની માફક, દ્વંદ્વકા ને
બુલંકા, મારનારી કુદ્રતિ હતી શરીરનો બાધો, મજબૂત
હોયો, કઠાવર હતો તેઓ નિર્જય શુભરી, જતાં પિતાજીનો
સર્વ કારભાર પ્રતાપસિંહજીને મળ્યો તેમનો જન્મ
સ ૧૮૩૭

ઉત્તમ લાયક થયેલા વ્યાપાર કળાના કૃશળ પ્રતાપ
સિંહજીએ પોતાની ઠાઠી-પેઢીનો વહીવટ થોડા દાઢમદા
તેજસ્વી અને ઉંચા ફરજનાવોળો હેથ લેઈને ખેડાતિવલ
કયો, આ બરસામાં ગિરામદારે જમીનદારો ચાલાનો ગિ
રોસ (ગામસંહિત મુલક) નળંગા વખતમાં વેચી શકતા
અને સુદૃઢ ઠરાવેલ સૂધી ઇંગ્લેન્ડ તથા ગિરા બાપી શકતા

હતા. બંગાળ ભૂમિમાં આ ટાંકણે પ્રતાપસિંહજીની પ્રતિષ્ઠા અને સમર આંદો સારો પ્રકાશ પાડ્યો હતો. તેથી નીચેના જિલ્લામાં ગામો ખરીદિ લઈ જમીનદાર બન્યા.

૧ ભાગલપુર, ૨ પૂરણિયા, ૩ રંગપુર ૪ દિનાજપુર, ૫ માલહડા, ૬ મુશિદાબાદ, ૭ અને કુચબિહાર, વિગેરેમાં સારી મોટી સંખ્યામાં ગામ લીધાં, અને કોઠીઓ-પેઢીઓ નાખી સર્વે ગામમાં કચેરીઓ પોતાની સ્થાપી. એટલે રૈયત ભાં પોતાની ક્યોદ કરે. અને તેનો નિકાલ આવે તેવું કાયદેસર બંધારણ કયું. જ્યારે ગામડામાં ફરવા નીકળતા ત્યારે લોકો તરફથી ભેટ નજરાણાની સારી રકમ આવતી હતી. પોતે રાજકુળ રીત મુજબ પોતાના નામથી ' પ્રતાપ-ગંજ ગામ વસાવ્યું. ને આબાદ કયું'. દિલ્લિપતિ બાદ-શાહ તથા બંગાળના નવાબ તરફતું બહુ માન મેળવ્યું. અને ' રાજા ' નો માનવંતો ઈલકાબ મેળવવાને લાગ્ય-શાળી બન્યા હતા. વળી આખા બંગાળના જૈન સમાજમાં અગ્રસર અને મોટા જમીનદાર ધર્મચૂસ્ત હતા.

વ્યવહારિક ધાર્મિક કરેલા સુંદર કાર્યો.

રાજા પ્રતાપસિંહજી બાબૂ સાહેબે કેટલેક ઠેકાણે દવા-ખાના, શુભો અને સહાવ્રતો સ્થાપ્યાં. સાધારણ વ્યાપારીને સારી મદદ કરતા હતા, જેમાંથી કેટલાકો લખપતિ અને

કોડપતિ બનવા પામ્યા છે જેમાથી કેટલાક વિદ્યમાન છે અને રાજ્ય પ્રતાપસિંહજીનો પ્રતાપ માને છે અને શ્રીમાન તિર્થંકર શ્રી ઋષભદેવજીએ સસાર છોડવા દિક્ષાના નજીક અવસરે પુત્રોને રાજ્યભાગ વહેચી આપી અલગ કર્યા તેમ રાજ્ય પ્રતાપસિંહજી બાળપણથી પોતાનું આયુ થોડા મહિના બાકી રહેતાજ પોતાના પુત્રોને રાજ્યભાગ-ગામ ગિરમ વહેચી આપી અલગ કર્યા

પોતાના ગામોમા જરૂર દેખાય ત્યાં એક જિનાલય અને એકએક ધર્મશાળા બાંધાવી અને જરૂરત ન જોવાય ત્યાં ફક્ત એકલી ધર્મશાળાજ બાંધી કેટલેક ઠેકાણે જૈન-શાળાઓને મદદો કરી તથા સમેતચિખરજીનો મોટો સઘ કાઢ્યો હતો અને નિર્ધોષિરાજ શ્રી સિદ્ધચળજી અને જ્યા ભાવિ ચોવીશીના બાવીસ તિર્થંકરોની યનારી મોક્ષ કલ્યાણક બૂમિ એવા ગિરનાર તિર્થનો દશ વર્ષમાજ બે વખત છરી પાળતા હતાં તે ચાત્રુને લઈને સઘ કાઢી સઘવીપદને ધારણ કર્યું અને વખતમા છ થી સાત લાખ રૂપિયાનો ખર્ચ સત્કાર્યો કરતા થયો છે આ વેળાએ પાલીતાણા મહાજન-સઘમા અકેક રૂપિયાની પ્રભાવના ટહાણા સાથે કરી હતી અને આનંદની વાત તો એ છે કે શ્રી સિદ્ધચળજીમા દર કાર્તિકિ પુનમ ઉપર હતાં તે ગમે જૈનયાત્રિનો મેળો

ભરાય તે બિનજમણે વિખરાઈ જતો દેખીને-સાંભળીને
 બહુ લાભ મેળવવાને કાર્તિક વદિ ૧ ના દિને બંને ટંક
 મિષ્ટ લોજન (કળીના લાડુ, ગાંઠીયા, અને ચણાતું શાક)
 ના જમણુ નવકારશી ના નામે કર્યો. અને સકળ સંઘના
 આંગેવાન રાજનગર ઉર્ફે અમદાવાદ નગરશેઠ હેમાભાઈ
 વિગેરેને જણાવ્યું કે ‘કાર્તિક વદી ૧ ગુજરાતીના દિવસે
 કાંઈમ નવકારશીતું બંને ટંકનું જમણુવાર થયા કરશે,
 અને અમારા તરફથી થાય ત્યાંસુધી બીજા કોઈ સદરહુ
 દિવસે નવકારશીનો જમણુવાર ન કરી શકે.’ જે શ્રીસદે
 માન્ય રાખેલો તે અદ્યાપિપર્યંત એક સરખો ઉપરોક્ત મિ-
 ધાનથી ચાલ્યો આવે છે ને દર કાર્તિકીએ દશમાર હજાર
 જૈનો લાભ લે છે, ને સેંકડો જૈનેતરો પણ લાભ જૈનસંઘ
 પાછળ મેળવે છે. એક સૈકા લગભગથી આ નવકારશી અ
 બંડપણે જોવાય છે. ધન્ય છે આ નવકારશીના જમણુના
 બીજક રાજા અતાપસિંહજી બાબુસાહેબને !! વિગેરેમાં
 તથા નવપદજી વિગેરે વ્રતોના ઉજમણામાં તથા શિરપાવ
 અને દાન-દક્ષણામાં વિપુલ દ્રવ્ય ખર્ચ્યું છે

(મોટી ઉમ્મરે પહોંચ્યા પછી પોતાના પતિન મહેતાબ
 કુમારીને રાયબહાદુર લક્ષ્મિપતસિંહજી અને રાયબહાદુર
 ધનપતસિંહજી તોમના જગદ્વિખ્યાત બે પુત્રો થયા.) રાજા

પ્રતાપસિંહજી જરાજરં ૮૦ વર્ષની ઉંમરે વિ સ ૧૬૭૭
મા સ્વર્ગે ગયા.

છરી પાગતો સિદ્ધાચળમાં સઘ,

(નિ. સ. ૧૮૮૨ પ્રતિષ્ઠા સ. ૧૮૯૨)

હું દૂર આવેલા જાણદેશના મુશિદાબાદ જિલ્લે
શહેર આજીમગજ નિવાસી ઉપરોક્ત નામદાર બાબુસા
હેમે તિથાધિરાજનો સઘ ઠાકયો તેમા ઘણા ગાડા, વહે
લો, ઘોડા અને ઘોડાગડીઓનો જથ્થો મોટો હતો બાબુ
સાહેબ પોતાનો 'મીઠડુ' નામનો હાથી જે દેખાવડો
અને નાજૂક સાથે લાંબા હતા, તેના ઉપર બેસીને ગાંભ
પાતીતાણામા પ્રવેશ કર્યો હતો સંઘમા યાત્રુવર્ગની સખ્યા
સારી હતી સઘનો પડાવ રાણાવાવ પાસે તબુ-ડેરા નીખી
રક્ષિત કર્યો હતો થીમાન 'ક્ષમારતન' વિગેરે પંડિત
મુનિવરો તથા યતિવર્ગ હતો હવે મ ૧૮૯૨ માં સિદ્ધા
ચળ પર ચોમુખજીની ખરત્તરવસીમા 'પોતે' દેહેરાસરે બં-
ધાવીને પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ કર્યો હતો સઘ સ્વામીવો-
ત્સંહય તથા દાન પુણ્ય પ્રશસ્તપણે થયા હતા મહાજને
તથા શેઠે બહુ માન આપ્યું હતું

બાબુસાહેબનું નામ ઘણું યશસ્વી અને પ્રતિ સ્મર-

શ્રિય ગણાયું છે. તે તેમનાથી થયેલા અને થતા ધર્મ-
 કાર્યો અને ધર્મકરણીથી થતા પુન્યનું ફળ છે. આ સંઘ
 તથા બીજા તિથોના પોતે કાઢેલ સંઘ તથા બાંધાવેલ દેહે
 રાંઓ, ધર્મશાળાઓ, પાઠશાળા અને સ્કૂલ વિગેરેનું વર્ણન
 પ્રતાપચોપાધ નામના હિન્દીભાષાના લઘુ પુસ્તકમાં છ-
 પાયેલ છે. પૂર્વે ઘણા સંઘ આવ્યા અને પંડિત મુનિ-
 વરોની બનાવેલી ઉત્તમ રાગની સ્તુતિ-સ્તવનોની જળરી
 હારમાળા છે. પણ તે ક્યારેકજ કોઈ કોઈ બોલે છે.
 પરંતુ જે ‘શ્રી સિદ્ધાચળ ગિરી લેખ્યારે ધન લાગ્ય હમારા’
 તે સ્તવન સવારના પ્રતિક્રમણમાં સિદ્ધાચલના સ્તવનમાં
 આ કાઠિયાવાડ અને ગુજરાતના મોટા-નાના ગામમાં વિ-
 શેષે કરીને ગાય છે. અને દેશી પરદેશી યાત્રુ વ્યક્તિ પણ
 આદિશ્વર ભગવાનના દેહેરામાં અને રાયણુતળે ઘણાં ભાવિ-
 કેના મુખથી આ સ્તવનનો રાગ સંભળાય છે. છેલ્લી ગાથા-
 બુઓ, પ્રભાત સમયમાં ઉચ્ચરાતું બાબુસાહેબનું નામ પ્રાતઃ-
 સ્મરણિય નામાવળીમાં ગણાયું તે તેમના તથા તેમને પગલે
 ચાલનાર પુત્ર-પૌત્રાદિથી થતા સત્કાર્યના ફળ જાણવા.
 ધન્ય છે ! સુપુત્રો ધનપતસિંહજી લખપતસિંહજીના પુન્ય
 બળને ! કે જેમની લક્ષ્મિ તિર્થભૂમિમાં કલ્લોલ કરતી
 રહી હોવાથી તે લક્ષ્મિને પણ ધન્ય છે.

મુર્શિદાબાદ નિવાસી,
રાયખહાદુર બાબૂસાહેબ લક્ષ્મણસિંહજી દુગડ.

જન્મ સં ૧૮૯૨]

[સ્વર્ગ સં. ૧૯૪૨.

હંમેશાં નવા નવા જૈન જૈનેતરો માટે રસોડાં તથા પાકા
સીધાં ખૂદલાં મૂકનારા લક્ષિતવ ત પ્રેમી.

સિદ્ધાચળનું સ્તવન

સિદ્ધાચળગિરી લેખ્યા રે, ધન્ય ભાગ્ય હમારા ॥ એ
આકર્ષી ॥ એ ગિરીવરનો મહિમા મોટો, કહેતાં ન આવે
પાર ॥ રાયણ ઋષ સમીસયાં સ્વામી, પૂર્વ નવાણુ વારા
રે ॥ ધન૦ ॥ ૧ ॥ મુળનાયક શ્રી આદિ જિનેશ્વર, ચો-
મુખ પ્રતિમા ચાર ॥ અદ્રઘ્ય સુપૂજે ભાવે, સમક્ષિત
મુળ આધારારે ॥ ધન૦ ॥ ૨ ॥ જાવજકિત સુ પ્રભુગુણ
ગાવે, અપતા જન્મ સુધારા ॥ જાત્રા કરી જાવિજન શુભ
ભાવે, નકં તિથંચગતિ વારારે ॥ ધન૦ ॥ ૩ ॥ દુર દેશા
તરથી હું આંચો, ધ્રુવણે મુળી ગુણ તારા ॥ પતિત
ઉદારણુ બિરૂદ તુમારો, એ તિરથ જગ સારારે ॥ ધન૦
॥ ૪ ॥ સવત અદાર ત્યાસી માસ અપાઠા, વહ આઠમ
ભોમવારા, પ્રભુકે ચરણ પ્રતાપકે સઘર્મે, ખિમારતન પ્રભુ
ચારારે ॥ ધન૦ ॥ ૫ ॥ ઇતિ સપૂર્ણ ॥

રાયમહાદુર બાબુસાહેબ લક્ષ્મિપતસિંહજી દુગડ.

રાજ પ્રતાપસિંહજીના મોટા કુમાર (પુત્ર) ઉપરોક્ત
બાબુસાહેબ લક્ષ્મિપતસિંહજી હતા તેઓ અમીરી જ્વ
ભાવના ઉદાર સમર્થ પુરૂષ હતા પોતાના તાળાના ગા
મોમા રફલો અને ઇસ્પતાળ ખૂલ્લા કરી રૈયતને મુખ

સાધન કરી આપ્યું ઇ સન ૧૮૬૭ વિ. સં. ૧૯૨૩ માં ગવર્નમેન્ટ (બ્રિટિશ સરકાર) તરફથી રાયબહાદુરનો માનવંતો ઇલ્કાળ મળ્યો. સવત ૧૯૩૨ માં છત્રબાગ ઉદ્દે કુટગોળા 'ઉપવન' લાખો રૂપિયા ખર્ચાને બાંધ્યું. જેની બરોબરીનું આખા બંગાળદેશમાં નથી. અને તેમાં લગ્ન જિનાલય બાંધ્યું. તેના ચિત્રકામ પાછળ અઢળક દ્રવ્ય વાપર્યું છે કે જેનો ભોટો નથી. એવું ઉત્તમ કામ અને મકરાણા આરસનું સુશોભિત કર્યું છે. જે ભેવા માટે હિન્દ આવતા યુરોપિયનો ઉતરી પડે છે.

વિ. સં. ૧૯૨૬ ઇ. સ. ૧૮૭૦ માં શ્રી સિદ્ધાચળ-જીનો સંઘ મુશિદાબાદથી કાઢી તિથમાળ પહેરી. ને પાલી-તાણામાં લહાણું તથા નવકારસીના જમણવાર કર્યા. રસ્તામાં આવતા ઘણા ગામના રાજાઓની માનપૂર્વક સુલા કાતો થઈ. તેમાં જયપુર મહારાજા સવાઈ રામસિંહજીએ સંઘસહિત રાય બહાદુર લક્ષ્મપતસિંહજીનું સન્માન કર્યું. ને તે દિવસથી પરસ્પરે ગાઢ મિત્રાચારી થઈ. ઘણા ધામિક કાર્યોમાં સારી મદદ કરી. ઇ. સ. ૧૮૮૬ વિ. સં. ૧૯૪૨ માં ૫૦ પચાસ વર્ષની ઉદ્દમરે સ્વર્ગવાસ કર્યો.

તેમને એક પુત્રરત્ન કુમારશ્રી છત્રસિંહજી ઇ. સ. ૧૮૫૭ વિ. સં. ૧૯૧૩ માં જન્મ્યા. તેઓએ સારી કેળવણી

મુર્શિદાબાદ નિવાસી
રાય બહાદુર બાબૂ સાહેબ ધનપતસિંહજી દુગડ

જન્મ સં. ૧૮૯૬] [સ્વર્ગ. સં. ૧૯૫૨
ધાર્મિક વ્યવહારિક સત્કાર્યોમાં લાખજો રૂપિયા અર્ચનારા
પુન્યવંત જૈનરત્ન.

લઈ પોતાની જમીનદારી દિયાવી હતી બાળુસાહેબ છત્ર
મિહલ નિલિક અને સ્વતંત્ર વિચારના હતા વિ સ
૧૯૭૪ ઇ સ ૧૯૧૮ મા ૬૧ એકમઠ વર્ષની ઉંમરે
સ્વર્ગવાસ થયો બાળુસાહેબ છત્રમિહલને ૧ શ્રીપતસિ-
હલ ૨ જગપતસિહલ નામના બે પુત્રો થયા શ્રીપ
તસિહલ બ્રિટિશ એગ્રીકલ્ચર ઓફ ઇન્ડિયાના કલકત્તા
વિગેરે શકેરોની મર્યાદાના મેમ્બર છે જગતપતસિહલને
આર પુત્ર-કુમાર હાલ છે ૧ રાજપતસિહલ બી એ
૨ કમળપતસિહલ ૩ મનપતસિહલ ૪ જદુપત
સિહલ છે એમ બાળુસાહેબ રાયખડાદુર લક્ષ્મણ
સિહલનો પરિવાર છે

રાયખડાદુર બાળુસાહેબ ધનપતસિહલ દુગડનુ
સક્ષિપ્ત જીવન વૃત્તાત

ઉપરોક્ત રાય ખડાદુર બાળુસાહેબ ધનપતસિહલ,
રાજ પ્રતાપસિહલ દુગડ બાળુના બીજા કુમાર હતા ઇ
સ ૧૮૪૦ વિ સ ૧૮૯૬ મા જ્યુ છીપમા મોતી ઠવે,
તેમ શ્રીમતિ મહેતાળકુમારીની કૃત્તિથી જન્મ્યા યોગ્ય
ઠેળવણી લઈ ઠાઠી તથા જમીનદારીને ઉચી હદ ઉપર લાવ
વાને પિતાજી તથા મે ટા લાઈ માથે રહી કાળજીવત ગન્યા
પિતાશ્રીએ જાને કુમારોને ગામો વહેચી દીધા જાદ પોતાની

હકુમતવાળા ગામોમાં નહિં હતી ત્યાં નિશાળો અને ઇસ્પિ-
તાળો સ્થાપી. અને ખડુ દૂર સૂધી ફેલાયેલ પોતાના ગામ
ગિરાસ અને રૈયતના રક્ષણ માટે સારૂ લક્ષ આપતા હતા.
અને ધર્મશ્રદ્ધા દિનપ્રત્યે વૃદ્ધિ પામતી કરી હતી.

પિતાશ્રી રાજા પ્રતાપસિંહે, પોતાના ભાગમાં આપેલ
ગામોમાં જ્યાં હહેરાસર અને ધર્મશાળા હતી; તેનો જિ-
જ્ઞોદ્ધાર કર્યો. અને જરૂર હતી ત્યાં જિનાલયો અને ધર્મ-
શાળાઓ નવિન સ્થાપી-ખાંધીને જૈનસમાજને સમકિત
પમાડવા બનતું કયું છે. કેમ સ્થાને એકલી ફક્ત ધર્મશા-
ળા બંધાવી છે, ધનપતંગજ ગામ ખાંધ્યું. વળી ઘણા વર્ષો-
સૂધી પાલીતાણા-સિદ્ધાચળજીમાં સંવત ૧૯૪૩ માં ખરતર
વસીમાં એક નાતું હહેરું, એક પાઠશાળા સ્થાપીને ત્યાંની
નાની ટોળીને મદદ કરી હતી. ઘણી જગ્યાએ સાતેક્ષત્રોને
પોષી સારી પુછી કરી છે. કે જે પાછળ લાખો રૂપિયા
વાપર્યા. જે સર્વેની પૃથક પૃથક નોંધ લેતા ખડુ લંબાણ
થવાથી થોકડે સમુચ્ચય લખ્યું છે. જેમાં જૈન આગમ
જે અપ્રગટ હતા. તેનો ઘણો ભાગ મુંબઈમાં શ્રાવક ભીમ-
સિંહ માણેક દ્વારા છપાવી દરેકની મોટી સંખ્યામાં નકલો
છપાવીને સૂત્રના અભ્યાસીઓને છૂટથી મફત આપવામાં
આવેલ છે. તે ઉપકાર વર્તમાન ચતુર્વિધ જૈનસંઘ ભૂલે
તેમ નથી.

આનિમગજ, બાલુચર, નળહટી, બાગલપુર, લખી
 શરાઈ, ગિરહી, બરાકટ, સમેતશિખર, લછવાડ, કાકહી, રાજ
 ગ્રહિલ, ગુણિયાલ, પાવાપુરી, ચમ્પાપુરી, બનારસ, બટેશ્વર,
 નવરાહિલ, આપુલ, સિદ્ધાચળ (પાલીતાણા), તર્જાન,
 ગિરનાર (જૂનાગઢ), મુબઈ અને કિસનગઢ એ પ્રમાણેના
 સ્થાનોમા જિનમદીર અથવા ધર્મશાળા અથવા બને બહુ
 મારી સ્થિતિમા છે તેમા પણ સિદ્ધાચળની તળેટીમા આવેલ-
 બધાવેલ હહેરાની દુક વિશેષ ધ્યાન જે ચનાર છેલ્લા
 બાર વર્ષથી થઈ પડી છે કિમ્બહુના !! ઇ સ ૧૮૬૫
 વિ સ ૧૮૨૧ મા મહારાણી વિક્ટોરિયા (બ્રિટીશ સરકાર)
 તરફથી રાયબહાદુરનો માનવત ખિતાબ મળ્યો ત્યા
 જતા ત્યા બાદશાહી રસાલાવાળા કાઠમાઠથી નીકળતા
 હતા પુર્વજોની પેઠે તિર્થરાજ સિદ્ધાચળનો સુધ કાઢ્યો
 અને નવાણુ યાત્રા (ઉપરને ઉપરથી) કરી તે ઠેકાણે
 ચરણોની સ્થાપના કરી ઠેકાણુ-કુમારપાળના હહેરા પાસે
 નવકારશી તથા સ્વામીવાત્સલ્યના સઘજમણુ ઠર્યા હતા
 અને પાલીતાણા મહાજનમા વાસણુતુ (ચાળીતુ) લ્હાણુ
 ઠર્યું હતું તથા આપેચોખા સ ૧૮૭૭ ના મહાર જમ-
 નવાર ઠર્યો જે પછી પાલીતાણામા આપેચોખા અઘાપી
 સૂધી નથી થયા આશ્ચર્યની બિના એ છે કે આ ટા
 કણે ભાટ-બારાટ લોકોએ, બાળુસાહેબ રાયબહાદુર

ધનપતસિંહજીને કહ્યું કે વાણિયાને જો આખી થાળી આપી છે, તો અમારી કોમને વા અર્ધી થાળી મળવી જોઈએ. અમે આપના ભિક્ષુક છીએ. એટલે ઉદાર દિલના દિલાવર રાયબહાદુર ધનપતસિંહજીએ થાળીઓ મંગાવીને દરેકના ઘરાબર બે કટકા-દુકડા કરાવીને કોર વળાવીને બારોટમાં અર્ધી થાળીનું લંકાણું કર્યું. આ અર્ધી થાળી ફેટલાક બારોટના ઘરમાં હમણાં પણ જોવાય છે. તથા તેનાં નસુનાની એક થાળી (અર્ધી.) તળેટી દહેરાં ના કારખાનામાં છે.

ઈ. સન ૧૮૮૭ વિ. સં. ૧૯૪૩ માં પ્રથમના પત્નિથી જન્મેલા પોતાના માતા બે પુત્રો રાયબહાદુર ગણપત-સિંહજી, અને નરપતસિંહજીને જમીનદારોનો રાજ્ય-ભાગ આપીને અલગ કર્યા. બંને લાઈઓ લેગા રહે છે. આ સિવાય તેમના ત્રીજા પુત્ર મહારાજ બહાદુરસિંહજી શ્રી-મતી રાણી મેનાકુમારીની કુક્ષિથી પુત્રરતન થયા. અને રાય બ. બાબુસાહેબ ધનપતસિંહજી મહારાજ બહાદુર-સિંહજી લેગા રહ્યા.

ઈ. સન ૧૮૯૬ વિ. સં. ૧૯૫૨ માં પદ છપન વર્ષ આંબુ લોગવી બહોળું કુટુંબ મુકી સ્વર્ગે ગયા ઇતિ સંપુર્ણ.

ગા. બા બાજસાહેબ ગણપતસિ હજી ધનપતસિ હજી

જન્મ મ ૧૯૨૦]

[સ્વર્ગ મ ૧૯૭૧

પિતામહે મ્યાપેન શ્રી મિદ્યાયનજીમા કાર્તિકે વદ ૧ નો
નવકારશીનો મહાન જમણવાર કાયમ ચાલુ રાખનારા
મત રમી પુરુષ.

ળી. પી પ્રેસ—પાલીતાણા

રાયબહાદુર બાબુસાહેબ ગણપતસિંહજી
તથા બાબુસાહેબ રાજ નરપતસિંહજી
દુગડનું સક્ષિપ્ત જીવન.

। રાયબહાદુર નરપતસિંહજીને જે પત્નિ (સ્ત્રી) થયા તેમા મોટા પત્નિ (પ્રથમ પરણેલા) ની કુસિધી જે પુત્રો જન્મેલા મોટા કુમાર ગણપતસિંહજી અને પછી બીજા કુમાર નરપતસિંહજી થયા આ બંને બાઈઓએ પિતા જીના હાથ નિચે સારી ઠેજવણી લઈ ઉત્તમ પ્રકારની તાલિમ મેળવી હતી જેવી પોતાના ગામોની જમીન વધારી હતી અને પોતાના ગામોની ગૈયતના મહત્તા છાત્રોને મદદ આપતા રહી લાયક ણનાવવાનું ધ્યાન પ્રથમ આપાન હતું ધર્મશુદ્ધ પણ ભારે લાગણીવાળા હતા ઈ સન ૧૮૬૮ વિ ૨ ૧૬૫૪ મા બ્રિટિશ સરકાર તરફથી રાયબહાદુર નો ખિતાબ મેળવ્યો ઈ સન ૧૯૧૫ વિ ૨ ૧૬૭૧ મા, ૫૧ વર્ષની ઉંમરે બીજા પુત્રે સ્વગવાસ થયો આ કારણે તેમના જાતુ-છોટાભાઈ નરપતસિંહજીને તેમની જમીનદારી વિગેરે મળ્યું બાબુ સાહેબ રાયબહાદુર ગણપતસિંહજીએ પોતાની જમીનદારીમા ગણપત-ગૌડ નામે એક ગામ વસાવ્યું ત્રિદાચળ, ગિરનાર ને સમેત ચિખર વિગેરે તિથોની યાત્રા કરી હતી

રાજા નરપતસિંહજી દુમડ

ની જમીનદારીના ગામો ૪૦૦ ચારસો મૈલમાં સઘળા નજિક નજિક છે, જેની એકંદર માણસની વસ્તિ ૧૩૦૦૦૦ એકલાખને ત્રીશ હજારની છે. ત્યાં ભાઈએ બાંધેલ ગણુ-પતંગજી ગામ ત્યાંના રાજા થયા. રાજ્યકરતી બ્રિટિશ સરકારે રાજા નરપતસિંહજીને કૈસરેહિન્દનો માનનિય ચાંદ એનાયત કર્યો. પોતાના ગામોમાં જ્યાં રક્ષક, દવાખાના નહોતા તે બાંધ્યા. ને રક્ષકશીપનો પણ પ્રબંધ કર્યો. તેમને ત્રણ પુત્રો થયા. તેમાં મોટાપુત્ર (૧) સુર-પતસિંહજી છે. તેઓશ્રીને નરેંદ્રપતસિંહજી અને બીજા વીરેંદ્રપતસિંહજી એમ બે કુમાર છે. (૨) મહિપતસિંહજી છે. તેઓશ્રીને જોગેંદ્રપતસિંહજી બારિંદ્રપતસિંહજી, કનકપતસિંહજી અને કીર્તિપતસિંહજી એમ ચાર પુત્રો છે. (૩) ભૂપતસિંહજીને એક પુત્ર રાજેંદ્રપતસિંહજી છે. રાજા નરપતસિંહજીએ સિદ્ધાચળ, ગિરનાર, આણુ, સમેતશિખરજી વિગેરે તિથોની અને પાવાપુરી, ચંપાપુરી ને બનારસ વિગેરે કલ્યાણક ભુમિની યાત્રા પણ આત્માને આલ્હાદ પમાડે તેવી રીતે કરી છે. વિ. સં. ૧૯૮૪ માં સ્વર્ગવાસ કર્યો.

પિતાશ્રી રાયબહાદુર બાણુ ધનપતસિંહજીના સ્વર્ગ-

બાળમાહેમ રામ નરપતસિ હૃદય દુગડ
કેમનેહિન્દ

જન્મ મ ૧૮૨૬] [સ્વમ મ ૧૮૮૪
પૂવળો પમને આનારા હુગડ દિનના મુર્મરાગી આર્જિમ
મજમા મંધ આવેતો પ્રથમ જમણવાર કામ આપનાર તથા
આમો વહિ ૧ નો સ્વામીવલ્લભ મયમ કરતા રહનાર રત્ન

બી પી પ્રેમ—પારીતાબા

વાસ પછી સર્વ પ્રકારના જમણુવાર કરવાનું તત્પુત્રરત્ન
 નરપતસિંહજીએ હાથમા લીધું હતું તેથી વડા પુત્રરત્ન
 રા બ બાળુ ગણપતસિંહજી તથા રાજા નરપતસિંહજી બાળુ
 સાહેબ તરફથી, સ્થાપેલ નવકારશી અને સ્વામીવત્સલ્યના
 જમણુવારો દેશ અને પરદેશમા પૂર્વજોની પેઠે નિયમિત
 થયા કરે છે શ્રી સમેતશિખરજીની યાત્રાએ કે બીજા
 નેન તિથોની યાત્રા કરતો સઘ (બેથી હજારો યાત્રુઓ)
 શ્રી આન્નિમગંજ (સુશિલાગાદ) યાત્રાએ પધારે તો
 તેનો સ્વાગત વાળો પહેલો જમણુવાર થાય ત્યારબાદ
 બીજા ગૃહસ્થો જમાડી શકે હરવર્ષની જોળીના પારણાનો
 જમણુવાર પ્રશશવા લાયક છે બગાળ તરફ જોકજ ધા
 ન્યની જોળી કરનારા છે આ વ્રત કરનારાની સારી સખ્યા
 હોય છે તેઓ સર્વે શ્રીમાન્ બાળુસાહેબ સૂરપતસિંહજી
 અને ભાઈઓ સાથે વિભિપૂર્વક કરે છે અને તે સઘળા
 જોળીયાટાને તથા નૈનમઘને જમાડીને અઠેક રૂપિયો તથા
 અઠેક શ્રીફળની પ્રભાવના આપે છે આ કુટુંબમા નવ
 પદજનો મહિમા ધ્યાન ખેંચનારો છે મડળ પૂરવા પાછળ
 સારી રકમ ખર્ચે છે મડળપૂજા બહુ ઠાઠથી ભણાવે છે વૃત
 પૂર્ણ થતા ઉજમણુ પણ મહોત્સવ પુર્વક કરે છે સુપાત્ર
 દાન તથા અનુકે પાદાન આપવાની વિશેષ પ્રથા આ રાજા
 નરપતસિંહજી બાળુસાહેબના કુટુંબમાં (કુમારોમા) સારી

જોવાય છે. શ્રાવકના દીકરાની દયા તેથી વિશેષ છે. તેઓ નામદારને આંગણે ગરીબ સ્વધર્મી બંધુ ગયો હોય તો તેને પ્રથમ જમાડીને ગુમદાનની પેઠે જે આપવાનું હોય તે બધ મૂઠ્ઠીએ આપી વિદાય કરે છે, અને જૈનેતર યાચકોને યોગ્ય દ્રવ્ય આપે છે. પરંતુ કાંઈપણને નિરાશ કરતા નથી. કિમ્મહુના ! !

બાબુસાહેબ મહારાજ બહાદુરસિંહજી દુગડ,

રાય બહાદુર બાબુસાહેબ ધનપતસિંહજીના બીજી પત્નિ શ્રીમતિ રાણી મેનાકુમારી એ સિંહજી સિંહને જન્મે તેમ ઇ. સન ૧૮૮૦ વિક્રમ સં. ૧૯૩૬ માં નિ-
શ્ચિત્ત બહાદુર બેટાનો જન્મ આપ્યો, નામ મહારાજ બ-
હાદુરસિંહજી રાખવામાં આવ્યું પિતાશ્રી રાયબહાદુર
ધનપતસિંહજીના હાથ નીચે સારી કેલવણી લઈને જમી-
નદારીમાં પણ એક મોટા રજવાડાના મહારાજાની પેઠે
તાલિમ લીધી, જેથી રાયબહાદુર ધનપતસિંહજી પિતા-
શ્રીની ઉજ્જવલ કીર્તિમા ઉમેરો થાય છે. મહારાજ બહા-
દુરસિંહજીએ તિથોધિરાજ સિદ્ધાચળજી, ગિરનારજી, સ-
મેતશિખરજી, આબુજી, અને કેસરિયાજી વિગેરે તિથોની
સહકુટુંબ પૂર્વક શાંતિથી યાત્રા કરી છે. વિ. સં. ૧૯૪૬
ના સિદ્ધાચળજીની તળેટીવાળા દહેરાની અંજનશલાકાને

બાબુ સાં મહારાજ બહાદુરસિ હજી ધનપતસિ હજી
દુગલ

જન્મ સ ૧૯૩૬]

[હાલ વિધમાન

ગવર્નમેન્ટના માનનિય, તથા પૂર્વજ્ઞેની પેઠે સમેતશિખરાદિ
તિથિના રક્ષકે આગેવાન જૈન જમીનદાર

પ્રતિષ્ઠા વેળાએ પણ કુટુંબ જોડે હાજર હતા તે સમયે ૧૩ તેર વર્ષની સમજણી ઉમ્મર હતી આજે સવત ૧૯૯૧ મા મહારાજ બહાદુરસિંહજીની ગરાબર ૫૫ વર્ષની ઉંમરે વિદ્યમાન છે શ્રી સમેતશિખરજી, ચમ્પાપુરીજી વિગેરે તિથોનો વહીવટ પ્રશસનિયપણે કાયમા અધાપિ સૂધી રાખતા રહી જૈનસમાજનું હિત જાળવે છે

મુશિદાબાદ, બિહાર, વીરભૂમ, દુગની, ખડવાન, રંગપુર, દિનાજપુર, પુરણિયા, સોતાળપ્રગણા, રાજશાહી, હજારીબાગ, ગયાજી, અને કુચબિહાર જિલ્લાના પોતાના મઘળા ગામોનો વહીવટ કાયદાસર ચતો હોવાથી ગૈયત અને રાજકર્તા બ્રિટિશ સરકાર, મહારાજ બહાદુરસિંહજીના ઉત્તમ ગુણોની પ્રસશા કરે છે નામદાર મહારાજ બહાદુરસિંહજીને અધાપિ ૭ પુત્રો છે તેમા વડાકુમાર તાજબહાદુરસિંહજી, M. L. C (૨) કુમાર શ્રીપાળ બહાદુરસિંહજી, (૩) કુમાર મહીપાળ બહાદુરસિંહજી (૪) કુમાર ભોપાળ બહાદુરસિંહજી (૫) કુમાર જગત્પાળ બહાદુરસિંહજી અને (૬) કુમાર હાલ હોટા છે

મહારાજ બહાદુરસિંહજી ગાળુમાહેબના વડાકુમાર શ્રી તાજબહાદુરસિંહજી ઈ ૨ ૧૯૨૯ના જુનમાસની

તા. ૬ ના દિવસે ખંગાળ લેજિસલેટિવના માનવંત મેમ્બર થયા. આ કુમાર તાજખડાદુરસિંહજી એક અચ્છા ધર્મપ્રેમી યોગ્ય વ્રત નિયમ લઈ નિરતિચારપણે પાળનારા ખુદિવાળા યુવક છે. પુસ્તક વાંચનનો ખહુ શોખ છે. વર્તમાન કેળવણીની ઉંચી ડિગ્રી મેળવી છતાં ધર્મચૂસ્ત જૈન-કોમના હીરા છે. ઇચ્છીએ છીએ કે શાશ્વત જૈન શ્રીસંઘમાં પ્રશસ્ત અને જરૂરી કામો કરતા રહી પિતાશ્રીના અને દાદાજીના નામને વિશેષ ઝળહળતું કરવા-દિપાવવાને શ્રીમાન તાજખડાદુરસિંહજી બનતું કરશે. તેઓ યુવકશ્રીને બે કુમાર-પુત્રો હાલ સગીર વયના છે.

આખૂસાહેબ ચોથમલજી ચીંદાલિયા.

રાજપૂતાનાના મારવાડ દેશમાં આવેલ શહેર કિસનગઢમાં ઘણા જૈન કુટુંબો વસે છે, તેમાં એક ચીંદાલીયા કુટુંબ વસી રહેલ છે. આ કુટુંબના એક જોડમલજી ચીંદાલિયા નામે ધર્માનુરાગી ગ્રહસ્થ રહેતા હતા. તેમના લગ્ન-વિવાહ હુગડ કુટુંબના સુપુત્રી કુલકુમારીબાઈ સાથે થયા હતા, તેમને બે પુત્ર થયા, તે બંનેને સુકી માબાપ દેવલોક ગયા. બન્ને પુત્રો મુશિદાબાદમાં રાયખડાદુર ધનપતસિંહજી હુગડને ત્યાં રહ્યા, એક પુત્ર ગુજરી ગયા, અને આયુષ્યમાન બીજા પુત્રનું નામ ચોથમલજી હતું.

કિસનગઢ નિવાસી
બાબુ ચોથમલજી ચિંડલિયા.

જન્મ સં. ૧૯૪૦]

[હાલ વિદ્યમાન.

મેનેજર—ધનવત્સી ટુંક.

આ ચોથમલ્લના ઉપર રાયબહાદુર બાબુસાહેબ ધનપત-
સિહલના મુપત્તિ રાણી મેનાકુમારીનો એક પુત્રવન પ્રેમ
હતો, તેથી કુટુંબના યોગ્યવયવાળા કુમારો સાથે રમત
ક્રિડા કરે અને સ્કુલમાં જાય, સ્કુલથી છુટીને ઘેર આવી
ઘરના કામકાજમાં વળજે, જેથી ચોથમલ્લ પર આખા
કુટુંબનો પ્રેમ વધતો રહ્યો પોતાની મિલન પ્રકૃતિ, હયા
દ્રહિલ, સત્યવક્તા અને હાથમાં લીધેલ કાર્યની સફળતા
મેળવવી, વિગેરે ગુણોએ નિવાસ કર્યો હતો જેથી યોગ્ય
તાવાળા જોઈ હજારીબાગ વિગેરે જીલ્લાના ગામ ઉપર
કામ સોંપ્યું તેમાં પ્રમાણિકપણુ જોઈ બાબુસાહેબનું આખું
કુટુંબ ચોથમલ્લ પ્રત્યે રાજ રહેતું, ને રાજ રહે છે
પોતાના માતૃશ્રી મરણ પામ્યાની ખબર મહોતી તે શ્રી
મતી રાણી મેનાકુમારીના સ્વર્ગવાસથી જાણ્યું કે આજે
જ મહારા માતૃશ્રી ગુજરી ગયા કેટલોક વખત પછી
છેલ્લા તેર (૧૩) વર્ષથી બાબુસાહેબ મહારાજ બહાદુરસિ-
હલ ચોથમલ્લ બાબુને તીર્થાધીરાજ શ્રી સિદ્ધાચળની
તળેટીમાં આવેલી પોતાની ધનવત્સી દુકાના તથા પાલી
તાણામાં મકાનની દેખરેખ માટે નિમણૂક કરેલ છે કે
જેનો વહિવટ નિયમિતપણે ચોખ્ખો ને પવિત્ર જોવાય છે

પોતા હસ્તક વહીવટ લીધા પછી સહારખાતાને યોગ્ય
પુષ્ટ કરતા રહી દુકાને ઝળહળતી ઝીલી બનાવી છે. જેની

સુંદરતા, સ્વચ્છતા અને પવિત્રતા તિર્થરાજ ઉપરની ટુંકો કરતાં વિશેષ છે. હમેશાં સાત-આઠ કલાકની તળેટી જિન-મંદિરે ચોથમલ્લ બાબુની હાજરી રહ્યાથી પૂજારી, પહેરે-ગિરો અને કપડા પાણીવાળા વિગેરે નોકર માણસો બરાબર પોતાનું કામ સંભાળથી કરે છે. નોકરો ઉપર પોતાની છાપ દાખવાળી અને મીઠી બેસાડવા પામ્યા છે.

ચોથમલ્લ પહેલાં, પ્રથમ શા. નાથાભાઈ, અને પછી બ્રાહ્મણશાતિય નારણભાઈ મુનિમપણું કરી ગયા. પરંતુ દહેરાસરજીને વધારે દિપ્તિવંત કરવાને અને દર્શનિકો તથા યાત્રુવર્ગને વધારે સગવડવાળું, તથા કેટલાકે નવા નવા કામ કર્યાથી તથા કરવા માંડ્યાથી અને અપૂર્ણ કામ પૂર્ણ કર્યાથી તથા લંડારની આવક તેજવાળી બનાવવાને ધર્મ-રંગી મેનેજર ચોથમલ્લ બાબુ લાગ્યવંત નિવડયા છે. તે સર્વ જૈનધર્મનો અને માતૃશ્રી રાણી મેનાકુમારીના અતૂલ પ્રેમનો પ્રતાપ માને છે ! તિર્થાધિરાજમાં રહી બનતું આત્મકલ્યાણ કરવાને મહેતાબવસીની શિતળછાંયમાં બનતું હોય તો તિર્થરક્ષક બાબુસાહેબ મહારાજ બહાદુરસિંહ-જીની કદરદાનવાળી કૃપાનું ફળ છે.

મેનેજર ચોથમલ્લજી સિદ્ધાચળજીની નવાણુંયાત્રા કરી નવપદની ઓળી પૂર્ણ કરીને ઉજવી અને મોટા નાનાં સર્વ

તિથિની યાત્રા કરી, તેમને અન્નદાન દેવાનો કંઈક ભાવ ઉચો રહેવાથી અને પ્રતિવર્ષ કેરીગાળામા એક વખત આળા-કેરીનો રસ કાઢીને મોટી સખ્ત્રામા સાધુ-સાધ્વી એને તથા વ્રતવાળા થોડાક સાધર્મી ભાઈએને વહેરાવી તથા જમાડીને મુપાત્રદાન અને સ્વામીમંત્રિનો મહાન લાભ તિથોધિરાજમા લઈ યોગ્ય પુણ્યબંધ કરવાને યથાશક્તિ ભૂલતા નથી પાવાપુરીમા દીવાળીના ટાકણે સારી મોટી ત્રણ દિવસનો મેળો ભરાતા ત્રણ દિવસના જૈન યાત્રુને જ મણુ અપાય છે તેમા એક દિવસનો જમણુવાર કાયમ માટે ચોથમલજી ચીંનાલિયા તરફથી થવાને મી ચોથમ લજીએ જોઈતી રકમના રૂપિયા ત્યાના તિથોરક્ષણિય કારખા નામા મુકયા છે તેઓનો જન્મ ૧૮૪૦ મા છે એટલે હાલ ૫૦ પચાસ વર્ષની ઉમરે પહોચી ગયા છે જાળપ્રદાયારી ધર્મપરાયણ, સચલાષિત, ટેકવત પુરુષ છે વિ સ ૧૯૭૬ મા તળેટીના વહિવટમા દાખલ થયા છે

પાલીતાણા વસાવનાર આઘપુરુષ-નાગાજીનું
ચોગી શ્રાવક અને જૈનાચાર્ય પાદસિપ્તસુરિ.

દે દી નદીના કિનારે થોડેક દૂર ઝાડ-મહડાથી ઢાકા ચેલ મહાપ્રતાપવાળી પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા સન્મુખ રમ-પારાના સ્થાનન વિદ્યા સિદ્ધ કરનાર ચોગિ નાગાજીનને ખ

ખર મળી કે જૈનાચાર્ય પાદલિપ્તસૂરિ પાસે આકાશમાર્ગે ઉડીને હમેશાં તિર્થ પર્યટન કરે છે. તો તે વિદ્યા મેળવું.

એકદા યોગિને ખખર મળ્યા કે સૂરિજી સિદ્ધાચળની તળેટીમાં છે. તેથી તે ત્યાં આવી ગુરૂને નમન પૂર્વક મળ્યો. અને કહ્યું કે કૃપાળુ ! મને આકાશમાં ઉડવાની વિદ્યા શીખવો. ગુરૂએ યોગ્ય જીવ જાણીને કહ્યું કે તું શ્રાવકપણું અંગિકાર કર. એટલે શુદ્ધ મનથી યોગીએ શ્રાવકપણું અંગિકાર કરીને આચાર્યના જોડે ઉપાશ્રયમાં રહે, અને ગુરૂ સ્થંડિલ જઈ આવે ત્યારે તેમના પગ ધોવાનું કામ કરતો એક દિવસે પગે લેપ લગાડીને આકાશ માર્ગે ઉડી ગયા તે તેણે દીઠું.

ગુરૂ આવીને સ્થંડિલ જઈ આવતા પગનાં તળીયાં ખૂબ ઘસીને ધોયાં અને ધોવણુ પરઠવી (નાંખી) નહિ દેતાં લેણું કરી છુપાવ્યું. ગુરૂ બહાર ગયાં એટલે તે પાણીને સુંઘી સુંઘીને તેમાંથી ૧૦૭ જાતની ઔષધીઓ પારખી કાઢીને મેળવી પણ લીધી. પછી ગુરૂ બહાર ગયા. એટલે તેને પાણીમાં વાટીને લેપ બનાવીને પગ તળે લગાવી ઉડવા માંડ્યું, તો કુકડાની જેમ ઉચે ઉડે ને પાછો જમીન પર પડે, પણ વધારે ઉચે ઉડાય નહિ તેથી ધુળથી શરિર ખરડાયું ને લોહી નીકળ્યું. એટલામાં ગુરૂ આવ્યા

ને જુએ છે તો નાગાજૂનને દેખીને કહ્યું કે હે પલિત !
 તે આ શુ કયું ? એમ સામળતા અધો મુખ કરીને સર્વે
 'સાચી વાત કરી, શુરૂએ મનમા તેની જીવિના વખાણ કરીને
 પુનઃ બોલ્યા કે પલિત ! શુરૂગમ નહિ કયાંતુ આ દુન
 છે તે સાઠી ચોખાના ધોવણુમા વાટીને લેપ કરવો જોઈએ
 પછી તેમ કરી વિદ્યા સિદ્ધ કરી શુરૂનો ઉપકાર માન્યો
 ને બોલ્યો કે હે પૂજન ! આપના પલિતને એક 'કાનો'
 આપો એટલે શુરૂએ આપ્યો તે પલિતના પપા પાસે મૂક્યા-
 થી 'પાલિત' થયો.

નાગાજૂનને સિદ્ધાચલની તળેટીમા 'આકાશગામિની'
 વિદ્યા પ્રાપ્ત થવાથી ઉપકારી શુરૂ પાદલિપ્તસૂરિના કાય
 મના નામ સ્મરણુ રાખવા માટે તિથિતળેટીમા નજદીક
 હાથિયાધાર નામની ડુંગરીની ટેકરી પાસે પચમકાળના
 હેડા સૂધી નામ ન જુ સાય તેવું એક ગામ બાધ્યું અને
 તેનું નામ પાદલિપ્તપુર રાખ્યું પાદલિપ્તપુરનું શુજ-
 રાત્રીમા પાલીતાણુ થાય છે વળી પોતે પાલિત થયો, તે
 પાલિતને 'અણુ' લગાડ્યાથી ગામનું નામ ખાસ પા-
 તાણુજ સ્થાપ્યું.

આ પાલીતાણુ ના ઠાકોરસાહેબ સર જહાદુરાસહજ
 સાહેબના હવામહેલની આબુબાબુની જમીન જાણવી વીર
 મ ૩૬૭ મા વસ્યું, જેને હાલ લગભગ અઢીહજાર વર્ષ થયા.

આ ગામ ભાંગ્યું, એટલે એક માઇલને અંતરે તળેટી રોડ તરફ 'ધમધમિયા' માં પુનઃ વસાવ્યું. (અટકેશ્વર પાસે) ને પાલીતાણું નામ રાખ્યું. તે પછી તૂટ્યુ-ભાંગ્યું, એટલે ત્યાંથી અર્ધો માઇલ પાછું હઠાવીને ગામ ખાંધ્યું, ને પાલીતાણુંજ નામ રાખ્યું. આ વર્તમાન પાલીતાણું ત્રીજીવારનું છે.

હવે આવા મહાપુરૂષ પાદલિખતસૂરિજીની એક સુંદર મૂર્તિની પાલીતાણા ગામને જંગી જરૂર છે. તે કોઈ રાજા મહારાજા, શેઠ-શાહુકાર કે પુન્યવંત પ્રાણીને પાલીતાણામાં ઉક્ત જૈનાચાર્યની મૂર્તિ સ્થાપવી હોય તો પાટણમાં ગૌતમ-સ્વામીના દહેરામાં પાદલિખતસૂરીની પ્રતિમા છે.

શ્રી પાલીતાણામાં નવકારશી જમણુવાર કરનારને

તથા

પોતાના ગામથી શ્રી સિદ્ધાચળના સંઘ લાવે, અને શ્રી સંઘની પેઢીથી સામૈયું થાય તો સંઘ લાવનાર સંઘવીને પ્રથમ (૧) હું

તિલક કરવાનું માન મોતીશાશેઠને સં. ૧૮૬૩.

શેઠ મોતીશાહ અમીચંદ મુળ વતિ ખંભાતના છે. મુંબઈ જઈને ચીન, જાપાન અને બીજા પરદેશી રાજ્યો સાથે

વ્યાપારમા વૃદ્ધિ કરતા લાજોપતિ થતા આ તિથિરાજમા પ્રથમ સ. ૧૮૮૬-૭ માં વિશાળ અર્ને જે ગાળાવાળી ધર્મ શાળા બંધાવી, અને પછી તિથિરાજ ઉપર દેહેરાનર દુક વાળુ બંધાવી, તૈયાર કરાવ્યું. અને પ્રતિષ્ઠાના વરસમા સ્વર્ગવાસ કર્યો તેથી તેમના એકના એક, પુત્રરત્ન, શેફ ઇમથાદભાઈએ સ. ૧૮૯૩ માં મુળમં સુરતથી મોટો સઘ છરી પાળતો સિદ્ધાચળનો સઘ લાવ્યા તેમા પરબા વન ગામના સઘના સઘવીરસ્તામાથી લેગા થતા ગયા, ને પાલીતાણામા, એછીસાથે ૬૦૦૦૦ સાઠહજાર, સર્વ સઘનુ નૈનયાત્રુનો ધામધૂમથી પ્રવેશ થયો.

મહા મહોત્સવ પૂર્વક તદ્દન નિર્વિદ્ને અજ્ઞનશ-લાકા તથા પ્રતિષ્ઠા માંધ કૃષ્ણ દિતિયા દિને કરી દાન પુણ્ય અને પહેરામણી, પ્રદક્ષિણિય પછે કરી અને ઘણા દિવસો નવકારશીના રનામીવાત્સલ્યે લખાયા હતા અને સાત (૭) આપેચોખાના જમણા થયા હતા જેનો ધ્વજહટ ફરકાવવામા આવતો તે ચોતરો તથા અજ્ઞનશલાકા વાળી જગ્યા ખેડાણુ થયા વિના કાયમ જેમની તેમ તેટલી જગ્યા પળાયા કરે

સંઘપતિના બિરુદનું માન.

નગરશેઠ હેમાભાઈની સમ્મતિથી સર્વ સંઘના સંઘ-વીઓ તથા યાત્રિકોએ મળી શેઠ ખીમચંદ મોતીશાહને સંઘપતિની પદવિ આપી, જે શેઠજીએ આપને નામે સ્વીકારી. પછીથી પાલીતાણે સંઘ આવતા પેઠી-તરફથી સામૈયું થાય ત્યારે સંઘવીને પ્રથમ તિલક શેઠ મોતીશાહ વાળા કરે. ને એક રૂપિયો તથા શ્રીકૃષ્ણ પશુ પ્રથમ પોતેજ આપે વિદ્યમાન પશુ તેમજ વતે છે.

નવકારશીને માટે પેઠીમાં સંઘ લેંગો કરે. તેમાં સ્થાનિક સંઘના નગરશેઠ નોતરાની રબા આપે, એટલે મોતીશાહવાળા જમણ કરનારને તિલક કરે. એટલે પછી દેલિયો કરે. કેટલું બધું માન ! બેહદ પુન્યાઈ !!

કિરણુ ૬ કું.

સકળ સઘની પેઢી તરફથી જાહેર 'કરેલો' નકરો.

સકળ સઘ એટલે શ્રી આણુદણુ કટયાણુ અને નકરો એટલે જમીન વાસણુ, ગોઠડા, અને વપરાતી મોટી નાની સર્વ ચીજોનો ધસારા જાહેર લેવાની મુકરર કરેલ રકમ.

ઘણા વર્ષોથી શેઠ આ. ક. ની પેઢી તરફથી સ્થાપન કરેલ નકરો શ્રી સિધ્ધાચળમા' ધાર્મિક, અને ધાર્મિક વ્યવહારિક કાર્ય, સઘ અથવા સઘ વ્યક્તિ કરે તો લેવામા આવે છે પણ તે પેઢીના પ્રતિનિધીઓએ સ. ૧૯૭૭ ની આખરે મુધારા વધારા સાથે જાહેર પાડેલ છે જે કરેલ જૈન વ્યક્તિને ઘણા ઉપયોગિ બાણીને અમોએ અત્રે ટાકયો છે આ નકરો સિધ્ધાચળ, તેની પથ તિર્યા, મોટી નાની પ્રદક્ષણા, અને પાલીતાણુમાં લાગુ પડે છે. મુધારો વધારો જેને કાર્યમા થયેલ છે, તે ચાલુ આકડા સાથે જણાવ્યું છે તે આ પ્રમાણે.

જમણુવાર સંખ્યાધિ નકરો.

જમણુનું નામ.	હાલ-સં. ૧૯૭૮ થી લેવાતો.
નવકારશીનું જમણુ કરતા	રૂ. ૩૫) પેદીમાં ભરવાના.
મોટો સંઘ સ્વામીવાત્સલ્યના	રૂ. ૨૧) "
નવાણુંની ટોળી જમાડતાં,	રૂ. ૧૧) "
મુંગી નવાણુંની ટોળી કરેતો	રૂ. ૧૨) "
ચોમાસાની ટોળી જમાડતાં	રૂ. ૫) "
ભવપૂજની ટોળીના જમણુમાં	રૂ. ૨૫) "
ચોસઠ પહોરના ચોસઠ પારણાના	રૂ. ૮) "
પણુસણુનું સવારનું પારણું કરેતો	રૂ. ૨૧) "
નવપદની ઓળી પારણાનાં	રૂ. ૧૮) "
વરસી તપના એકવખતના પારણાનાં	રૂ. ૩) "
છઠ્ઠ અઠ્ઠમના પારણાના	રૂ. ૩) "
સિદ્ધિતપના દર પારણાં ના	રૂ. ૨) "
માસક્ષમણાદિ તપ પારણાનાં	રૂ. ૨) "
ઉપધાનના એકાસણાની દરટોળીના	રૂ. ૫) "
ઉપધાનના આયંબિલની દરટોળીના	રૂ. ૩) "
બહારથી આવેલ સંઘ પોતાનો જમાડેતો	રૂ. ૫) નકરાનો છે.

નીચેના જમણુ થતા તેમા જમનારાએ

પાસ કઢાવાનો નકરો.

નવાણુ ટોળીનો પાસ કઢાવતા રૂં ૧, ચોમાંસી ટોળીના પાસનો રૂં ૧, બેવપૂજા ટોળીના પાસના રૂં ૨, વેરસીતપ ટોળી પાસનો રૂં ૧ અને છઠ્ઠું-અઠ્ઠમના પાસના રૂં ૧૨૫ સવાળાવીસ આના નકરો ભરે તો જમણુના દરવાજામા પાસ જોનાર જર્વા દે છે.

આ પાસથી ખીજો લાલ

જેમને જમણુવાર ન કરવો હોય, અને ચોતાની મરણ મુજબનુ કાઠ પછી ચીજનુ દહાણુ કરવુ હોય તો તે વ્રતના પાસ જોખનેજ વહેંચે છે.

અંભારી નોંધ—ઉપરના ધણુ જમણુ થતા જોખને પેઢીએ તેની રકમ વધારી છે અને કેટલાક નવા ઉમેરીને ઠાખલ કરેલ છે, ત્યારે કેટલાક જેમનો તેમ રાખ્યો છે.

વિશેષ—પીરસણા દેવાતા, તેના કરતા હાલ ધણુ વધી ગયુ છે અને દરવર્ષે એકાદ તો જરૂર વધેજ માટે અતિ-શય અને નવાનો અયોગ્ય રીતે વધારો નહિ થવો જોખને

વરઘોડા-સામેયાનો નકરો.

સોના-ચાંદીવાળા રથના રૂ. ૩૫) પાંત્રીશ, ઈંદ્રધ્વ-જના રૂ. ૫૦ સવાપાંચ, સુખપાલ-મેનાનો રૂ. ૧૦ દોઢ, કાષ્ઠના હાથીનો રૂ. ૧૦ સવા, કોંતલના ફર ઘોડાના રૂ. ૨) બે, સાદા ઘોડા દીઠ રૂ. ૧) એક અને ચાંદીના ઘોડાવાળા છ સિપાઈના રૂ. ૧૦૦૦ પોણા બે નકરાના છે.

‘શાંતિસ્નાત્ર’ લઘુાવે તો રૂ. ૨૫૦ સવાપચીશ, ‘અઠ્ઠો-તરી સ્નાત્ર’ લઘુાવે તો રૂ. ૧૫૦ સવાપંદર, ‘રૂપાની નાંદ’ મંડાવે તો રૂ. ૧૧૦ સવાઅગિયાર અને કાષ્ઠની જરી-ભર-તના પડદાવાળીના રૂ. સવાપાંચ નકરો આપવો પડે છે.

ઉપધાનનો નકરો.

પ્રથમ પ્રવેશના રૂ. ૧૨) બાર, બીજામાં પ્રવેશ કર-નારના રૂ. ૬) છ, ત્રીજામાં પ્રવેશ કરનારના રૂ. ૪) ચાર, અને પહેલું અઢારિઠ એકલું કરવું હોય તો રૂ. ૨૦ અઢી નકરો ભરવો પડે છે.

બહાર ફરવા જતાં—

પંચતિર્થીનો સંઘ જતાં રૂ. ૫૧) એકાવન, જે તંબૂ લે તો ફર તંબૂના રૂ. ૧૦૦ સવાદશ, બાર ગાઉ જતાં રૂ. ૨૧) એકવીશ, જે તંબૂ લઈ જાય તો રૂ. ૫૦ સવાપાંચ નકરાના છે.

શેરુ જી ઉપરનો નકરો

તિથિમાળ પહેરવાનાં રૂા ૫૧) જોડાવના, રથયાના
કઢાવવાના રૂા ૨૫) પચીશ, પૂજા ભણાવવાનાં રૂા ૫) પાચ,
સમોસરણ મહાવવાના રૂા ૨) બે, મહળ પુરાવવાના રૂા
૨૥ા અઢી અને જ્યા જે કોઈ દુકમા કોઈપણ જિનપ્રતિ-
મા પધરાવે તો રૂા ૧) એક શ્રી આણદણ કલ્યાણજીને
આપણે ભરવો પડે છે

ધીની બોલીના ભાવ—મણુ એકના રૂા ૫) પાચ
છે ફક્ત પળુસણુ પર્વામા મુપનાના, ઘોડીઆના અને પડિ-
છમણમાં સૂના બોલીના રૂા ૨૥ા અઢી છે

વાસણુ ગાદલા ગોદડા સંબંધી

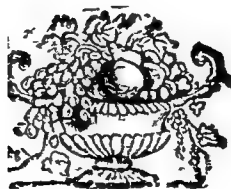
દર ગાદલાનો હમેશનો રૂા ૦૥ા અર્ધો આનો, અને
ગોદડા દીઠ રૂા ૩)૦૥ા પાઆનો છે ને મોટા વાસણુ દીઠ રૂા ૦)૦—
એક આનો, અને નાના વાસણુ દીઠ રૂા ૦)૦૥ા અર્ધો આનો
હમેશનો નકરો લેવા ઠરાવ થયો છે

તત્સંબંધી ધ્યાન રાખના

જો એક ગાદલુ જોવાઈ જાયતો રૂા ૮ આઠ, અને
એક ગોદડુ જોવાય તો રૂા ૪ ચાર ભરવા પડશે અને વાસણુ
જોવાઈ જાયતો તેના વજન પ્રમાણે કિંમત લેવામા આવશે

ચોમાસુ અને નવાણું કરનારા માટે ખાંધી મુદત
કરાવી છે. દર ગોદડાં નો આઠ આના, અને દર ગાદલાંના
બાર આના નકરો છે. દર મોટાં વાસણ દીઠ એક આનો
ને નાનાંનો દર અર્ધો આનો છે.

નોટ—ગાદલું અને ગોદડું કદાચિત યાત્રુએ ગુમાવ્યું
યા ગદ્ગતથઈ, તો નાંધ ઉપર ચડેલ રકમ વધારે પડતી
જાહેર છે. તો તે સંબંધમા યોગ્ય કિમત રાખવી જોઈએ.
જેથી ધર્મદા પેઢીનું અયોગ્યત્વ ન કહેવાય. કિમ્મતુના !

કિરણ ૭ મું.

શહેર યાત્રાએ-પાલીતાણા!

૧ મોટું દહેરાસર—શ્રી આદિત્યર ભગવાનનું દેવ બદર નિવાસી રૂપસિંહ બીમે સં ૧૮૧૭ ના માહચુદી ૨ ના બધાવીને પ્રતિષ્ઠા કરી આ ગૃહસ્થે, દહેરાની નેડે આવેલ તપાગચ્છનો ઉપાધ્યય અને તેની 'નેડેજ શેઠ આણુદણ કલ્યાણુલની પેદીનો કેટલોક ભાગ તેજ અરે સામા બધાવ્યા છે

૨ ગોડીજનું દહેરાસર—સ. ૧૬૬૦ ના નેઠ ગુરિ ૧૧ ના બડા મહો સવપૂર્વક પાલીતાણાના સઘહસ્તે પ્રતિષ્ઠા થઈ આ દહેરૂ બે માળનું સઘ પેદી-શેઠ આણુદણ કલ્યાણુજીએ એકલાખ અધિક રૂપિયા ખર્ચાને બધાવ્યું છે પહેલે માળે મૂળનાયક અને આલુણાલુના બને ગભારાના એમ ત્રણે બિબ પાર્શ્વનાથ મોટા કેદના દયામવર્ણી, ભવ્યકાન્તિ વાળા છે અને બીજા માળ ઉપર લુના વખતના અસલી ગોડીપાર્શ્વનાથ પચ્ચધાનુના સુરતવાળા ભણુયાળી હેમ ઠાર જાઈએ આમ પોતાના આ જગ્યાવાળાજ મહાનમા બગલામા મ ૧૮૫૦ મા ઘર દહેરાસરથી સઘને દર્શન

માટે સ્થાપ્યા. (તે તથા પાષાણના ત્રણ બિંબો અને એક કાર હીંકાર ના પાટિયા સહિત.) અને બાબુના ગભારે મોટીટોળી તથા નાનીટોળીના ત્રણ પરોણા સ્થાપન કરેલ છે.

૩ શાંતિનાથનું—અરત્તરગચ્છના ગોરણના હેલામાં મેડી ઉપર ફક્ત પાષાણનું એકજ બિંબ છે. પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૬૪૬ માં કરી.

ચાર શાશ્વતજિનનું—કચ્છી શેઠ નરસી કેસવળ નાયકે બંધાવી પોતાની ધર્મશાળામાં સ્થાપી પ્રતિષ્ઠીત કર્યું. સં. ૧૬૨૧. હાલમાં આ હહેરાની બાંધણી નવી કરી છે. અને મૂળનાયકનાજ મુખ્ય દર્શન થાય તેમ ત્રણ બારણા મુક્યા છે.

૫ વીરબ્રહ્મનું—વીરબાઈ પાઠશાળામાં પ્રતિષ્ઠીત કર્યું છે.

૬ આદિત્યરણનું—સુરતવાળા શેઠ મોતી સુબિયાએ પોતાની ધર્મશાળામાં પ્રતિષ્ઠીત કર્યું.

૭ ચિંતામણ પાર્શ્વનું—સુરતવાળા શ્રીમતિ જસ-કુંવરે પોતાની ધર્મશાળામાં પ્રતિષ્ઠીત કર્યું.

૮ સાચાદેવ-સુમતિજિનનું—બાબુ માધવલાલે હંગડે પોતાની ધર્મશાળામાં પ્રતિષ્ઠીત કર્યું.

૯ થ'દ્રમભુનુ'—આ હહેરૂ સ ૧૬૨૮ મા ૪૨છી
 હયા ઓસવાળ સાતિના શેઠ નરસી નાથાએ પોતાની ધર્મ
 શાળામા પ્રતિષ્ઠિત કર્યું

૧ આદિશ્વરજીના પગલા—તળાવમા વસ્તુપાળ
 તેજપાળે સાહાબારલાખ રૂપિયા ખર્ચાને પાલીતાણામા વિ
 શાળ તળાવ નામે લલિતાગ બારના સૈકામા પોતે બધા
 વી, તેની પાજ (પાળ) ઉપર દર્શન માટે હાલ આદિશ્વ
 રના ચરણ ચોતરાવાળી હહેરીમા સ્થાપ્યા જેનો જિજ્ઞોહાર
 સ ૧૬૫૦ મા તેજપાળ સોનીએ કરાવ્યો છે તે હહેરી
 હાલ ફરતાગઠ જેવી એક ચોરડીમા

૨ હાદાસાહેબના પગલા—ગોરજીની વાડીમા છે
 તેને મારવાડી શેઠ પ્રેમકરજી મરોટીએ પચના પૈસે એક
 હહેરાસર જેમ જગ્યાને બનાવીને જૂના ચરણ નેડે ખુદ
 હાદાસાહેબ-ખરતરગચ્છિય જિનકત્તસૂરિની મૂર્તિ સ્થાપી છે

૩ જુની તળેટી—તિર્યાધિરાજની ચોથી તળેટીને
 એકહજાર વર્ષ ઉપર થઈ ગયા છે એક મોટા ચૂનાબધ
 ચોતરા ઉપર હાલ આદિશ્વરજીના ચરણની નેડાનેડ બે
 હહેરીઓ બાધીને ઉપર રાચણુ વૃક્ષ રોપ્યુ અને બનેમા
 પગલાં નેડે ૩ છે હાલ એક હહેરી તકન ભાગી નાખેલ
 છે અને પગલા ઉપર પથરા એવી રીતે પડ્યા છે કે અ

જાણ્યાની નજરે ત્યાં ન જાય. ખીજી બાજુ અખંડપણે છે. બાજુમાં બાવાના અખાડામાં દરવાજામાં પેસતાંજ બાવાની દહેરી પાસે આપણી દહેરી ૧ છે. તેમાં દાદા (આદિનાથ) ના પગલાં વિદ્યમાન દર્શનિક છે. ભવિષ્યમાં આ તળેટીની કોઇપણ રીતે નિશાની રહે તેમ સંઘ પેઢીએ ધ્યાનમાં લેવાનું જરૂરનું છે.

૪ ગોડીજનાં પગલાં—એક દહેરીમાં (વિશાળ ચૂનાખંધ ચોતરા ઉપર) ગોડીજનાં પગલાં છે. ચોતરા ઉપર જાળી (પીલુડી) નું વૃક્ષ છે. આ દહેરી, સ્મશાનની પેઢી બાજુ થોડે દુર છે. ઓળી કરનારા ધ્વજ ચઢાવવાં જાય છે. જગ્યા બુના સમયની છે.

આ પ્રમાણે નવ જિનાલયો અને ચાર દહેરીની ચરણોની જગ્યા વંદન દર્શન પૂજન કરતાં 'શહેરનીયાત્રા' પૂર્ણ થાય છે. ત્યારે હાલમાં નવાં ત્રણ જિનાલયો બંધાવા પામ્યાં છે. ૧ સ્ટેશન જોડે ગુરૂકુળમાં, ૨ શ્રાવિકાશ્રમમાં, ૩ બાળાશ્રમમાં રાણાવાવ (ભૂખણવાવ) જોડે જેમાં છેલ્લાં જેમાં આવતીસાલે પ્રતિષ્ઠા થશે. શ્રાવિકાશ્રમની જગ્યા વેચાણ લઈ બાંધેલ છે. ત્યારે બાકીની બંને સરેશ્વર વરસના પટે લઈ બાંધેલ છે.

કિરણ ૮ મું

શહેર પાલીતાણામાં ધર્મશાળાઓ અંતે
ધાર્મિક સંસ્થાની નામાવળી.

૧ શેઠ મોતીશા ધર્મશાળા, ૨ શેઠ, હઠીલાઈની ધર્મશાળા, ૩ શેઠ લલ્લુલાઈની, ૪ શેઠ હેમાલાઈની, ૫ વોરા અમરચંદલાઈની, ૬ શેઠ જૂખણુદાસના આત્મોપદેશનાળી, ૭ ભડારીની, ૮ મસાલિયાની, ૯ હયાચંદલાઈની, (બદ્રિમલેલની) ૧૦ ઉજ્જવળાઈની, ૧૧- મોતીકડીયાની

એ પ્રમાણે ગામની ધર્મશાળામાં યાત્રાળુઓ પાસે નગર સુધી ઉતરે છે પછીના નગરોમાં ક્યાંઈ જગ્યા ન મળી શકે ત્યારે કોઈ કોઈ યાત્રુ ઉતરે છે. એ નગરની ગામની જ ને નાનીમોટી ટોળીવાળાની પાઠશાળાઓ છે.

૧૨ રણુશી દેવરાજની ધર્મશાળા, ૧૩ નેરશી કેશવજી કાંછીની, ૧૪ ગોષાવાળી, ૧૫ જમનજરવાળી, ૧૬ મોતીસુખીયાની, ૧૭ ચપાલાલજીની, ૧૮ ઇંદોરવાળાની, ૧૯ કલ્યાણુભુવનવાળી, ૨૦ કાંછાઈની, ૨૧ પૂરબાઈની, ૨૨ કોટાવાળાની, ૨૩ પનાલાલ જાણુની, ૨૪ માધવલાલ જાણુની, ૨૫ રતનચંદ પાટણુવાળાની, ૨૬ ન્હારગિર્ડીગ

વાળી, ૨૭ જસકુવરવાળી, ૨૮ કૈાચીનવાળાની, ૨૯ ભા-
વસારની, ૩૦ મગનમોદીની, ૩૧ દેવસીપુનશીની, ૩૨ ન-
રશીનાથાની, ૩૩ આણંદજી કલ્યાણજીનો વંડો, ૩૪ નગી-
નદાસ સુરતીની, સૂરજમલ શેઠની (હાલ પાડી નાંખેલ છે.)

એ પ્રમાણે નં. ૧૨ થી ૩૪ સુધીની સર્વે ધર્મશાળા
વિશાળ, રોનકદાર છે. ને સડકના કાંઠે ખંતે ભાગના રસ્તા
ઉપરની તળાટીના રસ્તાના માર્ગે નજીક પડવાથી યાત્રુ
વર્ગ આ ત્રેવીશ ધર્મશાળામાં ઉતરવા આકર્ષે છે. અને
પછી પ્રથમના અગિયાર નંબર સમજવા. બાકી ગામમાં
ભેરાવરમલજીની ૩૫ મી છે. પછુ તે યાત્રુ રક્ષણિય સ્થાન
નથી, વળી ખીપળાવાળી નાની ધર્મશાળા ૧ છે. તેમાં ચે-
દીના ગાદલાં ગોદડા ને વાસણુ રહે છે. તેથી સંઘને અ-
ઠાવીશે ધર્મશાળા ઉતરવાને સુખરૂપ જણાવી. ૩૬ ગામના
વિશાશ્રીમાળી મહાજનની છે. ૩૭ દશાશ્રીમાળી જેન
સાતિની છે.

નોટ:—યાત્રુને કાર્તિકી તથા ચૈત્રી પુનમના મેળાના
દિવસોમાં ઉતરવાને કોઈપણ કારણે અગવડ જણાતાં સ્ટેટ
રોલ્ડ તરફથી ત્રણ દિવસ રકુલોના વિશાળ મકાન ખાલી
કરાવીને યાત્રુને ઉતારાય છે.

જાહેરસંસ્થાઓ.

ફેળવણીખાતા—૧ ગુફકળ, ૨ બાળાશ્રમ, ૩ પ્રદાયયાશ્રમ, ૪ શાવિકાશ્રમ છે પછી ૫ ગૌરદામ ખાતુ છે.

આઠ દેહા ધાર્મિકજ અભ્યાસ માટે મોટી ટોળી હસ્તે ચાલતી “શયબ બાબુસાહેબબુદ્ધસિંહજી દ્વિપેડીયા” નૈન પાઠશાળા તથા કન્યાશાળા, મોટા પાયાપર મોટી સંખ્યામાં એક સરખી અતિ પ્રગત્ત પછે પચાવન વર્ષથી ચાલુ છે વીરબાઈ પાઠશાળામા અને હેમચંદ્રાચાર્ય પાઠશાળામા સંસ્કૃત (વ્યાકરણાદિ) અને એયસ્કર મહળમા માગધી (પ્રકરણાદિ) અભ્યાસ કરાવાય છે નાનીટોળી હસ્તે દેહા પ્રતિકમણ પ્રકરણાદિ શિખવાય છે.

લાઇબ્રેરી અને પુસ્તક વાચનમાળા—ચેઠે તલક-ચઠ માણેકચઠ લાઇબ્રેરી, વીરબાઈ પાઠશાળા-લાઇબ્રેરી, મોટીટોળી પુસ્તકાલય, અને સેવાસમાજ લાઇબ્રેરી તથા દેવદિંગણી પુસ્તકાલય છે.

રમોડા ખાતુ—કચ્છી ચેઠ નરશી નાથામો, કચ્છી પુનશી મામલમા, મારવાડી શાજમલજી દ્વિપેડીયા માર્ફત ચેઠ મોતીયાનુ, ચેઠ અમરચંદ હમણીનુ એ ધણુ વળોથી

ચાલે છે. ત્યારે હાલમાં કંકુખાઈમાં ચાલુ નેવાય છે. બાકી ચોમાસુ રહેવા આવનારા ઠાંઠ ઠાંઠ પુન્યશાળીઓ ચારમાસ રસોડાં ખુલ્લાં કરી ગુરુભક્તિ અને સાધર્મી ભક્તિવડે સુપાન દાનના પુણ્યનો બંધ કરે છે.

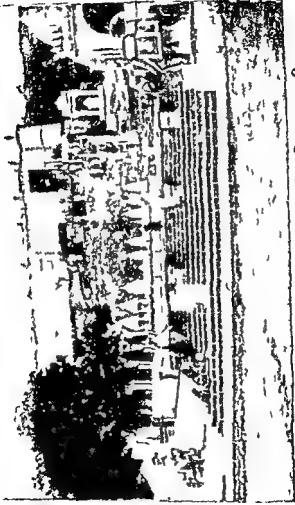
ગરમ પાણી—સંઘચેદી તરફથી વંડામાં થાય છે. સેંકડોની સંખ્યામાં રહેતાં સાધુ સાધ્વી અને વ્રતધારી જૈનોને બારેમાસ મળી શકે છે. બાકી થોડું થોડું વર્ધમાન તપવાળા, અને પનાલાલ બાબુવાળાને ત્યાં થાય છે.

વર્ધમાન તપખાતું—પ્રસંશનિય છે. નિરસ ઘણી વસ્તુ આયંબિલમાં બપો તેવી બનાવીને માનપૂર્વક જમાડવામાં આવે છે.

જયતળેટી સૂધી બાકીની દર્શનિક જગ્યા.

કલ્યાણેશુ વિમળની દહેરી—એક ચોતરો બંધાવીને તે ઉપર ઘુમટીદાર દહેરી સંઘે બનાવીને બિંતને છેડે દહેરીમાં વિમળ સંઘાડાના સાધુના છ નેડ પગલાં સ્થાપ્યાં છે. આ ઠેકાણે મુનિરાજ કલ્યાણેશુવિમળ તથા મુનિ ગજવિમળ ના દેહને અગ્નિ સંસ્કાર કરીને તે ઉપર સ્તુપ બનાવેલ છે.

મેઘવિજયના પગલા —ની દહેરી એક, રાણાવાવ

શ્રી જયતેદી અને તેના મૂળદેવ શ્રી મહિતામકુમારી
જિનેદ્રપ્રાસાદનો ભવ્ય દેખાવ.

(ભૂખણવાવ) ની જોડે છે આ ચતિવર્યાના દેહને આ ઠેકાણે અગ્નિએ સ્કોર કર્યો તેથી સઘે તે ઉપર ચરણની સ્થાપના કરી

પછી માતા તળેટી, કૂલવાણી, શેઠની સતીવાવ, ચંપૂ તરો, અને તેના સામે મોટા બે વિશાળ, જોટલા, અને તેના પછી આપણા જમણા હાથ ઉપર—

શાતિદાસ શેઠની દહેરી—એક પરચાર ઉપર છે તેમા ગોઠીજના પગલા સ્થાપ્યા છે માથે જાળ-પીલૂડીનું વૃક્ષ છે બાદ એક ચોતરા ઉપર પાવળીઓ છે અને છેલ્લે દહેરીઓ નં ૨૮ થી તથા બને જાણુ ત્રણ ત્રણ ધુમટીના મોટા મંડપો બાંધેલામા અઠેલી નકશીદાર દહેરીમા ચરણ છે આ બંને મંડપને છેડે પંથરનો અઠેક મોટો હાથી છે તે સર્વે આપણા જાંને જાણુ બાંધેલ ગઠની અદર આવેલ છે

સતિ વાવ.

માતા તળેટીના જોડાજોડ જે મોટી વાવ પાણીની છે, તે અમદાવાદના નગરશેઠ શાતિદાસના પુત્ર લક્ષ્મિદાસના પુત્ર સૂરદાસે સ ૧૬૫૭ માં યાત્રુના સુખ માટે મોગલ બાંધ્યાદના ફરમાન પૂર્વક બાંધાવી છે જેનો શિલાલેખ છેલા મતવાલાના પગથિયા ઉપરના ગોખમા બેસાડેલો છે

ભાતું વહેંચવાની શરૂઆત—

કરાવનારા ઉપદેશક વિમળ સંઘાડાના સાધુ કંદ્યાણુ-
વિમળ છે અને કરનાર મુશિદાળાદવાળા બાળુ સિતાબચંદ્ર
નાહારના પિતામહ છે. ઉક્ત સાધુ—મુનિએ યાત્રાએ આ-
વેલ ઉક્ત નાહાર બાળુને બોધ પમાડીને જૈન યાત્રુને
શેવમમરાતું ભાતુ વહેંચવું શરૂ કરાવ્યું. આ ભાતું ખા-
ઈને પાણી પીઈને યાત્રુ સંતોષ પામતા. પછી જેની મરણ
થાય તે લાડુ અને સેવ આપે એમ પરચુરણ લોકોને
ભાતુ વહેંચવાનો લાભ મળતો. પછી ધીમે ધીમે ભાતુ
વહેંચવાનું સંઘપેઠીએ હાથમાં લીધું. તેમાં ધીમે ધીમે
શેવમમરા નીકળી જઈ કળીનો લાડવો ને ગાંઠીયાનું મુખ્ય
ભાતુ થયું. તેમાં આગળ ચાલતા પચીશ વર્ષ ઉપરાંતથી
નિત્ય નવિન પકવાનના વિવિધ પ્રકારના મોટા ભાતા હજારો
યાત્રુ વચ્ચે આપીને જમાડે છે. જમાનાને અનુકુળ આ,
દૂધ અને સાકરના પાણી પણ ઘણીવાર ભાતા સાથે આપે છે.
યાત્રિકોને પૂર્ણ સંતોષ હાલના તળેટી ભાતાથી થાય છે.

આ પ્રશંશનિય સત્કાર્યની સફળતા આંતરિક બહુ
લાભનું કારણ નિહાળી ઘણા ભાગ્યશાળીઓએ પેઠીને રોકડ
રકમ આપીને તેના વ્યાજમાંથી એક દિવસ તેના નામનું
કાયમ ભાતુ અપાય. આ પ્રમાણે ત્રણસો લગભગ દિવસ

ભરાઈ ગયા છે અને તેવી રીતે જાતા ખાતુ હાથ ધરીને તે રકમમા પેદી પાસે સારો વધારો થયો છે કે મોટા મોટા પગારો પણ તે જાતા ખાતાના વધારામાથી અપાય છે આથી પેદી અને યાત્રુ જનેને લાભદાયિ છે માટે ઘણું તપો શેઠશ્રી આજીવન કટયાણુની પેદી !!

સરસ્વતિજીની ગુફા

જ્ય તળેટીના ઉપર ચડતાં આપણા જમણા હાથ તરફ આશરે ૫૦ ૬૦ કદમ દૂર કિનારાપર એક ઘુમટમા આ ગુફા છે તેમા પુરાતન વખતની સરસ્વતિની મૂર્તિ હસ વાહિની મયુર વાહને સ્થાપેલ છે અહીં વિદ્યાર્થીઓ તથા દેશી પરદેશી જૈન જૈનેતરો વિદ્યાવૃદ્ધી માટે શ્રીકૃષ્ણ વધે રી વહેચે છે મૂર્તિ ચમત્કારી અને પરછા પૂરનાર મહા વિદ્યાદેવી છે

અજિતજિન અને શાંતિનાથની સામસામેની

દેહરી જોડાજોડ થઈ તે કયે ઠેકાણે ?

શ્રીમાન જીજી તીર્થંકર અજિતનાથ પ્રભુ ચોમાસુ રહેવા પધાર્યા ત્યારે રાયણ પાસે થઈ શ્રી ભદ્રકગિરીશ્વ ગની નીચે તલાવડી આસપાસની ગુફા અને ટેકરી, તથા છુટી જમીનમા પ્રભુ સાથેના સાધુઓ સ્થિર થયા અને પ્રભુને માટે એક પ્રસાદ ઇંદ્રે જનાવ્યો તેમા પ્રભુ સ્થિર થયા,

ચોમાસુ પૂર્ણ થતા પ્રભુ જ્યાં કાઉસગ્ગે રહ્યા તે ઠેકાણે
 પુન્યવંત પ્રાણીએ પ્રભુશ્રીના પગલાંની સ્થાપના કરી. પછી
 તે નિયમાનુસારે ઘણે વખતે તેનો ઉદ્ધાર કરી દેવકુલીકા
 બનાવીને ચરણની સ્થાપના કરી.

પછી દીર્ઘકાળે સોળમા તીર્થંકર શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુ
 પણ સીદ્ધાચળમાં ઘણા મુનીઓની સાથે. (૧૫૨૫૫૭૭૭)
 ચોમાસુ રહેવા પધાર્યા. ત્યારે ભદ્રકગિરીશૃંગ નીચે ઘણા
 મુનિ સ્થિર થયા. અને આ શિખરની વિસ્તૃત ભૂમિના છેડે
 માફેદેવા શૃંગ હતું. ત્યાં આગળ પ્રભુને રહેવાને પ્રાસાદ
 ઈંદ્રે બનાવ્યો, તેમાં પ્રભુ રહ્યા. ચોમાસુ પૂર્ણ થયે પ્રભુ રહ્યા
 તે જગ્યાએ ચરણ સ્થાપના થઈ. પછી ઉદ્ધારક મહાપુરૂષે
 દેવકુલિકા બંધાવીને ચરણ સ્થાપના કરી. અજિતનાથ ચરણ
 હહેરીની સામેજ શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુની પગલાંની હહેરી બની.
 એટલે એક હહેરીના દર્શન કરતાં બીજીને પૂંઠ પડે. આ
 રીતે બંધાયેલ હહેરીઓને પડતી પૂંઠ સંબંધે થતી આશા-
 તના લાંબો વખત રહી. દર્શનિકો શું કરી શકે? તેનો દર્શન
 કરીને ચાલ્યા જાય. આ બંને પ્રભુના ચરણ-પાદુકાવાળી
 હહેરીઓ, હાલની છ ગાઉની પ્રદક્ષણામાં આવતી ચિલ્લણ
 તલાવડી પાસે જોડાજોડ છે. તેજ બંને હહેરીઓ સામસામે
 બંધાયેલી કહેવાય છે.

ત્યારે બાવીશમા તિથિ કરી નેમિનાથ થયા ત્યારે તેમનો ન દીપેણુ નામે શિષ્ય સિદ્ધાચળ પધારતા વચ્ચે ઉપ રોક્ષ્ત બને પ્રભુના ચરણની હહેરીઓનું અયોગ્ય-આશાત નાંવાળું સ્થાપન જોઈ અજિતેશાતિ સ્તવન બનાવીને તે ભણતાવારજ એક હહેરી ઉઘીને બીજીની જોડાજોડ થઈ ગઈ તે છ ગાઉમા આવતી આ હહેરીઓ સમજવી માટે પ્રમદ્વર કરવો)

જે છીપાવસીમા નેમનાથના હહેરા પાસે રાયણુ આગળની છ હહેરીમા હેલીમા એકમાં અજિત અને બીજીમાં શાંતિપ્રભુની પ્રતિમાઓ છે તે હહેરી જોડાજોડ થઈ ગઈ મનાય તો તે તર્ફનું અસંભવિત છે (દેવજહાહા વચનાત)

ચિદ્દાણુ તસાવડીની ઉત્પત્તિ.

શ્રીમાનું ચરમ તિથિ કરી મહાવીરસ્વામી સિદ્ધાચળ સમવસયો ત્યારે મુખમાં ગંજુધરનો મહાન તપસ્વિ સગિધવત શિષ્ય ચિદ્દાણુમુનિ મોટા સઘના સાથે શ્રી સિદ્ધાચળજીમા પ્રભુને વફન કરવાને આવતા હતા ત્યારે ઉપર ચડતા ચડતા યાત્રુ લોકોને તૃપા લાગી એટલે કેટલાક જ્ઞાતાજનોએ ઉક્ત મુનિરાજને પાછીના માધનનું પૂછ્યું. એટલે ગુરૂશ્રીએ આગળી વતિ બતાવ્યું ત્યારે લોકો ભેગા મળી બોલ્યા. કે હે પ્રસો ! ભગવંતનું મુખ

જોયાવિના સંઘલોકોના પાણી વિના પ્રાણ ચાલ્યા જશે. અને આ ખાખોચિયા દેખાતા જળથી સંઘની તૃષ્ણા છિપે તેમ નથી. માટે પાણીનું સ્થાન બતાવો. એટલે શાશ્વત્ત્વ એવા સંઘનું સાનિધ્ય કરવા ચિદ્વણ મુનિએ લખિષ પ્રભાવે અખૂટ જળવાળી તલાવડી, કાઉસ્મગ્ગ કરવાની સિદ્ધમહા પાસે બનાવી. જેમાંથી જળ પીધને ચાત્રલોક શાંતિ પામ્યું અને ઉપર ચડી રાજદનિ નિચે સમવસરણે બિરાજિત દેવાધિદેવ શ્રી મહાવીરપ્રભુને વાંધા-સ્તવ્યા. આ તલાવડીના સાથે ઉપરોક્ત ઉપકારી મુનિના નામને સ્મરણ માટે જોડી દેવામાં આવ્યું, આથી ચિદ્વણ તલાવડીની ઉત્પત્તિ અને નામ જાહેર થયા, જેને લગલગ અઢીહજાર વર્ષ થયા તો પણ મોજૂદ છે.

શ્રી ઘેટીના પામવાળુ ઘેટીમામ કયારથી છે ?

શ્રીમાન પાદલિપ્તસૂરિ મહારાજ ઘેટી ગામે થઈ તળેટી-માં આવીને રહ્યા હતા. અને ત્યારબાદ વિક્રમના સમયમાં ગામની હયાતિ સૂચવે છે, મધુવતિ (મહુવા બંદર) ના સમકાલિનપણાનું ગામ હતું, એ ચોક્કસ છે. કેમકે વિક્રમની પહેલી સદિમાં ભાવડશાહે પોતાના પુત્ર શ્રી જાવડ-શાહનું વેશવાળુ ઘેટી ગામેજ કયું હતું. અને ધામધુમથી ઘેટી ગામે પરણાવ્યો હતો. આ વેળા ગામ આખાદ અને

જેનોના ઘરોથી સુખી હતું વિ સ ૮૦) તો ઘેટી ગામ
પણ જી હજાર વર્ષ આંધરેનું પ્રાચિન છે એ સિદ્ધ છે

ત્રણ ગાથાયુક્ત સિદ્ધાચળની ૨૧ નામધારી હુંક

વિમલગિરી મુર્તિ નિલગો, યત્રુજો સિદ્ધખિત્ત પૂડરીઓ,
સિરિ સિદ્ધ સેહરોઓ, સિદ્ધપવઓ ગિધરાઓઓ ॥૧॥
બાહુબલી મરૂદેવો, ભગિરહો સહસ્રવત્ત સચવત્તો,
કુડસય હુતારઓ, નગાહિરાઓ સહસ્ર કમલો ॥૨॥
ઠકો ઠઉડિ નિવાસો, સોહિઓ તાલુજઓ કયભુતિ,
સરનર મુષ્ટિકયનામો, સો વિમલગિરી જયઓ તિથથ ॥૩॥

શેત્રુજય મહાત્મ્યમા ઉપર મુજળ માગધી ત્રણ
ગાથામાં તિયોધિરાજના મુખ્ય ૨૧ શિખરો વણુવ્યા છે
ત્યારે નવાણુ પ્રકારી પૂજામા અને સિદ્ધાચળ શિખરે ચઢી,
એ ચૈત્યવદનમા નામ સઠળનામા ઘોડો દેરદાર છે પણ
નામ એના એજ છે માટે કાવ્યરચના વાળાને અનુપ્રાસ
મેળવવાની જરૂરતના લીધે કેઈ નામ આધુ પાછુ નોડાવા
સમવ છે તેથી સઠળના ઉપર મુજળ પ્રાચિનતા સૂચવે છે

કઢંબગિરી તીર્થ.

કાદંબકનગરી ઉર્થે યોદાનો નેસ.

શ્રી સિદ્ધાચળની મોટી ૨૧ દુકં-શિખર ૧૦૮ પૈકિના છે. તેમાં કઢંબગિરી એકવીશમું અને સજીવન શિખર છે. અને તે ઉપર ગઘ ચોવીશીના ચરમતિર્થ કર શ્રી સંપ્રતિ-પ્રભુનાં ગણુધર શ્રી કઢંબ નામા એકકોડે મુનિના સાથે અણુસણુ કરીને મોક્ષ પામ્યા. આ કાળે શ્રી સિદ્ધાચળ ઉપર પ્રથમ મોક્ષે શ્રી પુડરીક ગણુધર ગયા, ને તેના નામથી (પુડરીકગિરી નામે) તિર્થાધિરાજ વધારે ખ્યાતિ પામી ઝાળખાયો. તેમ આ બહુ પ્રાચીન સજીવન દુકંના ઉપર કઢંબ ગણુધર મોક્ષ જવાથી તે દુકં યા શિખર તે વખતથી કઢંબગિરી નામે જગવિખ્યાત તિર્થ થયું.

ગઘ ચોવીશીથી તે અઘાપિ સુધી કઢંબગિરી (વિ. સં. ૧૯૮૮ સુધી) ચરણુ તીર્થ રૂપે બાર ગાઉની પ્રદક્ષણમાં જગ જાહેર માનનિય છે. તેને બહુ દીર્ઘ કાળે હાલમાં વિ. સં. ૧૯૮૯ માં તપાગચ્છાલંકાર સવેગી સૂરિ સમ્રાટ જૈનાચાર્ય શ્રી વિજયનેમીસૂરીશ્વરે જિનેશ્વરના મહાન ખિંબો તદ્દન નવિન બનાવરાવી અને જિનાલયો બંધાવવા સતત ઉપદેશ કરતાં શ્રી સઘે નવાં કરાવ્યાં ને તેની અંજનશલાકા સહિત મહામહોત્સવ પૂર્વક ક્ષાલગુન શુદ્ધ બીજ-ત્રીજના

દિને પ્રતિષ્ઠા કરી તે વેળા વીશહજાર યાત્રુ એકઠું થયું હતું જેમાં ૨ આપેચોળા, અને ૧૯ નવકારશી, એમ એકવીસ દિવસના ઉપરા ઉપરીના વિવિધ પકવાનોના જમણવાર થયા હતા તે

કદબગુરી-નગરીનો ભગ થયા પછી તેડુગરી જગ્યામા એકા કામળીયાએ બોદાનો નેસ નામે આમ બાંધેલ છે જેમાં હાલ ગામમા ત્રણ ચોવીશી જિનનો કદબગુરી આસાદ નામે મહાન ભાવન જિનાલયનુ ભવ્ય દહેરાસર બંધાયું છે જે દુગરની અધવચ ઉપરની વિશાળ જગ્યામા હાદાની ટુકના જેવા દહેરામરો ભમતિ-પ્રદક્ષિણા વાળા તૈયાર થવા આવ્યા છે જેની પ્રતિષ્ઠા હવે પછી અજન શક્તાકા પૂર્વક થશે જિનજિબોથી ભૂષિત તિર્થ કદબગિરી થયું તે પૂજ્યપાદ આચાર્ય મહારાજ વિભ્યનેમિસૂરીશ્વરજી નો પ્રભાવશાળી પ્રતાપ છે । આ ગામમા થયેલ નવિન દહેરાસર અને ઉપર એટલે દુગર ઉપર થયેલ તિર્થના નવિન સઘળા દહેરા ઉપર ભાટ લોકો (ખારોટ) નો બીલફૂલ હક નથી ત્યા મૂકાતી સર્વ વસ્તુ શેઠ જીનદાસ ધર્મદાસની તીર્થ પેદીમા જાય છે અને દુગરનીટોચ ઉપર આવેલા ચરણ-પાદુકાની જૂની દહેરીએ મૂકવામા આવતા ચોળા બદામ ને પૈસા ભાટ

લોકો લઈ લે છે તે પણ ધ્યાનમાં રાખવું. ગુરૂની વિશેષ કૃપા એ થઈ કે-ઘણા ગામના દેશી પરદેશી જનો થોડા ઘણાં જિનખિંબો અંજનશલાકા કરાવાને નવા લાવ્યા હતા. તેમાં જેને પ્રતિષ્ઠા સમયે ગમે ત્યાં સ્થાપન કરી કંઈપણ દ્રવ્ય વાપરવાના હતા, તેવા જૈનોની પ્રતિમાઓની અંજન-શલાકા વિધિ તદ્દન ખિન નકરે કરી આપી. અને જેને નકરો ઉપજાવવો હતો, તેવા જૈનો પાસેથી નકરાની રકમ લઈને પેઢીમાં અપાવી. ને પછી તેના પ્રતિમાને પણ અંજન શલાકા કરી આપ્યા હવે આ બોદાનો નેસ હાલ ગામડું છે, પણ તિર્થ થવાથી ગામ વૃદ્ધિ પામતું જશે એ દેખીતું છે. બાલ બ્રહ્મચારી વિજયનેમિસૂરિજીની દરેક બાબતમાં કાળજી કોઈ ઓર છે. દુનિયામાં જવલ્લેજ રત્ન પાકે છે !

કિરણ ૯ મું

જેવો તેવો સજમિ; શેત્રુજે પૂજનિક.

આ મૂરમા એ પ્રથમ ગુર્યાયો છે 'કે-જેવો' તેવો સજમિ ઠહેવો કેને ? તેનો ખુલાસો કરતા શોભકાર જણાવે છે કે-જેમણે દેશવિરતિપણું ત્યાગી સર્વવિરતિ-પણાને અગિકાર કરી પચમહાવ્રત ઉચરીને ચારિત્ર મુચારિત્ર પાળવાને સાધુત્વ અગિકાર કર્યું છે તેવા મનુષ્યોત્તમનવાળા સાધુઓ મૂળ શુષ્ણને નિલકુલ દુષણ લગાડતા નથી અને ઉત્તરશુષ્ણને દુષણ લગાડે તો તે દુષણથી જે વ્રતનો ભંગ થયો હોય, તેની આલોચણા લેવાથી શ્રદ્ધ થાય છે. મારે વ્રતને દુષણ લગાડયાથી યા લાભ્યાથી સાધુનો સજમ જતો નથી, કેમકે ન્યાસૂધી છકાયની દેખા, છે, તથા વ્રતભંગના પ્રાયશ્ચિતની આલોચણા લેવાને પ્રજ્ઞામવર્ત છે, ત્યા સૂધી તેમને સજમિ ઠહીએ તો આલોચણા લેવાને ખપી તેવાઓને જેવો તેવો સજમિ ઠહેલો છે.

શાખ—આ અધિકાર ઠાણાગ મૂત્રે, તથા ભગવતિ મૂત્રે છે અને ગિતાયં શુદ્ધોથી અવશ્ય પણ તેવીજ રીતે થાય છે.

શેત્રુંજયે પૂજનિક એટલા માટે કહ્યા છે કે હ્યાદિક મહાન પાપરાશીને દૂર કરવા, અને સ્વર્ગાપવર્ગ (દેવલોક અને મોક્ષ.) આપવાને જે ઉગ્રપણે શુષ્ક શેત્રુંજય ધરાવે છે. તેવી મહત્વતા ખીજમાં નથી. તે તરણ તારણ તિથાં પિરાજમાં પડવાઈછતાં પૂજનિક બને એમાં આશ્ચર્ય નથી.

વિશેષ—આ પંચમકાળમાં ‘બકુશ અને કુશિલ’ એ બે પ્રકારના નિઘ્રંથ સુનિઓ સામાયિક અને હેદોપસ્થાનિક એ બે પ્રકારના ચારિત્રથીજ શોભતા સુવિહિત ગિતાંય સાધુઓ ચાલુ આરાના હેડા સૂધી જયવંત વર્તશે. અને તે સંજ-મધારીઓ માર્ગાનુસારી કહેવાશે. લિંગિ લિંગેન ભૂષિત ઇતિ વચનાત. એટલે જે સંજમિઓ—લિંગિઆ યથાર્થ લિંગથી શોભાયમાન માર્ગે રહેલાંઓથી જિનધર્મે ચર-મજિન પ્રભુશ્રી વીરનું શાસન ઝળહળી રહ્યું છે. અને તેવા સંજમિઓ શેત્રુંજયતિથાંમાં બબ્બલોવેને ઉપકારક હોઈ પૂજનિક છે.

વિશેષાર્થ—અનાચારિ, ઉન્માર્ગિ, શીથિળ, તથા પડવાઈ બનેલા ક્રૂર વેશ પહેરીને આજિવિકા ચલાવે છે. તેઓને શાસ્ત્રકારે સંજમી કહ્યા નથી. તથા તેમને પડિ-લાભતા સુપાત્રદાન ગણાતું નથી. અને તેવાઓપર જેવા તેવા સંજમિની ભાવના રાખીને આહારાદિકથી પોષતાં

શાસનની અવગણનામાં ઉત્તેજન આપવા બરાબર છે. મારે તે અનુકંપાથી પેાષતા 'અકચણ' નથી સુપાત્રદાન એજ કહેવાય કે માર્ગાનુસારે વર્તતા થકા આમાનુષામ ભવ્યાત્મા એના 'હિતાયે' વિચરી 'રહી' શ્રીવીરપ્રભુનો શાસનમાં ઉદ્યો-
તનો યથાશક્તિ પ્રકાશ પાડી રહ્યા છે તેવાઓને વહોરા-
વતા-મક્ષિ કરતા સુપાત્રદાન કહેલ છે કિમ્બહૂન્ય !

નવકાર મંત્રનો, છર્યો.

ઓઠ પૂરવનો સાર, મંત્ર નવકાર અભિજ્ઞે,
સકળ મંત્ર સરદાર, ભાવથી નિત્ય અભિજ્ઞે
ચિતા ચૂરક એહ, વળી વાછિત પૂરનારો,
વિદ્ય વ્યાધિ હરનાર, પાપ પ્રલય કરનારો
ત્રીજગમાં ત્રણકાળમાં, એ સમ બીજો કો નહિ,
સ્થિર ઉપયોગે ધ્યાવતા, સ્વર્ગ મોક્ષ પામે સદી

કિરણ ૧૦ મું.

પ્રાયઃ એ ગિરિ શાશ્વતો, મહિમાનો નહિ પાર.

તિર્થાધિરાજ સિદ્ધાચળ શાશ્વતો નથી, એ સત્ય છે. કેમકે જે વસ્તુનું મૂળથી જે સ્વરૂપ હોય, તેજ સ્વરૂપ કંઈપણ કારકેર વિના કાયમ જ્યારે જોઈએ ત્યારે તે મૂળ પ્રમાણે જ જણાય તેનેજ શાશ્વત કહીએ. મેરૂ પર્વત શાશ્વત છે.

સિદ્ધાચળ તિર્થરાજ અશાશ્વત પણ નથી, એ પણ ખરાબર છે. કેમકે જે વસ્તુ મૂળ સ્વરૂપમાં હોય તે કોઈ વેળા બદલાઈ જઈને બીજા રૂપમાં ફેરવાય. અને કોઈ વેળા તેનો સર્વથા નાશ પણ થાય તેને ‘અશાશ્વત’ કહીએ. ત્યારે આ ઉપરોક્ત વાક્ય પ્રમાણે—

શ્રીમાન તિર્થાધિરાજ સિદ્ધાચળ સદાકાળ—કાયમ ‘પ્રાયઃ શાશ્વત’ છે. જે વસ્તુનું મૂળ સ્વરૂપ કાળના વહેવા સાથે વધે અને ઘટે. પરંતુ મૂળમાંથી જેનો નાશ નથી અને પુનઃ ઘટેલો વધે તેજ પ્રાયઃ શાશ્વત કહીએ. સિદ્ધાચળ દરેક અવસર્પિણિએ એંશી જોઈ નથી સાત હાથ સૂધીનો હોય છે. ત્યારે દરેક ઉત્સર્પિણિએ સાત હાથથી

તે એથી જોજન મૂંઝીના પ્રમાણવાળો છે એવા માનવાળુ
 બીજુ કોઈ તિથં નથી વળી તેના જેવી મોક્ષદાતા ભૂમિ
 બીજી નથી અનતાણવો, એ પ્રભાવશાળી મહાન પવિત્ર
 અને અનંત મહિમાવાળાને યરણે આવીને મોક્ષ મેળવેલ
 છે જેનું વણું તિથં કરદેવો પણ પૂછું કરી શકતા નથી
 હંભર જિઠ્ઠાવાળો જ્ઞાનિ હોય તો તે પણ ભણતા છતા
 કહેવાને અશ્વમય છે તો બીજાની કયા વાત!! તેથી
 તેના મહિમાનો પાર નથી

વીથ કોડાકોડી સાગરોપમમાં ફક્ત ‘એ કોડાકોડી
 સાગર’ જેટલા કાળમાં ‘ધર્મ’ છે અદારમાં ધર્મ નથી
 અને તે બેમાં અવસર્પિષ્ણિના ‘ચોથા આરે’ અને ઉત્તર
 પિંચિના ‘ત્રીજા આરે’ તિર્યકરોની ચોવીથી હોય આ
 વેળાએ સિદ્ધાચળનું માન ૫૦ જોજનના પ્રમાણનું હોય છે
 એમ અનંતાકાળથી આદ્યુ આવે છે ને આવશે.

હસ્તી ધરાવતી ચોખાખાણુ અને રમીપધિયો

ગ્રેકથી આ ક ની પાલીતાણાની પેદીના ઝુનિમ બાળુ
 ગીરધરલાલે પોતાના વખતમાં ચોખાણુ તરફનો મોટો
 કિત્તો ચોટાક પટ્ટી જયેલને ફગી કરવા તે ભાગને અદ-
 રથી-પાયામાંથી નવેસર કામ ખોદના બે-ત્રણ હાથ જમી-
 નમાં મોટા ઘોખાનાજ ઘાટના મોટા-નાના અને બહો-
 પાતળા ‘ફટિકના ઘોખા’ ઉત્તરાજધે નીકળ્યા જે પણ

યાત્રુ તથા ભાટલોકોએ સારી રીતે ત્યાં જઈને લીધા હતા. જે ચોખો હજી ફેટલાકો પાસે હશે. તેથી 'ચોખોખાણુ' વર્તમાનમાં કાચના રૂપમાં પણ પ્રગટે છે.

ત્રાહસરોહિણિ ઔપધિ,

નાના નાના વૃક્ષો ઉલખાજળથી તે ચિદ્વણના ગાળા સુધીમાં અન્ય વૃક્ષના જથ્થા ભેગા ઉગી નીકળે છે, તો તે જાણકાર હોય તોજ લાભે સં. ૧૯૫૫-૬ ના છ ગાઉ જતાં એક બાઈને ઠેશ વાગ્યાથી પગના અંગુઠાનો નખ નીકળી જતાં લોહીને દૂર કરવા તેવા પાંદડાં ચુંટતા ચુંટતા એક પાંદડું એવું આવ્યું કે અંગુઠા ઉપર લગાવતાં ચોટી ગયું ને લોહી નીકળતું બંધ થયું. આ બાઈ હુંગતી હુંગતી તલાવડીએ આવતા જાણકારોએ પૂછ્યું કે કે બહેન કેમ! લોહી બંધ થયું? અમારી પાસે તમાકુ સૂંઘવાની છે, તે ઢાળો એટલે બંધ થશે. અમને તે વખતે યાદ ન આવ્યાથી ચાલવા માંડ્યું. બાઈ ખીતી ખીતી પાંદડાં તોડીને લોહી લુંછતી. તેમાં આ એક ખંડિત પાંદડું ચોટેલને ઉખેડી બતાવે છે, તો કાચો જીવતો નખ થોડી વારમાંજ આવી ગયો, જે સાંજ સુધી પાંદડું ઉખેડ્યું ન હોત તો જરૂર પાકો નખ બંધાઈ જાત. તો ઘો રૂબવાની પણ વેલ વૃક્ષોપધિ છે. તેમજ દવાઈની ઘણી ચીજો શેત્રુંજ ઉપર સાક્ષાત છે.

રસ કુપિકા વાવડી

૭

ચિહ્ન તલાવડીની પાછળ ના ગાઉ આશરે એક વાવ
 નાની નાનુકને સાકડી આવે છે તેવાજ આકારની રસકુપિ
 વાવ પાચસો કદમ દક્ષિણ દિશામા આવે છે આ વાવને
 છપ્પનીયામા પેટીના એક ખડભારિયા દ પતિને ભેટો થયો હતો
 ખીલ વખતે તપાસતા તેને પણ હાથ આવી નહોં તો આ
 વસ્તુ નિહોમિ અને કયાદ્રં દિવનો ગભિર ધર્મીજીવ હોય
 તોજ તેને દર્શન આપે શોધખોળ કરે તો જેટલુ ભુના
 થયોમા છે તેટલુ આ કાળે અર્પ, પંજુ છે છે ને છે

‘એક જ વીર.’

(છપા)

એક જગતમા વીર અરે મેં નયણે નિરંખ્યા,
 એક જગતમા વીર પ્રભુ મેં પ્રેમે પરંખ્યા,
 એક જગતમા વીર ધીર અતિ એ જાણુ,
 એક જગતમા વીર મહા શરવીર વખાણુ,
 દેવ મનુષ્ય તિર્યચના, ઉપસળી વેઠ્યા અતિ,
 એજ વીર જગ જાણીયે, ‘મહાવીર’ શાસનપતિ

શ્રી સિદ્ધાચળજી ઉપર નવદુંકના કેલ દહેરાં, દહેરીઓ, અને પ્રતિ-
માજી તથા પગલાંની સંખ્યા.

	દહેરી,	પ્રતિમા	પગલાંનોક
૧ આદિશ્વરદાદાની દુંક—દહેરાં,	૨૦	૩૩૫૦	૧૬૬૫
૨ તનયોગ—	૩૫	૧૪૧૦	૨૬૦૦
૩ વિમળવસી—	૨	૭૦૨	૨
૪ નરસી કેશવજી—	૧૭	૨૬૦૧	૧૪૫૭
૫ સોતીશા શેઠની દુંક—	૬	૩૦૫	૨
૬ બાલાલાઈની દુંક—	૫૧	૪૮૦	૧૪૬૦
(અદભુતજી સાથે)	૭		
૭ પ્રેમચંદ સોદીની દુંક—	૪	૩૨૫	૩
૮ શેઠ હેમાલાઈની દુંક—	૩	૨૭૫	૧
૯ ઉજમબાઈની દુંક—	૬	૧૫૧	૬
૧૦ સાકરચંદ પ્રેમચંદની દુંક—	૩૬	૧૦૩૬	૧
૧૧ છીપાવસી દુંક—	૫		

(પાંડવસાથે)

૯ ચોમખણની દર—

ચોમખણ—

ખરતરવસી—

નરસી ફેરાખણ—

૧૩	૭૪	૭૦૬	૪૧૫૬
૧૧	૧	૧૮૦	
૨	૨૦	૨૩૦	
<u>૧૨૮</u>	<u>૭૬૧</u>	<u>૧૧૭૫૧</u>	<u>૮૯૯૬</u>

એવી રીતે મોટા ફેરાખર સવાસો, ફેરાખો ચોણાઆસો, પાખા-
 ઘુના બિનપ્રતિમા ચોણા બોરહાનર, અને ચરણ-પાદમ ભોડ કપડાંને નવ
 હાનર છે તે સિવાય ધાતુની પ્રતિમાઓ, સિદ્ધચક્રો, ચોડ ચોડાણી, મુનિરાજો,
 દેવદેવી, અને હનુમાન, વાઘ (સિંહ) સર્પ, મયૂર, અને હસાદિ તિથિઓની
 પશુ ઘણી મંત્રિઓ પાંખાંબુની છે એ ઉપર મુજબની સખ્યા મોટા કિંદાની
 અદર ભજવી

(૧૨૫)

કિરણ ૧૧ મું.

વિમળવસીમાં ચક્રેશ્વરી માતા.

આ દેવી તિર્થ રખવાળી તથા શાસન રખવાળી કહેવાય છે. પણ પ્રથમ તિર્થકર દેવાધિદેવ ઋષભદેવ ભગવાનની ચક્ષિણી-અધિષ્ઠાયિકા દેવી છે. તેનું મૂળસ્વરૂપ અષ્ટ ભુજાળી અને ગરુડ વાહન છે. ત્યારે હાલમાં તેની મૂર્તિ ચતુર્ભુજા અને સિંહના વાહનની સ્થાપના મોટે ભાગે જોવાય છે. તેનું કારણ સમજાતું નથી. પરંતુ વિદ્વજનો શોધ કરવા બુદ્ધિ વાપરે તો સમજી શકવાને અસંભવ નથી. આ મહાદેવીનું અપરનામ અપ્રાતચક્રા દેવી છે. અને સોળ મહાવિદ્યાદેવી પૈકીની એક વિદ્યાદેવી પણ ગણાય છે. આ દેવીની સ્થાપના પ્રતિષ્ઠા ઉદ્ધારકે સં. ૧૫૮૭ માં કરી છે. જાણુવા વિચારવા યોગ્ય.

આ હહેરાંના મંડપમાં (જાળીના પગથિયાંથી.) વચ્ચે એક ગજ આશરે ઉંડો ચોરસ ખાડો-કુંડ બનાવેલ છે. તેના ઉપર બંધ બેસતું પત્થરનું ઢાંકણ બનાવ્યું છે. જે જેથી દર્શનિકોને અડચણ રૂપ ન થાય. આ ઠેકાણે દેવતાક વર્ષોથી બે વખતે દરપ્રતિવર્ષ હવન થાય છે. ત્યારે કુંડી ઉઘાડે છે. પ્રથમ હવન આસો શુદ્ધિ ૮ નું શ્રી સંઘ શૈલ

આણુંદણ કદયાણીની પેઢી કરે છે તેમા દાઢમ પ્રમુખ
 દળ તથા શુભાળ દિ મુગધી પુષ્પો કે જે સચિત છે તે
 હોમાય છે અને હોમ પ્રાય મુનિમના હાથે કરાય છે
 બીજી હવન પાલીતાણા રાજ્ય તરફથી આસો શુદ્ધિ ૧૪
 ના દિને થાય છે આ વેળા ગામમાંથી ચોડાક ઠરણારી
 માણસોને તેના ગોર વિગેરે આવીને તેજ જગ્યામા હવન
 કરે છે અને તે પછી નાજિએર અને પુષ્પાદિ ભેઈતી સઘળી
 ચીજો હોમે છે

એમ સઘ તરફથી અને રાજ્ય તરફથી થતા હવન
 વગર પ્રસંગે કાયમના પેસી ગયા છે તે જાહેર છે. ઘણા
 આચાર્યોદિ મહા મુનિવરો પણ સારી રીતે જાણે છે

સિદ્ધાચળ ઉપરની જગ્યામા હંજુ આ સ્થાન અને
 ભેડેનું નેમણી ચોરીનું મગટપણે પ્રાચિનતા સૂચવનારૂ
 દેખાય છે તે ભોનારની બુદ્ધિ તેને જ્ઞાન કરાવે તેવું છે

હવે અત્રે પણ ચતુર્ભુજ અને સિંહ વાહનવડે માતા
 જીરાજમાન છે તો ઘણા ડાહ્યા અને અનુભવી સારા
 ક્ષયોપચય વાળી સદ્બુદ્ધિ ધરાવતા વિદ્વાનો અનુમાન પ્ર-
 માણથી સિદ્ધ કયા પેઠેજ જણાવેલું અને જણાવે છે કે
 શ્રી મુનિમુવત પ્રભુના શાશનમાં થયેલા 'શ્રીપાળમહારાજ
 અને મયણામુઠરી' ને મૂળ રૂપના જાહેર આ ચતુર્ભુજ ને

(૧૧૮)

સિંહ વાહનથી યુક્ત દર્શન દીધા હોવાથી તે રૂપે પશુ સ્થાપના સંભવે છે.

હાથીપોળ સંબંધી જાહેરખબર.

સ. ૧૮૬૭ ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૫ ના રોજ સંઘે લેખા મળી જાહેર કર્યું છે કે-હાથીપોળમાં કોઈએ દહેરાં બાંધવા નહિં. અને જો કોઈ બાંધશે તો તે સંઘનો ખૂની ગણાશે. સંઘે લેખા મળીને લખ્યું છે. માટે તેની ઉત્તર દક્ષિણ દિશામાં અંદર દહેરાં બાંધાવવા નહિ. સં. ૧૮૬૭ ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૫ ના રોજ લખ્યું છે. સહી છે.

ભરતચક્રિયે ભરાવેલ ખિંબોનો પ્રભાવ.

સિદ્ધાચળના પ્રથમોદ્ધારક આ ચાલુ કાળમાં ભરત ચક્રવર્ત્તિ થયા. તેમણે મેષિમય જિન પ્રતિમાઓ ભરાવીને પ્રતિષ્ઠા કરેલી. તે ખિંબો મુવણું ગુફામાં દેવઅધિષ્ઠીત પછે હાલ સ્થાપન છે. તે ગુફાનો એક તરફનો મુખ-દ્વારનો આગ રાયણના પાસે છે. તો જો તે પ્રતિમાનાં કોઈ પશુ રીતે દર્શન થાય તો તે દર્શનિક જરૂર ત્રીજેભવે મોક્ષપદને પામે છે. કહો કેટલો બધો પ્રભાવ!! (શેત્રુંજયમહાત્મ્ય.)

એકજ સહનનાં અષ્ટાપદલેનાં દહેરાના
મૂળનાયક-બને બિંબ.

હાહા-સંવત્સરલેનાં સ્થુલ-દેહને, ઓપવતેની દોચે
જ્યાંથી મોક્ષનો ગયા, તે જૂમિ ઉપર) અગ્ની-સરકાર-કેયો,
તે જગ્યાએ તેમનાં પુત્ર-પરતે બેઠિએ ચૈત્ય-કહેક બધા-
વીને તેની ચોતરફની પીઠ ઉપર હુવે) પછી ચનારાં ત્રેવીશ
અને, સ્વભાવે પ્રભુ મળી (-૪-૮-૧૦-૨=૨૪) ચોવીશ
જિનેશ્વરની માનોર્થે પ્રતિમા ભરાવીને સમનાશાએ સ્થાપી
તેજ રીતે જ્યાં જ્યાં અષ્ટાપદલેનું દહેરાનું હોય ત્યાં તે
મજા સ્થાપના-વગર મીનવાળા બિંબાથી આ કાળે સ્થાપના
પ્રતિષ્ઠા હોય છે. સિંહનિષેધ્યા આ દહેરાનું નામ મેલુનું,

“હવે સિદ્ધિર્થળે ઉપરનાં દહેરામાં ચારે બાજુની
મળાને રજ પ્રતિમા ભરાવે છે પરંતુ મૂળનાયકના બને
બિંબ શ્રી ધર્મનાથ પ્રભુના ઉં તો ચોવીશમાં કયા પ્રભુની
પ્રતિમા નથી? તેની કાઠએ અઘાંપિ સૂધીમાં શોધ કરી
છે? શેઠ આં કં ની પેલી દહેતરે તો નોંધ હોય
માટે તેણે મુદ્દુ કરવું

(૧૨૦)

કિરાણુ ૧૨ મું.

શ્રી તિર્થપતિ દાદાનાં દહેરાની હકીકત.

તિર્થાધિપતિ દેવાધિદેવ પ્રથમ તિર્થંકર શ્રી આદિશ્વર પ્રભુનું દહેરાસંર તે આખા સિદ્ધાચળ તિર્થરાજનું. 'નાક' છે. આ દહેરાસરનું નામ વિક્રમ સં. ૧૬૫૦ થી 'નંદી-વર્ધન પ્રાસાદ' રાખી સંઘને બહાર કઢ્યું છે. ખંભાત નિવાસી તેજપાળ સોનીએ કરેલા જિણોદ્ધારના કામની સફળતા મહાન ઉદ્ધારકની પેઠે માની અગણિત દ્રવ્ય ખર્ચ્યું. સોની મજકુરે જિણોદ્ધાર મહોત્સવ માટે ખંભાતથી શ્રી સિદ્ધાચળનો સંઘ, તપાગચ્છાધિપતી, મોગલ પાદશાહ પ્રતિબોધક શ્રી વિજયહીરસૂરિશ્વરજી ગુરૂવર્યાના ઉપદેશથી લાવ્યા. ત્યારે તેના લેગા ૭૨ ગામના સંઘ હતા. તેનો એકંદર (૧૨૫૦૦૦) સવાલાખ યાત્રિકો હતા. સંઘનો પડાવ લલિતાંગ સરોવરની પાળ-પાજ ઉપર તંબુ ડેરા પૂર્વક નાંખ્યો હતો. આશ્ચર્યની વાત એ છે કે સવાલાખ યાત્રુ એક રસોડે જમતું, ગુરૂ કૃપાનું એ ફળ ઠાઠ અપૂર્વ છે. આ વખતે પાલીતાણાનો દેખાવ રોનકદાર થઈ રહે તેમાં આશ્ચર્ય નથી. ઉપરોક્ત સઘળી હકીકત દાદાના દહેરાના બહાર જ્યાં બે બાબુ મોટા ઘંટ છે. તેની

ળને બાબુ માટા 'શિલાલેખ,' છે, તે એક વર્તમાન,
ઉદ્ધારક કર્મશાહનો છે, અને બીજો-તેજપાળ, સોનીના
અર્થોદ્ધારનો છે તેમાં ફાતરેલ છે

વળી હાદાના હહેરાના શિખર જેવું રચનાત્મક શિખર
પણ, કાંઈસ્થાને હાલસુધી જણાયું નથી. હહેરાના, ચોક્કના
તળથી (પર) બાવન હાથ ઉચ્ચાઈ છે તેના ઉપર ૧૨૪૫
કુમ-કળશ મૂક્યા છે ૨૧ સિંહ, ૪ યોગિણીઓની મૂર્તિ
ચારેદિશે સુકી છે યથાસ્થાને સ્થાપિત કરેલા ૧૦ દિગ્પાળ
છે, ૩૨ પૂતળીઓ છે ૪, માટા ગોખ છે અને સુહર
નકરીવાળા ૩૨ તોરણથી અલકૃત છે હહેરાને ફરતી ચો
મેર દેવકુલિકા છે તે સર્વે જિનપ્રતિમાઓથી, ભૂષિત છે
વળી બધા મળીને ૭૪ સ્થલો, લાગેલા છે હહેરાસર બે
માળતું દર્શનિક છે

તિર્થપતિ હાદાનું હહેરાસર, વિ. સ. ૧૦૮ માં કા-
ઠિયાવાડના મહુવાખંડર-મધુવતિ નિવાસી જીરકશાહે
બધાવીને તેરમો ઉદ્ધાર કર્યો છે. જેને આજે 'ત્યાસી
અધિક આઠારસો (૧૮૮૩) વર્ષો થયા તેજ હહેરાસરમાં
વર્તમાન સોળમા ઉદ્ધારક ચિત્તોડ નિવાસી ચેઠ 'કર્મશાહ'
તોલાશાહે સ. ૧૫૮૭માં પ્રથમ તિર્થંકર શ્રી આદિત્યર
ભગવાન ઉદ્દેશી શ્રી સ્વમદેવ પ્રભુની મહાન પ્રતિમા શુજ
રાતી વૈશાખ વદિ ૬ એટલે ભારવાડી જેઠવદિ ૬ ના દિને

(૧૨૨)

પ્રતિષ્ઠિત કરી આખા તિર્થરાજના પંતિ મુળનાયક જાહેર
કર્યો છે. તેને આજે ચાર અધિક ચારસો (૪૦૪) વર્ષ થઈ
ગયા, અને જે તેમની વર્ષગાંઠ આખા ભરતખંડના ગામે-
ગામના જૈન સઘે યથાશક્તિ પાળવી-ઉજવવી જોઈએ. આ
દિવસને જૈન તહેવાર ગણીને એટલે સાચાને સાચું માન
આપીને આપણી સંઘની 'આણુંદણ કલ્યાણણ' ની
અમંદાવાદની મુખ્ય પેઢી તરફથી સં. ૧૯૭૦ માં જાહેર
ખબર પ્રગટ કરવામાં આવી છે. તે આ પ્રમાણે.

જાહેરખબર.

તિર્થાધિરાજ શ્રી આદિશ્વર ભગવાનની વર્ષગાંઠનો
દિવસ વૈશાખવદ ૬ નો છે. તે દિવસ જાહેર તહેવાર તરીકે
પાળવાની જરૂર છે. માટે આ પેઢીના વહિવટ કરનારા પ્ર-
તિનિધીઓની કમીટીએ ઠરાવ કર્યો છે કે વૈશાખવદ ૬
(મારવાડી જેઠવદ ૬) નો દિવસ આદિશ્વર ભગવાનની વ-
ર્ષગાંઠનો છે. માટે તે દિવસ જાહેરતહેવાર તરીકે પા-
ળવો ગામે ગામના સંઘને ખબર આપવામાં આવે છે, જે
મજકુર દિવસે જાહેર તહેવાર ફરેક ગામના સઘે પાળવો
શેઠ આણુંદણ કલ્યાણણ

સહી.

ની. ઓડીસ.

જવેરીવાડા—અમંદાવાદ

સં. ૧૯૭૦ ના જેઠ શુદ્ધ ૫ શનિ.

તા. ૩૦-૫-૧૯૧૪

મુજરાંકર જેઠાભા.

મેનેજર.

નોંટ — જો તમારે સકળ સઘને તિર્થરાજ પ્રતે
સાચું માન અને સાચી લાગણી હોયતો પર્વરાજ સ
વતસરીના પેઠેજ વૈશાખવદિ ૬ જરૂર આખો દિવસ પાળીને
પેઢીનું અને તિર્થરાજનું બહુમાન વધે તેમ પોતાના ગા
મમાં બંદોબસ્ત કરશે.

અંદરથી બમતિનો પુરાવો.

ઢાઢાના ઢહેરાને બધાયા હાલ ' ત્યાસી અધિક અ
દારસો ' વર્ષ થયા છે તો તેની મુજ સ્થિતિ નથી કેમકે
પદ્મમા ઉદ્ધારક ચેઠ સમરાચાહના સ્થાપિત મુજનાય!
તિર્થપતિ ઢાઢાનું બિંબ ગાદી ઉપરથી ઉઠયું—અચ્યુ નથી
આ વખત સૂધી મુજરૂપે ગર્ભદાર હતો. જોટલે અંદરથી
એક બમતિ સ્થાપનની નિશાનીમાં ઢાઢાની જોડમાં પરધર
તરફ બને બાબુ અઠેક ઉદાસુવો ગોખ પ્રતિમા સંદિત છે
તેથી ગભારો વિશ્વાળ અને બમતિવાળો સિદ્ધ છે હવે
મુજનાયકે ઢાઢા સમરાવાળું ચમત્કારિ બિંબ નહિ ઉઠવાનો
ચોક્કસ પુરાવો તો એ છે કે મુજનાયકના મસ્તકના બરા-
બર ભાજમાં મથાળે ચિખર યા ધુમટ આવે તો હાલના
મુજનાયકના મસ્તકથી ચિખર ઠાપક છેટે છે જોટલુંજ નહિ
પણ ઉપરના ઘોમુખણ પણ તેટલેજ અતરે છે ને તે
ઘોમુખની સ્થાપના પદરમાં ઉદ્ધારના પ્રબુલ ઉપર છે જે

માપથી જોઈએ તો વર્તમાન મૂળનાયક દાદા ઉપર નથી તે સિદ્ધ છે તે આપણનેજ આપણી નિર્મળપણાની બુદ્ધિથી બિનસંદેહે માલુમ પડે તેમ હજી થોડુંક રચનાત્મક રહ્યું છે. તે પુરાતનની સાક્ષાત્ નિશાનિ છે. સદરહુ બાબતમાં વર્તમાન ઉદ્ધારકને અધિષ્ઠાયાકા ચક્રેશ્વરીદેવીએ ચમત્કારી પરછો બતાવ્યા બાદ પ્રથમના મુળનાયકના આડી શિલા-પાટ સળંગ જડી દીધી એટલે ગભારો ટુંકો થયો અને તેના ઉપર પખાસણ અને પરધર હાલ બિરાજતા દાદા માટે સ્થપાયા. મસ્તકના મથાળ ઉપર અધાપિપર્યંત માળ ઉપર કંઈ નિશાની જણાતી નહોતી. તેની ખખર જ્યારે ધ્યાન ખેંચનારી પેપરો અને વર્ણનાદિમાં પ્રગટ જોવાણી. અને વેણીચંદ સૂરચંદ જેવાએ માખ્યા પછી હાલના વર્તમાન આદિશ્વર ભગવાનની લબ્ય પ્રતિમા જે તિર્થાધિરાજના પતિ-રાજા છે. તેમના ખરાખર મસ્તકના મધ્યભાગે મેડા-માળ ઉપર કમ્મરપુર કાષ્ઠનો કુંઠેડો સ્થાપ્યો છે. લગભગ પચીસ વર્ષને આશરેથી આ પણ એક જાતની મહાન આશાતેના દુર થઈ. જોવા ઇચ્છનારે દાદાના દહેરાના બીજે માળે ચડીને જોવું. કિમ્બહુના!!

દાદાના ચોકનું તળિયું—(જ્યાં રથયાત્રા કઢાય છે તે.) તેની પણ બાંધણી વિચિત્ર પ્રકારની આશ્ચર્ય ઉત્પન્ન કરનાર છે. ઉપરનું પ્રથમ હાલ આરસથી અલંકૃત

કયું સ ૧૯૪૩' તે આરસની નિચે તે પહેલાં પથર
અને ચૂનાનું છે તેની નિચે આશરે બે અઢી ફૂટ ઉડાઈ
એ બાધેલ પથર અને ડુંગરી પથરા છે તેને ફાંડેતા
ઠોઠ કોઈ ઠેકાણેથી પાણીનો ઝરો નીકળે છે, તે પાણી
ઉલેચી નાખતા નિચેનો અને ભેડેનો લાગે ચૂનાથી બાધેલો
છે એમ લાલના દહેરાના ચોકનું તળિયું ત્રેવડું (ત્રણ
ચડ) બાધવામાં આવેલું માલુમ પડ્યું આ ચોકમાં લો-
ખડના બાર સ્થલોથી છત્રી પહેલી ખલાત નિવાસી શેઠ
પોપટભાઈ અમરચંદે બધાબ્યા પછી ચોડાઈ વચે એક સ્થ-
ળનું વચમાંથી અકસ્માત રીતે ફાટવું થતા અને તેમાંથી
એક ટુકડો ઉડીને મડપ છત્રીની બહાર પડ્યો ત્યાર પછી
તે સ્થલોના ઠેકાણે બીજા સ્થલો વધારે ઉડાઈમાં નાખ
વાને તળિયું, સ્થલ નાખવાના ખાડાને ખોદ કામ કરતા
ઉપર પ્રમાણેનું બાધકામ ભેવાયું છે જેના ભેનારા હાલ
ઘણા માણસો મૃત છે તે બાધનારની ભુલિ અગમ્ય છે
ત્યારબાદ આ નવા લોખડી મડપની સ્થના ચિત્તાકર્ષક
શ્રી મઘને બાધાબધતર શાંતિ પ્રમાડે છે

રતનચોકના દહેરા

- ચોકમાં આવેલા જિનાલયો બૂના વખતના ભેવા
લોખડના છે ચોકની જમ્યા પછુ ઘણા બૂના કાળથી સ્થા

પિત થયેલ છે કે તે જગ્યામાં ઘણીવાર ફરેરાંઓ બંધાઈ ચુક્યા છે. અને હવે પછી પણ બંધાશે, અને તેના વચ્ચે તિર્થપતિ હાદાનો મહાન પ્રસાદ ચોલી રહેશે. એમ ફરેક ચોવીશીમાં થયા કરે તેમ ગ્રંથોમાં સુવિહિત પ્રખરપંડિત જોનાચાચો જ્ઞાનિ વચનાનુસારેજ લાખીને લખી ગયા. તેવા ઉત્તરોત્તર થયેલા મહા ઉપકારી મુનિગણે પણ સ્વહસ્તે લખીને આપણા સંઘને ઉપકારી બનાવેલ છે.

રાયણ.

તિર્થાધિરાજ અનાદિ પ્રાયઃ શાશ્વત છે. તેમ રાજા-દનિ (રાયણ.) પણ પ્રાયઃ શાશ્વત છે. અને કાળના વહેવા સાથે તે પણ વધે ઘટે છે. પરંતુ તે રાયણ વૃક્ષનો સર્વથા નાશ થતોજ નથી. તિર્થાધિરાજ ઉપર તિર્થકરોના માટે સમવસરણુ ની રચના ફક્ત રાયણ નિચેજ દેવો કરે છે ને કરશે વળી પ્રતિમા છે. તેથી આ રાયણ વંદનિક પૂજનિક માટે છે. આશાતના નહિં કરવી.

હાહા તિર્થાધિપતિની વૈશાખ વદ ૬ ની વર્ષગાઠનો શુભ દિવસ હજી આશરે પંદર સોળ વર્ષ ફક્ત ઉણે પાંચમા એટલે ચાલુ આરાના છેડા સૂધી જયજયકાર પણે વર્તારો અને કંઈ ઇતિ નહિં નડેતો આ હાહાણ પણ તેટલાજ વર્ષો આપણને-લગ્યાત્મજનોને દર્શન આપશે.

એટલે કાદાળની પ્રતિમા, તથા વર્ષગાંઠનો શુભ દિવસ,
આજથી (સ. ૨૪૬૧ થી) અઢારહજાર પાંચસોને, વીથ
એટલે કાળ મહિમા, પૂર્વક આ તિથિધિરાજ સિદ્ધાચળ
કપર તપશે. (સાનીવચનાત્-રાસાદિશાક્ષી) ૧૩૬

(કેટલાકે આ દેહેર સ. ૧૨૧૩ માં ચાંદમાદરિક
બાહડેમત્રીનું બધાવેલ જણાવે છે તો ઉપસ્થિત મંત્રણ
કાંઈચેત્ય બતાવીને ઉદરે દિવાની દિવેટ લઈ જતો જણા-
વ્યાતું છે અને જે બનાવથી બાહડેમત્રીએ આ પાપાણ
ચેત્ય બાંધ્યું પરંતુ આ બાહડે પહેલાં અને પછી થયેલા
સત્યશોધક જૈન વિદ્વાન મુનિવંશીએ ચરિત્ર અને રાસાદિ
સ્વપ્રતિમા કાદાળા આ દેહેરાને લગવડશાહ-ભાવેડશાહ કા-
શ્મીર દેશવાળાએ બધાંચું જણાવ્યું છે કાદના દેહેરાની
ઉચ્ચાઈ બાંવન હોયની સંભવતી નથી અને ભાવેડશાહ
અને સોનાં પતિને જયસિદ્ધી સ્વર્ગદડ ચડાવેતા શુંબે ભાંવ
મામા તલ્લિને ચતાં વાયું ચોગે ઉચ્ચા શ્રંગ પરથી પડી જેઠ
તંત્રાળ મંત્રણ પામી ચોથા દેવલોક ગયો (વંજસ્વામી
પચેન) તો મિલ્લ થાય છે કે વર્તમાન દેહેરાસર પુદ
ભાવેડશાહનું બધાવેલ છે અને બાહડેમત્રીએ જોઈતું
રિપેર-સમાર કામે દેહેરાનું કરાવીને ઉદાર કર્યો છે એ
નિમ્ન દેહ સમજાયે સિમ બાંધણીથી સ્પષ્ટતા થાય છે.

કેટલાકે કહે છે કે તેજપાળ સોનીના જિણોદ્ધારમાં તિર્થપતિ દાદાનો પુનઃ પ્રતિષ્ઠા હીરસૂરિય મહારાજે કરી છે. તે તે પણ તેમ નથી. પણ દાદાને ઉત્થાપન કર્યા વિના અડખા પડખાતું રિપેર કામ બહુ ઉપયોગથી હથ મહિનામાંજ પૂર્ણ (કેટલાક નવા કામ પૂર્વક) કરેલ છે. અને પ્રતિષ્ઠાતું સૂચવન એટલા પૂરતું છે કે મહાન ઉદ્ધારના જેવા આ જિણોદ્ધાર (નાનો ઉદ્ધાર.) થયો છે. તેનું અવિધિ આશાતના થયેલીને દૂર કરવા પૂરતી સમજવી. (પંજાબી વિ. કમળસૂરી વચનાત.) જેની શાક્ષીમાં વર્ષગાંઠ (વૈ ૦ વદિ ૬) બહલાય તે બહલાણી જોવાણી નહિં.

તિર્થપતિ દાદા ઉપર વિજળી પડયાનો ચમત્કાર.

સં. ૧૮ ના સૈકામાં સિદ્ધાચળ ઉપર ખુદ આદિશ્વર ભગવાનનાજ દહેરામાં પડી. અને સર્વ શરીરથી દૂર રહીને ફક્ત નાશિકાના ટેરવાને અંડિત કર્યું. આ વિજળીએ શિખરના ઘુમટને ફાડી માળ ઉપરના ચોમખના ખુણાના ભાગને ચીરો પાડીને નિચે ગભારામાં ઉતરી. ને નાકને અંડિત કરીને નીચેના નમણકુંડીના ખાળિયાદ્વારા બહાર નીકળી. જ્યાં જ્યાં બાઈસાહેબ (વિજળી) ફર્યા, તે તે જગ્યાએ ફાટ, ચીરો અને કાળાશનો ભાગ પડી ગયો હતો. જેનો દેખાવ ઘણા વર્ષ રાખ્યો હતો,

સઘની માન્યતા, ખંડિતપ્રતિમા પૂજન નહિ.

તેથી તિર્થંકરકોએ પાલીતાણુના મહાજન સાથે મળી તેમની જગ્યાએ તેના જેવું બિંબ પધરાવવું. માટે તેને ઉત્થાપન કરવા પણ પ્રથમ શોધ બિંબની કરતા સૂરતથી તારાચંદ સઘવીએ તમામ આપવાને જણાવ્યું. તેથી મૂળનાયક નવા આદિશ્વર, પગલા, મોટા નાના કાઉ-રુસગિયા, અક્ષેશ્વરી, ચક્ષ અને શાંતિનાથ આ રીતે પરિવાર પાલીતાણુમાં આવ્યો. એટલે મૂળનાયક કાદાને ઉત્થાપન કરવા શરૂ કર્યું.

અમલકાર પછી છેલ્લે 'મા' કારો.

પ્રથુના ગોઠણ-દીવણ તરફથી જોહીને કોથને દીવણ નિચે ભરાવતાજ કીટિકાનો પોપડે પોપડાવાળો જામેલો અને દોડતો થર નીકળ્યો. આથી બીજા દીવણ તરફના ખસા તરફ જોહીને કોથ ભરાવતા મ કોડાનો ઉડતો સમુદ્ધ નીકળ્યાથી મિલાવટ મીસી મજૂર ગર્જદારમાથી મડપમા આવ્યા. આજે કામ બધ રાખીને બીજે દિવસે સુક્ષિત-પૂર્વક ઉઠાડવાનો આરંભ થયો. એટલે ચોડીવારે 'મા' કારો થયો. પણ કામ શરૂ રાખ્યાથી મોટા અવાજે બિંબ 'મા' કારો થતાજ જેમતેમ સર્વે માણસો બહાર નીકળી ગયા. આથી શ્રેઠિયા લોકો વિચારમાં પડ્યા.

રાત્રિના સ્વપ્ન.

શેઠને તથા સેવકને અધિષ્ઠાયિકાએ સ્વપ્નદર્શને કહ્યું કે—તમે કોઈ મહેનત કરશો નહિ, ઉદ્ધારનું બિંબ ઉદ્ધારકથી ઉઠી શકે. અને આ બિંબનું પૂજન હોઈ શકે. માટે તમે નાશિકાના ટેરવાને સોના કે રૂપાથી અલંકૃત કરી તે ભાગને નાશિકા જેવું થવા મોતીનો ઓપ કરો.

વિસ્મય પામેલ સંઘ હર્ષિત થયો. અને પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરી સનાત ભણાવ્યું. છેવટે નાશિકાનું ટેરવું ઉપર કહ્યા પ્રમાણે થયું. હલ્દી આ બાબત કેટલાકાએ એવું જાહેર કર્યું કે—નમણ કરતાં નાકને કળશો જોરથી અથડાતાં નાશિકા ખંડિત થઈ; પરંતુ તે જૂઠી વાત. અને વિજળીની સાચી વાત દરેકો સહિતની છે.

સૂરતથી આવેલ આદિશ્વર ભગવાનનું

મહાન બિંબ અને પરિવાર.

“શેત્રુંજી માટે નવા આદિશ્વર ભગવાન આવ્યા.” એમ આખા ગામમાં અને નજીક તથા દૂરના ગામોમાં શબ્દ વ્યાપી ગયો. હવે આ મોટા પરિવાર વાળા બાપજી—દાંદાને ક્યાં પધરાવવા તેની ચિન્તા થઈ. છેવટે હાલ જ્યાં બિરાજે છે, તે મંત્રી ભાઈઓના દહેરામાંહેની પ્રતિમાં ખીજે સ્થાપી. અને પખાસણ નીચું ઉતારીને મૂળનાયકને સ્થાપિત કર્યા.

અને પરિવાર સંઘળો ત્યાજ સ્થાપન કર્યો ફક્ત તેની ચક્ષુ-
શ્ચેત્રી દેવીને હોલની ચક્ષેશ્વરી માતાનું દેવાલય છે, તેની
લોઠ-આવેશ કહેરીમા પધરાવ્યા છે. કહો વિદ્યુતબાઈ દેવી
સીતે આંખ્યા અને દેવી રીતે નીકળ્યા અને દાદાને નમીને
ચાલ્યા ગયા તે અરસાના લોળા અને ઇદ્રિક શુદ્ધ કિલના
શુભેચ્છક લવોની સખા સારી હતી, તેથી અધિષ્ઠાયાિકાની
જાગતિ જ્યોત રહેતી, તેથી સઘ રખવાળા અધિષ્ઠાયાિકા
દેવોએ શાંતિકાયક પૂજા, ચમત્કાર સાધને બતાવ્યો.

આદિશ્વર ભગવાનનો નવી પ્રતિમા તિર્થપતિ માટે
સપરિવારે શેત્રુજ ઉપર પધરાવ્યા.

તારાચંદ સઘવીના મધે ધામધૂમથી પાલીતાણામાં
પ્રવેશ કર્યો બાદ સઘળી પ્રતિમા શુભદિવસે શેત્રુજ ઉપર
લાંબા ત્યારે મૂળ મૂળનાયક ને ઉત્થાપને કરવાનું ચાલુ
થવાને કામ હાથ ધર્યું ન હતું તેથી આ મોટા પરિવાર
વાળા નવા પ્રતિમાલને મત્રીશ્વર વસ્તુપાળ તેજપાળના
કહેરામો (નાની નાની પ્રતિમા હતી, તેને બીજે સ્થાને
પધરાવીને) ચળાસણ ઉતરાવીને તેના ઉપર નવા આવેશ
દાદાને પધરાવ્યા અને પોતાના પડખાના અને પરધરના
કાઉટસગિયા પ્રતિમા ગભાશમાના કરતા મોટા હોવાથી
મદાર બારણા પાસે સ્થાપ્યા અને રગમડપમા એક એ-

ટલા-પીઠિકા ઉપર શાંતિનાથ સ્થાપ્યા. અને તેના સામે ઓ-
ટલા-પીઠિકા ઉપર ચરણ સ્થાપ્યા. અને અધિષ્ઠાયિકા ચંદ્રે-
શ્વરીદેવીને હાલના ચંદ્રેશ્વરીના હહેરાંની લેનમાંજ છ-સાત
ડગલે છેટી દેવકુલિકામાં સ્થાપન કરી. જે વર્તમાનમાં પણ
સંઘળું તેમનું તેમ છે.

હવે દાદાજી નહિં ઉઠવાનું જાહેર થયું. એટલે આ
નવા મોટા કદના પ્રતિમાઓને સ્થાપન કાયમ કરવાને કાંઈ
તેવું મોટું હહેરાસર નહોતું. તેથી પળાસણાદિ જગ્યા
સુધારીને ત્યાંને ત્યાંજ (હાલ છે તેજ હહેરામાં) સ્થાપન
પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવ્યા. અને ત્યારથી નવા આદિશ્વર
ના નામથી સંઘ યોદ્ધીને યોગબવા લાગ્યા. જે હાલ તેમજ
તે આદિશ્વર ણિંબ અને દહેરું યોગબાય છે.

સં. ૧૯૭૮ માં વિદ્યુત્પાત ખાસ
દાદાનાજ દરબારમાં.

ઘણું વર્ષે વળી વીજળી તિથિપતિ દાદાના હહેરાંમાં
પડી. અને પૂર્વની પેઠેજ ગભારામાં પડી. અને સિતોને
ચીરા ફાટ પાડીને થોડું ફરનિયર ફેાડી પૂર્વની પેઠે નીકળી
જવાને ખાળિયામાં પેઠી. આ વેળાએ નમણ કુંડીનું ભુંગળું
ત્રાંબાનું ઘનાવીને ગૌમુખીના અંદર ઉતાર્યું હતું. એથી
યવિત્ર નમણ કુંડીમાં વીજળી ખાઈ પડીને ફાવી શક્યા

નહિ પણ ત્રાળાના નાળવામાં ફસાઈ જઈને તેમાં જ મળી
ગઈ ફક્ત ૧૫૦ રૂપિયા આશરે નુકસાન થયું હતું આ
વેળા દાદાથી દૂર રહી હતી

થોડાજ વખતમાં સિદ્ધાચળજીને ભેટા.

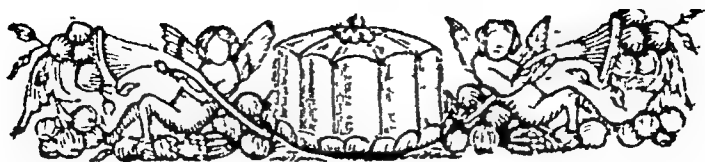
ત્રીજવાર વીજળી પડી સ. ૧૯૮૫

આ વખતે અદ્ભૂતજીના હોરા આગળ વીજળી પડી
સહેજસાજ નજીવું નુકસાન થયું હતું મિતે તથા નીચે
કાળાથ પડી ગઈ હતી,

ભરતચક્રિના ભરાવેલ જિનમિળના દર્શનનું ફળ.

ભરતરાજના પ્રથમોદ્ધારના સ્થાપિત મહિમય જિન
મિળોને, સગર ચક્રિ-સપ્તમ ઉદ્ધારકે અજીતનાથ પ્રભુના
ઉપદેશથી ઉત્થાપન કરીને રાજાદિનિ વૃક્ષ પાસેની સુવર્ણ
શુક્લામાં ભંડારવામાં આંખા છે તે પ્રભુ પ્રતિમાના ભે દોષને
કોઈપણ રીતે દર્શન થાય તો તે જીવ, જરૂર ત્રીજો ભવે
મોક્ષ પદને પામે આ પ્રતિમાના દર્શનનું ફળ મોક્ષને તદ્દન
નિકટ કરે ॥ તો તેવા જીવોને કલાચિત લાભ સમવે

પ્રકાશ પહેલો સમાપ્ત

પ્રકાશ બીજો.

કિરણ ૧૩ મું.

આખા જૈન ભારતમાં સાક્ષાત્ દષ્ટીએ
પડતી પ્રાચિન ચીજો.

સંજ્ઞાએ સૂર્ય ને ચંદ્ર વંશી રાજા.

ૐ મ થમ તિથંકર શ્રી ઋષભદેવજીના મુખ્ય પુત્ર
ભરત.તેના પુત્ર સૂર્યવંશી થયા. ને બીજા
પુત્ર બાહુબળજી. તેના પુત્ર ચંદ્રવંશી થયા. આજકાલ
સૂર્યવંશી રાજાઓ છે. તેનું મૂળ સૂર્યજીના મહારાજા છે, ને
મારવાડમાં જયપુર, બિકાનેર વિગેરેના જાણવા. ને ચંદ્રવં-
શીની સંજ્ઞાથી જોળખાતા ભાવનગર, પાલીતાણાના રાજા-

ઓતુ મૂળ ચંદ્રજ્યા મહારાજ છે. આ બે તે શ્રી ઋષભ-
 દેવજીના પૌત્રો છે. જેથી અત્યારે તેમનાથી ઓળખાતી
 સસાએ કોડાકોડી વર્ષો થયા છતાં સસા સંજીવન છે. તેમ
 સંક્ષાત દૃષ્ટીગોચર છે. શત્રુજયમહાત્મ્ય અને ત્રેસઠ શવાકા
 પુરૂષચરિત્રે ઋષભદેવજીના અધિકારમા છે.

રામચંદ્ર અને રાવણ જૈનરાજઓ હતા.

હયરથપુત્ર રામચંદ્રજીએ જૈનશિક્ષા લઇને પોતા
 ના લઘુ બંધવ ભારત વિગેરે પ્રભુ, કોડ સુનિઓ સાથે
 દેવળજ્ઞાન પામીને સંયોગે પ્રતિબોધ આપતા પ્રાતે ક્રમ
 અપાવી જૈન તિર્થાધિરાજ શેત્રુજય ઉપર મોક્ષે ગયા જેની
 નિશાનિમા શેત્રુજે ચડતા હનુમાનદારનિયે બાવળકુડ
 યા બુખણકુડની પાસે આપણા જંમણા હાથ તરફ એક
 હહેરીમા પાચ, કાઉસ્મગીઆ મૂર્તિ પૈકિ પહેલી બીજી બને
 બાધઓની છે. તે રામ દેવળી, વીશમા તિર્થંકર થી સુનિ
 સુવતના શાસનમા થયા છે રામચંદ્રજી જૈનધર્મી હતા
 શેત્રુજી મહાત્મ્ય તથા જૈન રામાયણ ગ્રંથેમા અધિકાર છે.

રાવણ ખૂદ લક્ષ્મણપતિ પ્રતિવિષ્ણુ રાજા પશુ જૈન હતો.
 આદ્યપદ્મપર્વતપર સિંહનિષેઢ્યા ચૈત્યમા રહેવ શ્રી ઋષભદેવજી
 ની ખૂદ ભરતચંકિએ ભરાવેલ પ્રતિમા પાસે પોતાની શ્રી
 મહાદેવી સહિત મૃત્યુ કરી એકતાનર્થે વિણા વગાડતા રાવણે

તીર્થંકરગોત્રે બાંધ્યું. અને આવતી ચોવીશીમાં અન્ય ક્ષેત્રે તીર્થંકર થઇ મોક્ષ પામશે, જેન રામાયણમાં અને ત્રીવર્ણ્ય શંભાકા પુસ્તક ચરિત્રમાં આ અધિકાર છે. જેને હાલ લાખે વર્ષ થઇ ગયા છે. જેની નિશાનિમાં કશમુખ રાવણની મૂર્તિ વિષ્ણુ વળવતી અને મંદોદરી નાચ કરતી શ્રી શત્રુઙ્ગય ઉપરના અઘટાપદલના ચૈત્યમાં છે.

હિંસામય યજ્ઞ કરનારાં લોકોને વિધન નાંખવાથી તે લોકો રાવણને 'રાક્ષસ' તરિકે ઓળખતા હતા. લંકા નગરીમાં રાવણે જૈનધર્મનો ફેલાવો કર્યો છે. અને છત્રેશ્વરદેવની સેવા-પૂજા વિના અન્ન-પાણી લેતો નહિ એવો દૃઢધર્મ જેન રાજા હતો.

અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા.

ખુદ રાવણે પૂજેલી છે. રાવણ એકલા પોતાના વિમાન-માં બેસીને દ્રવિડદેશ તરફ આવતા પોતાના પ્રાઇવેટરક્ષકો માલી અને સુમાલી વિદ્યાધરો અનેરાં કામને લીધે આ વેળા જિન પ્રતિમા લેવાનું વિસરી ગયા. તે લોજન જમવાના ટાઇમ પહેલાં યાદ આવ્યું કે હવે શું કરવું? સ્વામિ જિન-પૂજા કર્યા વિના લોજન લેશે નહિ. તેથી બંને વિદ્યાધરોએ ત્યાં વેળુ છાણની ઉમદી પ્રતિમા શ્રી પાર્શ્વનાથની બનાવી. જે રાવણે કોઇ અસલી મનોહર બિંબ દેખી રામાંચ ખડા

ચતા સૂઝી વિધિપૂર્વક વઢી, પૂજા ને સ્તવી ભ્યારે વિ-
માન ઉપાડવાની તૈયારી કરી, ત્યારે આ બનાવેલ બિજા
વિદ્યાધરે પાસેના તળાવમાં પથરાવી દીધા નજીકમાં પિંગ-
લપુર ગામ હેઠું

સહરહું પ્રતિમા, પિંગલપુરના રાજા અને રાણીએ ઠાઠ
રોગ ઉપશમ્યાના કારણે તે રાજા રાણીએ અધિષ્ઠાત્રિક દે-
વના આપેલ સ્વપ્ન પ્રમાણે તળાવમાંથી કાચા મુતર તણ-
વડે બહાર કાઢી પિંગલપુર લઈ જવા ગાડામાં મુકી, લઈ
જતા પાછાવાળી ને જોવાની મનાઈ છતાં જોયું, એટલે એક
પત્નીહારી નીકળી બાંધ તેટલે ઉચે જમીનથી અધર રહ્યા
જે કાળના વહેવા સાથે નિચે નિચે ઉતરતી ગઈ જે હાલ
અગલૂછલુ નીકળે છે તે વિદ્યમાન પ્રતિમાને લાખો વર્ષ
થયા છે અતરીક પાર્શ્વનાથકલ્પે અધિકાર છે

પ્રાચીન પ્રતિમાઓની ઓળખાણ.

આ ક્ષાનીકૃત્રીયા ઉપર ઝેનોની ભગવળી અન્ધ જેનેતરો
કરતા વિશેષ આવકારદાયક છે વિદ્યમાનકાળે પણ ધણી
પ્રતિમાઓ લાખોવર્ષની જયવત ધણા સ્થાને છે તેમાંથી
ચોટીક જિનપ્રતિમાનો નોમ આ નીચે વાચો

શ્રી કેશરિયાજીની પ્રતિમા.

મુનીગુપ્ત વીરમાતિર્થકરના યાચનમાં જયેલા શ્રી

નવપદ મહિમાના વધારનારા શ્રી શ્રીપાળમંડારાજાએ જે
પ્રતિમાનું ઉજ્જનમાં પૂજન કરેલું તે શ્રીકૃષ્ણદેવની ચમ-
ત્કારિ પ્રતિમા હમણા સેવાડમાં આવેલા શ્રી ધૂળેવાનાથજી
યાને શ્રી કેશરીયાનાથજીના નામે જગજીવેર છે.

મુનિસુવ્રતસ્વામીની પ્રતિમા.

અરબીસમુદ્ર તરફના બેટો તરફ કોંકણ દેશના મુખ્ય
શહેર અગાશી (વસઈ પાસે) માં હાલ જે મુનિસુવ્રત
પ્રભુની પ્રતિમા છે, તે મુનિસુવ્રત તિર્થંકરના તિર્થના
સમયની છે. કોંકણદેશનો પ્રથમના રાજા જૈની હતા. તે
અરસામાં હજારો જૈન સાધુ વિચર્યા છે. અને ત્યાં આવેલા
પર્વતોની શુક્રમાં જૈન મુનિઓ વસતા હતા. એમ નિશીથ
સૂત્રની ચૂંટિમાં કહેલાક તે મુનિવરોનું વિવેચન કરેલું છે.
વસઈ અગાશીનું રેલ્વે સ્ટેશન વીરાર છે. ત્યાંથી મુંબઈની
શ્રી કુકત આઠઆના છે.

અપાઠી શ્રાવકની ભરાવેલા પ્રતિમા.

ગોર-બંગાળાદેશનો શ્રાવક અપાઠી એકવીશમાં તિર્થં-
કર મોકલે ગયા પછી રંરરર બાવીશસો બાવીશ વર્ષે ઉપ-
રાક્ત શ્રાવક થયો. જેને હાલ ૫૮૬૬૮૨ વર્ષો થયા છે.
તેમણે ત્રણ પ્રતિમા ભરાવેલી પૈકિની એક ચાણ ગામના
(પાટણ પાસે) હહેરાના મૂળનાયક છે. બીજી પાટણમાં

છે 'અને ત્રીજી બ્રહ્મોત્તમ સ્થાને પાર્શ્વનાથની છે આ પાર્શ્વનાથને તે પહેલા મહાપ્રતાપવાળી પાર્શ્વનાથની પ્રતિમાથી ઓળખતા, અને આ પ્રતિમાના આમે પાલીતાણા (પાલિપ્તપુર) ના વસાવનાર નાગાજૂન યોગી શ્રાવકે પારાના સ્થાનની, વિદ્યા સિદ્ધ કરી હતી તેને પશુ બે હજાર ઉપર વર્ષો થઈ ગયા છે શ્રીમદ્ જૈનાચાર્ય શ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી ઉદ્દે આત્મારામજી મહાશાસ્ત્રે પોતાના બનાવેલ તત્વાર્થનિષ્ણયઅથમા શ્રી પ્રભાવકે ચરિત્ર અને અવચનપરિક્ષા અથન, આંધારે ચોર્ધનતાની સ્પષ્ટતા કરીને પ્રકાશ કરેલ છે

પ્રથમના વખતમા તિથંકરોના સવત્સર પ્રતિમા ઉપર લખવામા આવતા હતા તે આ પ્રતિમાથી સિદ્ધ છે

મનુરા નમરીમા વીરપ્રભુ

ની પ્રતિમા ઉપરના લેખમા મવત હ ના શિલા-લેખ કોતરેલ છે ને બીજી ઉપર મવત રેલ છે તે સ્તંભ કનિહરાબના છે તે ત્યાથી બેઠ લેવો

અનરા પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા

પશુ નેનાથ પ્રભુના સમયની છે સમુદ્રમાથી હસ્ત-ગત થયેલાં છે જેને પશુ પાચલાખ અધિક વર્ષો થયા

આ ચમત્કારી પ્રતિમા કાઠીયાવાડના ઉના-દીવળંદર પાસે ચાર ગાઉપર છે.

સંખેશ્વરા પાર્શ્વનાથની.

પ્રતિમા ઘણી પ્રાચિન છે. બાવીશમા પ્રભુ શ્રી નેમિ-નાથના વારે કૃષ્ણ વાસુદેવ અને જરાસંધના મહાયુદ્ધ વખતે બળદેવ બળલદ્રે ધરણ્યદ્ર પાસેથી પાતાળમાંથી નેમિ-પ્રભુ વચને મેળવેલી. તે સંખેશ્વર ગ્રામે બિરાજવાન છે.

ચાણુસમા ગામે ભટેવા પાર્શ્વનાથ, ખેડામાં ભીડ-ભંજન પાર્શ્વનાથ, અને ગોધામાં નવખંડા પાર્શ્વનાથ વિગેરે ઘણા ગામોમાં હજારો વર્ષના નોંધવાળા ઘણા જન-ખિંઓ હસ્તી ધરાવે છે.

મહુવા ખંદરમાં મહાવીરજીની અને ઘાણેરામાં સુ-છાલા મહાવીરની પ્રતિમા જીવીતસ્વામીથી ઝોળખાય છે. ભૂત, ભવિષ્ય ને વર્તમાન કાળની ચોવીશીના તિર્થંકરોના જિનખિંઓ જોનો અગાઉથી પણ જ્ઞાનિ વચને ભરાવે છે. તેથી દીર્ઘકાળના પ્રતિમા પૃથ્વી ઉપર હોવાનું, દેવ અ-ધિષ્ઠાયિ બળે મોળુદપણું છે. એમાં આશ્ચર્ય નથી.

નેપાળમાં પુલિંગ પાર્શ્વનાથ

તું દહેરાસર પ્રતિમા સહીત શ્રી ભદ્રબાહુ સ્વામીના વખતમાં

હંતુ તેઓ તે તરફ વિચર્યા ત્યારે તે સ્ફુલિંગ પામનાથ
 સામે મત્ર સાધીને ફુલિંગમત્રવડે ઉવરસંગહરે સ્તોત્ર
 બનાવ્યું જેના વંચથી પઠનાર પાસે દેવ હાજર થતા હતા
 તે ગાયા, હાલમા કાઢી નાખી છે

હિમાલય પર્વતમા જિનાલયો.

શ્રી છાયા પાર્શ્વનાથ અને મંત્રાધિરાજ પાર્શ્વ-
 નાથના કહેરાસરો હિમાલયલ પર્વતની તળેટી યા આસ-
 પાસમા આવેલા છે એમ વિવિધ તિર્થકંપ ગ્રંથમા છે
 તેમા બૃહકકંપસુત્રથી ઉપરનો જિનાલયોની સ્પષ્ટ સમા-
 વના લખી છે તેા પૂર્વકાળમા તે તરફ જૈન ધર્મનો પ્ર-
 ત્યાર સારો માલુમ પડે છે આ તરફ ભદ્રબાહુ મહા પ્રા-
 જ્ઞાયમવિદ્યા સિદ્ધ કરવાને વિચર્યા છે

અષ્ટાપદ તિર્થની સલાવનાનો પ્રધોપ.

શ્રી ભરતચક્રવર્તિનુ બધાવેલ સિદ્ધનિષેધ્યા નામનું
 ચોવીશી જિનેશ્વરોની માનોપેલ મણીમય પ્રતિમાવાળું
 અઠેક જોજનના અઠેક ઝોવા આઠ પગથીયાવાળું કહેરાસર
 યા તીર્થ શ્રીમાન આદેશ્વર ભગવાન માટે દેવેદ્રોએ રિનિતા
 નગરી વસાવી, કે જે હાલમા પલ્લજમા ગામડા રૂપે છે
 ત્યાથી પૂર્વદિશામા બારજોજન દુર અષ્ટાપદ છે એવો

અર્ધાંશ શ્રી સેનપ્રશ્નમાં અકબર બાદશાહ પ્રતિબોધક શ્રી હીરવિજયસૂરિજીએ જણાવ્યો છે.

મુહરી પાશ્વનાથની પ્રતિમા.

તારંગા તીર્થ નજીક ટીંટોઈ પાસે મોરી મુહરી ગામમાં મોરિયા પાશ્વનાથની પ્રતિમા પશુપ્રાચિન છે. જગન્નિતામણી ચૈત્યવંદનના કર્તા ખાસ ગૌતમસ્વામિ છે. તેમણે મુહરી પાસદુહડુરિઅખંડાણુ. પદ રચ્યું છે. તે તે પ્રહેલાંની આ પ્રતિમાની સિદ્ધતા છે.

ખંભાળ અને દક્ષિણમાં જૈનદેરાં

તું પ્રાચિનપણું હજી પણ દષ્ટીગોચર છે. શિખરજીને તેની તરફની નગરિયોમાં પ્રતિમા અને ચરણમંદિરો ઘણા જૂના કાળના છે, તે કદયાણુક (પ્રભુનાં) થી જણાઈ આવે છે. તેમજ પૂર્વે જાહેજલાલી ભોગવતી જૈન નગરીઓનો નાશ થતા તેની નિશાનિમાં ખંડિયેરા અને ચરણમંદિરો વિદ્યમાન જોઈ શકાય છે. જેને હજારો અને લાખો વર્ષ હાલ થયા છે.

પૂર્વે ઘણા દેશોમાં જૈનધર્મની

જાહેજલાલી બાબત.

મૂળ જૈનધર્મના દિકાળનો ચડતી-પડતી ઉપર જય-

વર્તિ જતો છે ; અને, સર્વ પ્રલયકાળ સમયમા છેલ્લે સમયે
જેનધર્મ વિરહેદ યાય છે, અને પ્રગટપણના કાળમા, પણ
પ્રથમજ દેખાવ જેનધર્મનોજ છે

૧. શ્રી, સુધસદેવ સ્વામીના સમયમા ભરતખંડ, અદ્ધ-
ધાનિસ્તાન, તુર્કસ્તાન, ચીન, અને મહાચીન હેથોમા જેન-
ધર્મનો પ્રચાર મોટો હતો. તેમના પુત્ર, બાહુબળજી
ની શબ્દધાની તિલ્લશિલાનગરી ઉદે દાલતુ ગિજની
શહેર હતુ અને તેમના સવાલાખ પુત્ર-પૌત્રાદિના રાજ્ય-
ની સીમા મોટે ભાગે અરબસ્તાન, તુર્કસ્તાન, વિગેરે તરફ
હતી એટલે તે વેળાએ એશીયાખંડ સૂધી આર્યદેશ ગ-
ણાયો છે અને ધર્મોનો ફેલાવો આર્ય દેશમાં પ્રથમજ છે

પ્રથમ તિર્થંકરથી આદીને નવમાં શ્રી પુરુષદત્ત ઉદે
સુવિધિનાથ સૂધી એક સરખો ધર્મ જેનધર્મજ હતો ત્યા
સૂધીના સમયમા બારમ્તધારી શ્રીવંકો પ્રાણેશ્વર-મહાદેવ-
મહાન શખ્દે પૂજતા, અને જોળખાતા હતા પછી તે
પ્રાણેશ્વર-બ્રામણો એ શખ્દને જોળખેમા મૂકીને બાજી-
વિકા તથા બીજા સ્વમાનનિય હેતુ માટે પ્રાચીન વેદાને
ફેરવીને હિંસા પ્રકૃપિત કયો બાદ શીતલજીનથી તે સુનિ-
સુમતનિન સૂધી જેનધર્મના સબળો સઘળા જેનધર્મી
હોઈ જેનદિક્ષા ગ્રહણ કરી સિદ્ધિપદ વયો છે ખૂદ ધનેશ્વર
સૂરિજીવ શેત્રુજય-મહાત્મ્ય, અને જેન સમાયણાદિ

અથોની સાક્ષી છે કે રામચંદ્ર, રાવણ, હનુમાન, મુશિવ, વાલી, જનક આદિ તથા શ્રી કૃષ્ણ, પાંડવો, અને ઉગ્રસેનાદિ સર્વે જૈનધર્મી રાજા હતા. આજથી આઠસો વર્ષ લગભગ ઉપર થયેલા શ્રીમાન કળીકાળસર્વશકૃત ત્રિપટી શલાકા પુરૂષ ચરિત્રના કર્તા હેમચંદ્રાચાર્ય મહારાજ છે. જેમણે સાડાત્રણકોડ શ્લોક પ્રમાણુ અંથ રચીને જૈનો પર પૂર્ણ ઉપકાર કર્યો છે. તે વાંચતા અને જોતાં ધર્મની પ્રાચિનતા માટે શંકા નથી.

જૈનધર્મ માટે ઇતરધર્મની સાક્ષી.

‘યાણિનિ’ નામના વેદાંતિ આચાર્ય ઇ. સ. પૂર્વે બે-હજાર ને ચારસો વર્ષ ઉપર થયા. તેમણે પોતાના નામે બનાવેલ વ્યાકરણમાં લખ્યું છે કે—શાકટાયન જૈનાચાર્યે શાકટાયન વ્યાકરણ બનાવ્યું છે. તેથી તેઓ યાણિનિ ઋષિ કરતાં પ્રાચિન છે. એટલે સાડાચાર હજાર વર્ષ કરતાં અધિક સમયે શાકટાયન જૈનાચાર્ય થયા. શાકટાયન, અમર, જિનેન્દ્ર, સિદ્ધહેમ, બુદ્ધિસાગર, ચંદ્રપ્રભા વિગેરે વ્યાકરણના કર્તા ખાસ જૈનાચાર્યો છે. તેથી ધર્મનું પ્રાચિનપણું છે.

વિશેષ પ્રાચિન સાક્ષી.

મહાભારતાદિ ગ્રંથોમાં શ્રી ઋષભદેવજી ને રવધર્મના આઠમા અવતાર તરિકે માને છે. જે ઋષભજીએ યોગ માર્ગ

પ્રવર્તીવવા જૈનધર્મ સ્થાપી જૈનો જનાબ્યા એમ જણાવ્યું છે જેને લાખો વર્ષ યજ્ઞ ગયા છે અને તે વેળા શેત્રુજય (૫૦) જોજનનો હતો, એમ લખ્યું છે

શ્રી-મગવેદાદિની તથા પુરાણની ગાદી.

મગવેદમા ચોવીશ તીર્થોં કરને નમસ્કાર કરાણુનો સ્ત્રોત છે યજુર્વેદમા નમીઅહં-તો-ઋષભ નો પાઠ છે વળી નાગ-પુરાણમા કહ્યું છે કે દશ પ્રાણણુને જમાડવાથી જે કૃણ મળે, તેટલું કૃણ અહં-ત ધર્મના એક સાધુને જમવાનું આપ્યાથી કૃણ મળે છે બ્રહ્મપુરાણ વિગેરેમા જૈન ધર્મને નમસ્કાર કરેલો છે એથી સીદ્ધ થયું કે પુરાણોના અગાઉ જૈન ધર્મ સારી રીતે પ્રસરેલો હતો

તાર્ક્ષવંશી રાજા અને વગ

શ્રી પાર્શ્વનાથના મમયમા ઉત્પત્ત થયો પાર્શ્વપ્રભુનું ચિન્હ લાગત સર્પ છે અને સર્પને તક્ષ કહે છે એક વખત કેટલાક લોકો અમેરિકામા વહાણ લઈને ગયા ત્યાં એક મોટા પર્વતમા તેઓ ઉતર્યા બાદ પોતાને દુરના પ્રદેશમા ઓળખાવા માટે તે પર્વતમા એક મોટો મર્પ અને પદ્માવતિની મૂર્તિ કોતરી દાઢી, જેવી પાર્શ્વનાથ ના અનુયાયિ છે એમ બીજા બંધે આ ચિત્ર ઇન્ડિયન રિબ્યુ ૧૪ મા અગ્રેજી પુસ્તકમા છે જે પ્રમાણે મી વીર-

અંદે રાઘવજી ગાંધીએ ત્યાં જોયું તે પ્રમાણેજ વોલ્યુમમાં
ઝંડાર પડેલ આચાર્ય બુદ્ધિસાગરે દેખ્યું છે. તેથી હાલના
પશ્ચિમ દેશના વિદ્વાનો અને શોધકો, પાર્શ્વનાથને જૈનોનાં
તિર્થંકર માને છે, તો તે પ્રભુશ્રીને હાલ સત્યાવીશસો
(૨૭૦૦) વર્ષ થઈ ગયા છે.

તો હવે ગૌતમ સ્વામીથી જૈન ધર્મ ઉત્પન્ન થયો,
અને બુદ્ધ ધર્મની પછીનો શાખા તરિકે માનતા હોય તેમ-
જે ઉપરના સિદ્ધ પ્રત્યક્ષ પ્રમાણને જોઈને શંકા દૂર કરવી
અને જૈન ધર્મ અનાદિકાળનો આદિ અવાદિ છે.

ગૌતમ સંખંધી.

ગૌતમ (૩) ત્રણ થયા છે. ગૌતમબુદ્ધ (૧) ગૌતમ-
સ્વામી (૨) અને ત્રીજો સોળપદાર્થની પ્રરૂપણા કરનાર
ગૌતમ ઋષી થયો. આ ત્રણે શ્રી મહાવીર પ્રભુના સમકા-
લિન છે. ગૌતમબુદ્ધ તે કંપિલપુરના શુદ્ધોદન રાજાનો
પુત્ર હતો. તેની માતાનું નામ માયા અને સ્ત્રીનું નામ
યશોધરા હતું.

મહાવીર પ્રભુ રાજગ્રહિ તરફ વિચરતા હતા, ત્યારે
ગૌતમબુદ્ધ ગામડામાં ઉપદેશ આપી રહ્યો હતો. રાજગ્રહિના
રાજા શ્રેણિકે પ્રથમ બુદ્ધ ધર્મ સ્વીકાર્યો. અને પછીથી
એકાદશ રાણીના બોધથી તથા શ્રી મહાવીર પ્રભુના ઉપ-

દેશથી જૈનધર્મ અગિકાર કરી ધર્મદંડ બની જે મહા-
વીરજિનના સાચા ભક્ત રાજા શ્રેણીક છે, તેમ જગ જાહેર
ચયુ જેના પુત્રોએ પ્રભુ શ્રી મહાવીરજી પાસે દિક્ષા લીધી
અને આત્મ ઉન્નવવ કર્યો છે જેને હાલ અલીહનર વર્ષ
ચયા છે (મેઘકુમાર, નદિપેણ, અભયકુમાર વિગેરે) અને
તેના સમન્વિત રાજાઓ જેવા કે વિશાળાનગરીના ચેડા
મહારાજ, સિન્ધુ તરફના ઉદાયિરાજ, માળવાના અડપ્રધો
તનરાજ, હયાણું દેશના હયાણુંભદ્રરાજ, અને કાશી કો-
શાળ દેશના રાજા જૈનધર્મ હોઈ પ્રભુશ્રી મહાવીરના ખાર-
મતધારી શ્રાવક તરિકે હતા જ્યારે પ્રભુ શ્રી મહાવીરે
મોક્ષ જવાના અત વખતે દેશના સોળપ્રહર સૂધી અખડ-
ધારાએ આપી, અને દેહત્યાગનો સમય થયો તે વખતે
અઢાર દેશના રાજાઓ પાવાપુરીમા એકઠા થયા હતા
તેમણે અને ઇંદ્રાદિ દેવોએ નિર્નાણુમહોત્સવ કર્યો હતો
જેને હાલ ૨૦૬૧ વર્ષો થયાનો અવાજ દિવાળી પર્વે જાણે
તાજેતર હોય તેમ ભાસ-પડ્યા હજી દેખાઈ-સમજાઈ આવે છે

ચાલીશ કોડની જૈનવસ્તી.

પ્રભુ મહાવીરથી તે વિક્રમના ત્રણ ચૈકા સૂધીમા ૪૦
કોડ જૈનો જાદુ દુરના પ્રદેશમા પણ ધર્મદંડ રક્ષા હતા
તેથી ધર્મનો પ્રચાર-ફેલાવો પણ ચાલીત્રી સમજવો

પ્રાચિનતાની વધુ શાક્ષી 'સાહિત્ય.'

જોકે જૈનો પરસ્પરમાં વિગ્રહ ચલાવી આત્મબળ વિખેરી નાંખે છે. તેવું હાલના સમયમાં જોવાતું રહે છે. પણ જીવનચરિત્રો, કાવ્ય, કોષ, છંદ, ગણિત, જ્યોતિષ, અને વૈદિક વિગેરેના ગ્રંથો લખાયેલા વહીલોના છે. તેમં યથાશક્તિ તે સાહિત્યોમાં વધારો કરવાને લક્ષ ખેંચાતું રહે છે તે ઘણા આનંદની વાત છે.

જેસલમેર, શીરોહી, પાટણ, ખંભાત, અને અમદાવાદ વિગેરે ઘણા શહેરોમાં આગમો, અને ગ્રંથોના મોટા પ્રમાણમાં જૂના સમયના જ્ઞાનભંડારો જ્યવંત દષ્ટિગોચર છે. અને તે સંસ્કૃત અને માગધિ ભાષામાં જૈન શાસ્ત્રિય લિપિમાં પત્રાકારે છે.

સંસ્કૃત અને માગધિભાષાનું અવતરણ ગુજરાતિ ભાષામાં ઘણા ઉપયોગિ ગ્રંથોથી બહાર, મુંબઈવાળા ભિમસી માણેક કચ્છી, ભાવનગર જૈનધર્મ પ્રસારક સભાએ અને આત્માનંદ સભા ને અમદાવાદમાં જૈન વિદ્યાશાળા વિગેરેએ છપાવી ફેલાવો પમાડ્યો છે.

શ્રી નંદિસૂત્રમાં પ્રાચિનતાનો ઈશારો.

મહાભારત અને રામાયણની વાત નંદિસૂત્રમાં મૂળપાઠમાં આવે છે. તો સ્પષ્ટ છે કે નંદિસૂત્રના પહેલાં મહા-

ભારત અને રામાયણ હતા અઠારપુરાણ વ્યાસે રચ્યા
એમ કહે છે તો વ્યાસજી જેને હાલ પાચહજાર વર્ષો થયા
છે તો તે પહેલા જૈનધર્મનું અસ્તિત્વ સાબિત થાય છે
માટે પ્રાચિનમા પ્રાચિન જૈનદર્શન વાળો જૈનધર્મ છે

તિર્થંરક્ષણ માટે જૈનોની કાળજી.

પ્રાય કરીને જૈનો આગળ પાછળનો સારી રીતે વિચાર
કરીને ધર્મના અને વહેવારના કામ કરે છે અકબર બાદ-
શાહે જૈનાચાર્ય તપાગચ્છીય શ્રીમાન હીરવિજયસુરિજીને
માગણી પુર્વક હિન્દ માહેના તમામ જૈનતીર્થોનો કબજો અને
લોગવટો શ્રીમાન રાજ માનનિય રાજનગરના નગરશેઠ
શાંતિદામને કુરમાનપત્રો આપીને હવાલે કર્યો તેમા શ્રી
વિમળચાહના વચને બાઈ મુળચંદજીને આજીજીના તીર્થનું
કુરમાન કરી આપ્યું તેમા નીચે પ્રમાણે બિના છે
અકબર જલ્લાલુદ્દિન મહમદ, દિલ્હિના મોગલ

બાદશાહ મુગલબંધ છત્રપતિ મહારાજધિરાજ,

બાઈ મુળચંદ ભણુશાળી કુચળ ગહેનશાહ,
પુદન હજરી જોગ—

પ્રભુની કૃપાથી મારૂ સઘળું રાજ્ય શાંતિથી લોગવું
૩૩ તમે મને વખતો વખત મદદ આપો છો તે હમેશના

સાટે કદિ વિસ્મૃત થશે નહિજ. તમોને મારી તિભેરી વ્યવસ્થા કરવા સોપેલીમાં મને ખડું સંતોષ અને નિશ્ચિંતપણું છે.

વળી તમને કાળ અને ધોખાની પદવીઓ એનાયત કરતાં ખુશી ઉપજે છે. તેથી તમારા ધર્મના કાર્યના કડયા સંપૂર્ણ રીતે નિર્વિવાદ ગણાશે. તમારી પ્રાર્થનાનો સ્વીકાર કરું છું.

જે એસ્ટેટો, દેવળો તમારા પુર્વજોએ અર્પણ કરેલા છે, કે જે આખું તમારા વડવા વિમળશાહે બંધાવેલ જેની વાર્ષિક આવક રૂ. ૪૫૦૦૦૦૦ પીસ્તાલીશ લાખની છે. તેને કરમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. તેમજ વળી શ્રી સિદ્ધાચળ પાલીતાણાને તે સંબંધીની એસ્ટેટ કે જેની વાર્ષિક આવક રૂ. ૫૨૦૦૦૦૦ બાવન લાખની છે ને ગિરનારને તેની સાથેની એસ્ટેટ કે જેની વાર્ષિક આવક રૂ. ૫૬૦૦૦૦૦ છપન લાખની છે. તે પણ કરમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે છે. તે એસ્ટેટો હવે યહી તમારે કળજે અને તમારી દેખરેખ નિચે રહેશે. તે બાળત કોઈ વયમાં હાથ ધાલી શકશે નહિ અને તેની વયમાં કોઈ આવી શકશે પણ નહિ.

ચારે વર્ણમાં જૈનધર્મ કેવીરીતે પળાતો !

બ્રાહ્મણજૈનોએ ધર્મનું અધ્યયન કરવું. અને અમૂક મંત્ર ગણવા. ક્ષત્રીજૈનોએ દેશ ધર્મના રક્ષણાર્થે

સત્રીધર્મ પ્રમાણે વર્તવું ને અમૂક મત્ર ગણવા વૈશ્ય જનોએ વ્યાપાર-હુન્નરકળા વિગેરેથી આજિવિકા ચલાવવી અને અમૂક મત્ર ગણવા અને શુદ્રજનોએ (ઢઢ વિગેરે) અમૂક મત્ર ગણવો ને સેવાથી આજિવિકા ચલાવવી આચારદિનકરે અથોમા ચારેવણું તથા જૈન તત્ત્વાર્થ નિર્ણય પ્રસાદ નામના અથોમા ચારેવણુંના કાર્ય જણાવ્યા છે

સ પ્રતિરાજ, વિક્રમ સવત પૂર્વે અઢીસો વર્ષ ઉપર થયેલ છે ત્યા સુધી ઇશુ કે મહમદ પેગમ્બર કોઈનો જન્મજ નહોતો તેથી એશિયા ખંડની પશ્ચિમ દ્વાર યુરોપ અમેરિકા તરફ જૈનધર્મનો પ્રચાર થયેલો છે જે તે તરફના કોઈ કોઈ ઠેકાણેથી જિનપ્રતિમા નીજાતા સામળ્યા છે સપ્રતિરાજ હમૈશા નવા એક હહેરાની પ્રતિષ્ઠા સામળ્યા પછી હાતણ કરતા હતા તેમણે ૩૬ હજાર જિ-હોંદાર કરાવ્યા, સવાલાખ નવા હહેરા કરાવ્યા સવા-કોડ જિનપ્રતિમા પાપાણના ભરાવ્યા ૬૫ હજાર પચ-ધાતુ-પીતળની પ્રતિમા ભરાવ્યા એકલાખ દાનશાળા, અને હજારો પાજરાપોળ સ્થાપી તેના વખતમા ૪૦ કરોડ જીનોની વસ્તિ હતી

આખા પ્રકાશનો સારાંશ.

જૈનધર્મ અનાદિકાળથી ચાલતો આવેલ ક્ષત્રીધર્મ મૂળમાંથી છે. વિક્રમના છઠ્ઠા સૈકા સુધી તો એક સરખો રાજકિય ધર્મ જૈનધર્મ છે. ગૌતમબુદ્ધનો જન્મ આજથી અઢી હજાર વર્ષ ઉપર શ્રી વીરપ્રભુના સમકાલિનપણામાં છે. તેના સ્થાપેલ બૌદ્ધધર્મનું જોર એકવખત વધ્યું. પણ જૈનો જોડે શાસ્ત્રાર્થ કરતાં હારી જવાથી કરેલ પ્રતિજ્ઞા પ્રમાણે હિન્દુસ્તાનની બહાર સદાને માટે જવું પડ્યું છે. તે હાલ પણ તેમજ છે. તો અસલથી જૈનતિર્થો જે જૈનોના છે. તેમાં ગયાળ વિગેરે જેવા શહેરમાં ભલે બૌદ્ધધર્મ જૈનોને ઉખેડી નાંખી પોતાનું તિર્થ કર્યું હોય. પરંતુ શેત્રુંજય, ગિરનાર, આબુ, સમ્મેતશિખર, ને તારંગા જેવા પર્વત ઉપર તેમનો નિવાસઠામ થયોજ નથી. અને જ્યાં તેમણે ગયાળ પ્રમુખમાં પગપેસારો કર્યો હોય તો તેઓનું પ્રથમ છે. અને તેઓ હિન્દુબહાર ગયા ત્યારથી જૈન કે અન્યનું તિર્થ છે. તે પણ સમજવું કે બોલવું ખોટું-જૂઠું છે. વળી વેદધર્મ હિન્દુધર્મ જ્યારથી રાજ્યવંશી ધર્મતરીકે આળખાયો, અને ક્ષત્રીરાજઓએ જૈનધર્મનો ત્યાગ કર્યો અને વેદધર્મે હિન્દુધર્મ સ્વીકાર્યો. તે વખતમાં જૈન જિનાલયોનો હિન્દુધર્મવાળાએ જૈનધર્મની જગ્યામાં પેસારો કરેલો અત્યારે પણ જોઈ શકાય છે. પણ કોઈ જગ્યાએ અન્ય ધર્મ

સ્થાનની જગ્યા જૈનધર્મ રાક્ષીજ નથી કેમકે અસલથી
અસલી પ્રથમ પહેલો જૈનધર્મ કાળના વહેવા સાથે પ્રગટ
થાય છે તે પછી બીજા કોઈ પ્રાચિનપણા માટે પોતાના
ધર્મનો દાવો કરે તે વિચારવું અયોગ્ય છે

। દુનિયા ઉપર જૈનો જેટલી રિદ્ધિવાળા ઇતિહાસના
પૃષ્ઠે ચડ્યા છે તેટલી સખ્યામાં છે રિદ્ધિસિદ્ધિમાં કોઈપણ
અન્ય ધર્મવાળાનું જાહેર નથી તે વર્તમાન દુનિયામાં
જોવાતા મોબૂં રહેવા કાર્યોથી સિદ્ધ છે અને ત્રણે કાળ
સદાકાળ જૈનો અખૂટ ફોલતવાળા ધર્મપરાયણ બનીને
શુદ્ધિ વહેવારને સાચવનારા છે અને ધર્મ શુદ્ધ અને દેવના
માટે જૈનકૌમ મગફળ હોઈ દયાધર્મના અવલ દરજ્જાના
કાયમિ રક્ષકો છે માટે આક્ષી પૂર્વકતું આ પ્રકાશ જૈનધર્મની
પ્રાચિનતાનો સક્ષિપ્તથી પૂર્ણ કર્યો છે કિન્નહુના !!

ઉક્ષી દોઢ હજાર વર્ષ ઉપરની શાક્ષી.

ખાંધો હિન્દુસ્તાન બહાર

વલ્લભીપુરના (૧૬ મી શિવાદિત્ય રાજા) શિવાદિત્ય
રાજાના વખતમાં ધનેશ્વરસૂરી મહારાજે સ ૪૭૭ શ્રી
શેત્રુંજય મહાત્મ્ય દશહજાર શ્લોક પ્રમાણે રચ્યું તે
રાજાના વખતમાં જૈનાચાર્ય મહાવાદિ અને બીજો વચ્ચે
શાસ્ત્રાર્થ થયો તેમાં જે હારે તે હિન્દની બહાર જાય

એવી પ્રતિજ્ઞા હતી. અને સાક્ષીમા રાજા અને પંડિતવર્ગ હતો. તેમાં બૌદ્ધોને મદ્દવાદિ જૈનાચાર્યે હરાવ્યા. જેથી બૌદ્ધ લોકો હિન્દુસ્તાનની બહાર વસવા લાગ્યા. જે હજી પ્રત્યક્ષ જોવાય છે. વીર સં. ૭૮૪ વિ. સં. ૮૧૪

વિક્રમ સં. ૩ માં જેણે પ્રભુ મહાવીરના ગર્ભને બદલાવ્યો એવો હરિણગુપ્તેશી દેવનો જીવ પહેલા દેવલોકથી નીકળીને શ્રીમાન દેવર્ષિગણિ ક્ષમાશ્રમણ થયા. તેમણે પણ વલ્લભીનગરીના રાજા છેલ્લા શિલાદિત્યના વખતમાં જૈન આગમોને પુસ્તકારૂઢે લખ્યા. જોકે સં. ૪૭૭ માં વલ્લભીપુર બાંધ્યું, પરંતુ રાજાઓએ ગાદી બદલી નહોતી. વિક્રમના સંવતના ૧૩૮ વર્ષ સૂધી જૈનધર્મમાં પક્ષ નહોતો પછી દિગમ્બર મત નીકળ્યો.

એનીબિસન્ટ (મકમ) લખે છે કે—જૈનોએ બીજા દેશોને રાજાઓ પુરા પાડ્યા ઉપરાંત દક્ષિણમાં તામિલ ભાષાના સ્થાપક પણ જૈનોજ છે. તામિલ ભાષામાં જે હાલ વ્યાકરણ છે તે ઘણું સરસ અને શાસ્ત્રીય પદ્ધતિ પ્રમાણે લખેલ વિદ્યમાન છે. તે પણ જૈનોનીજ કૃતિ છે. કાનડી ભાષાને પણ જૈનોએ એકહજાર વર્ષ અધિક ખીલવી છે. તે તૈલંગી ભાષામાં મોટો સુધારો કરવાનો કાળો પણ જૈન પંડિતોનોજ છે. એટલે જૈનોએ અનેક વિષયોમાં અ-

નેક ભાષાથી નાના મોટા અનેક ગ્રંથો લખ્યા છે જેની બરાબરી કોઈ ધર્મવાળા કરે તેમ નથી શૈવ વિષ્ણુ અને બૌદ્ધો પોતાના સાહિત્યને અજવાળું પાડવા હંમણા કાઢેલ વધારે ગ્રંથો બહાર આવતા હશે, જૈનોને જરૂર સિવાયની હરહાર નથી, માટે તેવા શાસ્ત્રો ભઠારમાં રાત્રિદિવસ રહે છે કશિલ્હી ઉપલી ભાષાઓ વિક્રમની સદીના અગાઉ ખાસ જૈનોના હાથમાં હતી

ટીકા, વૃત્તિઓ, ભાષ્યો, ચૂલ્લિ અને નિર્ધુક્તિ વિગે રેથી રચીત પુસ્તકો જોનારા જૈનધર્મને એકે અવાજે ધન્યવાદ આપે છે ભદ્રબાહુ સ્વામીએ સૂત્રોપર નિર્ધુક્તિ રચી ઉમાસ્વાતીજીએ તત્વાર્થસૂત્રોના પાંચસો ગ્રંથ રચ્યા. અભયદેવસૂરિજીએ નવાગિની ટીકા રચી યુદ્ધિમાગર આચાર્યે સ ૧૦૮૦ માં યુદ્ધિસાગર નામે બ્યાકરણ રચ્યું છે સિદ્ધસેન દિવાકર અને મહુવાદિ આચાર્યોએ ન્યાય વિષયના ઉત્તમ ગ્રંથો લખ્યા—રચ્યા છે તે તેથી જૈનધર્મનું પ્રાચીનપણું રહેજે સિદ્ધ થાય છે

તિર્થોસ બાંધે પ્રાચીનતા.

પહાડ-પર્વતને પૃથ્વી ઉપર નાના પ્રકારના જૈનતિર્થો યુગોના યુગથી હસ્તિ ધરાવે છે તે વર્તમાન જોઈ શકાય છે શેત્રુજય, ગિરનાર, આબૂ, સમીતશિખર, અને તારંગ

તિર્થો કુંગરની છેક ટોચ ઉપર સ્થાપિત છે. અને ટેસરિયાળ, સંજેશ્વરળ જમીન ઉપર પ્રાચિનપણે જોવાય છે. વળી અંતરિક્ષળ, મહિનાથળ, પાનસર, ને સેરીસાળ વિગેરે જૂની બહુ પ્રતિમાઓ જમીન ઉપર ચમત્કાર પ્રગટ કરી ને નવિન તિર્થ રૂપે મોટા ધામ રૂપ થઈ પડ્યા છે. તો તે સઘળું જોતાં જૈનધર્મનું પ્રાચિનપણું બતાવી આપનાર મોટી નિશાનિઓ જીવતિ જાગતિ છે.

અનેક પ્રકારના તિર્થોમાં મુખ્યતા શ્રી સિદ્ધાચળ તિર્થનીજ છે. અને અસલથી તે મહાપત્રીત્ર સદાકાળ સઘળા તિર્થોનો રાજા છે. ખાસ તિર્થંકરદેવોએ કહેલા વર્ણનના સારરૂપ શ્રી શેત્રુંજયમહાત્મ્ય વર્તમાનમાં મોજૂદ છે. ચોવીસે તિર્થંકરોએ શ્રી શેત્રુંજયમહાત્મ્ય વર્ણવ્યાનું અને તે તિર્થંકરોવાનું પણ સર્વેએ કરેલું છે, જે તિર્થંકર ચરિત્રો વાંચી જોતાં સ્પષ્ટ માલુમ પડે છે કે અસલથી જૈનતિર્થરાજ જૈન જ્વેતાંખર મૂર્તિપૂજક કોમનો છે.

હવે કોઈ એમ સમજનારા કહે કે શ્રી શેત્રુંજય તિર્થ પ્રથમ બૌદ્ધલોકોનું હતું. અને તે હિન્દુસ્તાનની બહાર જવાથી તે જૈન લોકોના હાથમાં આવ્યું. તો આવું સમજનારાએ જાણવું કે—જો તેમનો વસવાટ થયો હોય તો જતા વખતે કાંઈપણ નિશાની બૌદ્ધોની હોવી જોઈએ. કે-

મઠે તેમને ક્રૂરતા પદરસો વર્ષ હિન્દ છોડ્યાને થયા છે-
 તો ટાઇમ લાખો ન ગણાય વળી પોતે ગૌતમબુધેજ બૌદ્ધ
 ધર્મ સ્વાચ્છો છે અને શ્રીમાન તિર્થંકર મહાવીરદેવની
 વિભૂતિ જોઈ છે તે પહેલા બૌદ્ધ ધર્મજ ન હતો તો
 ભગવાન શ્રી મહાવીર પહેલાના પાર્શ્વનાથ પ્રભુથી તે શ્રી
 આદિશ્વર પ્રથમ તિર્થંકર સધી સર્વે પ્રભુ તે તિર્થને
 કુરસ્થા છે ને તેની રાયણુ નિચે થયેલા સમાસરણમા
 બેસીને દેશના દીધી છે તો જો બુદ્ધ ધર્મવાળાના હાથમા
 આંધુ હોય તો તે અમયના બારમા ઉદ્ધારનાતુ અને વિ-
 ક્રમ સ ૧૦૮ ના ૧૩ મા ઉદ્ધારતુ મહિતપણુ ખડિત
 કરી નાખેલુ જોઈએ પરંતુ તિર્થંપતિ હાહાતુ વર્તમાન
 જિનાલય ખાસ સવત જોઈએઆઠતુ છે જે વેળા બોધાતુ
 જોર હતુ તો બોધાતુ તે સમયમા પણ ફીટ બીટ ચેતુજ
 ઉપર કંઈ નથી તો વિક્રમ સ ૩૧૫ પછી તુર્તજ હિન્દ
 બહાર જૈનોના હરાબ્યાવી ક્રૃષ્ણ પ્રતિજ્ઞા પ્રમાણે નાસલુ
 પડયુ છે તો પછી પ્રથમ બૌદ્ધધર્મવાળાનો ચેતુજે સમજ
 નારે શરમાતુ જોઈએ (જૂઓ, જૈનધર્મની પ્રાચિન અર્વા-
 ચિન સ્થિતિ નામની ચોપડી, અને જૈનતત્ત્વાદર્શ, અજ્ઞાન
 તિમિર ભારકરાદી ગ્રંથો) બુદ્ધદેવનો દેહચાજ પછી તેના
 ધર્મપંથના લોકોના વખતમા જોઈએ વિક્રમના ત્રણે મેકામા
 બોધો જૈનો માથે સ્પર્ધા કરે તેમ હતા, પણ તેની વસ્તી

જૈનો કરતાં ઘણી ઓછી હતી. તેમ જૈનરાજ પણ ઘણા હતા. ને શેત્રુંજી ઉપર દહેરાં પણ હતા. તે શેત્રુંજી ઉપર ઓઘો નો ખિલકુલ કાળૂ નહોતો.

સંપ્રતિરાજના દહેરાં અને પ્રતિમાઓ.

વીરપ્રભુ પછી ૨૬૦ વર્ષે સંપ્રતિરાજ સુહસ્તિસૂરી ઉપ-
દેશે થયો. અશોકરાજનો કુણાલ, અને કુણાલનો પુત્ર સંપ્ર-
તિરાજ જૈનધર્મધૂરંધર થયો. અશોક પ્રથમ બૌદ્ધધર્મી
થયો. ને પાછળથી જૈનધર્મ અંગિકાર કર્યો હતો. આ
રાજાઓ શ્રેણીકના વંશજો છે. જૂઓ શ્રેણીકનો પુત્ર કૌણિક.
તેણે રાજગ્રહીનગરીનો ત્યાગ કરી અંપાનગરીમાં ગાદી
વ્થાપી. કૌણિકનો પુત્ર ઉદાયિરાજ તેણે પટણા શહેર
વસાવ્યું. તેની ગાદીએ પટણામાં નવ નંદરાજ થયા.
છેલ્લા નંદની ગાદીએ ચંદ્રગુપ્તરાજ જૈનધર્મી થયા. અને
તેની ગાદીએ અશોકરાજ થયો. જે અશોકના લેખો બહુ
છે. તેમાં જૈનધર્મનું પ્રાચિનત્વ જણાવ્યું છે.

સંપ્રતિ રાજના ભરાવેલ જિનખિંબો હજૂસૂધી મોટી
સંખ્યામાં મોજૂદ છે. ને તેમના બંધાવેલ દહેરાં પણ ઘણા
ગામમાં હસ્તિ ધરાવે છે. જે રાજાએ વ્રતધારી એવા રૂડા
શ્રાવકોને સાધુવેશ પહેરાવીને અનાર્થ દેશમાં મોકલાવીને
જૈનધર્મનો બહુ મોટો ફેલાવો કર્યો છે તે સાધુવેશધારી
શ્રાવકો પછીથી સાચા સર્વવિરતી સાધુ થઈનેજ વિચર્યા છે.

અશોકે ગદ્યાર બહરના એક શિવાલેખમા કેતરા-
વ્યુ છે કે અહિ બાધિસર્વપાશ્વનાથતિથંકર થયેલા છે આ
બાબત લોઠં કનિગહામ કૃત અગ્રેણ પ્રાચિન ભૂગોળમા
વિવેચન સાફ કરેલ છે

ગુરૂવર્યના સામૈયામાં શ્રેષ્ઠીવર્ગ.

શ્રીમાન હેમચંદ્રસૂરિનું કુમારપાળરાજાએ પાટણુ આવ-
તા સામૈયુ કથું તેમા અઢારસો તો કોડાધિપતિ સામા
આવ્યા હતા કુમારપાળે ૧૪૪૪ હરેરાસરે બધાવ્યા છે
શેત્રુજી, ગિરનાર, આણુમા છે, પણ જેમા લોકની નજરે
શ્રી તારગાળવાળુ એક હરેરામર હાલ પ્રથમા પામતુ
જણાય છે તેનો ઘુમટ પથર પાટ અને કેગર કાદની
પાટથી અહરથી બાધિલો છે કેગરના લાકડાનો સ્વભાવ
છે કે જો અગ્ની થાય તો તે લાકડામાથી પાણી છુટવા
માડે છે (ઘુમટ રચના નાનાનાના ૧૧ માળ છે)

લેસાશા શ્રેષ્ઠીએ ગુજરાતના શેઠીયાઓની કાછડીનો આગળનો છેડો છોડાવ્યો

માડવગઢના લેસાશાશેઠની મા શેત્રુજીતિથે જાના
કરવા જતા ત્યા લાખો રૂપિયા ખર્ચ્યા હતા વળતા ધો-
ળકા-વૈરાટનગરમા તેની માએ યરાફી શેઠીઆઓને પો-
તાની હુડી સ્વીકારવા કહેતા તે ડાશીની અને લેસાશાહની

ઉલટી મશ્કરી કરવા લાગ્યા. ઘેર આવીને માએ પુત્ર લેંસા-
 શાને વાત કરતાં ધોળકાના શેઠીયાપર રીસ થયી. તેથી
 લેંસાશાહે અમુક મુઠતનું ધી ખરિદવાને સેંકડો ગુમાસ્તાને
 અગાઉ રૂપિયા આપી દેવાને ધોળકે રવાના કર્યાં. મુઠત
 આવી. સાટા કરેલ પ્રમાણે શેઠીયા ધી પૂર કરી શક્યા ન
 હતા. પણ તેના પાસે વાસણ નહિ હોવાથી મગફળી
 બતાવી કહ્યું કે લયો ધી. લેંસાશાહે મશ્કરીનું કળ
 દેખાડવાને ચુકિત કરી હતી. લેંસાશાહ કરોડાધિપતિ
 હતા. અને નવલાખે નવલખા તે વેળા હતા. લેંસા-
 શાહ આ ગામના હતા. તેના પાસે પારસમણી
 હતો. ધીના કુડલાં તળીએથી કાપીને તળાવમાં મૂક્યાં.
 તૈયાર જે ધી હતું તેથી તળાવ રેલેછેલ થયું. પરંતુ સર્વ
 ધી પૂર પાડ્યું નહિ હોવાથી ધોળકાના શેઠીયાઓએ આ-
 નિજ કરીને મારી માગી. ત્યારે લેંસાશાએ ગુજરાતના
 શેઠીઓની કાછડી-ધોતીયાનો આગળનો છેડો છોડાવી
 નાખ્યો. જે હજી બેવાય છે તો જ્યારે ને ત્યારે જૈનો
 સમયના પ્રમાણમાં પુષ્કળ સંખ્યાએ ધનાઢય છે. અને
 પ્રાયઃ તેઓ ઉત્તમમાર્ગે અને વટ રાખવાને લક્ષિમનો સદ્-
 વ્યય કરતા બેવાયા છે.

આપાનેરના જૈનોનો મૂળ રિવાજ.

રહેવા આવતા નવા આવકે માટે

ત્યારે કોઈ આવકકુટુંબ બહારથી વસવાટ કરવાને આવે ત્યારે જૈન કોમી કરાવ કર્યો કે આપાનેરમા આપણા વીશ હજાર ઘર છે તો ફરેક ઘેરથી અઢેક સોનેયો અને અઢેક ઇંટ તે રહેવા આવનારાને આપવી

આ રિવાજથી આવનારા ધધે વળગીને થોડા વખતમા ધનવાન બનતા હતા આ સર્વ પુન્યાઈ ને પ્રમાણિ-કતાનું ઉચ્ચ પરિણામ જૈન કોમ લોગવે છે

પ્રતાપરાણો ને ભામાશાહ.

મારવાડનો મોટો ભાગ જોઈ બેઠેલ રાણાપ્રતાપ કટાણી જઈને સિંધ તરફ જતા ભામાશાહે કચુ કે શા માટે જાઓ છો. પ્રતાપે કહ્યું કે લન્કરને પગાર કરવાને હવે મારી પાસે દ્રવ્ય નથી ત્યારે ભામાશાહે કચુ કે-તમારા લન્કરને બાર વર્ષ મુખી પગાર હું પુરો પાડીશ તો પછુ લક્ષ્મિ ખુટે તેમ નથી માટે પાછા વળો રાણો પાછા આ બીને ભામાશાનીજ મદદ વડે ગયેલુ રાજ્ય પાછુ કબજે કર્યું હતુ, આવા ઘણા જૈન તે તે નગરીઓ અને શહેરોને સોંભાવતા રહ્યા હતા આવી મુશ્કેલી ભરી મદદો જૈનો

સિવાય જૈનેતર ખીણ કામે જ્યારે ને ત્યારે જ્યાંને ત્યાં કરી
જેવાતી કે વંચાતી નથી. કદાચિત્ હશે તો બહુજ જુજ.

સક્ષિમએ જગદુશાહનું ધાર્મિક જીવન.

તેણે સિદ્ધાચળનો મોટો સંઘ ત્રણુવાર કાઢ્યો. તેમાં
હાથીઓ, ઘોડા અને હજારો ચતુર્વિંશ સંઘની મેદનીથી
ભરપુર હતો. તેમણે ૧૦૮ હજારાં બંધાવ્યા. તેમાં કચ્છ
દેશના ભદ્રેશ્વરનું હજારાસર વહાણરૂપ વિમાનાકારે બંધા-
યું છે. તેરનો સૈકો ખેસતા ભદ્રેશ્વરમાં જગદુશાહ થયાનું
કહેવાય છે. પરંતુ મૂળ તેઓ શ્રીમાળ (મિતમાળ) ના
ગરના શ્રીમાળીકુળના છે. તેમણે ભદ્રેશ્વર ફરતો કોટ
(ગઢ) બંધાવવામાં લાખો રૂપીયા ખર્ચ કર્યો છે. જે
હજારાને ફરતો તેજકોટ વિદ્યમાન જોવાય છે. વિ. સં. ૧૩૧૫
માં હુબકાળ પડ્યો ત્યારે સિંધના રાજા હમીરજીને ૧૨૦૦૦
ખારહજાર મુઠા અનાજના જગદુએ આપ્યા. તેવી રીતે ઉ-
જ્યનીના રાજા મહનવર્માને ૧૮૦૦૦ અઢાર હજાર મુઠા
ધાન્ય આપ્યું. દિલ્હીના બાદશાહ મોઝુદિનને ૨૧૦૦૦ એક-
વીશહજાર મુઠા, કાશીના રાજાને ૩૨૦૦૦ બત્રીશહજાર મુઠા
અને પાટણના રાજા વિસલદેવને ૮૦૦૦ આઠ હજાર મુઠા
ધાન્ય આપ્યું, જેથી સર્વે હુકાળ ઉતરી ગયા હતા. એકંદર
૯૯૯૦૦૦ નવલાખને નવાણુંહજાર ધાન્યના મૂડા અન્નદાનમાં

એકીસાથે આખ્યા અને તે તેર પનડોત્તરા કાળમા ૧૧૨
દાનશાળા-સદાત્રનો ખૂલ્લા મૂક્યા જેમા દરેરોજ પાચલાખ
મનુષ્યો જમતા હતા અને અઢારકોડ દાન આગણે
આવેલા યાચકવર્ગને મો માગ્યુ આખ્યુ છે તેના અઠાથો
ને લક્ષિમ માટે જગદુચરિત્ર ગ્રંથ વાચવો

જાવડશાહ, અમરાગાહ, કરમાશાહ વિગેરે શેત્રુજ
તિર્થરાજના ઉદ્ધારકોની પણ અખૂટ દોલત હતી પણ
આધુનિક ભેઈએ તો મુશિદાબાદના જગતશેઠ કોડા-
ગમે દોલતના માલિક હતા કરોડો રૂપિયા અગ્રેજ
અરકારને તેઓ ધીરતા હતા તેમના પલગુના પાયા-
મા લીલા પાના ગોઠવીને પાયાને હીરાજડિત કર્યા હતા
તેમનો એક હુક્કો પાચ કોડની કિંમતનો હતો તે
આલમશાહ, જગતશેઠે દહેરાઓ બધાંબ્યા છે કસવટી
પાચરનુ દહેડ બધાંબ્યામા લાખો રૂપિયા ખર્ચ થયો
છે તેજ શહેરના રાયબકાદુર બાબુ પ્રતાપસિંહ, દુગડે
પણ લાખોપતિ હોઇને ઘણા ગામ શહેરોમા દહેરાઓ
અને ધર્મશાળા બધાને જ લેવાય છે શેઠ હેમાલાઇ, શેઠ
મોતીશા, શેઠ હડીમાઈ, અને શેઠ પ્રેમચંદ રાયચંદ પણ
કોડપતિ થઈ ગયા છે અને નામનાને અમર પણ દરેલી
છે, તેના સગ્ય દહેરાઓ અમદાવાદ, મુબઈ ને પાલીતાણાના
એકે અવાજે વખણાય છે

કિરણહુના ।

રાજગ્રહી નગરીમાં ધનાઢયો.

પ્રભુ શ્રી વીરના વખતમાં ઘણા હતા, જેમાં શાળિ-
ભદ્ર શેઠની રિદ્ધિ દેવતાઈ હતી. એક કૃપણ શેઠ પાસે
અબળેની દોલત હતી. તેણે નરા હીરા માણેકનો ખજા
ખનાવ્યો હતો. એક શિંગડુ અધૂરું હોવાથી રાત્રિ મહા-
મહેનત કરતો હતો. મહાસતકે શ્રાવકપાસે ૨૮ કોડ
સોનૈયા અને ૮૦ હજાર ગાયો હતી. તેને શ્રીમતી રેવતી
પ્રમુખ તેર શિલવતિ સ્ત્રીઓ હતી. રેવતી પોતાના પિયે-
રથી આઠકોડ સોનામહોર ગાડાં ભરીને લાવી. અને
સાથે ૮૦ હજાર ગાયો પણ લાવી હતી. તે મહાસતકના
સાસરાને ઘેર પણ અબળે સોનૈયા હતા. તે વેળા વણા-
રસી-કારી, સાવધથી, અને ચમપા નગરીમાં કોડોપતિ
જૈન કેમ ધરાવતી હતી. ચરમજિન શ્રી મહાવીર જીનમુખે
ચહેલા શ્રાવકોની પાસે કરોડો સોનૈયાની દોલત હતી. અને
પાર્શ્વપ્રભુના શ્રાવકો તેથી પણ અધિક દોલત ધરાવનારા
પુન્યવંત જીવો હતા. અત્યારના અમેરિકાના અબળેપતિ
કોઈ ગણત્રીમાં તે વેળા ન કહેવાય.

વિક્રમ સંવતના અગાઉ ગુજરાતમાં પંચાસર અને
વડનગર એ બે જુના શહેર ખ્યાતિ ભોગવતા હતાં,

કલ્પસુત્રની જાહેર વાચના.

વડનગર શહેરમા વિક્રમ સ પરત મા થઈ ત્યાના રાજા ધ્રુવસેનનો પુત્ર મરણ પામ્યાથી તે જૈન રાજાને શો-
કથી સુકત કરવાને કલ્પસુત્રની વાચના મળા સમક્ષ શરૂ થઈ
તે વિદ્યમાન પચુંબણા પર્વે જોવાય છે તે પહેલા કદાચ
સાધુઓ પોતાનામા વાચતા હતા

કાલીકાચાર્યે ચોથની સવત્સરી કરી

હસિણના પ્રતિષ્ઠાનપુર ઉદ્દે પેઠણ નગર, કે જે હા-
લતુ પેઠ ગામ છે ત્યાના શતવાહનરાજાને ત્યા પાચમનો
ઈદ્ર મહોત્સવ હોવાથી ચોથના દિને સવત્સરીપર્વ પ્રવ-
ર્તાંયુ તે અગાઉ મહરહુ પર્વરાજ પચમિતુ થતુ હતુ
એમ નિશિથચૂત્રની ચુર્ણિ અને પ્રભાવકચરિત્રમા પાઠ
મળી આવે છે

શકરાચાર્ય સખધી કઈક.

હિંદના હસિણદેશમા મ ૮૦૫ મા શકરાચાર્યનો જન્મ
થયો તેમણે જૈન ધર્મવાળા સાથે શાસ્ત્રાર્થ કયો નથી,
પણ સર્વ ઠેકાણે વેદ ધર્મનો પ્રચાર વિશેષ થાય તેમ પુ-
સ્તકો લખવા માડ્યા ને શિષ્યો ઉભા કર્યા

મક્કામાંથી મહુવામાં.

જ્યારે મહમદ પેગમ્બરનો અરબસ્તાનમાં જન્મ થયો ત્યારે મક્કા શહેરમાં જૈન મૂર્તિઓ હતી. તે માંહેની કેટલીક મહુવાખંદરમાં જૈનો અવસર પામીને લાંબ્યા છે. તે માંહેની વીરપ્રભુની છે. આ બાબત સમકિત પરિ-ક્ષાના ટખામાં જણાવેલી છે.

જૈનધર્મ તે હિન્દુધર્મ નથી.

મીસીસ એનીબિસાંટ કહે છે કે જૈનધર્મ તે હિન્દુ ધર્મની પ્રાચિન શાખા છે. વેદધર્મને હિન્દુધર્મ કહેવામાં આવે છે. અને જૈનધર્મ વેદધર્મથી ઇલાયદોજ છે. માટે તેમ સમજનારે ભૂલ સુધારવી જોઈએ. મદ્રાસના ઉંચી જાતનાં હિન્દુઓ પ્રાચિન સમયના એટલે અસલી જૈનો સાથે ખાસ ધર્મના કારણે વ્યવહાર બંધ કર્યો હતો. તેથી સ્પષ્ટ થાય છે કે જૈનો હિન્દુ નથી. માસ્તર કુંવરજી મૂળચંદે ભાવનગરના જૈનધર્મ પ્રકાશ નામના ચોપાનિયામાં જૈનોને હિન્દુપણુ સ્વીકારવાને ઘણું સખત લખાણ કરેલ છે. તેમણે વિશેષ માટે જૈનધર્મની પ્રાચિન અર્વાચિન સ્થિતિનું લઘુ પદ્ય બહુ ઉપયોગી પુસ્તક વાચવાથી જરૂર શંકા રહિત થશે. કેમકે હિન્દુધર્મ વેદધર્મ છે અને રાજવંશી સત્રીધર્મ જૈનધર્મ છે.

કિમ્બહુના !

૧૧૭૦ ધનો પોરવાડ ને રાણકપુરજી.

ધનાં પોરવાડ પાસે કરોડ કપિયાની ઢોલત હતી તેણે ૮૪ લોયરા અને ૧૪૪૪ સ્થલો ચારે બાજુ મળીને વિશાળ હહેરાસર રાણકપુરનું બધાંયુ તે સમયે કુમાર-રાણાએ ધનાને કહ્યું કે મહારીવતી એક થામલો તારા હહેરામા કરાવજે, પછી ધનાએ રાણાજીની વતી એક થામલો કરાવ્યો, તેમા એકલાખ રૂપિયા ખર્ચ થયો રાણા વિસ્મય પામ્યો કે ધનો તે ધનની ખાણ છે

શેત્રુજી તિર્થરોડપર દ્રશ્યો.

ભરતચર્કીના ચરણ—ધોળી પરખ પાસે એક ઉંચી છત્રીવાલી હહેરીમા સવત ૧૬૮૫ માં સ્થાપ્યા છે થોડે દૂર એક કુંડ પાણીનો સવત ૧૮૬૧ માં સુરત વાળા ઇન્દ્રાચંદ્રે બધાંયો, તેના ઉપર હહેરીમા શ્રી નેમિનાથ અને તેમના ગણધર વરદત્ત તથા શ્રી સ્વમહેવના મળી ત્રણજોડ પગલા છે તેના મથાળે પાણીનો બીજો કુંડ કુમાર-પાળ રાજાનો ખારના સેકાનો બધાંવેલ છે, તેના મથાળે હીંગુલાજનો હડો અને તેનું સ્થાનક છે અહીં એક જો-ટલાપરની હહેરીમા કૃષ્ણકુંડ પાર્શ્વનાથના પગલા છે એ ૧૮૩૫ માં પ્રતિષ્ઠા કરી છે આખા પહાડ ઉપર આ હહેરીચંદ્રાને કઠિણમા કઠણ છે તેનો વિશ્વાસ અને બા-

ભોરના પગચિયાં અમદાવાદવાળા રાવજીવદુર દરદુર
 શેઠાણીએ ખંધાવેલ છે. તેના ઉપર ચડતા છાલાકુંડ નામે
 પાણીનો ત્રીજો કુંડ સં. ૧૮૭૦ માં ખાંધેલ છે. તેના પાસે
 ચાર શાસ્ત્રતાજિનના ચરાગુની દહેરી છે. તેના માથે
 આપણા જમણાડાય લાળી એક ટેકરી ઉપર તપાગજના શ્રી-
 પૂજની દુકની દહેરી નેવાતાયક છે. ત્યારબાદ ચડતાં સ-
 ઘળાં દહેરાંના હેખાવનું તળિયું સપાટ છે. ત્યાં પાણીનો
 ચોથો કુંડ હીરખાધનો કુંડ તે અમદાવાદના સંડારી
 કુટુંબની હીકરીએ નવાણુંવાર સંઘમા આવીને નવાણુંવાર
 કરી. સં. ૧૮ નાં સૈકામાં કરી. આ કુંડ પાસે કાર્તિકપૂનેમના
 મહિમાની દહેરી મોટી છે, તેમાં દ્રાવિડ વાલખીદય, અ-
 ઈમતાણ, ને નારદજીની એમ ચાર કાઉસ્સગિયા મૂર્તિ-
 પ્રતિમા છે. થોડે દૂર ચડતાં પાણીનો પાંચમો ભૂખણકુંડ
 યા બાવળકુંડ છે. તેના પાસે દહેરી બેમાં ગજમુકમાળ
 વિગેરેના ચરણ છે. અને એકમોટી દહેરી છે. તેમાં રામ-
 ચંદ્રજી, ભરતજી, યાવચ્યા, શુકરાજ, ને શૈલંકાચાર્યની
 કાઉસ્સગી પાંચ પ્રતિમા છે. ત્યાંથી હનુમાનદ્વાર આવે
 છે. ત્યાં એક મોટા ચોતરા ઉપર બે દહેરીમાં પ્રજુના ચરણ
 છે. અહિંયાથી નવદુકનો રસ્તો છે. દાદાજીની દુકમાં
 જતાં કિલ્લાની બહાર ડુંગરની લેખમાં છ-સાત કુટ હંચે
 ત્રણ મૂર્તિ જળી, મયાળી ને ઉવયાળીની કંતિરેલી છે.

તે દૃષ્ટ વાસુદેવના પુત્રો છે, અને જરા આગળ વધ્યા કે, તિર્થાધિરાજના મોટા કિલ્લા (ગઢ) માં પ્રવેશ કરવાને મુખ્ય પ્રથમ દરવાજા રામપોળની બાજી નામે છે.

આ બારીથી છ ગાઉ અને ત્રણ ગાઉની પ્રદક્ષિણાએ જવાય છે તેમજ ચેતુષ્ નદી ન્હાઇને આવતા પછુ આ બારીમાથીજ પ્રવેશ થાય છે આ ત્રિપુટી રસ્તે એક ટેકરી છે તેમા દેવકીજીના છ પુત્રોની સ્થાપ કાઉસ્સગી પ્રતિમા છે

વળી ફરતી પ્રદક્ષણામા ઉલખા જળ, ચિદ્વજ્રતલાવક્રી, અન્નિતશાંતિ ચરણદહેરી, સદ્રકગિરી (ભાડવા ડુંગર) અને શ્રી સિદ્ધવડ એમ સ્થાનો વાળી છ ગાઉની પછી ત્રણગાઉની અને ગૌહિંગાળાની તથા વેટીની પાગની યાત્રા માટેના માર્ગ છે

નવદુકમાંના કેટલાક દર્યોની હકીકત.

હાલની મોટી દુકમા વિમળવસીમા - ચહેસરીદેવીનુ - દહેરૂ મ ૧૫૮૭ મા ઉદ્ધારક કમોચાહુ તોલાચાહે જાધાન્ડુ નેમજીની ચોરીનું દહેરૂ મ ૧૬૭૫ મા જાધાન્ડુ, છે આ દહેરૂ ધણા જના વખતનુ અને જૂની, જપ્તમા જાધાન્ડુ છે યાત્રુને દર્યાન અને પ્રેક્ષકોને જોવા લાયક છે તે લાઈતમા - શ્રી વિમળનાથ, અજીતનાથ ને ચંદ્રપ્રજ્વલા

દહેરાં સં. ૧૬૮૨-૮ ના છે. શાંતિનાથનું સં. ૧૬૭૮ માં,
 અને કુમારપાળરાજનું ખારના સેકાનું દહેરું છે. તેમાં જે
 ચંદ્રપ્રભુનું દહેરું છે, તે અમદાવાદના ભંડારીનું છે. તેઓ
 અમદાવાદના ખાસ સૂબા હતા તેથી તેમણે પાંચ વરસ
 થઈ ત આખા ગુજરાત દેશમાં એક સરખો 'અમારી પઠહ'
 પુજાવ્યો હતો. ચોથો કુંડ બંધાવનાર હીરબાઈ, આ ભંડારીની
 છઠ્ઠી પેઢીએ પુત્રી છે. અને કુમારપાળવાળું આ દહેરાસર
 'અમલી સૂર્યકુંડ' ઉપરજ બંધાયુ છે. ચંદરાજ કુકડા રૂપે
 હતો તે તેમાં પડતાંજ તે પાણીના પ્રભાવે મુળરૂપે મનુષ્ય-
 પણાને પામ્યો. વળી મહાવીરજીના સમોસરણનું સં. ૧૭૮૮
 માં સુરતના સોમચંદ કલ્યાણચંદનું, ચિંતામણપાશ્વજીનું
 અમદાવાદના ભંડારીજીએ સં. ૧૭૬૧ માં, ચંદ્રપ્રભુનું સં.
 ૧૭૮૮ માં પ્રેમજી રતનજીનું, પાશ્વનાથનું સં. ૧૭૬૧ માં
 જીવણચંદશેઠજીએ, શ્રેયાંસજિનનું સં. ૧૬૭૫ માં જામનગ-
 રવાળાનું, સંભવનાથના જે સં. ૧૬૮૨ માં અમદાવાદવાળા
 રીખવંદાસ વેલજીનું, અને મહાવીર ચોમુખવાળું સો થંભા-
 વાળુ દહેરું સં. ૧૬૮૬ જોધપુરના મનોતમલ જયમલે
 બંધાવેલ છે. ત્યારે સં. ૧૮૧૪ થી ૧૮૭૪ સુધીમાં દશ
 બાર દહેરાં બંધાવેલ છે. તેમાં લક્ષ્મરવાળાનું દહેરાસર
 પાશ્વનાથનું કે જેમાં ભિંતે સન્મુખ, આરસના 'નંદિશ્વર'
 અને 'અષ્ટાપદ' આરસના ગોળાકારે છે. ઉમદા-કારીગિરી-

વાળા સોનેરી જૂના વખતના છે અને બાબુમાં આરસના સુદર બે હાથી ઉભા છે ત્યારે અદર આરસની બગલી જેવા ઘાટની તદ્દન આરસની હહેરીમા પાશ્વનાથની નાની પણી મનહર પ્રતિમા ૬ જેવાલાયક આ હહેર છે વળી દેઠ શિખર સુધી તદ્દન આરસનુજ હહેર કપૂરચંદ પટવા-એ સ ૧૮૬૦ મા બધાંયુ અને પદ્મપ્રભુની પ્રતિષ્ઠા કરી અને સ ૧૮૨૮ મા કચ્છી ચેઠ નરસી કેસવજી નાયકે પથ-તિથંનુ હહેર બધાંયુ જેમા મધ્યમા ચેત્રુજો, અષ્ટાપદ, મેરૂપર્વત, સમેતશિખર, અને સમવસરણની રચનાવાળુ છે આવુ હહેર ડુંગર ઉપર આ એકજ છે જેણે અગ્રેજ સરકારને નાણાની અખૂટ મદદ આપીને લાખો રૂપિયાની હુડી એકજ દિવસે શીકારનાર બગાળના મુશ્કિલાબાદના 'જગતચેઠ' નુ બિરૂદધારક 'આલમચંદજી' નુ પણ એક હહેરાસર જેવાય છે

બાદ રતનપોળમા ખૂદ હાહાના હહેરા સિવાય એક હહેર/સ ૧૩૭૫ મા પાટણવાળા મોતીચંદભાઈએ બધા-વીને સમોસરણના ચોમુખની પ્રતિષ્ઠા કરી બાદ ચોકમા સામસામા બે હહેરાં મત્રી ભાઈજો વસ્તુપાળ તેજપાળના ખારના સેકાના, ગધારીઆ રામજીના શાંતિનાથના ચોમુ-ખનુ, મુળશાના મરૂપવાળુ સપદ્મજિનનુ, અને અષ્ટાપદ-જીનુ એ ત્રણે સ ૧૬૨૦ મા બધાયા છે

(૧૭૨)

અષ્ટાપદ સંખ્યાધિ.

ખૂદ પ્રથમ તિર્થંકર શ્રી આદિશ્વર ભગવાનને આ પહાડ ઉપર અગ્નિસંસ્કાર કરીને ભરતચક્રિએ તે ઉપર એક દહેરૂ ચાર દ્વારવાળુ ચોવીશ પ્રભુની માનોપેત પ્રતિમા બે, ચાર, આઠ, ને દશ, એમ સરખી નાશિકા રાખીને ચારે બાજુ પધરાવ્યા. ને ઉંચાઈમાં ત્રણ ગાઉનું કરીને તેને અઢેક લેબનવાળા ' આઠપગથિયાં ' બાંધ્યા. આ પહાડ ઉપર સ્વશક્તિએ જઈ પ્રભુને ભેટે તો તે ' ચરમશરીર ' વાળા બાણવા. એટલે તેજ ભવે મુક્તિમાં જાય. આ તિર્થ અસલી વિનિતા નગરીથી પૂર્વ દિશે બાર લેબન દૂર છે. એવો પ્રધોષ છે. એમ ' સેનપ્રશ્નમાં ' છે. રાયણ પગલાનું અને પુંડરીકજીનું એ બે સં. ૧૫૮૭ માં ઉદ્ધારકે બાંધાવ્યા છે. સહસ્રકૂટનું દહેરૂ એક છે. તેમાં ઉંચા ઉભા આરસમાં ચોતરફ નાનીનાની પ્રતિમા ૧૦૨૪ બનાવીને પ્રતિષ્ઠિત કરેલ છે. તેના સામે ચોવીશ પ્રભુના ગણધર ૧૪૫૨ તથા પ્રભુ ચોવીશનાં પગલાંબેડની સ્થાપના એક મોટા આરસ પહાડમાં ઠેાતરી કાઢી છે મેરૂપર્વત અને સમેતશિખરના દર્શ્યો છે.

આ આખી રતનપોળમાં રત્નોજ પાથર્યા છે. તદ્દન આરસનીજ આ પોળ જૂનામાં જૂની-પ્રાચીન, આદિ અ-

(૧૭૩)

નાદિવાળી બાણવી વિગેરે રતનપોળમા 'શ્રી આત્મારા-
મજી મહારાજ'ની દેવમૂરી, હેમપ્રતાપમુનિ વિગેરે જૈના-
આયોની મૂર્તિઓ દર્શનિક છે

મોતીગારોઠની ટુક—મ ૧૮૬૩ ના મહા વદી ૨
ના દિવસે મૂળનાયક 'આદિશ્વર' પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા શેઠ
ખીમચંદ મોતીશાહે કરી આ ટુકની વચની બારીના
ગોખમા ખૂંરાવજી મહારાજના મુખ્ય પટધર શ્રીમાન
સુજયદજી મહારાજ ઉદ્દે મુક્તિવિજય ગણિવરની મૂર્તિ
સ્થાપિત છે

બાલાભાઈની ટુક—સ ૧૮૬૩ ના દિને ગોધા-
બદર નિવાસી પરી દીપચંદ કલ્યાણ કાનજીએ બધાવીને
શ્રી આદિનાથની પ્રતિષ્ઠા કરી, છે દીપચંદભાઈનું નામ
બાલાભાઈ હુલામણાનું હોવાથી તે નામ કાયમ રહી
ગયું અહમૂતજીનું હહેરૂ ચ ૧૬૮૬ માં ધર્મદાસે પુનરો
હારકરી ચમરાંચુ આ પ્રતિમાજી હુગરમાથી ઠાંતરીને
લેપમય કરી પ્રતિષ્ઠા કરી છે બારમહીને એકજવાર આખા
ચરીરે 'પખાળ' ચાય છે તેવા ઉચા કદના મોટા બિંબ
છે, કદના જમણા અગુઠે હંમેશા પખાળ તથા પૂન ચાય છે

પ્રેમચંદમોદીની ટુક—સ ૧૮૪૩ માં અમદાવાદ
વાળા મોદી પ્રેમચંદ લવજીએ બધાવીને શ્રી આદિશ્વરજીની

પ્રતિષ્ઠા કરી. આ ટુંકમાં ‘દેરાણી જેઠાણીના ગોખલા’ સુરતનાં ઝવેરી ઘુસલાઈઓની સ્ત્રીઓએ આખુના દેરાણી જેઠાણીના ગોખલાનાં નમુના માટે આરસના ઝીણી નકશીવાળા બનાવ્યા છે.

શેઠ હેમાલાઈની ટુંક—સં. ૧૮૮૬ માં અમદાવાદના નગરશેઠ હેમાલાઈ વખતચંદ અને તેમનાં કુટુંબે પ્રતિષ્ઠા શ્રી અજિતનાથની કરી. ટુંક બંધાવનાર ઉક્ત શેઠ ‘શાંતીદાસ શેઠ’ ના પૌત્રના પુત્ર છે. ને તેઓ ઉદેપુરનાં શિશોદિયા રાણાજી શ્રી સામતસિંહજી રાણાનોજ પરિવાર છે.

ઉજમખાઈની ટુંક—સં. ૧૮૯૩ માં ઉક્ત શેઠશ્રી. એ બંધાવી પોતાના ખડેનં ઉજમખાઈનું નામ કાર્યમ કરી ‘શ્રીનંદીશ્વરદિપ’ ની પ્રતિષ્ઠા કરી.

નંદીશ્વર દિપ સંબંધિ.

આ જંબુદિપથી આઠમો દિપ છે. તેનો વિસ્તાર એક અખજ તેસઠકોડ ને ચોરાશીલાખ જોજનનો છે. તેની ચારે દિશાએ ચાર ‘અંજનગિરી’ પર્વત છે. અઠેક અંજનગિરીનાં ચોતરફ ચચાર દધિમુખ પર્વત આવ્યાથી તે સોળ થયા. અને અઠેક દધિમુખના બંને પડખે બે વાવડીઓ છે. તે દરેક વાવડીએ રતિકર પર્વતો છે. તે બત્રીસ થયા. એટલે બધા મળીને (૫૨) ચૌમુખવાળું નંદીશ્વરના બાવન

દહેરા થયા એક અજનગીરી ચાર દધિમુખ, અને આઠ રતિકર એમ મળીને ૧૩ તેર પર્વતની રચના ભાવન ચોમુ-ખની દુઃકાણુમા સ્થાપે છે આ દિગે કુલ દેવો અને વિદ્યા-ધરો જઈ શકે છે તીર્થ કરોના પાચે કલ્યાણકના દિવસે અહિં આવીને અઠાઈ મહોત્સવ કરે છે

પાડવનુ દહેરાસર—સ ૧૭૮૭ માં ફલીચંદ્ર કીકા-એ શુધિઠીર વિગેરે પાચે પાડવની ઉણી મૂર્તિઓ—પ્રતિમા પ્રતિઠીત કર્યાં છે ને સામસામે બે ગોખમા કુન્તા માતા અને દ્રોપદી સતીની પચુ મૂર્તિઓ છે આ દહેરાની પછ-વાડે સહસ્રકુટનુ દહેરુ છે તેમા ભિતના ઓથારે ‘ચોદ-રાજલોક’ ને પુરુષાકારે સ્થાપ્યો છે જાણે છાશ વલોણુ તાણુતો હોય તેમ બે પગ પહોળા રાખીને બને હાથ કમ-રને ટેકાવેલા હોય તેવો દેખાય છે ! તે સાતરાજ ઉચો ને સાતરાજ નિચો છે વચલોભાગ ત્રિજો છે તે મનુષ્યલોક છે

છીપાવસીની દુંક —મ ૧૭૯૧ માં શ્રી નૃપભદ્રેવની પ્રતિઠા કરી આ દુકના સ્થાપક મૂળ ભાવસાર જૈન છે અહીંના નેમનાચાદિના ત્રણ દહેરા તેજ મમયના છે)

સાકરશાની દુંક—સ ૧૮૬૩ માં અમદાવાદવાળા સાકરચંદ્ર પ્રેમચંદે બધાવીને પચધાતુના શ્રી ચિતામણી પાર્શ્વનાયના મોટા બિજની પ્રતિઠા કરી

ચૌમુખજીની દુકા—છે તે અમદાવાદના રહીશ
 શેઠ ભેગીલાસના પુત્રો સવાસોમજીભાઈઓએ સં. ૧૬૭૫
 માં પ્રતિષ્ઠા કરી અને શ્રી ઋષભદેવ ભગવાનના મહાન
 ચારે બાજુ જિંબ સ્થાપ્યા. આ દહેરું નલિનિશુદ્ધ
 વિમાનનાજ આકારનું છે. આ દુકાનું દહેરું બંધાવતા કુલ
 ‘અઠાવનલાખ રૂપિયા’ ખર્ચ સઘસહિતનો ગણતાર થયો
 છે. અને ફક્ત ચૌમુખનું દહેરું બંધાવતા છપ્પન હજાર
 પાઠાંતર છયાંશી હજાર રૂપિયાના દારડાં તુટ્યા છે. જેની
 શાક્ષી ઇતિહાસ પૂરી પાડે છે. આ બંને સગા ભાઈઓનો
 મુળ ધંધો ચીમડા વેચવાનો હતો. તે શ્રી ખરતરગચ્છા-
 ધિપતી જિનચંદ્રસૂરિના ઉપદેશથી તેમના કહ્યા પ્રમાણે
 છોડી દઈને શરાણી તથા ઝવેરાતના ધંધામાં ભેડાઈ કોડ-
 પતિ થયા હતા. જે તેના શિલાલેખથી સાબિત છે. ને પ્રા-
 ચિન લેખ સંગ્રહ ભાગ બીજામાં તેની નોંધ છે. આ દુકાના
 બીજા ગાળાને છેડે ‘શાંતિનાથનું દહેરું’ સંપ્રતિરાજનું
 બંધાવેલું છે. જેને બે હજાર અધિક વર્ષો થયા છે. અહીં
 કિલ્લાના અંદરના ગાળે સં. ૧૬૨૧ ની સાલનું કચ્છી શેઠ
 કેશવજી નાયકનું અભિનંદનપ્રભુની પ્રતિષ્ઠા કરી. આ
 મૂર્તિ ચૌખુને શુદ્ધ નહોતું. ખરતરવસીમાં પણ ચૌ-
 મુખજીની પેઠે જુના દહેરાં છે. ને બાબુલોકોના છ સાત

હોરા મં ૧૮૮૫ થી ૧૮૯૩ સુધીના અને કર્કશી ગૃહસ્થ
બનેના ચાલુ સદીના છે

અ ગારશાપીર સુ બધી—ચાહનુદિન ગોરી ગાદશાહ
ના વખતમા 'અ ગારશા' ઉદેં હિ ને પાલીતાણામા ચાલુદાર
હતો તેમણે કેટલોક વખત નેન લોકોની પણ નોકરી કરી
હતી તે ઓલીઓ પરબુતને કમજે કરવાની વિદ્યામા
પ્રવિણ હતો તે મરણ પામીને વ્યતર થયો હતો
કેટલોક વખતે યાત્રાએ આવેલ સઘવ્યકતીઓને ઉપદ્રવ
કર્તાથી સાથમા આવેલ યતિ આચાર્યાદિકે-તેને અમતકારી
રીતે બોલાવતા હવે તેણે કહ્યું કે હું ધોળી દેવના વા-
ળાનો સેવક થઈ સઘનો રક્ષક થાઉ છું પણ અહિ તહિ
જે આ મારા હાડકા નજરે પડે છે તે' વીણાવી લઈ આ
ખૂણામા દફનાવો અને કળર કરાવો એમ કહી અદૃશ્ય થયો
શુદ્ધતા માટે જુઓ સોરાબટની જુની તવારીખ નામનુ પુસ્તક

કિલ્લાની અંદર પાણીના કુંડ પાંચ દાદાની-ટુંક
મા, બે વચ્ચેની ટુંકમા, અને એક ચોમુખના દરવાજે મળી
કુલ આઠ પાણીના કુંડો છે બાકી પાણીના ટાંકાઓ
બાધેલા છે ઇત્યાદિ !

પ્રકાશ ૩ જો.

કિરણ ૧૪ મુ.

પ્રથમ તિર્થંકરનું સંક્ષિપ્ત ઐતિહાસિક
વર્ણન.

જ્યારે જ્યારે ચોવીશી થાય, ત્યારે ત્યારે દરેક તિર્થંકર જ્યાં જ્યાં વિચરે ત્યાં ત્યાં તિર્થાધિરાંજ શેત્રુંજયનો અનંત મહિમા વર્ણવે છે. આ જંબુલરતની વર્તમાન ચોવીશીના આઠ તિર્થંકર યુગાદિ દેવ શ્રી આદિશ્વર થયા. તેમણે શેત્રુંજનું મહાત્મ્ય પ્રકાશ્યું તેની રચના, તેમના મુખ્ય ગણધર ‘શ્રી ઋષભસેન ઉદ્દે પુંડરિકજી’ એ સવાલાખ શ્લોકની કરી. બાદ છેલ્લા-ચરમ તિર્થંકર શ્રી મહાવીરજી થયા તેમના પટધર ગણધર ‘સુધર્માસ્વામી’ એ સવાલાખ માંથી ઉદ્ધરીને ચોવીશહજાર શ્લોકી શેત્રુંજ મહાત્મ્ય પ્રગટ કર્યું. પછી વિક્રમ સંવત ૪૭૭ માં યુગપ્રધાન

ધનેશ્વરસૂરિ થયા, તેમણે વડવલિપુરના રાજા શિલાદીત્યને
 બોધીને શ્રી શેત્રુબનો માનવતો મહિમા વખાણ્યો, તેથી
 રાજાએ તિથંમહિમા સવિસ્તરથી સભા વચ્ચે બાણવાને
 મરણ બતાવી એટલે આગામિ જીવેના હિતને ખાતર
 ચોવીશ હજારીમાથી સાર લઇને હથહજાર શ્લોકી શેત્રુબ
 મહાત્મ્ય રચ્યું જે હાલ જયવત વતે છે તે તેમા ચો
 વીશ તિથંકરોનું ચરિત્ર જણાવેલ છે, તેમાથી સાર સાર
 લઇને આ પુસ્તકના વાચક વર્ગને બોધ થવા તથા હર્ષ
 રોમાંચિતવાળા આનંદ આપવાને પ્રયાસ કર્યો છે

શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુનું જીવન

તિથંકરોનો જન્મ આર્યદેશમાજ થાય છે આ ભ
 રતક્ષેત્રના બત્રીશહજાર દેશમા ક્ષત (૨૫૦) દેશ આર્યના
 છે તેમા કૌશલ નામે દેશની, વિનીતાનગરી 'મા છેલ્લા
 કલગર શ્રી 'નાલીરાજ' છે તેમને માફદેવી નામે સ્ત્રી છે
 તે જુગલિયા છે અને આપણા આ જીવન ચરિત્રના ના
 ચક દેવાધિદેવ શ્રીમાન ઋષભદેવજીના પિતા અને માતા
 છે આ સમય ચાલુકાળના ત્રીજા આરાના હડાનો છે દે
 વતાઓનું ઉત્કૃષ્ટ સુખવાળું ઉચ્ચમાઉચ્ચ સ્થિતિનું આયુષ્ય
 ૩૩ માગરોપમનું સર્વોર્ધસિદ્ધનામા વિમાનમા છે ત્યા શ્રી
 ઋષભદેવજી રહીને દેવ સખધી આયુ પૂર્ણ કરી-ચવીને

‘અષાઠ વહિ ૪’ (ગુજરાતી જ્યેષ્ઠ વહ ૪) ની રાત્રિના માતા માઝદેવીની કુક્ષિમાં આળ્યા. એટલે માતાએ તુર્તજ નિર્મળ ચૌદસ્વપ્નાં દીઠાં તેના નામ આ પ્રમાણે અનુક્રમે આકાશથી ઉતરીને પોતાના મુખમાં પ્રવેશ થતા જુએ છે. ૧ હાથી, ૨ વૃષભ, ૩ સિંહ, ૪ લક્ષ્મિ, ૫ કૂલનીમાળ, ૬ સૂર્ય, ૭ ચંદ્ર, ૮ દેવળ, ૯ કળશ, ૧૦ પદ્મસરોવર, ૧૧ સમૂદ્ર, ૧૨ દેવવિમાન, ૧૩ રત્નનીરાશી, અને ૧૪ નિર્ધુમઅગ્નિ. આ પ્રમાણે પર્થુષણ પર્વરાજમાં જે સુપના ઉતારાય છે. તે આ ક્રમ પ્રમાણેજ જૈનસંઘ ઉતારે છે. સુપના દેખીને રાત્રિ જાગરણ કરતાં પ્રભાત થયો એટલે પોતાના સ્વામી શ્રી નાભીરાજને કહ્યાં, નાભિરાજએ કહ્યું કે હે પ્રીયા તમને યુગલાધર્મ નિવારક ઉત્તમ પુત્ર થશે. જે સાંભળી માઝદેવી ખુશી થયાં.

પુત્ર જન્મ અને પ્રભાવ.

માઝદેવી માતાનું સુતિકર્મ (સુવાવડ) છપનદિશી કુ-મારિકાઓએ કરી ચૈત્રવહ ૮ (ફાગણવહ ૮ ગુ) ના દિને થયો ઉચ્ચ સ્થાને આળ્યા. સ્વપ્નમાં માતાએ પ્રથમ વૃ-ષભ દેખ્યાથી પુત્રનું નામ રૂષભ પાડયું. પહેલા દેવલોકમાં સુધોષા નામની ઘંટા છે. જેની સંકલના બત્રીશલાખ વિ-માનક ઘંટા સાથે કરેલી છે. ત્યાં રહેલા સુધર્માઈદ્ર મ-

થમ દેવલોકના સ્વામી-રાજા છે તેનું સિદ્ધાસન કપાય
 માન પ્રભુના જન્માદિ સમયે થાય તેથી ઇંદ્ર તે જન્મની
 ખુશાલીમા સભા ભરે છે તેના ખબર કરવાને સુધોષા
 ઘટા વગાડતાજ સર્વ વિમાનોની ઘટા વાગે છે અને
 સર્વે દેવો અવધિ ઉપયોગે ઇંદ્રસભામા હાજર થાય ઇંદ્ર
 મહારાજ પોતે પગમાથી રત્નમોજડીઓ કાઢીને એકસાડી
 ઉત્તરાસન કરી સાતઆઠ ઠગલા પાછળ હટીને જે દિશામા
 પ્રભુ હોય તે દિશામા બેસીને શકસ્તવન ભણે બાદ પા
 લક ' નામે વિમાન એકલાખ જોજનનું કરાવીને ઇંદ્ર તમામ
 પરિવારે વિનિતા નગરીમા આવી પ્રભુને 'વાલી રજા લઈ
 માતાને અવસ્થાપિણી નિદ્રા મૂકીને પથ રૂપ ધારણ કરી
 પ્રભુને મેરૂપવેંતે લઈ જાય છે ત્યા પાડુંક વનમા શાન્ધત
 સિદ્ધાસન છે તે ઉપર ઇંદ્ર સુધર્મા પોતે પ્રભુને જોળામા
 લઈને બેસે છે, તેવા સમયમા ત્રેસઠઇંદ્રો અપરિવારે આવી
 પહોંચે છે, એટલે બારમા દેવલોકનો 'અચ્યુતિદ્ર' દેવોને
 ક્ષીરસમુદ્ર, ગંગા વિગેરેના પાણી લાવવાને હુકમ કરે છે
 પછી પ્રભુને આઠજાતના અભિષેક પૂર્વક અઢીસો અભિષેક
 કરે છે પછી 'ઇશાન ઇંદ્ર પ્રભુને જોળામા લઈને બેચે' છે
 એટલે સુધર્મા ઇંદ્ર વૃષભનું સુંદર રૂપ કરી શિંગડામાથી
 ધારા કરી 'પ્રભુને' હવરાંવે છે પછી પ્રભુને તેમને ઘેર
 માતા પાસે મૂકે છે અને મૂકેલી નિદ્રા વિગેરે લઈને પ્ર-

ભુના ઘરમાં ‘ બત્રીશકોઠ સોનૈયા ’ ની વૃદ્ધી કરે છે. ને પ્રભુના અંગુઠામાં અમૃત ઠવે છે. ને તેના ઝોશીકે રત્નના ગેડીદડો રમવાને મૂકે છે. પછી ચોસઠે ઇંદ્રો પરિવાર સહિત , નંદિશ્વરદ્વિપે ’ અઠાઈ મહોત્સવ કરીને સ્વસ્વ સ્થાનકે જાય છે. કહો, તિથંકરોની કેટલીબધી પુન્યાઈ ! આ દેવ- તાઈ જન્મોત્સવ પૂર્ણ થયા પછી પ્રભુના પિતાને અખર પડે અને જન્મમહોત્સવ કરે. હવે પ્રભુના જન્મ થતાં સાતે નકે પ્રમાણમાં નકના જીવો ને શાતા ઉપજે છે. ને ઉદ્યોત થાય છે. હવે ‘ પ્રભુના વંશની સ્થાપના ’ કેમ થઈ તે કહે છે. એકઠા નાભિરાજ પ્રભુશ્રીને જોળામાં લઈ બેઠા છે; એટલામાં હાથમાં શેલડીનો સાઠો લઈને ઇંદ્ર આવ્યા છે. તે દેવાને હાથ પસાર્યો. તે જોઈને ઇંદ્રે શેલડી એટલે ઇંદ્ર જાણીને પ્રભુનો ‘ ઇક્ષ્વાકુવંશ ’ અને ‘ કાશ્યપ ગોત્ર ’ ની સ્થાપના કરી. હવે પ્રભુ યોવન વય પામ્યા. અને તેમનો ‘ વિવાહ મહોત્સવ ’ કર્યો. ‘ સુનંદાને સુમંગલા ’ બે સ્ત્રી પરણ્યા. સ્ત્રીઓ તરફથી ઇંદ્રાણીઅને દેવીઓ વેવાણુ થયા. અને પછી પ્રભુ તરફથી ઇંદ્ર વેવાઈ થયા. અને ધામ ધૂમથી પરણાવીને પોંખણાં કર્યાં. જે પોંખણાનો રિવાજ વિદ્યમાનકાળે પણ ચાલુ જોવાય છે. હવે ‘ રાજગાદી- ની સ્થાપના ’ પ્રભુજીની એવી રીતે થઈ કે-પડતા કાળને લઈ જુગલિયામાં પરસ્પર લડાઈ થવા માંડી. એટલે ઘણા-

એ આવીને ન્યાય થવા અર્થે નાભિરાજને અરજ કરી
 એટલે નાભિરાજએ કનુ કે 'તમારો રાજા કષ્ઠ થશે '
 આ સામજતાજ વિનિત જુગલિયા કમળપત્રમા જળલેવા
 ગયા છે એટલામા તો મુધમાં ઇંદ્ર આવીને પ્રભુને સ્નાત્ર
 કરી ચંદનાદિ ચર્ચાને આબૂપણો પહેરાવીને સિંહાસનપર
 સ્થાપન કરી દીધા બાદ જુગલિયા કમળપત્રમા જળલઈ
 ને આવીને જૂએ છે તો પ્રભુના અંગે પૂજા થયેલી દીઠી
 તેથી વિચારમા પડીગયા કે કયા પૂજા પ્રક્ષાલન કરવું તો
 જમણા પગનો અશુદ્ધો હિંદાડો દેખીને ત્યા પખાળપૂજા-
 દિક કાય' કયાં તે વિનય જોઈને ઇંદ્ર મહારાજે 'વિનિ-
 તા' નગરી નવી વસાવી આપી તેમા સર્વે રહેવા લાગ્યા.
 પ્રભુને રહેવા માટે ૨૧ મજલાનો 'ત્રેલોક્ય વિશ્રમ' ના-
 મે પ્રાસાદ-મહેલ બાધી આપ્યો પ્રભુને મુનદા રાણીથી
 'ભરત ને પ્રાણી' તથા 'બાહુબળને સુદરી' એમ બે
 જોડલા થયા ને સુમંગલાથી ૪૯ જોડલા-બકાણુ પુત્રો થયા
 એટલે એકસો દીકરા ને બે દીકરી શ્રી કષ્ઠદેવ ભગવાનને
 થયા તેમા ભરતને સવાકોડ તથા બાહુબળજીને સવાલાખ
 પુત્રો થયા માડદેવીમાતાએ પોતાની 'પાસઠહાનર પેદી'
 દીઠી 'રાજનીતિનુ બધારણુ' બાધ્યુ કે જે ઠાઠ શુન્હો
 દરે તેને હ કારનો હઠ, વધારે શુન્હોગારને મ કારની શિક્ષા,
 અને ઉદલી પ્રિકારનો હઠ કરાવ્યો હવે કલ્પવૃક્ષ વિચ્છેડ

ગયાં. એટલે લોકોએ આવીને પ્રભુને કહ્યું કે શાલ પ્રમુખ કેમ ખવાય? પ્રભુએ ઉપાય બતાવ્યો. પણ તે કાચું પેટમાં પચે નહિં. એવામાં અગ્નિનું પ્રગટ થવું અને તેમાં પકાવીને ખાવું. ત્યારે આ ભોળા ભદ્રિકલોકો અગ્નિમાં ધાન્ય નાખે અને પછી કહે કે હવે અમને પાછું આપ. પણ તે તો સર્વે બળીને રાખ થઈ જાય. કંઈ પાછું તે આપે નહિં. એટલે લોકોએ કહ્યું કે તે ભુત એકલોજ ખાઈ જાય છે. અમને કંઈ પણ પાછું આપતો નથી. હવે ‘કુભારનું’ શિલ્પ પ્રથમ બન્યું.’ તે જુગલીઆ પાસે માટી મંગાવીને હાથીના કુંભસ્થળ ઉપર ભાજન-વાસણ બનાવી આપીને બોલ્યા કે હે ભદ્રે! આ વાસણમાં પકાવીને ખાજ્યો. એમ સો શિલ્પ બતાવ્યા. ને રાજનીતિ લોક-નીતિ સ્થાપી. પુરૂષની ૭૨ અને સ્ત્રીની ૬૪ કળા પ્રગટ કરી ‘અઠાર લીપી તથા અકગણિત’ પણ બાંધ્યા. વિગેરે સૃષ્ટીનિયંતા તરિકેનો આ વ્યવહાર, અઠાર કોડાકોડ સાગ-રોપમ જેટલા દીર્ઘકાળે આ ભરતક્ષેત્રમાં શ્રી આદિશ્વર ભગવાને ચાલુ કરાવ્યો કહીએ. એમ ત્યાશીલાખ પૂર્વ સુધી સંસ્મારમા રહ્યા. હવે ‘દિક્ષાનો અવસર થયો’ જાણીને લોકાંતિક દેવો ઉદ્ઘોષણ કરતા પ્રભુ પાસે આવી અરજ કરી કે હે ભગવન્! તિથિ પ્રવર્તીવો. એટલે પ્રભુએ અવધિથી દિક્ષા સમય જાણીને ભરતને ભરતખંડન,

બાહુબળને બહુલીદેશનુ, દ્રવિડને દ્રવિડદેશનુ એમ સોએ
 પુત્રોને રાજ્ય વહેંચી આપ્યા અને 'સવત્સરિ દાન' દેવા
 માડ્યુ દિનપ્રતિદિન એકકોડ અને આઠલાખ સોનેયાનુ દાન
 દેતા હતા, તે બરાબર એકવર્ષ મૂધી (૩૬૦ દિન) દધને
 ચૈત્ર વદિ ૮ (શુભ કાગણ્ય વદ ૮)ના દિને પ્રભુશ્રી આદિ
 નાથ દિક્ષા લેતા હવા તે વેળા પ્રભુની સાથે ૪૨૭ અને
 મહાકરુણાદિ ૪૦૦૦) ચારહજાર રાજપુત્રોએ દિક્ષા લીધી
 તેના માનમા શ્રી ભરતચકવર્તીએ અઠાઈમહોત્સવ કર્યો
 પ્રભુ તો પચમહાનત ઉચરીને તુનજ વિહાર કરી ગયા અને
 સાધુ જે ચારહજાર હતા તે જૂળ-તૃપાથી પીડાવા લાગ્યા,
 તેથી જુદા પડ્યા હતા તે પ્રભુ પાસે જઈને પૂછવા લાગ્યા
 પણ પ્રભુ મૌનપત્તે હોવાથી ઉત્તર ન મળ્યો એટલે સર્વે
 ચાલ્યા ગયા, પ્રભુ પણ અન્યત્ર પ્રભાત થતા વિચરી ગયા
 તાપસ-શ્રીની ઉરપત્તિ ચારહજાર સાધુથી પરિપક્વ મહન
 ન થયો, તેથી વિચારમા પડ્યા, કે દિક્ષા છોડીને જતા
 હોકોમા અપમાન થાય માટે આપણે મર્વે વનમા રહીને
 ફળફૂલ ખાવા ને પાદડા છાલના વમો પહેરવા તેથી તેઓ
 વનમા રહેનારા તાપસ થયા હવે પ્રભુના જે પાળક પુત્રો
 રાજભાગ વહેચતી વેળાએ બહારગામ ગયા હતા તેણે
 આવીને ભરતને કહ્યું કે પિતાજીએ આપેલ અમારો રા
 જભાગ આપો ! ત્યારે ભરતે જાણુ કે પિતાજીએ નથી

આપ્યો. પણ હું આપું તે લ્યો. બંને ભાઈએ ના કહી ને
 જ્યાં પિતાજી છે ત્યાં પહોંચ્યા, અને કહેવા લાગ્યા કે હે
 પૂજ્ય પિતાજી ! અમારો રાજ્યભાગ આપો. પરંતુ પ્રભુ
 મૌન છે. (કેમકે જ્યાં સુધી કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં
 સુધી તિર્થંકરો દિક્ષા લઈને મૌનપણે વિચરે છે.) આવા
 સમયમાં બંને ભાઈઓ પ્રભુના ચાલવાના માર્ગને સાફ
 રાખતા અને તાતજીની ઉપરજ આસ્તા ધરાવતા પ્રભુની સાથે
 બંને બાજુ ચાલે છે. પ્રભુ ઉભા રહે તો પોતે ઉભા રહે
 ને પ્રભુ ચાલે તો પોતે ચાલે. એમ ભક્તિ કરે ને રાજ-
 ભાગ માગે, આ અવસરે ધરણિન્દ્ર પ્રભુને વંદના કરવા
 આવ્યો છે. તેમણે આ બંનેની પ્રભુભક્તિ જોઈ કહ્યું કે
 પ્રભુ મૌન છે તે નહિ જોલે માટે તમોને રાજ આપું તે
 લ્યો. ત્યારે બંને જોલ્યા કે અમારા ભાઈ ભરતનો આપેલ
 અમે ન લીધો તો તારો આપેલ કેમ લહીએ. એ તો તાત
 આપશે ને અમે લઈશું. આ વચનથી ધરણિન્દ્ર પ્રભુના
 શરીરમાં વ્યંતર થઈને મુખેથી જોલ્યો કે જાઓ વૈતાલ્ય
 પર્વત ઉપર ઉત્તર શ્રેણીની ૬૦) નગરી, અને દક્ષિણ
 શ્રેણીની ૫૦) નગરીનું મહાન રાજ્ય લોગવો. એટલે
 આ નમિ અને વિનમિ બંને જણા ખુશી થઈને વૈતાલ્યે
 ગયા આ બંને ભાઈઓ વિદ્યાધરના મૂળપુરૂષ થયા. પછી
 ધરણ પ્રભુને વાંદી-સ્ત્રી સ્વસ્થાનકે ગયો. પ્રભુ દિક્ષા લ-

ઈને વરસ દિવસથી કાઠક અધિક થયું પણ શુદ્ધ આહાર
 ન મળ્યો રસ્તાના ગામના લોકો પ્રભુને ઝાળખતા હો
 વાથી કોઈ હાથી, ઘોડા, તો કોઈ કન્યારત્નો, તો કોઈ
 મણિમેતી લઈ પ્રભુને આપવા માટે પણ તે મર્વની હિ
 પેક્ષા કરતા વિચરતા વિચરતા ગજપુર નગરીએ પહોંચ્યા
 આ નગરીનો રાજા બાહુબળનો પુત્ર 'ચદ્રજશા' છે તેને
 શ્રેયાસ નામે પાટવી (વડો) પુત્ર છે તેને ગઈશત્રે સ્વપ્ન આંચું.
 તેવું સ્વપ્ન નગરશેઠને આંચું સવારના સર્વે લેગા થયા
 તો રાજસભાએ સામળી નિર્ણય કર્યો કે શ્રેયાશ કુમારને
 મહાત્મ લાભ થશે હવે પ્રભુ ગોચરી અર્થે ગામમા આવે
 છે (ને શ્રેયાશ પોતાના મહેલના જરૂખામા બેઠેલ છે સર્વ
 લોકો કઈ ને કઈ વસ્તુ લઈને પ્રભુને આપે પ્રભુ ન લે
 એટલે લોકોમા જબરો કાળાહજ થયો હવે 'શ્રેયાશ કુ
 મારને જાતિસ્મરણ જ્ઞાન થયું' તેથી લોકોને પૂછયું
 એટલે મહેલથી ઉતરીને પ્રભુ તરફ આવે છે તો આ વે
 શને જોઈ ઉઠાપોહ કરતા કરતા જાતિસ્મરણ પામ્યા ને
 પ્રભુને ઝાળખ્યા કે- 'આ ભવથી ત્રીજે ભવે મહાવિદેહમા
 પુકરીકીણી નગરીમા 'વજ્રસેન તિર્થંકર' તેના પુત્ર 'વ
 જનાભ' નામે આ દાદા 'ચક્રવર્તિ' હતા ત્યારે તેમનો
 'સુજશા' નામે હું 'સારથી' હતો ત્યાથી પાંચમા અનુ-
 ત્તરે, દેવતા થયા અને ત્યાથી આ પ્રભુજી થી આદિનાથ

તે મારા પિતામહના પિતા છે. આમ ઝોળખીને તુરત આવેલા શેલડી રસના ૧૦૮ ઘડા લેટમાં તે લઈને પ્રભુને બેહોરાવવા માંડ્યા. પ્રભુજીએ પસલી-ખોખો ધર્યો. તેમાં સર્વ ઘડા શ્રેયાંશ રેડતા ગયા. ને શિખા ઉંચી ચડતી ગઈ. પરંતુ એક ખિંદુમાત્ર જમીન ઉપર ન પડ્યું. આ લખિષ પ્રભાવ બાણવો. પ્રભુએ વૈશાખ શુદ્ધ ૩ ના દિને પારણું કંથું. તેથી પ્રથમ પહેલું પર્વ ‘અખાત્રીજ’ નામે થયું અને ત્યારથી ‘સુપાત્ર દાનની રીતિ’ શરૂ થઈ. શ્રેયાંશ કુમારને ત્યાં ‘પંચદિવ્ય’ પ્રગટ થયા ને સર્વત્ર જશ વિસ્તર્યો. હવે પ્રભુને કેવળજ્ઞાન કેવળદર્શનની પ્રાપ્તિ. પ્રભુ જી એકહજાર વર્ષ છદ્મસ્થ પણું પાળીને દ્વેષકશ્રેણીપર ચડીને જ્ઞાનાવર્ણી, દર્શનાવર્ણી, મોહની, અને અંતરાય, એમ ચાર ઘાતિકર્મનો ક્ષય કરીને ક્ષાગણ વદ ૧૧ (શુભ માહ વદ ૧૧) ના દિને શ્રી આદિશ્વર પ્રભુને ‘કેવળજ્ઞાન’ થયું. તેથી ભૂવનપતિ, વ્યંતર, જ્યોતિષી અને વૈમાનિક એમ ચાર નિકાયના દેવોએ મળી જ્ઞાનનો મહોત્સવ કર્યો ને ‘સમવસરણુ’ (ત્રગડો ગઢ) રચ્યું. જેમાં ખાર પર્ખદા ભરાણી ને પ્રભુ સિંહાસને પૂર્વદિશે બેઠા. એટલે વ્યંતર દેવોએ ત્રણ દિશા તરફ પ્રભુના ખિંબ સાક્ષાત્કૃપ જેવા બનાવ્યા. જેથી પ્રભુની દેશના ચારે તરફ સમજવી. આ સ્વરૂપ આદ્ય બ્રહ્માનું સમજવું. ‘ભરતરાજને’

'વધામણી એકજ ટાઇમે બે ઠેકાણેથી આવી' તેમા પ્રેથમ
 દેવળજ્ઞાનની વનપાલકે આપી અને પછી આયુષશાળામા
 ચક્રરત્ન પ્રગટ થયાની મળી તેથી ક્ષણભર તેનો વિચાર
 કરીને દેવળજ્ઞાનનો મહિમા કરવો નહીં 'કરીને વધામણી
 આને બહુ ખુશી કર્યો હવે 'હાદી માફદેવીને લઇને સ
 મિવસરણ તરફ' પોતાને હ મેશા માફદેવી ઓળખા દેતા
 હતા કે તુ મારા રૂપભની ખબર લેતો નથી તે હુ ખી
 થતો હશે, આ વાક્યને યાદ કરી હાદીને કહ્યું કે 'આલો
 તમારા રૂપભની શોભા દેખાડુ' રાઈ રાઈને શુભાવેલ
 આખોવાળા હાદીને હાથી ઉપર બેસાડી સપરિવારે ભરત
 રાજ ચતુરંગી સેના પૂર્વક સમીવસરણ નજીક આવ્યા અને
 દેવતાઈ વાળના અવાજ સામળીને ભરતને કહે છે કે-આ
 બધુ શુ છે ? ભરત કહે-હાદી ! એ તમારા પુત્રની
 રિદ્ધિ છે આ સામળતા હાદીને વિચાર થયો હવે હાદીને
 અતગડ દેવળ હોઈને મોક્ષના પથે પુત્રની સેવા ચોસક
 ઇંદ્રો અને કોઠો ગમે દેવો કરી રહ્યા છે ને રૂપભને એક
 સિંહાસન પર બેઠેલ જાણતાજ 'અનિત્ય ભાવના' ભાવ
 તાંજ દેવળજ્ઞાન પામી તુર્તજ મોક્ષમાર્ગે પહોંચ્યા આ
 ક્ષેત્રમાંથી આ કાળે પ્રથમ પહેલા મોક્ષમા જનાર માફદેવી
 માતા છે ઇંદ્રમહારાજે માતાજીનું શરીર ક્ષીર સમુદ્રમા
 પ્રવેશ્યું હવે પ્રભુની દેશના સામળીને રીપભસેન ઉદ્ધે

પુંડરિક વિગેરે ભરતના ૫૦૦ પુત્રો તથા ૭૦૦ પોત્રો મળી
 બારસોએ દિક્ષા લીધી. તેમાં 'મરિચી' પણ છે. (મહા-
 વીરપ્રભુનો જીવ) તથા બ્રાહ્મીએ પણ ઘણી રાજકન્યા
 સાથે દિક્ષા લીધી. હવે 'સંઘસ્થાપના' પ્રભુજીએ આ
 પ્રમાણે કરી. પુંડરિક મુખ્ય ગણધર મુનિ, બ્રાહ્મી આદિ
 મુખ્ય સાધિવ, શ્રેયાંસ આદિ મુખ્ય શ્રાવક અને સુંદરી
 આદિ શ્રાવિકા સ્થાપી. પછી પ્રભુજીએ 'ત્રીપદી' કહી
 (૧) ઉપનેવા, (૨) વિઘ્નેવા, (૩) ધ્રુવેવા. તે સાંભળીને
 ગણધરે 'દ્વાદશાંગિ' ની રચના લખિષપ્રભાવે કરી. અત્રેની
 દેશનામાં ઘણા ભૂચર અને ખેચર-વિદ્યાધરોએ દિક્ષા લીધી.
 કેઈ શ્રાવક મત ઉચર્યા, કેઈ ભદ્રક ભાવિ થયા અને પ્રભુ
 સાથે જે ચારહજાર દિક્ષા લઇને તાપસ થયા હતા, તેમાં
 થી બે સિવાય બાકીના સર્વે પ્રભુ પાસે શુદ્ધ મુનિત્વ ધા-
 રણ કર્યું. હવે 'બાહુબળજીને કેવળજ્ઞાન અને પ્રભુ પાસે
 જવું' બાહુબળ દિક્ષા લઇને કાઉસ્સગધ્યાને રહ્યા છે. કે-
 મકે પોતાના નાના દંત ભાઈઓને કેવળજ્ઞાન થયું છે.
 માટે તેમને વંદન કરવું જોઈએ. તે મારા જેવાને શોભે
 નહિં. માટે કેવળી થઈને તાતજી પાસે જઉં. આમ ધારીને
 અભિમાનમાં બારમહિના થઈ ગયા. બાદ પ્રભુજીના કહેવાથી
 બ્રાહ્મી સુંદરી ખેડેના તેના પાસે જઈને મોટા અવાજે બોલી કે
 'વીરા મોરા ગજ થકી હેઠા ઉતરો, ગજ ચડયા કેવળ

ન હોય ' આ શબ્દો ચોતાની ખંડેનોના સાબળતા નાના
બાઈઓને મનસાથે નમના પ્રભુ પાસે જવા પગ ઉપાડ્યો
કે તુલજ દેવળજ્ઞાન પ્રગટ થયું ને પ્રભુ પાસે હાજર થયા

પ્રભુશ્રીનું શેત્રુજય તિથે પધારતુ.

પ્રભુજી વિહાર કરતા શ્રી સિદ્ધાચળ પધાયો અને
ભરત ચક્રિ ૭ ખડ સાધીને વિનિતામા આવી ગયા દેવ
દેવેદ્રોએ શ્રી શેત્રુજીપર રાયણનિયે ' સમવમરણુ ' રચના
કરી ત્યા પ્રભુ બિરાજમાન થઈને ' તિથેનો મહિમા '
વણુંવતા હવા બાર પર્વદા ભરાણી ભરત મહારાજ
અને સોહામપતિ (ઇંદ્ર) વિગેરે ચક્રવર્તિની રિદ્ધિ લઈને
આવેલા છે તેઓ સર્વ પાસે પ્રભુજીએ તિથેની શોભા
વૃક્ષો, ઔષધીઓ, રત્નખાણો, એને કુડાદિ જળસ્થાનો વડે
વિશેષપણે છે આ નિથે અનતા તિથેકરો, ગણધર અને
મુનિઓના પરિવારથી સમોસર્થા છે, અને ભાવિ કાળે
પદ્મનાભાદિ મમોત્સરશે અનતાજીવો આ તિથે મોક્ષ ગયા
ને જશે અને અનતા પ્રાણીઓ સ્વર્ગે ગયા છે અને
જશે ઇત્યાદિ દેશના દેતા શેત્રુજી મહાત્મ્યનો વિશેષ મ
હિમા કહ્યો તેમા વિમળાચલાદી ૨૧ નામનુ વણુંન કયું
તે આ પ્રમાણે ૧ વિમળગિરી—એ તિથેને વાઢે, પૂજે,
સ્તવે તો આત્મા કર્મમળ રહિત થાય છે તેથી વિમળ

ગિરી નામ પ્રસિદ્ધ પામ્યું. ૨ ' મુક્તિ નિલય '—ભરતની
 આઠ પાટ સૂધી આરિસાભુવનમાં કેવળી થઇને મુક્તિ
 વરસ્યે. ૩ ' શેત્રુંજય '—શુકરાજનો જીવ—જીતારીરાજ્યે
 આ તિર્થેશ્વરની સેવા કરીને છમાસ સૂધી આયંબીલ; તપ-
 કરી કર્મશત્રુને જીત્યાથી શ્રી શેત્રુંજય નામ પ્રગટ્યું. ૪
 ' સિદ્ધક્ષેત્ર '—આ તિર્થે કાંકરેકાંકરે અનંતા સિદ્ધીપદ્ધત્યા
 છે. ૫ ' પુંડરીકગિરી '—આ તિર્થે ચૈત્રી પૂર્નેમના દિને
 પાંચ કોડ મુનિના પરિવારથી મોક્ષ પામશે. વળી સર્વ
 કમળમાં પુંડરીક કમળ સર્વોત્તમ છે. તેથી તે નામથયું.
 ૬ ' સિદ્ધશેખરે ' સર્વે કરતાં અહિં ઘણાજ જીવ સિદ્ધિ
 પામ્યાથી તે નામ પ્રગટ્યું. ૭ ' શ્રી સિદ્ધપર્વત—સઘળા
 તિર્થો અને પર્વતોમાં પ્રસિદ્ધ છે. તેથી તેનામ. ૮ ' શ્રી
 સિદ્ધરાજ '—ઘણારાજ કેવળજ્ઞાન પામી સિદ્ધિ વર્ચા. માટે
 ૯ ' બાહુબળિ '—આ તિર્થે બાહુબળ મુનિશ્વરે કાઉત્સગ
 કર્યો. તેથી ૧૦ ' માણ્દેવી '—ઋષભપ્રભુની માતા માણ્દેવીની
 ટુંક આ તિર્થે છે, તેથી તે નામ ૧૧ ' ભગિરથ '—
 ઇંદ્રના વચને સગરચક્રી પાસે સમુદ્રની ખાઈ તિર્થર
 જોખા માટે પૌત્ર ભગિરથ પાસે અણાવી. તેથી તે નામ.
 ૧૨ ' સહસ્રપત્ર '—આ તિર્થની પૂઠે સહસ્રકુટ છે. તેથી
 તે નામ. ૧૩ ' સયવત્સુ '—આ તિર્થે શેવંત્રાની ટુંક છે.

તેથી તે નામ થયુ ૧૪ ' અષ્ટોત્તરચતુષ્ટ '—આ તિ
 થંની પૂઠે ૧૦૮ શિખર છે તેથી ૧૫ ' નગાધિરાજ '—
 સર્વે પર્વતનો આ તિથોધિરાજ રાજા સમાન છે તેથી ૧૬
 ' સહસ્રકમલો '—આ તિથંની પૂઠે કમળની જેઠે સહસ્ર ટુક
 છે, તેથી ૧૭ ' ઢકગિરી '—ઢગનામની ટુક યા શિખર
 છે તેથી તે નામ ૧૮ ' કોડિનિવાસો '—કવડજક્ષત્રુ હહે-
 રાસર છે તેથી તે નામ થયુ ૧૯ ' લોહિતગિરી '—ના-
 મનો પર્વત આ તિથંમા છે તેથી તે નામ ૨૦ ' તાલધ્વ
 જગિરી '—નામે પર્વત આ તિથંમા છે તેથી તે નામ
 ૨૧ ' કદળગિરી '—નામે પર્વત આ તિથંમા છે ત્યા
 ગઈ ચોવીશીના છેલ્લા સપ્તમિ પ્રભુના ગણધર ' કદળ ' એક
 કોડે મુનિના સઘાતે કેવળજ્ઞાન પામી મોક્ષ ગયાથી તે
 નામ વિખ્યાત થયુ આ ઉપરના સર્વનામ દેવતા, મુનિઓ,
 અને મનુષ્યો (સઘ) મળીને કરે છે ને કરશે હવે
 ' શેત્રુજી નહિનુ લાવવુ '—બીજા દેવલોકના ઇંદ્ર ઇશાનેન્દ્ર
 ગઈ ચોવીશીના પ્રથમતિથંકર કેવળનાણી ' ના કનાત્ર
 માટે મુગાને અહિ ઉતારી તે જમીનમા વહેતા વહેતા
 શેત્રુજી પાસે પ્રગટ પછે બહાર નીકળી ને ચોતરફ વહેવા
 લાગી તેથી શેત્રુજી નહિ નામ પડયુ છે તેની આરે દિશે
 આર વન છે પૂર્વ દિશે સૂર્યવન, પશ્ચિમે ચંદ્રવન, દક્ષિણે
 લક્ષ્મિવન, અને ઉત્તરે કૃષ્ણવન છે આ વન અને નહિ

અને વૃક્ષો સર્વેસુખકર અને પાપ હરનાર મહા પ્રભા-
વિક છે. જેનું ટુંક વર્ણન આગળ આવશે. હવે ભરત-
રાજ, અને સોરઠદેશના ' શક્તિસિંહજી ' રાજાને સાથે
લઈને તિર્થરાજની ચોતરફ ફરવા નીકળે છે. એક શિખર
દેખીને ભરતેશ્વરે કહ્યું, કે આ શિખર કોનું છે ? શક્તિ-
સિંહે કહ્યું. કે આ તાલધ્વજ પર્વત છે. ને બાહુબળજીએ
અહિં કાઉસસગ કર્યો હોવાથી તેને બાહુબળી ટુંક પણ કહે-
વાય છે. વળી બીજું શિખર દેખીને પૂછતાં ઉત્તરમાં કંઠ-
બગિરી પર્વત કહ્યો. એ બંનેનો ઉદ્ધાર ભરતે કરાવ્યો.
એક જટાધારી તાપસને દેખી ભરતે પૂછ્યું. તો તાપસ
કહે કે હે મહારાજ ! મને શ્રી આદિશ્વર ભગવાને કહ્યું
છે કે જ્યારે આઠમા તિર્થકર ' ચંદ્રપ્રભુ ' થશે, ત્યારે તું
આ તિર્થેજ સિદ્ધિપદ પામીશ. તેથી હું પ્રભુશ્રીનું ધ્યાન
ધરતો ઇંહાં બેઠો છું. તે સાંભળી તે સ્થાનકે ચંદ્રપ્રભુનો
એક પ્રસાદ કરાવ્યો. વળી શેત્રુંજી નદિના સામે એક પર્વત
છે. ત્યાં મલેચ્છ લોકોએ રોગ મૂક્યાથી ઘણા મોણસો મ-
રવા લાવ્યા. તેથી એક ચારણ મુનિએ ભરતને કહ્યું કે આ
શેત્રુંજી નદિનું પાણી છાંટતાંજ રોગ મટશે. એટલે તેમ
કરતાંજ રોગ મટ્યો. પણ ભરતરાજાનો એક હાથી મરણ
પામ્યો. તેથી ત્યાં હસ્તિનાગપુર (હાથસણી.) ગામ વેસા-
વ્યું ને હસ્તિકલ્પતિર્થ પ્રગટાવ્યું જેને હાલ ' હસ્તિગિરી '

કહે છે વળી એક શિખરને બેઠાં બસતે બાણવા માગ્યું કે
 અહીં શું છે શક્તિમિત્રે કહ્યું કે સ્વામિન ! શ્રી નમિ-
 રાજાની ચચો આદિ ૬૪ પુત્રીઓ અણુમણુ કરીને ' ચૈત્ર-
 વદી ૧૪ ' ના મોક્ષમા જવાથી ' ચર્યાગિરી ' નામ થયું
 છે ત્યારે સઘ લઈને વિનિતાથી નીકળ્યા ત્યારે રસ્તામા
 સઘભક્તિ, અને તિર્થયાત્રા કરતા કરતા તળેટીયે આણુ-
 દથી પહોંચ્યા તેથી તે જગ્યાએ ' આણુદપુર ' ગામ તળે-
 ટીમા વસાવ્યું જે હાલ તારગા તિર્થથી પાચ કોશ દૂર
 વડનગર ગામ પ્રસિદ્ધ છે તેના પડખે એક ' કુડ ' અને
 ' પગલા ' છરણ ચઈ ગયેલા કેળી બસતે ઇંદ્રને પૂછ્યું,
 કે આ કોના છે ? ઇંદ્રે કહ્યું કે ગઈ ચોવીશીના પ્રથમ તિર્થ-
 કર ' કેવળનાણી ' ના પગલા છે ને આ બસત નામે કુડ
 છે પછી બસતેશ્વરે તેનો ઉદ્ધાર કરાવ્યો અને તિર્થ ઉપર
 ચડીને ઉદ્ધાર નવો કર્યો જે આ ચોવીશીના ઠાળમા પ્રથમ
 ઉદ્ધાર શ્રી શેત્રુજયનો બહુ મૂલ્યવાન કર્યો પ્રભુજનો મોટો
 પ્રાસાદ વાર્ધિક પાસે કરાવ્યો ને પિતાની પ્રતિમા બરાબી,
 પુરુષિક ગણધરની સ્થાપના કરી, રાયણુ નિચે પ્રભુના ચરણ
 સ્થાપ્યા, માતૃદેવીમાતા, મુનદા, મુમગળા, તથા નવાણુ,
 ભાઈ, અને ધ્રાણી તથા મુન્દરી પ્રમુખની ચચાચોશ્ય પ્રતિ-
 મા, કરાવીને બરાવતા હવા કવડજક્ષને તિર્થનો અધિ-
 ણ્યિક કર્યો હવે ઇંદ્રે માળ બસતરાજને પહેરાવી એટલે

અંધ ગિરનાર તરફ ચાલ્યો. હવે પ્રભુજીએ જે રીતે તિથે પ્રભાવ કહ્યો તે પ્રમાણે અત્રે ટાંક્યો છે. જેમણે સુવર્ણ ચોરું હોય. તે જો આ તિથે આવી ચૈત્રીપૂનેમનો ઉપવાસ કરી જાત્રા કરે તો શુદ્ધ તે આત્મા બને છે. ' રત્નની-ચોરી કરનાર કાર્તિકમાસના સાતદિવસ ત્રીકરણશુદ્ધે તપ કરીને યથા શક્તિ આ તિથે દાન આપે તો શુદ્ધ થાય છે. ' જેણે વસ્ત્ર ચોર્યા હોય તે સાત આંખિલનો અત્રે તપ કરી જાત્રા કરે તો શુદ્ધ થાય છે. ' મોતી તથા પરવાળાં ચોરનાર અત્રે પંદરદિવસ ત્રિકાળ જિનપૂજા કરતા થકા પંદર આંખિલ કરે તો શુદ્ધ થાય છે. ' ' રૂપુ', ત્રાંબુ, કાંસુ, ને પીતળના ચોરનારા આ સ્થાનમાં ' પરમાર્ધ ' નામનો તપ સાત હઠાડા પૃથક પૃથક કરતા શુદ્ધ થાય છે. ' વળી ધાન્ય અને જળનો ચોરનાર અત્રે આવીને સુપાત્રદાન દેતાં શુદ્ધ થાય છે. ગાય, ભેંસ, ઘોડા, ને હાથીનો ચોરનારો અહિં આવીને ભક્તિપૂર્વક ઉદ્ધાસથી જિનેશ્વરનું ધ્યાન ધરતો મકો શુદ્ધ થાય છે. અને દિક્ષિત સ્ત્રી, કુંવારી, સધવા, વિધવા, વટલેલી, ને ગુરૂ યા વડીલની સ્ત્રી સાથે ભોગ ભોગવનાર અત્રે આવી જિનનું ધ્યાન ધરતો છ માસ સૂધી તપ કરે તો શુદ્ધ થાય છે. અને બીજાના ચૈત્ય, ઘર, પુસ્તક, તથા પ્રતિમાદિ વસ્તુ ઉપર દુષ્ટ બુદ્ધિએ આ માર્ગ છે, એમ માનતો મકો ચોતાનું નામ લખે તો તે માણસ

છ માસ સૂધી અત્રે આવી સામાયિક કરતા શુદ્ધ બને છે
 ઠહો, આવો પ્રભાવ અન્ય કોઈ તિથિના કે સ્થાનનો નથી
 મન્ય છે શ્રી સિદ્ધગિરીજીને ।। વળી હે ઈંદ્ર ! ક્ષત શેત્રુ-
 જયનુ નામ સામળવાથી જે મહાનુ ક્ષણ છે, ને તેનું મહા-
 ત્વ્ય શ્રવણથી જે પુણ્ય થાય તેના કરતા કોડ ગણુ પુ-
 ન્ય તેની સમીપ જવાથી થાય છે ને નજરે દેખ્યાથી
 અનતગણા ક્ષણવાળું પુણ્ય બધાય છે વળી ત્યાં જતા
 સઘની ભક્તિ તથા સન્માન કરે તો છેવટે મોક્ષ પહોંચે
 છે હવે શેત્રુજી નહિનો મહિમા અને પ્રભાવ ભગવાને
 આ પ્રમાણે ઠહો આ નહિના જળ સ્પર્શથી કીર્તિ, લક્ષ્મિ,
 ને ભુદ્ધિ પ્રાપ્ત થાય છે ને સિદ્ધિઓ વશ થાય છે પ-
 ક્ષીઓ પણ પવિત્ર માનીને પાણી સ્પર્શે તો તેને પણ પાપ-
 મેલ ચોટતો નથી જેઓ શકા વિના આસ્થા રાખી
 પાણીને ઉપયોગમા લેતા રોગી માણસો નિરોગી બને છે,
 જો છ માસ સૂધી આ નહિનું પાણી પીએ, અને ઠાઠા
 ઉપરના ખાદ્ય ક્ષણ ખાય તો જરૂર ઠંડ, વાસુ, ને પીતના
 રોગ મટે છે ને શરીર કાલિવાન બને છે વળી વિદ્યાબ્રહ્મ-
 ને વિદ્યા, રાજબ્રહ્મ ને રાજ, અને સુખ બ્રહ્મને સુખ, કિડા
 માત્રમા આ નહિ આપે છે, માટે તેમા સ્નાન કરી શુદ્ધ-
 વસ્ત્ર પહેરી જિનેશ્વરનો અભિષેક શુદ્ધભાવે કરતા મોક્ષ
 સુખને આપનાર આ નહિ પ્રભાવશાળી બાણવી હવે

રાયણનો મહિમા નિચે પ્રમાણે છે. શ્રીમાન તિર્થંકર ઋષ-
ભદ્રેવથી વર્તમાન કાળે ભૂષિત, દૂધની ધારાને ઝરતી પ્રાયઃ
સદા શાશ્વતી આ એકજ રાયણ છે. મનની એકાગ્રતાથી
જે સોના રૂપાથી કે મોતીથી વધાવીને ચંદનવડે પૂજે તે
સ્વપ્નમાં આવીને શુભાશુભને કહી આપે છે. ભૂત રાક્ષસા-
દિથી ભય પામેલ માણસો આ રાયણને પૂજે તે ભયથી
મુક્ત થાય છે. અને એકાંતર, તરીઓ, ને ચોથીઓ તાવ
આવતો હોય તો તે ઉતરી ભય છે. વળી જે મિત્રો કે
ખંડેનપણીઓ થતાં આ રાયણને શાક્ષીરૂપ કરે તો તે સાફ
સુખ પામે છે. આ રાયણની નિચે પડી ગયેલી છાલ,
પાંદડા, અને તેના થાળાની માટી લઈને તેનું પાણી કરી
શરીરને લગાવે તો હુષ્ટ કુષ્ટાદિ રોગો નાશ પામે છે. પણ
તે શુદ્ધભાવે અંતરથી સ્મરણ કરનારને ફળે છે. તેના
પાંદડે પાંદડે, દરેક થડે, ને મૂળ સૂધી દેવતાનો વાસ છે.
માટે તેની આશાતના નહિં કરવી. પૂર્વ નવાણુંવાર પ્રહ
શ્રી આદિનાથ સમોસર્ગો તે આ રાયણની નિચેજ.

હવે આ તિર્થોધિરાજ ઉપર અનંતા ઉદ્ધારો થઈ ગયા.
પણ હે ઈંદ્ર! આ કાળે મોટા સત્તર ઉદ્ધારો આ પ્રમાણે
થશે. ૧ લો ઉદ્ધાર-ભરત ચક્રવર્તિરાજનો મારા ઉપદેશથી.
૨ જો-શ્રી ભરતની આઠમી ગાંદીએ થતા 'દંડવિય' રા-

જાનો ૧૩ જો-ધ્યાનઈદ્રનો, તે શ્રી સિમધરસ્વામીના ઉપ-
 દેશથી ૪ થો-માહેદ્રઈદ્રનો ૫ મો-શ્રી બ્રહ્મેદ્રનો, ૬ કો-
 ચમરઈદ્રનો ૭ મો-ગગરચકવર્તિનો ૮મો શ્રી અજિત-
 નાથના ઉપદેશથી ૯ મો-વ્યતરના ઈદ્રનો ૧૦ મો-ચક્રાચુષ-
 રાજનો આઠમા ચક્રપ્રભુના ઉપદેશથી ૧૦ મો-ચક્રાચુષ-
 રાજનો તે શ્રી સોલમા શાતિનાથના ઉપદેશથી ૧૧ મો-
 રામચક્ર (દશરથ પુત્ર)નો વીશમા મુનિમુવતના વારે
 ૧૨ મો-પાથે પાડવનો તે બાવીશમા શ્રી નેમિનાથના ઉપ-
 દેશથી ઉદ્ધાર આ ચોથા આરાના છેડા સુધી જાણવા હવે
 પાંચમા આરામાના વિક્રમના સવત ૧૦૮ મા શ્રેષ્ઠી જાવ-
 ડશાહ જાવડશાનો તે તેરમો ઉદ્ધાર થયે ૧૪ મો-ખાહાહ
 મત્રીનો વિ મ ૧૨૧૩ મા થયે ૧૫ મો-મ ૧૩૭૧ મા
 સમરાશાહ (તેલગદેશનો સ્વામી સમરમિગનો) થયે
 ૧૬-મો ચિતોડના શ્રેષ્ઠી કર્માશાહ તોલાશાહનો (જેહાલ
 વિધમાન વર્તે છે તે) અને ૧૭-મો વિમળવાહન રાજનો
 છેલ્લા યુગ પ્રધાન હુમસહ સૂરિના ઉપદેશથી પાંચમા આ-
 રાને છેડે થયે આવા મોટા મતર ઉદ્ધાર હજી ચોવીશીએ
 થયા, થાય છે, ને થયે તેના વચ્ચે નાના ઉદ્ધાર (જિણો-
 દ્ધાર) ઘણાજ થયા કરવાના વિગેરે પ્રકાશ થયો હવે
 આ તિથિનો પ્રભાવશાળી મહિમા વિશેષપણે વૃદ્ધિ પામ્યો
 બૂઝ્યો, દ્રાવિડ અને વાલિખિલ મુનિઓ દશ (૧૦) કોડ

મુનિના પરિવારે કાત્તંકી પૂનેમે મોક્ષ ગયા. અને શ્રી પુંડ-
 રિક ગણુધર પાંચકોડના પરિવારે ત્રિપૂનેમે મોક્ષ પા-
 મ્યાથી તે બે પૂનેમના ભારે મહિમાથી મેળાં ભરાય છે.
 ને દૂર દૂરના હજારો યાત્રુ વર્તમાનમાં આવે છે. કાગણુ
 શુદ્ધ ૮ ના શ્રી આદિશ્વર ભગવાન ' પૂર્વનવાણુંવાર ' વાર-
 વાર તેજ દિને આવી સમોસર્યાથી તે દિવસે પણ ' મેળો '
 ભરાય છે. ને કાગણુ શુદ્ધ ૧૦ ના દિને ' નમિ વિનમી '
 બે કોડ મુનિના પરિવારથી મોક્ષે ગયા. તથા કાગણુ શુદ્ધ
 ૧૩ ના દિને ' સાંખ પ્રદુમ્ન (કૃષ્ણ વાસુદેવના પુત્રો,)
 સાહીઆઠકોડ મુનિના પરિવારથી ભાડવાડુંગરે (ભદ્રકગિ-
 રી.) મોક્ષ ગયા. આ દિવસે છ ગાઉની પ્રદક્ષણાનો સિદ્ધ-
 વડ તળેટીમાં ' મહાન મેળો ' જમણુ ભક્તિ પૂર્વકનો ભ-
 રાય છે. વળી પાંચહત્યાના કરનારા, કંડુ જેવા પાપીરાજ,
 અને ચંદ્રશેખરે પોતાની બેન સાથે લોગ કર્યો તેવા અધર્મી-
 ઓ પણ આ તિથિ સેવીને મોક્ષે ગયા છે. બાદ ચોથો મેળો
 અશાઢ શુદ્ધ ૧૪ નો ચોમાસા માટેનો બાણુવો, તથા
 આસો શુદ્ધ ૧૫ ના દિને પાંચે પાંડવો વીશકોડ મુનિપરિવા-
 રથી મોક્ષ પામ્યા છે. વળી ૯૧ લાખ નારદ મુનિઓ
 આખા કાળચક્રમાં મુક્તિ પામ્યા છે. વિગેરે શેત્રુંજય
 મહાત્મ્યથી વિસ્તાર બાણી લેવો. આવી રીતે શ્રી આદિ-
 શ્વરજીએ મહિમા કહ્યો. અને હરેક વેળા ઘણા જીવો

બોધ પામીને સ્વર્ગે અપવર્ગે જતા હવા, એવી દેશનો પ્રભુજી દેતા હવા તેમને ૮૪ ગણુધર, ૮૪૦૦૦ મુનિઓ, ત્રણલાખ સાધ્વિ, ત્રણલાખ પાચહજાર આવક, ને પાચલાખ ચોપનહજાર આવિકાનો પરિવાર થયો તે ખૂદ પોતાના હાથના વાસણેપથી પોતાનોજ જાણવો હવે આયુષ્ય નજીક જાણીને અષ્ટાપદ પવંતે ગયા એક માસની સંલેખણ કરીને હજીહજાર મુનિવરો માથે બોલે ગયા તેમને ' ગોમુખ ' ચક્ષુ, અને ' ચક્ષેશ્વરી ' દેવી-ચક્ષિણી-અધિષ્ઠાયિક થયા, આદિશ્વરભગવાનનું શાશન ૫૦ લાખકોડ સાગરોપમ કાળ સૂધી ચાલ્યું પછી બીજા તિર્થંકર થયા

ત્રેવીશ પ્રભુ સિદ્ધક્ષેત્ર પધારતા વેળાનો ખનાવ.

શ્રીમાન્ નમભદ્રેવ પ્રભુના વચમા બીજા તિર્થંકર શ્રીમાન્ અન્જિતનાથ થયા તેઓ શ્રી સિદ્ધાચળજીમા સમો-સયાં અને ચોમાસુ રહ્યા તેમના સમયમા એક શિષ્યના ઉલખાતુ પાણી કાગડાએ ઢાળી નાખ્યાથી તેને શ્રાપ તે મુનિએ આપ્યો ત્યારથી તિર્થરાજ ઉપર ' કાગડાનું આવ-વું બધ થયું ' તે અઘાપિસૂધી તેમજ વર્તોવ છે વળી બીજા ચક્રવર્તિ ' સગરરાજ ' થયા તેમણે સમુદ્ર લાવીને તિર્થરાજથી વીશ ગાઉ દૂર રાખ્યો અને અષ્ટાપદ પવંતની

ફરતી ગંગામાંથી પ્રવાહ લઈ ખાઈ ખોદીને પાણી આણ્યું.
એમ બંને તિર્થનું રખોયું રક્ષણ કર્યું. તેમના વખ-
તમાં એકી સાથે ૧૭૦ તિર્થકરો વિચર્યા એવો ઉત્કૃષ્ટ કાળ
હતો. પછી ત્રીજા પ્રભુ સંભવનાથ થયા. તેઓ સિદ્ધાચળ
સમોસર્યા. તેમના પછી ચોથા અભિનંદન પ્રભુ થયા.
તેમના વખતમાં કવડબક્ષે કાશ્મીર દેશમાં નવો સિદ્ધાચળ
શુકરાબના કારણે રચ્યો. તેનું નામ ' શત્રુઞ્જય ' થયું જે
વર્તમાનમાં વિશેષપણે વિખ્યાત નામ છે. પછી પાંચમા શ્રી
સુમતિનાથ પ્રભુ પણ સિદ્ધાચળ સમોસર્યા. પછી શ્રી
પદ્મપ્રભુ અને સાતમા શ્રી સુપાર્શ્વનાથ પણ સમોસર્યા.
બાદ આઠમા શ્રી ચંદ્રપ્રભુ ને નવમા શ્રી સુવધિનાથ,
દશમા શિતળનાથ અગિયારમાં શ્રી શ્રેયાંશનાથ, બારમા
શ્રી વાસુપૂજ, તેરમા વિમળનાથ, ચૌદમા અનંતનાથ,
પંદરમા શ્રી ધર્મનાથપ્રભુ પણ શ્રી સિદ્ધાચળે પધાર્યા
હતા. તેમના વખતમાં વિશેષ નવિન જાણવા યોગ્ય નથી.
પછી સોળમા શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુ સમોસર્યા. અને
૧૫૨૫૫૭૭૭ સાધુ સાથે ચોમાસુ રહ્યા. પ્રભુ એકજ ભવે
ચક્રવર્તિની અને તિર્થકરની પદ્ધતિ પામીને મનુષ્ય અને
દેવકૃત છેલ્લામાં છેલ્લી સાહિબી ભોગવનારા થયા. તેમના વારે
' તાપસગિરી ' નામે સિદ્ધાચળનું શિખર પ્રગટયું, પ્રભુજી
રહ્યા તે ઠેકાણે એક દૂધર સિંહે આવી પ્રભુને મારવા માટે

કાળ મારી તે કાળ સિંહ સૂચ્યો એમ ત્રણ કાળથી કાંચો
 નહિ, ત્યારે પ્રભુને નમન કર્યું પ્રભુએ પૂર્વભવ તેનો
 કહી પ્રતિબોધ્યો તે મરણ પામીને આઠમા દેવલોકમા
 ગયો ત્યાં અવધિથી જાણ્યું કે મારા ઉપકારી શાતિનાથ-
 પ્રભુ છે તેથી દેવે શાતિનાથજીનું હૃદયસર કરાવ્યું ને તે
 વનતું નામ ' સિંહસાવન ' નામ રાખ્યું આ શાતિના
 થની પૂજા ભક્તિ કરે તેના મનોવાછિત દેવલોકે રહ્યો
 થકે પૂરે ■ પછી સતરમા શ્રી કુંથુનાથજી અને અ-
 ઠારમા શ્રી અરનાથજી પ્રભુ થયા આ બંને તિર્થંકરો
 શ્રી શાતિજિનની પેઠેજ એકજ ભવ ચક્રવર્તિની અને
 તિર્થંકરની પદવિ પામ્યા ને તિર્થોધિરાજમા મમોસરી ગયા
 હતા પછી ઓગણીશમા પ્રભુ શ્રી મહિનાથજી થયા તે
 શ્રીવેદમા ઉત્પત્ત થયાથી અચ્છેદ (આશ્વય) ગણાયુ છે વળી
 પોતે કુવારા રહ્યા થકા પ્રદક્ષિણ પાળ્યું એટલે પરણ્યા નહિ
 શ્રી મિદ્ધાચળતિર્થે સમોસર્યા હતા પછી વીશમા તિર્થંકર
 શ્રી સુનિસ્તુત થયા તેમના વારે રામચદ્ર બળદેવ અને
 લક્ષ્મણ વાસુદેવ તથા રાવણ પ્રતિવાસુદેવ થયા અને આશા-
 પુરીનો ' ચક્રરાજ ' જેને અખરમાતા વીરમતિએ કુકડો બનાવી
 દીધો હતો તે સોળ વધે શ્રી શેત્રુજયના સૂર્યકુંડના જળ
 પ્રભાવથી પુન પુરુષ મૂળ રૂપે થયો વળી અશ્વાવબોધ
 તિર્થે એ પ્રભુનાવારે ભરૂચમા પ્રગટ્યુ તેઓ પણ શ્રી સિ

સિદ્ધાચળ આવી સમોસર્યા હતા. બાદ એકવીશમા શ્રી ન-
 મિનાથ તિર્થંકર થયા. તેઓ પણ શ્રી તિર્થાધિરાજ શેત્રું-
 જે સમોસર્યા હતા. પછી બાવીશમા પ્રભુ શ્રી નેમિનાથજી
 થયા. તેઓ બાળ બ્રહ્મચારી પણે રહીને દિક્ષા લઈને ગિર-
 નાર તિર્થે જઈને જ્ઞાન તથા મોક્ષ, લક્ષ્મિ ને મેળવી. તે-
 ઓના વારે બળભદ્ર અને કૃષ્ણ વાસુદેવ તથા જરાસંઘ
 પ્રતિવાસુદેવ થયા. તેમના વખતમાં અજિતશાંતિ સ્ત-
 વન તેમના શિષ્ય નંદિષેણે બનાવ્યું. વળી પાંચ પાંડવો
 તેમના વારે થયા. તે આસોશુદ્ધિ ૧૫ ના વીશ કોડ મુનિ-
 ઓથી, સાંબપ્રદુમ્ન કાગણુ શુદ્ધ ૧૩ ના સાડાઆઠ કોડ
 મુનિથી, તથા દેવકીજીના છ પુત્રો, શેલંગમુનિ, થાવચા
 પુત્ર વિગેરે સંખ્યાબંધ મુનિ પરિવારે શ્રી સિદ્ધાચળજી
 ઉપર મોક્ષ પામ્યા છે. વળી પ્રભુના વરદત્ત ગણધર શ્રી
 સિદ્ધાચળ તળેટી ઉપર આવીને પાછા ગિરનાર તરફ વળ્યા
 છે. આ ચોવીશીમાં શ્રી નેમિશ્વર એકજ, શ્રી તિર્થાધિરાજે
 પધાર્યા નથી. બાદ શ્રી પાર્થનાથપ્રભુ ત્રેવીશમા તિર્થં-
 કરના સમયમાં કમઠયોગીના હવનમાં હોમેલ બળતા લાક-
 ઠામાંથી ખૂદ પ્રભુએ સર્પ બળતો કાઢીને તેમને નવકાર
 મંત્ર સંભળાવ્યો. તે તુર્ત મરીને નાગકુમાર ભુવનપતિનો
 ‘ધરણિ’ નામે ઇંદ્ર થયો. બાદ પોતાના ભાઈ કાશીના
 રાજા હસ્તિસેનને પ્રબોધીને શ્રી સિદ્ધાચળજીનો સંઘ કઠા-

ઓયો, પ્રભુપણ સિદ્ધાચળ સમોસર્યા હતા બાદ છેલ્લા-ચો-
વીશમાં પ્રભુ શ્રી મહાવીરસ્વામી થયા તેઓ શ્રી સિ-
દ્ધાચળ પધારી સમોસરણે રાયણ નિચે બિરાજીને બાર
પર્ખંદા વચ્ચે દેશના દીધી તેમા તિથમહિમા વર્ણવ્યો,
તેમના સમયમા 'ચિલ્લણ તલાવડી' તેમના શિષ્યના નામે
પ્રગટી તે હજી વિદ્યમાન જયવત છે વળી કહુનામે રાજા
આતવ્યસનનો શેવનાર પણ સિદ્ધાચળ ઉપર કમંખપાવી
મોક્ષ ગયો વળી જૂનાગઢનો રાજા પર્ખંદામા બેઠો હોવાથી
કહુ કે તારા વશમા 'મહિપાળ' નામે રાજા કોઠ રોજ-
વાળો દુર્ગંધ મારનારો થશે તે સૂર્યકુંડના પાણીના પ્ર-
ભાવે સારો થશે ને તિથના શરણે રહી મોક્ષ પામશે, વિ-
ગેરે વિગેરે ચોવીશ પ્રભુમા પ્રથમનું એક જીવનચરિત્ર અને
ત્રેવીશના સમયમા જાણવાયોગ્ય પોઈન્ટ બતાવી શ્રી શત્રુજય
મહાત્મ્યમાના તિથકર ચરિત્રો ઇશુવિષ દેખાડયા છે

આવતી ચોવીશીના તિથકરો.

નામ	કેનો જીવ	હાલ કયા છે
૧ પદ્મનાભ	શ્રેણિકરાજા	પહેલે નકે
૨ સૂરતેજ	સુપાર્શ્વ	જીવનપતિ
૩ સુપારસજિન	ઉદાયિ	જીવનપતિ
૪ સ્વયંપ્રભુ	પોટીલ	ચોથા દેવલોક

૫ સૂરદેવ
 ૬ દેવશ્રુત
 ૭ ઉદયજિન
 ૮ પેઢાલજિન
 ૯ પોટીલનાથ
 ૧૦ સતકીર્તિ
 ૧૧ મુનિસુવ્રત
 ૧૨ અમમનાથ
 ૧૩ નિષ્કયાય
 ૧૪ નિષ્પુલાંક
 ૧૫ નિર્મમનાથ
 ૧૬ ચિત્રગુપ્ત
 ૧૭ સમાધીનાથ
 ૧૮ સંવરજિન
 ૧૯ યશોધર
 ૨૦ વિજય
 ૨૧ મહિનાથ
 ૨૨ દેવજિન
 ૨૩ અનંતવિયં
 ૨૪ ભદ્રંકર

દઢકેતુ
 કાતિકશેઠ
 શંખ
 આણુંદ શ્રાવક
 સુનંદા
 સતત
 દેવકીજી
 કૃષ્ણ
 હર્ષકીર્તિ
 બલદેવજી
 સુલસા
 રોહિણી
 રેવતી
 સંભાળ
 દ્વિપાયન
 કોણીક
 નારદ
 અંબડ
 અમર
 સ્વયંબુદ્ધ

બીજા દેવલોક
 પહેલા દેવલોક
 બારમા દેવલોક
 પહેલે દેવલોક
 પાંચમ દેવલોક
 ત્રીજી નકે
 બારમે દેવલોક
 ત્રીજી નકે
 પાંચમ દેવલોક
 પાંચમ દેવલોક
 પાંચમ દેવલોક
 ઇશાન દેવલોક
 અચ્યુતદેવલોક
 આઠમે સ્વર્ગે
 અગ્નિકુમારમાં
 બારમે સ્વર્ગે
 પાંચમે સ્વર્ગે
 બારમે સ્વર્ગે
 નવત્રેવેયકે
 સર્વાર્થસિદ્ધે

પ્રકાશ ૪ થો.

કિરણ ૧૫ મું.

સ્તવનસમુદાય—

રાગ-કાફી.

હમ બનત હે તુમ તારોગે ॥ હમ ૦ ॥ નાલીશયા
માફેવીકો નહન, મેરી ઝોર નિહારોગે ॥ હમ ૦ ॥ આદિ-
જિનેશ્વર અતરબામી, દવામી કહુન વિચારોગે ॥ હમ ૦ ॥
જગજીવન જગતારક તુમહો, એહી ગિફ્ટ સલારોગે ॥
હમ ૦ ॥ શ્રી જિન સોભાગ્ય સૂરિહકુ સાહેબ, લવજળ
પાર ઉતારોગે ॥ હમ ૦ ॥

હોરી-સાવરો, સુખદાસ દશા

કચનગિરી દર્શન પાઈ, સુગતિ મોરી નેહ આઈ
॥ અચલી ૦ ॥ રૂપભાલિક જીહારી જ્ય તજેટી સુ વધાઈ, રાન

ચખડાદુર બાળૂસાહિબ; ધનપતિ ટુંક બનાઈ ॥ સુ૦ ॥ ૧ ॥
 શેઠ મોતીશાની ટુંક સુરાજત. રાજત રંગ સવાઈ; રૂપલ-
 જિનંદ દયાનિધિ નિરખ્યો, જિનસે તિર્થ બડાઈ ॥ સુ૦ ॥
 ૨ ॥ ટુંક મનોહર મનહર લીનો, નરશી કેશવજી કી ભાઈ;
 દર્શ કરી ફરી શાંતિ જીહારો, શિવસુખ પદવી પાઈ ॥ સુ૦
 ॥ ૩ ॥ મોતીહાર વિહાર વિમલવશી, ઉર્વશી હસી હસી
 આઈ; ધસી ધસી નાથ સુનંદાનો નમીયે, ગણધર રાયજી
 આઈ ॥ સુ૦ ॥ ૪ ॥ ચિત્ત ઉદ્ધસી બાલોવશી નમીયે. ભાવ
 ભલો મનલાઈ; નાભિનરેશ્વર નંદન નીકો, બેઠો તિરથ ઠાઈ.
 ॥ સુ૦ ॥ ૫ ॥ ગગન મગન ગંગાજલ ગિર ગયો, હેમગિ-
 રી બેઠો આઈ; મફદેવા અંગજ મંદિર રચિયો, સાકર
 પ્રેમ કમાઈ ॥ સુ૦ ॥ ૬ ॥ ટુંકે અજિત, જીનેશ્વર રાજ,
 સંધપતિ હેમાલાઈ; નંદીશ્વર આજ નયને નીરખ્યો, ધન્ય
 તું ઉજમ બાઈ ॥ સુ૦ ॥ ૭ ॥ શેઠ મગનભાઈ ટુંક સુર-
 ગી; પાસ ચિંતામણી પાઈ; છીપાવશી ક્ષણ ક્ષણ મન આ-
 વે, શાંતિ અજીત નવાઈ ॥ સુ૦ ॥ ૮ ॥ ખરતર વશી જશ-
 શશીસમ છાયા, પરિકર કિરણ છાઈ; આદિ વિધાતા શા-
 શન કેરો, અઠવિધ બેઠો બનાઈ ॥ સુ૦ ॥ ૯ ॥ કાંતિક યુનમ
 વેદ બાણ નિધિ, ચશિ વર્ષે નિતુ ગાઈ; કાંતિવિજય આતમ
 પદ લીનો, કર્મકાટનમે સહાઈ. સુ૦ ॥ ૧૦ ॥

શ્રી વીરજિન-સમોસરણનું સ્તવન.

આપ બિરાજો ચદન ચોખ્ખે—એ દેગી.

મહાવીરનામી સમવસરણે દિગ્ધે દેશના ॥ આકર્ણી
 ॥ ઇદ્રાદિક દેવો મીલી હપે, સમવસરણ બનાવે, વાસુકુ-
 માર સુગધી વાયુ, પ્રથમ આપ ચલાવે ॥ મહાવીર ॥ ૧ ॥
 મેઘકુમાર સહીલા સુગધી, ભાવકરી વરસાવે, જોજન
 એક ભુમિઠે સિતર, પથવણી ફૂલ બિછાવે ॥ મહાવીર ॥
 ૨ ॥ જલથલના ઉપન્યા તે ફૂલો, રાયપસેણી ખતાવે,
 અર્ધાવૃત ઉપરથી હસતા, બહુ પ્રેમાણુ ત્યાઃ ઠાવે ॥ મ
 હાવીર ॥ ૩ ॥ વ્યતરના ઇંદ્રે જડી ભૂમિ, ફૂલચકી-ફર
 માવે, કામદેવને કામબાણુ જ્યુ, છોડદીયા શુભ ભાવે ॥
 મહાવીર ॥ ૪ ॥ જોજન એક ભુમીકા વ્યાપી, રૂપાકા
 ગઢ ઠાવે, કથન કાગરા માડી ઉપર, ભુવનપતિ ફળપાવે ॥
 મ ૦ ૫ ॥ જ્યોતષિ દેવોનો મધ્યે ગઢ, સોનાનો વળી
 થાવે, રત્નકાગરા બેઠા તે પર, લોકના શિર નથાવે ૨ ॥
 મ ૦ ૬ ॥ રત્નગાલ વૈભાનિક દેવો, તીસરો બાઈ અઠાવે,
 મણીકાગરા કિરણે વ્યાખ્યા, નાના તે રગ દિખાવે ॥ મ ૦
 ૭ ॥ મણી પિઠિકા મધ્યે દેવો, ચૈત્ય વૃક્ષ એક વાવે,
 પાદપીઠ સિંહાસન ઉપર, છત્ર તે તિન લગાવે ॥ મ ૦
 ૮ ॥ પૂર્વ તરફના દરવાજેથી સમોસરણુમા આવે, પ્રભુ-

ની આગે રવીમંડલસમ, ધર્મચક્ર વલી ધાવેરે ॥ મ ૦ ॥
 પૂર્વદિશા સન્મુખ સિંહાસન, ઉપર સ્વામી સુકાવે; વ્યં-
 તર વિભુના તિનરૂપકરી. તિનદિશી પધરાવેરે. ॥ મ ૦ ॥
 ૧૦ ॥ તેહના સમવસરણુની રચના, ધનપતસિંગ કરાવે;
 રાણી મેનાકુમારી તેહની, મોતીડે પ્રભુને વધાવેરે. ॥ મ ૦
 ॥ ૧૧ ॥ સૌનાકા જવ ચાંદી આવલ, સ્વસ્તિક લાઇ સ-
 જાવે; પ્રભુ ભક્તિ કરે તેહને સાહિબ, શિવલક્ષ્મિ પરણા-
 વેરે. ॥ મહાવીર ૦ ॥ ૧૨ ॥

સમેતશિખરગિરીનું સ્તવન.

એસી વિધ તેને પાઠરે કહ્યું કરણી કરજ-એ ચાલ. ॥ હોરી ॥

શિખરગિરી સુખકારીરે, જાણી વીશ જિણુંદા. ॥ આં-
 કણી. ॥ સાધુ સમુદસહિત ઇંહાં આવી, સિંધ્યા અણુસણુ
 પાળીરે. ટાળી ભવફંદા. ॥ શિ ૦ ॥ ૧ ॥ ચક્રી સગર છ-
 ખંડ સુખ છાંડી, મુક્તિ વર્યા ઇંહાં ખ્યારીરે, મહા મોટા
 મુણિંદારે. ॥ શિ ૦ ॥ ૨ ॥ શાંતિનાથ સુતરાજ ઋષિશ્વરે,
 તે પણ રાજને ટાળીરે; ઇંહાં હુવા યોગિંદા. ॥ શિ ૦ ॥
 ૩ ॥ ઇલાદિક બહુ મુનિવર મોટા, પામ્યા ઇંહાં ભવપારી;
 હુવા શાંત જયું ચંદા. ॥ શિ ૦ ॥ ૪ ॥ રાય ધનપતસિંગ
 બહાદુર અંગના, રાણી મેના કુમારીરે; ધારી હુધું અમંદા.

(૨૧૧)

॥ શિં ॥ ૫ ॥ સઘ સહિન શામલા જિન પૂજિ, હીરા
જડિત સોપારી ટે, માની સૂરતરૂકદા ॥ શિં ॥ ૬ ॥
સુહતાકુળ સ્વસ્તિક કે ઉપર, અતિ ઉત્તમ કુળ ધારી, તસ
હુશ ઠરડા ॥ શિં ॥ ૭ ॥

શાતિનાથનું સ્તવન.

॥ રાગ ભૈર. ॥

આગણુ કટપ કલ્યોરી હમારે માઈ, ॥ આના ગિદ્ધિ
વૃદ્ધિ મુખ હાયક, શ્રી શાતિનાથ મિલ્યોરી ॥ હમા-
રે ૦ ॥ કેસર ચહન મૃગમઢ લેલી, માહિ જસાસ મિલ્યો
રી ॥ પૂજત શ્રી શાતિનાથજી કી પ્રતિમા, અલગ ઉદ્દેગ
ટલ્યો રી ॥ હમારે ૦ ॥ ચરણે રાખ કૃપાકર સાહિબ,
જયુ પારેવો પલ્યોરી ॥ સમયમુદર કહે તુમારી દૃપાસે,
હુ રહી રયુ સોહિયોરી ॥ હમારે માઈ ॥ આગણુ ૦ ॥

શ્રી આદિનાથનું સ્તવન.

ગગ ભૈર.

દેખોરે આદિશ્વર સ્વામી, કેમા ધ્યાન લગાયાહે ॥ કર
ઉપર કર અધિક બિરાજે, નાચા ધ્યાન લગાયાહે ॥ કેવળ
નાણુ ઉપાઈ જિનેશ્વર, મુખિ રમણીકુ ચાયા હે ॥ દે ૦

॥ ૧ ॥ દશ વિધ પૂજા રચના જિનકો, સખમિલ મંગલ-
 ગાયાહે. ॥ સેવે સોહી લહે સુખસંપદ, સખસંતન મિલ
 ગાયા હે. ॥ દે૦ ॥ ૨ ॥ સૂરનર મુનિજન ભક્તિ કરતહે,
 છળી દેખત મન લાયા હે. ॥ તિન લોકમે મહિમા-તેરી,
 અંદખુશાલ ગુણ ગાયા હે. દે૦ ॥ ૩ ॥

અથ વીરજિન સ્તવન.

રાગ-ભૈરવ.

વીરપ્રભુ ત્રિભુવન ઉપગારી; જાન શરણ હુમ આયે
 હે. ॥ વીર ૦ ॥ પાવાપુર સ્વામી દર્શન પાચે; હુખ સખ
 દૂર ગમાયે હે. ॥ વીર ૦ ॥ કેવળ પાયા પાવાપુર આયે,
 સમવસરણુ વિરચાયે હે. ॥ સંઘચતુર્વિધ સ્થાપના કરકે,
 શિવપુર પંથ ચલાયે હે. ॥ વીર૦ ॥ મહિમંડલ વિચરત
 જિનવરણ; બહુ ચેતન સમજાયે હે. ॥ ત્રીનલોકમે અદ્ભુત
 મહિમા, સૂરનર મુનિજન ગાયે હે. ॥ વી ૦ ॥ ચરમ ચો-
 માસુ પાવાપુર આયે, કર સખ કર્મ ખપાયે હે. ॥ વીર૦ ॥
 સોલે પ્રહરલગ દેશના દેતા, પરમ પરમ પદ પાચે હે ॥
 વીર ૦ ॥ ૪ ॥ અમૃત ધર્મ સુવાચક પ્રભુકે, દરશન કર
 હુલસાયા હે. ॥ ત્રીસ ક્ષમાકલ્યાણુ સુભાવે, શાશન પતિ
 ગુણ ગાયે હે. ॥ ૫ ॥ વીર૦ ॥

(૨૧૩)

દોઢીયુ .

‘ રાગ-ગજલ.

ઘડી ઘડી પલ પલ ‘છિન છિન નિશ્ચિન, પ્રભુકી સ્મ
રણુ કરલેરે ॥ ઘડી૦ ॥ પ્રભુ સ્મરણુ સળ પાપ કટત હે,
અશુભ કરમ સળ હરલે રે ॥ ઘડી૦ ॥ મનવચ કાય લગી
ચરણન નિત, જ્ઞાન હેયે મે ‘ધરલે રે ॥ ઘડી૦ ॥ દોલત
રામ પ્રભુ શુભ ગાવે, મનવચિત કૃપા વરલે રે ॥ ઘડી૦ ॥

‘અથ સમતાની’ હોરી.

મેં તો મમતાકુ દૂર ભગાઈ, આજ જિનરાજસે પ્રીત
લગાઈ ॥ મેં૦ ॥ સમતાકી હાલ સવરકા ગોળા, શરધાકી
તોપ ચઢાઈ ॥ મેં ૦ ॥ વિનય ‘બાફૂદ વિવેક પલિતા, તપ
તલવાર બનાઈ ॥ મેં ૦ ॥ શીયલ સન્નાહ સજમકી સેના,
સત્ય સવેગ સહાઈ ॥ જ્ઞાન ‘ગજેદ્ર સુમતિ પટરાણી, મ-
ત્રી સતોષ સવાઈ ॥ મેં ૦ ॥ હાન ચતુર સુખ ભલેરો,
હયાકી-ધન ફરકાઈ ॥ ભાવ ભુવનમે ચેતન રાજા, નોખત
તપ બજવાઈ ॥ મેં૦ ॥ પાપ રિપુદળ નેર કરણકુ, એસી
કર કે સઝાઈ ॥ કહત ‘અખીર ભવિક જિનવરસે, હોરી
ખેલો શુભ ગાઈ ॥ મેં ૦ ॥ આજ૦ ॥

પાર્શ્વનાથનું સ્તવન.

કૌન રમે ચિત કૌન રમે, વામાનંદ વિના ચિત કૌન રમે. ॥ નેમિરાજ ચિત્ર વિલોકી, અશ્વસેન સુતકામ દમે. ॥ વમ્માનંદ ૦ ॥ પારસ પારસ રસકે દાતા, અહિક્ષંધન સે મુખગમે. ॥ વમ્માનંદ ૦ ॥ નયર બનારસ જન્મ લિયો હે; દર્શન દેખત હુઃખશમે. ॥ વમ્માનંદ ૦ ॥ ઘેબર ખાળ લોજન પીરસ્યાં, કુકશ બાકુશ કૌન જમે? ॥ વમ્માનંદ ૦ ॥ નીલવરણ પ્રભુ કાંતિકે આગે, મરકત મણી સવી દૂર ભમે. ॥ વમ્માનંદ ૦ ॥ સેવક ચિંકાલીયા અરિહંતને પામી, હરીહર બ્રહ્મા કૌન નમે. ॥ વમ્માનંદ ૦ ॥

સિદ્ધગિરી સ્તવન.

સિદ્ધગિરી કેા મેરી બંદનારે; તિર્થપતિકેા મેરી બંદનારે. ॥ ટેક. ॥ બંદના પાપ નિકંદનારે; તિર્થ ૦ ॥ ભવ-હુખ વારણ શિવસુખ કારણ; દર્શન હુઆ નાભિનંદનારે ॥ તિર્થ ૦ ॥ માફેવી માયા રાયણ પાયા; પ્રભુમું ઋષભ જિણુંદનારે. ॥ તિર્થ ૦ ॥ અહનિશ ચાહુ ધ્યાન તુમારે; જયું ચાતક મન હે ચંદનારે. ॥ તિર્થ ૦ ॥ સેવક ચોથમલ શરણે તુમારે; કમ કાટો તળેટી મંડુનારે. ॥ તિર્થ ૦ ॥

(૨૧૫)

પાર્શ્વજિન સ્તવન.

પ્રભુ પારસ મન હરલિયો હમારો, કામણુગારો
 ॥ પ્રભુ ૦ ॥ ટેક ॥ મનડો વચકર લિયો હમારો, એસો
 નાદુ ડારો ॥ ૧ ॥ તુજનિન નહિ ઠેા ડેવ જગતમા, હુસરો
 લાગત ન્યારો ॥ ૨ ॥ પ્રભુ ૦ ॥ શિખરણ આકે મહોત ય
 ધાયો, દેખ્યો રવી ફુલો હજવાયો ॥ ૩ ॥ પ્રભુ ૦ ॥ દિનમે રૂપ
 ઠેપ તુમહિ પ્રગટે, સખદેવનમે ન્યારો ॥ ૪ ॥ પ્રભુ ૦ ॥ ઠેસર
 ચકન મૃગમહ ઘસકર, પૂજુ અગ તુમારો ॥ ૫ ॥ પ્રભુ ૦ ॥
 સેવક ચોયમલ મહિ અરજહે, ભવસાગરમે તારો ॥ ૬ ॥ પ્રભુ ૦ ॥

અથ ઋષભદેવની હોરી—

જય બોલો ઋષભ જિનેશ્વરદી, જ મ અયોધ્યા
 માતા માદેવા, નાભિનદન જગતેશ્વરદી ॥ જય ૦ ॥ ધનુષ્ય
 પામ્યસે કાયા જિનદી, લહન વૃષભ ધરેશ્વરદી ॥ જય ૦ ॥
 લખચોરાશી પૂરવ આયુઃ કુલ ઇન્દ્રવાકુ ઠરેશ્વરદી ॥ જય ૦ ॥
 દાસ ચૂની પ્રભુ સેવા થાહે, તારન તરન તારેશ્વરદી
 ॥ જય ૦ ॥ ૪ ॥

અથ કેમરિયાની હુમરી.

વારી નાઉરે કેમરિયા સાવરા શુભ આઈરે ॥ મન

શુદ્ધ પ્રભામ પખાળ કરાવું; કેશર આંગિયાં રચાઉં રે. ॥
 દુષ્ણાગરદો મૂપ મંગાવું; દુષ્પ્રદી નયોત કરાવું રે. ॥ વારી-
 નાઉં ૦ ॥ અપાદી કલિયાં ચુનચૂન લાવું; સોદરા શિશ્ય
 શુંથાઉં રે. ॥ વારીનાઉં ૦ ॥ માન રૂપદી ચણી અરજ હે;
 મનવંછિત ફળ પાઉં રે. ॥ વારીનાઉં ૦ ॥

અથ વીરજિન સ્તવન.

રાગ-ચલન.

નાથ દેસે જંણુદો મેરૂ દંપાયો. નાથ ૦ ॥ સિધારથ
 મુત નામ ધરાયો; ત્રિશલા રાણીનો નાયો. ॥ છપનદિશિ
 કુમરી મિલ આઈ; સૂચી કમં કરાયો. ॥ નાથનો ઇંદ્ર મહો-
 અશ્વ તિહાં પ્રગટયો; મેરૂ શિખર લે આયો. ॥ ઇંદ્ર
 સિંહાસન લેકે બેઠો; મનસદેહ લારાયો. ॥ નાથ ૦ ॥
 અવધિજ્ઞાનસે તળ તિહાં દેખયો; અંગુઠે મેરૂ ચંપાયો ॥
 શંશય હરણ ચરણ પ્રભુજી; કલસ આરૂઢરાયો. ॥ નાથ ૦ ॥
 સિધારથ ઘેર આય ઠેરે; મંગળચાર ગવાયો. ॥ સુમન
 અધમકું નિજપદ દીજે; મનવંછિત ફળપાયો. ॥ નાથ ૦ ॥

અથ પાર્શ્વજિન સ્તવન.

જયબોલો પાસ જિનેસરકી; જય ૦ ॥ મસ્તક મુગટ
 સોહે મન મોહન; અગિયા સોહે કેશરકી ॥ જય ૦ ॥

ત્રિભુવન જ્યોતિ અખડિત તિનકો, શ્યામ ઘટા જેસે જળ
 ધરકી ॥ જય ૦ ॥ કમઠ ઉડાય વાય જ્યુ વાદળ, છત
 કરી અપને ધરકી ॥ જય ૦ ॥ બાલપણમે અદ્ભુત, શાની,
 ટૂંચા કીધી વિપધરકી ॥ જય ૦ ॥ અષ્ટકરમ હળ, સળ
 ખપાયે, શ્રેણી ચઢેવા શિવપુરકી ॥ જય ૦ ॥ માતા વામા
 ઉદર જિત જાયો, રાણો અશ્વસેન નરેશ્વરકી ॥ જય ૦ ॥ કહે
 જિનચક્ર મેરે, પ્રભુ પારસ, જેસી છાયા સૂરતરકી ॥ જય ૦ ॥

શ્રી ઋષભદેવનુ સ્તવન.

બીજી અગરણ ભાનના—એ દેશી.

ભરતજી કહે સુષુ માવડી, પ્રગટ્યા નવે નિધાન રે ॥
 નિત્ય નિત્ય હેતારે જોલભડા, હવે જુઓ પુત્રના માન
 રે ॥ ઋષભની શોભા શી કહું ॥ અચલી ૦ ॥ ૧ ॥ અઢાર
 કોડાકોડ સાગરે, વસીયો નગર અનુપરે ॥ ચાર જોજનનુ
 રે માન છે, ચાલો જોવાને ભુપરે ॥ ઋષભ ૦ ॥ ૨ ॥ પહે-
 લો રૂપારો કોટ છે, કાગરા કચનસમ રે ॥ બીજો, કનકનો
 કોટ છે, કાગરા રતન મમાનરે ॥ ઋષભ ૦ ॥ ૩ ॥ ત્રીજો
 રતનનો કોટ છે, કાગરા મણિમય જાણુરે ॥ તેહમા મધ્ય
 સિંહામને, હુકમ કરે પ્રમાણુરે ॥ ઋષભ ૦ ॥ ૪ ॥ પૂર્વ
 દિશીની સખ્યા સૂણો, પગથિયા વીશ હજારરે ॥ ઇશુપરે

ગણુતાં ચારે દિશે; પગધિયાં એંશીહજારરે. ॥ ઋષભ ॥
 ૫ ॥ શિરપર છત્ર ત્રણ જળહજે; તેહથી ત્રિભુવનરાયરે ॥
 ત્રીન ભુવનનો રે ખાદશાહ ॥ કેવળ જ્ઞાન સહાયરે ॥ ઋ-
 ષભ ॥ ૬ ॥ વીશ ખત્રીશ દશ સૂરપતિ; વળી દોય ચંદને
 સૂરરે ॥ દોય કર જોડી ઉભા ખડા; તુમ સુત ઋષભ હં-
 જીરરે. ॥ ઋષભ ॥ ૭ ॥ ચામર જોડી ચોવીશ છે, ભા-
 મંડલ ઝળકંતરે ॥ ગાળે ગગનેરે હુંડલિ; પુલ પગર વર-
 સંતરે. ॥ ઋષભ ॥ ૮ ॥ ખારગુણા પ્રભુ દેહથી, અશોક-
 વૃક્ષ શ્રીકારરે ॥ મેઘ સમાણીરે દેશના; અમૃતવાણી જય-
 કારરે. ॥ ઋષભ ॥ ૯ ॥ પ્રાતિહાર્યજ આઠથી; તુમ સુત
 દિપે દેહારરે ॥ ચાલો જોવાને માવડી; ગયવર ખંધે અ-
 સવારરે. ॥ ઋષભ ॥ ૧૦ ॥ દૂરથી વાળં રે સાંભળી; જોવા
 હર્ષ ન માયરે ॥ હર્ષના આંસુથી ક્ષતિયાં; પડલ તે દૂર
 પલાયરે. ॥ ઋષભ ॥ ૧૧ ॥ ગજવર ખંધથી દેખીઆં;
 નિરૂપમ પુત્ર દેહારરે ॥ આદર દીધાં નહિં માયને, માય
 મન ખેદ અપારરે ॥ ઋષભ ॥ ૧૨ ॥ કેહનાં છોડને મા-
 વડી; એતો છે વિતરાગરે ॥ ઇંચુપરે ભાવના ભાવતાં; કે-
 વળ પામ્યા મહાભાગરે. ॥ ઋષભ ॥ ૧૩ ॥ ગજવર ખંધે
 સુકિત વર્યા; અંતગડકેવળી એહરે ॥ વંદો પુત્રને માવડી;
 આણી અધિક રનેહરે ॥ ઋષભ ॥ ૧૪ ॥ ઋષભની શો
 ભાને વરણવી; સમકિતપુર મોજારરે ॥ સિદ્ધગિરી મહા-

તમે સાલજો, સઘને જ્યજ્યકારે ॥ અષ્ઠાં ॥ ૧૫ ॥
 સવત અઠાર એશીએ, મગશર માસ સુઠાયરે ॥ દિપ
 વિજય કવિરાયને, મગવમાળ સવાયરે ॥ અષ્ઠાં ॥ ૧૬ ॥

શ્રી મહાવીરપ્રભુનું સ્તવન, વાલા વેગે આગે રે—એ દેશી.

ત્રિશક્તિના જયારે, મહાવીર સહાયે આવજો ॥
 નહિ આવો તો સેવકના યશે બેઠાવ ॥ ત્રિશક્તિ ॥ ૧ ॥
 દેવ મહા મોહરે, વહાલા લાગ્યો પીડવા ॥ દીધા હુ ખ
 કહેતા ન આવે પાર ॥ ત્રિં ॥ ૨ ॥ કામને અજાને રે,
 સત્તા નિજ વાપરી ॥ બાળે ક્રોધ ઘડી ઘડી કષ્ટમાહિ
 ॥ ત્રિં ॥ ૩ ॥ પથ પાખડ બલેરે, વિટાયો છુ વેગથી
 ॥ વિકાર વિધરની લાગીરે ચોટ ॥ ત્રિં ॥ ૪ ॥
 પથમકાળે પૂરેરે, જમ જેવો બેસીઓ ॥ સૂઝે નહિ ધર્મ
 મારગની રીત ॥ ત્રિં ॥ ૫ ॥ ગાઠો ઘેલો તહારોરે, વહા
 લા સેવક માનીને ॥ તારો તારો ભવસાગરને તીર ॥
 ત્રિં ॥ ૬ ॥ ટળવળતો તહારો વાલારે, સેવક હાથ ઝા
 લીને ॥ નહિ તારો તો જશે તુમારી લાજ ॥ ત્રિં
 ॥ ૭ ॥ તુહિ તુહિ સમરે રે, હુ ખીના બેલી આવજો
 ॥ શરણુ એક બુદ્ધિસાગરને છે તુજ ॥ ત્રિં ॥ ૮ ॥

શ્રી સંલવજિન સ્તવન.

સુણો ચંદાળ સીમંધર૦ એ દેશી.

સુણો સંલવજી સુખદાતા સંસારે તુમ સમ કો નહીં; સુણો
સંલવજી સર્વ સગામાં શ્રેષ્ઠ સગા તુમ તો સહી—એ ટેક.
સંસારી સગા સહુ સ્વારથના, તુમે તો પ્રભુ અંતર આત-
મના; હરતા સહુ સંકટ ભવ ભ્રમણા. સુણો ૧ પ્રભુ દ્વા-
દશ ગુણના ધારક છો, અષ્ટાદશ દોષ નિવારક છો; ભવિ-
જનના પ્રભુ તુમ તારક છો. સુણો ૨ દિન દુઃખીયાના
પ્રભુ નાથ તમે, ગણધર સુરનર મુનિ પાપ નમે; તુમ મૂરત
મુજને બહુજ ગમે. સુણો ૩ સુંદર મૂરત તુમ શાંત
ખરી, નહીં રાગ નહીં દ્વેશ દિસે જરી; કઈં જન્મ સફળ
પ્રભુ સેવ કરી. સુણો ૪ ભમતા જે જીવ ભવ જંગલમાં,
લેપાતા કર્મફળી મલમાં; નિર્મલ કરતા પ્રભુજી પલમાં.
સુણો ૫ પ્રભુ વિનયપણે વિનતી ઉચ્ચઈં. તુમકિરપાથી
ભવ પાપહર્ષ; ઝવેરાત નિજતમ પ્રગટ કર્ષ. સુણો ૬

શ્રી અભિનંદનજિન સ્તવન.

બલિહારી બલિહારી બલિહારી—એ દેશી.

જયકારી જયકારી જયકારી જિનવર પૂજા જયકારી;
અભિનંદન સ્વામી સેવક દિગ્ગણેજી, એ ટેક. પૂજા પ્રભુની

ખ્યારી, પાપ સત્તાપહારી, નિજ સપહને ઢાતારી જિનં
અભિં ૧ લક્ષ્મિવિષ્ણુ ભવમા ભમિયો, લલનાથી હું બહુ
રમિયો, લક્ષ્મિએ લોભાયો બહુ ભારી જિનં અભિં ૨
પુન્યે નરદેહ પાયો, ધર્મજિનં ઢાયો, પણ ન થયો હું
શીયારી જિનં અભિં ૩ નાથ નિરજન સ્વામિ, માગુ
હું મરતક નામી, સેવા ઝવેર સુખકારી જિનં અભિં ૪

શ્રી સુમતિનાથ સ્તવન

ગિરિઆરે શુભ તુમ તણા- એ દેશી.

મહિમારે પ્રભુ તુમ તણો, સુણી શાત થયુ મન
મારે, ભથ્થા મલ દૂરે ટળ્યો, પામ્યો સમકિત શિવ
સુખકારે, મહિમારે એ ટેક પ્રિતમ પ્રતિમા તાહરી,
દેખી આનંદ મન હિમરાયરે, આલબન લેતા થકાં, સુખે
ભવસમુદ્ર, તરાયરે મનં ॥ ૧ ॥ સરળો તુજ મુજ આ
તમા, નહીં ફેર સ્વરૂપે લગાર રે, તુમે સિદ્ધપદ પામીયા,
હું તો ફરતો આ સસારરે મનં ॥ ૨ ॥ કર્મ થકી એ
આતરો, પ્રભુ તુજ આગમથી બાણુરે, એહને હણવા ના
થણ, ચિત્ત તુમ ચરણમા આણુ રે મનં ॥ ૩ ॥
સુમર્તિજિન કુમતિ હરી, દિજે સુમતિ મુજ સુખકારીરે,
પામુ આપ પસાયથી, ઝવેરાત આતમ હિતકારીરે, મનં ૪

શ્રી પદ્મપ્રભુ જિન સ્તવન.

જાત્રા નવાળું કરીયે—એ દેશી.

પદ્મપ્રભુ ચિત્ત ધરીયે લવિક જન, પદ્મ પ્રભુ ચિત્ત ધરીયે. એ ટેક. સુમિત્રા માત શ્રીધર નૃપનંદન, જન્મ કોશંબી નગરીયે. લં ૧ અઢીસે માન ધનુશ શુભ કાયા, રૂપ અનુપમ વરીયે. લં ૨ વરસીદાન દેઠ જગમાં પ્રભુ, દાગિદ્રતા સહુ હરીયે. લં ૩ સંસાર ત્યાગી સંજમ સાધી, ઘાતિ કરમ ક્ષય કરીયે લં ૪ દૂષણુ લેશ નહીં જિનવરમાં, ગુણ અનંતા ભરીયે. લં ૫ જીવ અનેક જગત પડિખોધી, પહોંચા મુક્તિ મંદિરીયે. લં ૬ ઉત્તમ એ જિન સેવ કરીને, કહે ઝવેર ભવ તરીયે. લં ૭

શ્રી સુપાર્શ્વજિન સ્તવન.

ઓધવળ સંદેશો કહેજો શ્યામને—એ દેશી.

શ્રી સુપાર્શ્વ જિનેશ્વર સ્વામિનાથજી, વણારસી નગરીના નૃપ ગુણવાન જો; લક્ષ્મી રાજ્ય તણી ત્યાગી દિક્ષા ગ્રહી, ભવ ભવનાં દુઃખ ભાગ્યાં સહુ ભગવાન જો. શ્રીં ૧. વિચરી ઠામોઠામ ધરમ દેઠ દેશના, જમતમાંથી તાર્યો પ્રાણી નહીં પારજો; યશ હીતિ પ્રસરી તુમ ત્રિજગમાં પ્રભુ, જિન તુમ નમતા સુરપતિ મુનિપતિ પાયજો. શ્રીં ૨ મન

મારે પણ આહો છે તુમ આકરી, હાનિ કરવા અષ્ટ કરમ
હું બદાયળે, રાત દિવસ રટના લાગી તુમ નામની, જય
જય પામે ઝવેર પ્રભુ સુપસાયળે શ્રી૦ ૩

શ્રી ચદ્રપ્રભુ જિન સ્તવન.

તીરથની આગાતના નહી કરીયે—એ દેશી.

ચદ્રપ્રભુની આકરી ચિત્ત આહો, હારે ચિત્ત આહો
રે ચિત્ત આહો, હારે લીજે માનવ જન્મનો લાહો, હારે
તરવા સસાર ચ૦ (જો ટેક) ચદ્રપુરી નયરી તણા મ
હારાયા, હારે તાત મહસેન વશ લીપાયા, હારે રાણી
લક્ષ્મણના પ્રભુ બાયા, હારે શ્વેતવરણી કાય ચ૦ ૧
ધનુષ્ય દોઢસો માનની પ્રભુ કાયા, હારે શુભ લછન ચદ્ર
તુ પાયા, હારે મુખ ચદ્ર સમુ જિનરાયા, હારે મૂર્તિ
મનોહાર ચ૦ ૨ સુદર મૂર્તિ શોભતી અવિકારી, હારે
દિસે મોહ નહી તલભારી, હારે સમતા રમની શુભ ક્યારી,
હારે દેખી હોય આનંદ ચ૦ ૩ આઠમા જિનની આઠ
દ્રવ્યથી સારી, હારે પૂજા અષ્ટ કરમ હરનારી, હારે ગતિ
અષ્ટમીને દાતારી હારે કરીયે ધરી પ્રેમ ચ૦ ૪ શુદ્ધ હૃદય
શુભ ભાવથી શુષ્ક ગાયો, હારે નિજ સચિત કર્મ બપાવો,
હારે ઝવેરાત નિજાતમ પાવો, હારે મુખ પામે સાર ચ૦ ૫

શ્રી સુવિધિનાથ જિન સ્તવન.

ગિરિવર દરસન વિરલા પાવે—એ દેશી.

સુવિધિ જિનેશ્વર જગ જયકારી, જગ પરમેશ્વર જન
હિતકારી સું એ ટેક. મોહક મુદ્રા નાથ તમારી, દેખી
અક્ષય થઈ આંખ હમારી. સું ૧ જ્યાં ત્યાં જોતો ફરું જ-
ગમાંહીં, એ સમ જોઈં નહીં મનોહારી. સું ૨ એહ શું
લગની લાગી નિરંતર, પલપલ નામ જપું જયકારી. સું ૩
ધારક કેવલ જ્ઞાન અનુપમ, અનુપમ કેવલ દર્શન ધારી સું
૪ રચિત સુરાસુર સમવસરણમાં, યેસી સિંહાસન જગ
ઉપગારી સું ૫ બાર પરબહા આગળ સુંદર, દેશના દેતો
જન સુખકારી. સું ૬ સંસારરૂપી મહા સાગરથી, તાર્યા
અનેક ભવિ નરનારી સું ૭ દાસ ઝવેર દયા કરી તારો,
ચરણકમલ તુમ જોઈં બલિહારી સું ૮

શ્રી શીતલનાથ જિન સ્તવન.

નાથ કેસે ગજકો બંધ છુટાયો—એ દેશી.

નસું નિત્ય-શીતલનાથ જિનંદા, માતા નંદાદેવીના
નંદા-નં એ ટેક. શીતલ મૂરત દેખત જિનવર, ચક્ષુ શી-
તલ હમ હોઈ, આજ સફળ હુઆ જન્મ હમેરા, પાપ
મયલ સખ ધોઈ. નં ૧ કલ્પતરૂં ઔર ચિંતામણીસે, આપ

અતિ હિતકારી, ઉત્તમ શાશ્વત મુખ અનુપમ, આપહી
એક દાતારી નં ૨ નિર્મલ મનસે ભાવે ભવિ તુમ,
નિર્મલ ગુનકો ગાવે ચિતા-સકલ નિજ ચૂરણ કરકે, મન
વહિત કૃણ ભાવે નં ૩ ધન ઇચ્છાસે ધન મિલ જાવે,
શેગી નિરેગી થાવે, હાકણ સાકણ દૂર નસાવે, વિઘ્ન
ઉપદ્રવ જાવે નં ૪ મે યાચક તુમ સરણે આયો, રત્ન
ત્રયી મુજ દિલે, અક્ષય આપ જાવેગી ખજાનો, કિમ કસર
કરિજે નં ૫

નીલુડી રાયણ તરૂતળે મુણ મુહરી, પીલુડા પ્રભુના
પાયરે, શુભમજરી ઉજવળ ધ્યાને ધ્યાઈએ મુણં એ-
હીજ મુક્તિ ઉપાય રે શુણં શીતળ છાયડે બેમીએ મુણં
રાતડો કરી મન રગરે શુણં પુણએ સોવન ફુલડે મુણં
જેમ હોય પાવન અગરે શુણં ખીં જરે જેહ ઉપરે
મુણં નેહ ધરીને એહરે શુણં ત્રીજે ભવે તે ગીવ લહે
મુણં ધાયે નિરમળ દેહરે શુણં પ્રીત ધરી પ્રહસિણા
મુણં દીએ એહને જે સારરે શુણં અશગ પ્રિતી હોય
તેહને મુણં ભવ ભવ તુમ આધાર એ શુણં કુમુમ પત્ર-
કૃણ મજરે મુણં ચાખા વડને મુળરે શુણં દેવતણા
વાસાય ॥ મુણં તીરથ ને અનુકુલ રે શુણં તીરવ ધ્યાન
ધરો મુહા, મું સેવો એહની હાયરે, શુણં જ્ઞાન વીમલ

શુભ ભાખીયો સુષુન્ન શેત્રુંજી મહાત્મ્ય માંદરે. શુભ મં-
જરી. ॥ ઇતિ. ॥

શ્રી પુંડરીકજીવું સ્તવન.

એક દીન પુંડરીક ગણધરુ રે લાલ, પુછે શ્રી આદી-
જીવુંદ સુખકારી રે, કહીએ તે ભવજળ ઉતરી રે, લાલ
પામીશ પરમાનંદ ભવવારીરે. એકં ૧ કહે જન ઇષ્ટી ગિ-
રી પામશે રે લાલ; જ્ઞાન અને નીરવાણુ જયકારીરે; તીરથ
મહીમા વાધશે રે લાલ, અધિક અધિક મંડાણુ નીરધારી
રે. એકં ૨ ઇમ નીસુણીને તિહાં આવીયારે લાલ, ઘાતિ
કરમ કર્યાં દુર તમ વારી રે, પંચકોઠ સુનિ પરીવર્યાં રે
લાલ, હુઆ સિદ્ધિ હજુર ભવવારીરે. એકં ૩ ચૈત્રી પુનેમ
દીન કીજીએરે લાલ; પુજી વીવીધ પ્રકાર દીલધારીરે, રૂળ પ્રદ-
ક્ષિણા કાઉસગ્ગા રે લાલ, લોગસસ થુઇ નસુછાર નરનારીરે.
એકં ૪ દશ વીશ ત્રીશ ચાલીશ ભલારે લાલ, પચાસ
પુષ્પની માળ અતિસારી રે; નરભવ લાહો લીજીએ રે
લાલ, જેમ હોય જ્ઞાન વીશાળ મનોહારી રે. એકં ॥ ૫ ॥

આદિશ્વર પ્રભુકા સ્તવન.

દેશી ખનખરી.

માસુ મોઢે બોલ બોલ આદેશ્વર વાલા, કાઈ થારી
 મરણરે માસુ ॥ ૧ ॥ મોઢેવી વાટ ભેવતા, ધત્તરે
 વધાઈ આપ્પરે, આજ ઋષભજી ઉતરયા બાગમે શુદ્ધ
 હરખાઈ રે ॥ માં ૧ ॥ નાય ધાયને ગજ અસવારી, કરી
 મોઢેવી માતા રે ॥ જાય બાગમે નદન નીરખી પાછ શા-
 તારે ॥ માં ૨ ॥ રાજ છોડ નીકળ્યો રિખલો આ લીલા
 અફલુતી રે ॥ અમર છત્રને ઝોર મીઘામણ, મોહની મૃતિ
 રે ॥ માં ૩ ॥ દીન ભર બેઠી વાટ ભેવતી, કળ મારો
 રીખલો આવે રે ॥ કહેતી ભરતને આદીનાથકી ખખરા
 લાવે રે ॥ માં ૪ ॥ કીસી દેશમે ગયો વાલેસર, જુજ
 વીના વનીતા સુનીરે ॥ વાત કહો દીલ બોલ લાલજી
 કીઉ બધ્યા સુની રે ॥ માં ૫ ॥ રયામ જેમે હો સુખ
 શાતા, ખુબ કીયા દીલ છાયા રે ॥ અળ તો બોલ આદે
 શ્વર માસુ, કલ્પે કાયા રે ॥ માં ૬ ॥ ખેર હુઈ સો હો
 ગઈ વાલા, બાત ભલી નહીં કીનીરે ॥ ગયા પછી, કાગડ
 નહીં દીનો, મારી ખખર ન લીની રે ॥ માં ૭ ॥ બોલભા
 મે દેડ કટાલગ, પાછો કીઉ નહીં બોલેરે ॥ હુ ખ જન-
 નીનો દેખ આદેસર, હીવડે તોલે રે ॥ માં ૮ ॥ અનીચ

ભાવના ભાઈ માતા, નીજ આતમને તારી રે ॥ ઈવલ
 પાશી મુક્તિ સીધાયા, જ્યાને વંદણા હમારીરે. ॥ માં
 ૬ ॥ મુક્તિકા દર્વાજા ખોલ્યા મોરાદેવી માતારે, કાલ અ-
 સંખ્યા રહ્યા ઉગાદા, જંબુ દે ગયા તાલા રે. ॥ માં ૧૦
 ॥ સાલ બહોત્તર તીર્થ જોસીયા, ગયવર પ્રભુ ગુણ ગાયારે
 મુની મનોહર પ્રથમ જનનદકી, પ્રભુમં પાચારે ॥ માં ૧૧ ॥

શ્રી સિદ્ધાયલજનું સ્તવન.

દેશી લાલનની.

સિદ્ધગિરિ ધ્યાવો લલિકા, સિદ્ધગિરિ ધ્યાવો; ધર
 બેઠાં પણ બહુ ફલ પાવો લલિકા, બહુ ફલ પાવો ॥
 એ આંકણી ॥ નંદીશ્વર યાત્રાએ જે ફલ હોવે ॥ તેથી બ-
 મભેડું ફળ કુંડલગિરિ હોવે ॥ લં ॥ કું ॥ ૧ ॥ ત્રિગણુ
 રૂચકગિરિ, ચોગણુ ગજદંતા ॥ તેથી બમભેડું ફળ જંબુ
 મહંતા ॥ લં ॥ જં ॥ ષટગણુ ધાતકી ચૈત્ય જુહારે
 ॥ છત્રીશગણુ ફળ પુખ્તલ વિહારે ॥ લં ॥ પું ॥
 ૨ ॥ તેથી તેરસગણુ મેરૂ ચૈત્ય જુહારે ॥ સહસ ગણેડું
 ફલ સમેતશિખરે ॥ લં ॥ સં ॥ લાખ ગણેડું ફલ
 અંજનગિરિ જુહારે ॥ દશલાખ ગણેડું ફળ અષ્ટાપદ ગિ-
 રનારે ॥ લં ॥ અં ॥ ૩ ॥ કોડ ગણેડું ફળ શ્રી સિદ્ધા-

ચળ ભેટે ॥ જેમરે અનાદીના દુરિત ઉમેટે ॥ જાં ॥ હું ॥
ભાવ અનતે અનત કૃણ પાવે ॥ જ્ઞાનવિમલસૂરિ એમ
શુણ્ય ગાવે ॥ જાં ॥ એં ॥ ૪ ॥

શ્રી સીમધરસ્વામીનુ સ્તવન.

પુખ્તબલવં વિજયે જયોરે, નયરી પુરંજિણી સાર
શ્રી સીમધર સાહિબા રે, રાય શ્રેયાસ કુમાર ॥ જિણુ-
દશાય, ધરજો ધર્મ સ્નેહ ॥ એ આકર્ણી ॥ ૧ ॥ મોટા
નાહના આતરો રે, ગિર્યા નવિ દાખત ॥ શશિ દર્શન
સાયર વધે રે, કેરવ વન વિકસત ॥ જિં ॥ ૨ ॥ હામ
દૂઠામ ન લેખવે રે, જગ વરસત જલધાર ॥ કર દોઈ
કુમ્ભે વાસીએ રે, છાયા સવિ આધાર ॥ જિં ॥ ૩ ॥
રાયને રૂઠ અરિખા ગણે રે, ઉઘોતે શશી સૂર ॥ ગંગા-
જળ તે બિહુતણા રે, તાપ કરે સવિ દુર ॥ જિં ॥ ૪ ॥
સરિખા સહુને તારવા રે, તિમ તુમે છો મહારાજ ॥ સુ
જશુ અતર કિમ કરો રે, બાહે ગ્રહ્યાની લાજ ॥ જિં ॥
૫ ॥ મુખ દેખી ટીલુ કરે રે, તે નવિ હોય પ્રમાણ ॥
સુજરો માને સવિતણો રે, આહિળ તેહ મુજણુ ॥ જિં
॥ ૬ ॥ વૃષભલચન માતાસત્યકીરે, નદનરૂકિમણી કત ॥
વાચકજશ ઇમચિનવે રે, લયભજન ભગવત ॥ જિં ॥ ૭ ॥

શ્રી જીનપૂજન સ્તવન.

(ચાલ નાટક, ધન વૅ જગમે')

ધન ધન વૅ જગમે નરનાર, પૂજ કરન કરાનેવાલે
 ॥ એ આંકણીં ॥ રાયપસેણી સૂત્ર મઝાર, પુજ વરની
 સતરાં પ્રકાર ॥ સૂર્યાલ દેવતા કરણુહાર, શ્રી ગણુધર ક-
 રમાનેવાલે ॥ ધન૦ ॥ ૧ ॥ જીવાલિગમ સૂત્ર હે સાર,
 વિજય દેવતાકા અધિકાર ॥ શાશ્વત જિનમંદીર વિસ્તાર,
 જૈન સિદ્ધાંત બતાનેવાલે ॥ ધન૦ ૨ ॥ આનંદ સાતમે
 અંગ વિચાર, જ્ઞાતા ઉવાઈ ભગવતી ધાર ॥ દ્રૌપદી અરૂ
 અંબક અનગાર, યે સખ મોક્ષકે બનેવાલે ॥ ધન૦ ॥ ૩ ॥
 ઇંદ્રાદી જૈન શાસ્ત્ર રસાલ, જિન પ્રતિમાકા વણુન ભાલ
 ॥ પૂજ કરે તુમ દીનદયાલ, હે મુક્તિફલ પાનેવાલે ॥
 ધન૦ ॥ ૪ ॥ આતમ આનંદ રસમેં લીન, કારણુ કારજ
 સમજ ચકીન ॥ વહ્નલ પ્રભુકે હે આધીન, પ્રભુકે સીસ-
 નમાનેવાલે ॥ ધન૦ ૫ ॥

શ્રી દેવચ દ્રણ કૃત સ્તવન.

નિદ્રા વેરણ હુધ રહી—એ દેશી.

ઋષભ જિષ્ણુદંશુ પ્રીતડી, ક્રીમ ક્રીજે હો કહો ચતુર
વિચાર, પ્રભુજી જઈ અલગા વસ્યા, તિહા કિણે નવિ હો
કાઈ વચન ઉચ્ચાર ॥ ઋષભ ॥ ૧ ॥ કાગળ પણ પહોચે
નહિ, નવી પોહોચે હો તિહા કાઈ પરધાન, જે પહોચે
તે તુમ સમો, નવી ભાષે હો કાઈનું વ્યવધાન ॥ ઋષભ
॥ ૨ ॥ પ્રીતિ કરે તે રાગીયા, જિનવરણ હો તુમે તો
વીતરાજ, પ્રીતડી જેહ અરાગીથી, લેલવવી હો તે લોકો-
તર ભાગ ॥ ઋષભ ॥ ૩ ॥ પ્રીતિ અનાદિની વીધ ભરી,
તે રીતે હો કરવા મુઝ લાવ, કરવી નિવિર પ્રીતડી,
કિણુ ભાતે હો કહો બને બનાવ ॥ ઋષભ ॥ ૪ ॥ પ્રીતિ
અનતી પરથકી, જે તોડે હો તે ભેડે એહ, પરમ પુરુ-
ષથી રાગતા, એકત્વતા હો દાખી ગુણુ જેહ ॥ ઋષભ
॥ ૫ ॥ પ્રભુજીને અવલગતા, નિજ પ્રભુતા હો પ્રગટે
ગુણુરાશ, દેવચ દ્રણી સેવના, આપે મુઝ હો અવિચલ મુખ
વાસ ॥ ઋષભ ॥ ૬ ॥

શ્રી મહાવીર જીન સ્તવન

વીર કુમરની વાતથી કેને કહીયે, હારે કેને કહીયે
 રે કેને કહીયે ॥ નવિ મંદિર બેસી રહીયે, હારે સુકમાળ
 શરીર ॥ વીર૦ ॥ ૧ ॥ એ આંકણી ॥ ખાલપણાથી લાડકો
 નૃપ ભાવ્યો, હારે મળી ચોસઠ ઇંદ્ર મલ્હાવ્યો ॥ ઇંદ્રાણી
 મળી હુલારાવ્યો, હારે ગયો રમવા કાજ ॥ વીર૦ ॥ ૨ ॥
 છોર ઉછાંછલા લોકના કેમ રહીયે, હારે એની માવડીને
 શું કહીયે ॥ કહીયે તો અદેખાં થઈયે, હારે નાશી આવ્યા
 ખાલ ॥ વીર૦ ॥ ૩ ॥ આમલકી કીડા વિષે વીંટાણો, હારે
 મોટો ભોરિંગ રાષે ભરાણો ॥ વીરે હાથ ઝાલીને તાણ્યો,
 હારે કાઢી નાખ્યો દૂર ॥ વી૦ ॥ ૪ ॥ રૂપ પિશાચનું દે-
 વતા કરી ચલિયો, હારે સુજ પુત્રને લેઈ ઉછળીયો ॥ વીરે-
 સુષ્ટિ પ્રહારે વળીયો, હારે સાંભળીએ એમ ॥ વી૦ ॥ ૫ ॥
 ત્રિશલા માતા મોજમાં એમ કહેતી, હારે સખીઓને ઉ-
 લ્લા દેતી ॥ ક્ષણ ક્ષણ પ્રભુ નામજ લેતી, હારે તેડાવે
 બાળ ॥ વી૦ ॥ ૬ ॥ વાટ જોવંતા વીરજી ઘરે આવ્યા,
 હારે માતા ત્રિશલાએ નહવરાવ્યા ॥ ખોળે બેસારી હુલ-
 રાવ્યા, હારે આલિંગન દેત ॥ વી૦ ॥ ૭ ॥ યૌવન વય
 પ્રભુ પામતાં પરણાવે, હારે પછી સંજમશું દીલ લાવે ॥
 ઉપસર્ગની ફેજ હઠાવે, હારે લીધું કેવલનાણુ ॥ વી૦ ॥ ૮ ॥

કર્મ સૂદન તપ લાખીયુ જિનરાજે, હારે ત્રણ લોકની ઠંકુ-
રાઈ છાજે ॥ ફળ પુળ કહી શિવ કાજે, હારે ભવિને ઉપ
ગાર ॥ વીં ॥ ૯ ॥ શાતા અશાતા વેદની દાય કીધુ, 'હારે
આપે અદાય પદ લીધુ ॥ શુભવીરનુ કારજ સીધુ, હારે
ભાગે સાદિ અનત ॥ વીરં ॥ ૧૦ ॥

શ્રી સિદ્ધાચલનુ સ્તવન.

આજ આપણુ ચાલો સહિયા, સિદ્ધાચલગિરી જઈયે
સિદ્ધાચલગિરિ જઈએ, બેહની વિમલાચલગિરિ જઈએ રે
આજં મુણુ બેહની એ ગિરિનો મહિમા, આદિ જિણુદ
ઈમ ભાખી, ભરતાદિક નૃપતિની આગલ, ઇદ્રાદિક સહુ
સાખીરે ॥ આં ॥ ઇણુ ગિરિવગીયે કાલ અનતે, માધુ
અનતા સિધ્યા, જન્મ મરણના હુ ખ છોડીને, અમલ અ-
ખય શુણુ લીધારે ॥ આં ॥ ઇણુગિરિ સનમુખ પગલા
ભરતા, આંતમ શુદ્ધ સુભાવે, કોડીભવારા પાતિક કીધા,
એક પલકમેં જાવેરે ॥ આં ॥ શાશ્વતતિરથ એ શેતરૂને,
જેતા લાગે મીઠો, તીન ભુવનમેં ઇણુગિરિ તોલે, બીન્ને
કાઈ નહિ દીઠારે ॥ આં ॥ નિરજન શુ નેહ ધરીને,
આલંગ જોલગ કરસ્યા, અદ્ભુત આદિ જીણેસર નિરખી,
ત્રેમ સુધારસા પીસ્યારે ॥ આં ॥ પુણ્ય સુગધા લેઈ-

પચરંગા, હાર સુગંધા ગુંથી, પહેરાવી પ્રભુ ઠંઠે લહિશ્યા,
 શીવ મારગની સુંથીરે. ॥ આં ॥ ગહીરસ્વરે જનવર ગુણ
 ગાતાં, જાત્રા નવાણું કરીએ; મનગમતી લમતી વિચ ભ-
 મતાં, લવસાગર નિસ્તરીયે રે. ॥ આં ॥ પૂરવનવાણું વાર
 પ્રથમ જન, રાયણુ રૂપે આયા; એ તીરથ શુભ ભાવે
 ફરસી, કરીએ નિરમલ કાચારે. ॥ આં ॥ લાલ ઉદય એ
 ગિરિવર લહીએ, કહે એમ કેવલનાણી; શ્રીજનચંદ્ર સદા
 હિતવચ્છલ, પ્રેમ ધણે ચિત્ત આણીરે. ॥ આજં ॥

રાગ-ધુમર.

આદિ જણુંદ નિત પૂજ્યે એ તો વિમલાચલ ગિરિ-
 રાયે એ માય. ॥ નાલિરાયા કુલચંદ્રલો, એ તો મરૂદેવી
 કુખે જાયે એ માય. ॥ આદિં ॥ નગર વિનીતાનો ધણી
 એ તો આદીશ્વર સુખકારી એ માય. અષ્ટાપદે સુગતે ગયા,
 એ તો લવિજન કાજ સુધારી એ માય. ॥ આદિં ॥ પ્રભુ
 દર્શન જલધારસે, લવિ સારંગ નિત ઉલસાવે એ માય,
 દર્શન વિષ્ણુ કિરીયા સહુ, એ તો શિવસાધન નવિ થાયે.
 એ માય. ॥ આદિં ॥ સજી શણુગાર મનોહર એ તો
 ગોરી મંગલ ગાવે એ માય. દ્રવ્યભાવ જનરાજની, એ તો
 પૂજા કરી સુખ પાવે. એ માય. ॥ આદિં ॥ વસુદેવ

એચ્છવ રગ શુ એ'તો દીન દીન સઘ સેવાયો ॥ એ મીય ॥
પચમ અગ પૂરણ કરી એ તો, કૃપાયદ્ર ગુણ માયો એ
માય, ॥ આદિ૦ ॥

અથ શ્રી પાર્શ્વનાથજી સ્તાવન.

તુમેરે મનમે પ્રભુ તુમેરે દીક્ષમે ધ્યાન ધરૂ પલ
પલમે ॥ તુમેરે ॥ પાસ છનેસર અતરબમી સેવ કરૂ
છીન છીનમે ॥ તુમેરે ॥ ૧ ॥ કાહુકેા મન તરૂણીસે
રાચો, કાહુકેા ચિત્તધનમે ॥ તુમેરે ॥ મેરો મન તુમહીસે
રાચો, જયુ આતક ચિત્ત ધનમે ॥ તુમેરે ॥ ૨ ॥ જો
બીસર તેરી ગતિ જાણે અલખ નિરજન છીનમે ॥ તુમેરે ॥
કનકકીર્તિ મુખસાગર તુહિ આહિય તીન ભુવનમે ॥
તુમેરે૦ ॥ ૩ ॥

રાગ ખમાય.

આદિછનહા મુખ અનુપમચહા મોહા સહુ મુરનર
મુનિઈહા આદિછનહા ॥ નિત્યોદય એહનો ચથા છહા
મોહાધકારકુ દુર કરિહા ॥ આદિ૦ ॥ ૧ ॥ એહને
રાહુ ગ્રહ નહિ મહા આચ્છાદન ન કરે પારિહા ॥ આદિ૦
॥ ૨ ॥ અદ્ભૂત એહની કાતિ સોહિહા એહ અપૂર્વ ચ-

શાંક કહિંદા ॥ આદિં ॥ ૩ ॥ અનુભવ અમૃત વરસત
ચંદા ભવિક કુમૂદ મિલન કરિંદા ॥ આદિં ॥ ૪ ॥ હે-
રખ અધિક આજ ઉદયો દિણ્દા કૃપાચંદ્ર પ્રભુ ચરણોંદા
થંદા ॥ આદિં ॥ ૫ ॥

શ્રી ચક્રેશ્વરી માતાજીનું સ્તવન.

હારે મા ચક્રેશ્વરી સીદ્ધાચળ વસીઆરે જીન રખે-
વાલની ॥ એ આંકણી ॥ હારે મા દેવી મા મોટી દેવી
॥ મા ઇંદ્રાદીક જક્ષે સેવી ॥ હારે માની અકલ સરૂપ ક-
હીએ સેવી ॥ મા ચક્રેશ્વરી ॥ ૧ ॥ હારે મા ખુડતા વહાણ
ઉગારે છે ॥ સેવકના કાજ સુધારે છે હારે માની જાત્રા
કરે તેને તારે છે મા ચક્રેશ્વરી ॥ ૨ ॥ હારે માની જાત્રા
સઉ કૌઠ આવે છે ॥ ચુંદડીઓ શ્રીફળ લાવે છે ॥ હારે
માની ભક્તિ કરે તેને તારે છે મા ચક્રેશ્વરી ॥ ૩ ॥ હારે
મા મસ્તક સુગટ ખીરાળે છે. માને કાને કુંડળ છાળે છે
હારે માને ગોફણે ઘુઘરી ગાળે છે ॥ મા ચક્રેશ્વરી ॥ ૪ ॥
હારે માને કુમકુમ ચુડલા ખળકે છે ॥ માને જડાવ ઝું-
મણા ઝળકે છે ॥ હારે માને કોટે પુતળીઆ લટકે છે ॥
મા ચક્રેશ્વરી ॥ હારે માને લક્ષણ કર્માવર્ત્યાણું ॥ મા ચક્રે
પાંચસોએ નીરવાણું ॥ હારે ઉગ્યો જાણે શશીચણુ લાણું

॥ મા ચક્રેસરી ॥ ૬ ॥ હારે મા વામ લોજ એક ધન
 એપે ॥ મા વજ ચક્ર અકુશ શોભે ॥ હારે મા સહુ સે-
 વકના સુખ શોભે ॥ મા ચક્રેસરી ॥ ૭ ॥ હારે માને જાળી-
 એને ગોખ ખીરાજે છે, મા ઘટ ઘણીઆળા વાજે છે,
 હારે મારી માજીનો ગોફ ગાજે છે ॥ મા ચક્રેસરી ॥ ૮ ॥
 હારે મા કેથર ચકર તમે મધ કરજો ॥ મા દેવી સેવીને
 શરણે રહેજો ॥ હાર માની ભક્તિ કરે તેને કૃણ દેજે ॥
 મા ચક્રેસરી ॥ ૯ ॥

જાના નવાણુ કરીએ વીમળગિરી જાત્રા નવાણુ ક-
 રીએ પુરવ નવાણુ, વાર શત્રુજય ગીરી ઋષભજીવુદ સ-
 મોસરીએ વીં યાં ॥ ૧ ॥ કોડી સહસ્ર ભવ પાતક તુટે,
 શતકૃણ સામાડગ ભરીએ ॥ વીં યાં ૨ ॥ સાત છઠ દોય
 અઠમ તપસ્યા, કરી ચઢીએ ગીરીવરીએ, વીં યાં ॥ ૩ ॥
 પુહરીક પદ જપીએ મન હરજે, અધ્યવસાય શુભ ધરીએ,
 વીં યાં ॥ ૪ ॥ પાપી અભય ન નજરે દેજે, હૌસક
 પશુ ઉદરીએ વીં યાં ॥ ૫ ॥ ભુમી સથારો ને નારી ત-
 હો સગ, હર થકી પરીહરીએ વીં યાં ॥ ૬ ॥ એકલ
 આહારી ને સચીત પરીહારી, ગુરુ સાથે પદ ચરીએ વીં
 યાં ॥ ૭ ॥ પરીક્ષમણ દોય વીધીશુ કરીએ, પાપપડલ પ
 રીહરીએ, વીં યાં ॥ ૮ ॥ કલ્પીકાલે એ તીરથ મોટુ પ્રવ-

હુણુ જેમ ભરદ્વરીએ વીં ચાં ॥૬॥ ઉત્તમ એ ગીરીવર
સેવંતા પદ્મ કહે ભવ તરીએ વીમલગીરી જાત્રા નવાણું
કરીએ. ॥ ૧૦ ॥

શ્રી ઋષભદેવનું સ્તવન.

માતા મરૂદેવીના નંદ, દેખી તાહરી મુરતી માફે
મન લોભાણું જી માફે દિલ લોભાણું જી દેખી. ॥ ૧ ॥
કરૂણા નાગર કરૂણા સાગર કાયા કંચનવાન, ઘોરી લંછન
પાઉલે કાંધ ધનુષ્ય પાંચસે માન. માતાં ॥ ૨ ॥ ત્રીગડે
એસી ધર્મ કહંતા સુણે પર્ષદા બાર, લેજન ગામની વાણી
મીઠી વરસંતી જળધાર. માતાં ॥ ૩ ॥ ઉરવશી રૂપી
અપચ્છરાને રામા છે મનરંગ, પાચે ગોપુર રણુજણે કાંધ
કરતી નાટારંભ. માતાં ॥ ૪ ॥ તુહી બ્રહ્મા, તુંહી વિદ્યાતા,
તું જગ તારણુહાર; તુંજ સરીખો નહીં દેવ જગતમાં,
અકલ્પીયા આધાર. માતાં ॥ ૫ ॥ તુંહી બ્રાતા તુંહી ત્રાતા
તું જગતનો દેવ, મુરનર કીન્નર વાસુદેવા; કરતા તુંજ
પદ સેવ. માતાં ॥ ૬ ॥ શ્રી સિદ્ધાચળ તીરથ કેરો,
રાજા રીષભ જીણુંદ, કીર્તિ કરે માણેકમુનિ તાહરી, ટાળો
ભવલય કુંદ. માતાં ॥ ૭ ॥

પ્રથમ જીનેશ્વર પ્રણમીએ બસ સુગંધી રે કાચ,
 કલ્પવૃક્ષપરે તાસ ઈંદ્રાણી, નયન જે જગપરે લપટાય૦
 ॥ ૧ ॥ રાગ ઉરોગ તુજ નવિ નડે, અમૃત જે આસ્વાદ,
 તેહથી પ્રતીકત તેહ માતુ કોઈ નવી કરે, જગમા તુમ
 શુ રે વાહ, વગર ધોઈ તુજ નિરમળી, કાયા કચનવાન,
 નહીં પરસ્વેદ લગાર તારે તુ તેહને, જે ધરે તાહરૂ ધ્યાન
 ॥ ૩ ॥ રાગ ગયો તુજ મન થકી, તેહમા ચિત્ત ન કોઈ,
 રૂધીર આમીષથી રાગ ગયો તુજ જન્મથી, દુધ સહોદર
 હોય ॥ ૪ ॥ શ્વાસોશ્વાસ કમળ સમે, તુજ લોકોત્તર વાહ,
 દેખે ન આહાર નીહાર ચરમચક્ષુ ધણી, એવા તુજ અવ-
 દાત ॥ ૫ ॥ ચાર અતીશય સુજથી, જોગણીશ દેવના
 ક્ષીધ, કમં ખખ્યાથી અગ્યાર ચોનીશ ઇમ અતીશયા,
 સમવાયગે પ્રસિદ્ધ ॥ ૬ ॥ જીન ઉત્તમ ગુણ ગાવતા,
 ગુણ આવે નિજ અગ, પદ્મવિજય કહે એહ સમય પ્રભુ
 પાળજો, જેમ થાઉ અક્ષય અલગ પ્રથમ૦ ॥ ૭ ॥

પ્રથમ જીનેશ્વર પૂજવા સૈયર મોરી, અમ ઉલટ
 ઘરી આવહો, કેસર ચંદન મૂગમદે સ૦ સુદર આગી
 બનાવહો, સહેજ સલુણો મારો, શીવસુખ લીનો મારો,
 જ્ઞાનનો લીનો મારો, દેવમા નગીનો મારો, આહીબો સ૦
 લયો લયો પ્રથમ જીણુ હો, ધન્ય માફદેવા કૃષ્ણને સ૦

'વારી જાઉં' વાર હજાર હો, સ્વર્ગ શિરોમણીને તણ. સં
 જીવં લહે પ્રભુ અવતાર હો. સેહેજં ॥ ૧ ॥ દાયક નાયક
 જન્મથી સૈં લાભ્યો સુરતરૂ વૃંદ હો, સુખલા ધર્મની-
 વારણો. સૈં જે થયો પ્રથમ નરીદ હો, સહજ. ॥ ૩ ॥
 લોક નીતિ સવી શીખવી, સૈં દાખવા મુક્તિનો રાહ હો,
 રાજ્ય લખાવી પુત્રને, સૈં થાપ્યો ધર્મ પ્રવાહ. હોં સ-
 હેજં ॥ ૪ ॥ સંજમ લેધને સંચર્યા, સૈં વરસ લગે વીણ
 આહાર હો, શેલડી રસ ચાહે દીઓ, સૈં શ્રી શ્રેયાંસને
 સુખસાર હો. સહેજં ॥ ૫ ॥ મોહોટા મહંતની ચાકરી,
 સૈં નિષ્કળ કદીએ ન થાય હો, મુનિપણે નમી વિનમી
 કર્યા, સૈં ક્ષણમાં ખેચર રાય હો સહેજં ॥ ૬ ॥ જન-
 નીને કીધું લેઠણું, સૈં દેવળ રતન અનુપ હો, પહેલાં
 માતાજીને મોકલ્યાં સૈં જોવા શીવવહુ રૂપ હો. સહેજં
 ॥ ૭ ॥ પુત્ર નવાણું પરીવર્યા સૈં ભરતનાં નંદન આઠ
 હો, અષ્ટ કરમ અષ્ટાપદે; સૈં યોગ્ય નિરૂધે નઠ હો.
 સહેજં ॥ ૮ ॥ તેહનાં ખિંખ સિદ્ધાચળે; સૈં પૂજે એ
 પાવન અંગ હો, ખીમાવિજય જીત નિરખતાં, સૈં ઉજ-
 જે હર્ષ તરંગ હો. સહેજં ॥ ૯ ॥

